

Raport

RAPORT

O STANIE WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

W 2021 ROKU

**WARMIA
MAZURY**

www.warmia.mazury.pl

**Zarząd Województwa
Warmińsko-Mazurskiego**

Olsztyn 2022 r.

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Sytuacja społeczno-gospodarcza w województwie warmińsko-mazurskim	8
2. Prace Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 roku.....	16
3. Przeciwdziałanie skutkom pandemii koronawirusa w regionie	18
4. Kreowanie polityki rozwoju i zarządzanie strategiczne regionem.....	24
5. Gospodarka.....	32
5.1. Rynek pracy.....	32
5.2. Inteligentna gospodarka województwa warmińsko-mazurskiego	39
5.3. Społeczeństwo informacyjne.....	44
5.4. Obszary wiejskie	48
5.5. Turystyka	58
6. Społeczeństwo	68
6.1. Polityka społeczna	68
6.2. Sport	81
6.3. Kultura i edukacja.....	88
6.4. Zdrowie.....	101
6.5. Bezpieczeństwo publiczne.....	105
7. Współpraca	108
7.1. Współpraca międzynarodowa	108
7.2. Dialog społeczny i współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	116
7.3. Promocja.....	126
8. Infrastruktura i środowisko	140
8.1. Planowanie przestrzenne	140
8.2. Infrastruktura	143
8.3. Ochrona Środowiska.....	155
9. Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	162
Podsumowanie.....	166
Załącznik.....	172

Wstęp

Rok 2022 jest czwartym rokiem z kolei, w którym sporządzono *Raport o stanie Województwa Warmińsko-Mazurskiego*. Po raz pierwszy *Raport* został przygotowany w 2019 r. i odnosił się do działań i przedsięwzięć realizowanych w 2018 r.

Konieczność sporządzenia *Raportu* wynika z art. 34a ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa. Ustawa zakłada, że zarząd województwa co roku do 31 maja przedstawia Sejmikowi Województwa *Raport o stanie województwa*. Ponadto ustawa reguluje, iż *Raport* obejmuje podsumowanie działalności zarządu województwa w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał Sejmiku Województwa i budżetu obywatelskiego.

W *Raporcie o stanie Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 roku* przedstawiono syntetyczny opis najważniejszych działań, projektów, wydarzeń, inicjatyw wpisujących się w realizację polityk, programów, planów i strategii wdrażanych przez zarząd województwa w ubiegłym roku. Szczegółowe informacje w tym zakresie są natomiast prezentowane Sejmikowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego w cyklicznych sprawozdaniach z realizacji poszczególnych programów, planów i strategii, podczas Sesji Sejmiku.

Podobnie jak w latach ubiegłych, *Raport* został opracowany w oparciu o dane gromadzone przez departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz jednostki organizacyjne Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego. W dokumencie skoncentrowano się przede wszystkim na jakościowym opisie podejmowanych działań i inicjatyw, w mniejszym stopniu odniesiono się natomiast do kwestii finansowych. Szczegółowe informacje na temat wykonania budżetu województwa warmińsko-mazurskiego są bowiem przedstawione w rocznym sprawozdaniu finansowym za 2021 r., prezentowanym podczas tej samej sesji Sejmiku, na której omawiany jest *Raport o stanie Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 roku*.

Struktura *Raportu* podzielona została na wstęp, osiem rozdziałów merytorycznych, podsumowanie oraz załącznik z uchwałami Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 2021 r.

Pierwszy rozdział *Raportu* przedstawia syntetyczny opis zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego, które zaszły w regionie w 2021 r. Rozdział ten stanowi przekrojowe tło statystyczne, prezentujące zmiany w uwarunkowaniach zachodzących na przestrzeni ubiegłego roku w naszym regionie.

W rozdziale drugim zawarto zbiorcze informacje o pracach Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 r. W tej części *Raportu* przedstawiono najważniejsze dane statystyczne opisujące prace zarządu województwa, w tym podano liczbę rozpatrzonych wniosków i podjętych uchwał, a także zaprezentowano informacje o zaakceptowanych materiałach sesyjnych. Dodatkowo rozdział ten zawiera informacje o realizacji planu prac Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2021 r.

Z uwagi na fakt, iż rok 2021 nadal był zdominowany przez światową pandemię COVID-19, tegoroczny *Raport*, podobnie jak edycja ubiegłoroczna, zawiera rozdział przedstawiający opis przedsięwzięć podejmowanych przez władze samorządowe w celu łagodzenia regionalnych konsekwencji pandemii koronawirusa w regionie. Informacje na ten temat zaprezentowano w rozdziale trzecim, gdzie zawarto podsumowanie najważniejszych inicjatyw. Szczegółowy opis działań w zakresie przeciwdziałania skutkom pandemii koronawirusa przedstawiono natomiast w rozdziałach dotyczących poszczególnych obszarów realizacji polityki rozwojowej województwa.

W rozdziale czwartym przedstawiono zadania podjęte w 2021 r. w zakresie kreowania polityki rozwoju i zarządzania strategicznego województwem warmińsko-mazurskim. Przede wszystkim przybliżono stan prac nad projektem programu Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027, będącego kontynuacją RPO WiM 2014-2020, a także przedstawiono informacje o przygotowaniu, monitorowaniu i ocenie działań rozwojowych w województwie.

W kolejnych rozdziałach *Raportu* przedstawiono opis realizacji polityk, programów, planów i strategii realizowanych przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w ubiegłym roku w podziale na najważniejsze obszary społeczno-ekonomiczne. W tej części raportu skupiono się zatem na przedsięwzięciach realizowanych w zakresie rozwoju gospodarki, społeczeństwa, współpracy międzynarodowej oraz dialogu z organizacjami pozarządowymi, a także infrastruktury i środowiska.

Ostatni rozdział *Raportu* poświęcono realizacji działań podjętych w 2021 r. w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020*, który stanowi główny instrument finansowania przedsięwzięć przewidzianych w strategii *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*.

Integralną część *Raportu o stanie Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 roku* stanowi załącznik, w którym przedstawiono wykaz uchwał przyjętych przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 r. wraz z informacją o stanie ich realizacji.

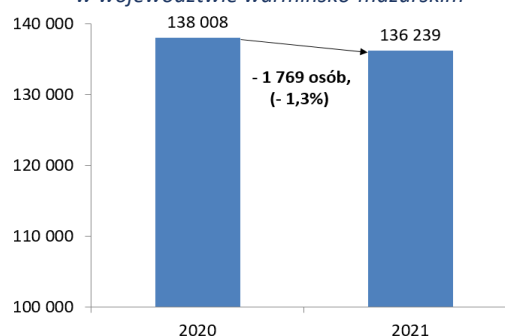
***SYTUACJA
SPOŁECZNO-GOSPODARCZA***

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza w województwie warmińsko-mazurskim

W niniejszym rozdziale *Raportu* przedstawiono syntetyczny opis zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego, które zaszły w naszym regionie w minionym roku. W ten sposób zaprezentowano przekrojowe tło statystyczne województwa warmińsko-mazurskiego, porównując dane z 2021 r. z analogicznymi danymi z 2020 r. W niniejszym rozdziale posłużono się przede wszystkim danymi Głównego Urzędu Statystycznego oraz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie. W celu przedstawienia jak najbardziej aktualnych informacji, wykorzystano wyłącznie dane z 2021 r., które były dostępne w trakcie sporządzania *Raportu*. Rozdział ten ma więc charakter poglądowy, ponieważ szczegółowe informacje, umożliwiające przedstawienie pełnych zmian w sytuacji regionu w 2021 r., będą udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny dopiero w III i IV kwartale 2022 r.

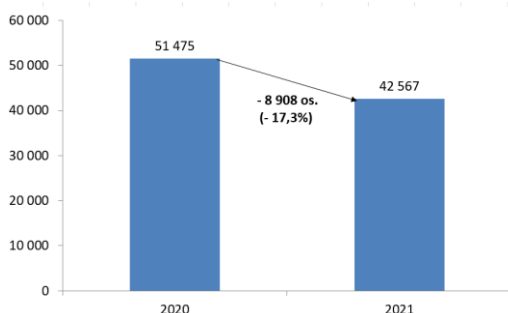
W 2021 r. w województwie warmińsko-mazurskim zmalała liczba pracujących w sektorze przedsiębiorstw¹. Na koniec zeszłego roku sektor ten skupiał 136 239 pracowników, a ich liczba w stosunku do 2020 r. zmniejszyła się o 1 769 osoby, tj. o 1,3% (drugi co do wielkości spadek w kraju). Jest to zdecydowanie niższy spadek niż w 2020 r. (-7,6%). W minionym roku przeciętnie w Polsce liczba pracujących w sektorze przedsiębiorstw zwiększyła się w ujęciu rocznym o 0,3%. W 2021 r. osoby z Warmii i Mazur stanowiły 2,1% ogółu pracujących w sektorze przedsiębiorstw w kraju (12. miejsce spośród wszystkich województw). W 2020 r. analogiczny odsetek wyniósł 2,2% (także 12. miejsce)

Diagram 1. Liczba pracujących w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Diagram 2. Liczba bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim zarejestrowanych w PUP

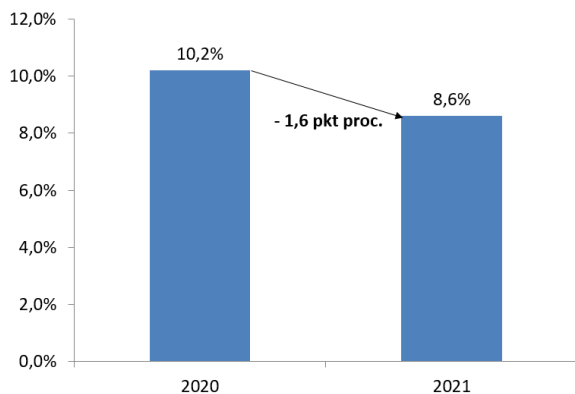
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W ubiegłym roku spadkowi zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw nie towarzyszył jednak wzrost bezrobocia, gdyż w ujęciu rocznym liczba osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa warmińsko-mazurskiego zmniejszyła się. Na koniec 2021 r. zarejestrowanych było bowiem 42 567 bezrobotnych, czyli o 8 908 osób (tj. o 17,3%) mniej niż w 2020 r. W tym czasie w kraju liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 14,5%, (z 1 046,5

¹ W trakcie sporządzania *Raportu o stanie województwa* dostępne były wyłącznie dane dotyczące sektora przedsiębiorstw. Dane opisujące stan całej gospodarki w województwie warmińsko-mazurskim w 2021 roku będą opublikowane przez GUS w IV kwartale 2022 r.

tys. osób w 2020 r. do 865,2 tys. osób w 2021 r.). Zmniejszenie się liczby bezrobotnych miało miejsce we wszystkich województwach, przy czym tempo spadku na Warmii i Mazurach było jednym z niższych spośród wszystkich polskich regionów – trzecie miejsce w kraju. W tym czasie najmniejszy spadek liczby bezrobotnych pozostających w rejestrach powiatowych urzędów pracy zaobserwowano w województwie łódzkim (tj. o 10,2%), największy zaś w województwie lubuskim (tj. o 23,3%).

Diagram 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie warmińsko-mazurskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Olsztynie.

W minionym roku na Warmii i Mazurach zmniejszyła się wartość stopy bezrobocia rejestrowanego. Na koniec 2021 r. wyniosła ona 8,6% i w porównaniu do roku 2020 obniżyła się o 1,6 punktu procentowego. Był to najwyższy spadek w skali całego kraju, przy średniej ogólnopolskiej wynoszącej 0,9 punktu procentowego. Niemniej jednak w 2021 r. stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim nadal pozostawała najwyższą spośród polskich regionów, stanowiąc ponad 1,5-krotność ogólnopolskiej wartości stopy bezrobocia. Najmniejsze natężenie bezrobocia rejestrowanego w 2021 r. występowało

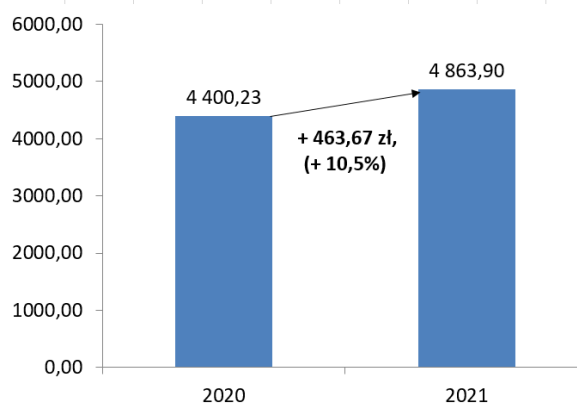
w województwie wielkopolskim (3,1%).

O poprawie sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2021 r. świadczy także wzrost liczby ofert pracy napływających do powiatowych urzędów pracy. W 2021 r. na Warmii i Mazurach do urzędów pracy zgłoszono bowiem 50 004 oferty pracy, co w porównaniu do 2020 r. oznacza wzrost o blisko 8 tys. ofert, tj. o 18,8%.

W 2021 r. na Warmii i Mazurach poprawiła się również sytuacja pod względem skali zwolnień grupowych pracowników. W minionym roku pracę w ten sposób straciło tylko 346 osób z 14 zakładów pracy. Skala zwolnień grupowych była zatem o połowę niższa niż w 2020 r. Niewątpliwie na taki stan rzeczy wpłynęła kontynuacja regionalnych i krajowych działań podejmowanych w ramach tzw. tarczy antykrzysowej. Przedsięwzięcia te pozwoliły na zachowanie płynności finansowej wśród przedsiębiorstw przeżywających trudności oraz umożliwiły pokrycie części wynagrodzeń pracowników.

Między 2020 a 2021 rokiem zarówno na Warmii i Mazurach, jak i średnio w kraju, nastąpił wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw. Średnioroczna przeciętna pensja w tym sektorze na Warmii i Mazurach w 2021 r. kształtowała się na poziomie 4 863,90 zł. W ujęciu rocznym stanowi to nominalny wzrost o 463,67 zł, tj. o 10,5%. W tym czasie przeciętny wzrost płac w kraju wyniósł 478,39 zł, tj. 8,8%. Pensje wypłacane w województwie warmińsko-mazurskim są zdecydowanie niższe od wynagrodzeń ogólnopolskich.

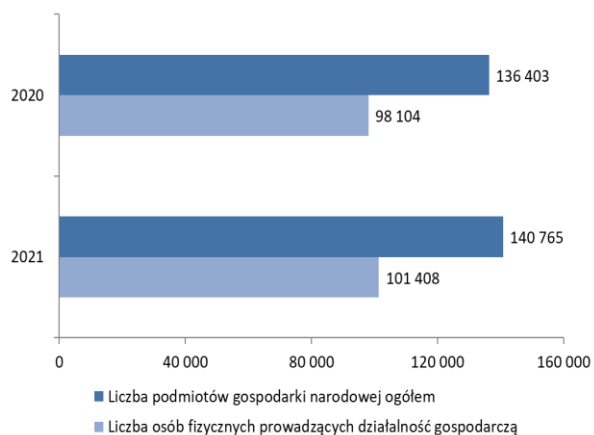
Diagram 4. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim (w zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Średnio w kraju w 2021 r. w sektorze przedsiębiorstw przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 5 889,84 zł i było o ponad 1 000 zł wyższe niż średnie płace z Warmii i Mazur. Płace w naszym regionie w ubiegłym roku stanowiły zatem 82,6% średniej krajowej, podczas gdy w 2020 r. relacja ta była mniej korzystna i wyniosła 80,1%. Pod względem poziomu płac województwo warmińsko-mazurskie w 2021 roku zajęło przedostatnie miejsce w kraju (przed województwem świętokrzyskim z przeciętnym wynagrodzeniem wynoszącym 4 855,22 zł). Tymczasem jeszcze w 2020 r. pensje w naszym regionie były najniższe wśród wszystkich województw.

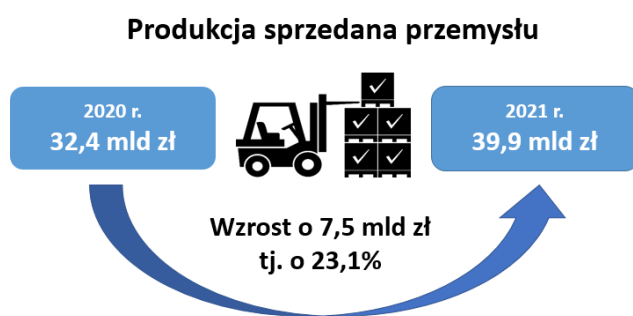
Diagram 5. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w województwie warmińsko-mazurskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

i Mazur – w ujęciu rocznym nastąpił wzrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. W 2020 r. w województwie warmińsko-mazurskim do rejestru REGON wpisane były 98 104 osoby fizyczne prowadzące własną firmę. W 2021 r. liczba ta zwiększyła się do 101 408 osób, co stanowi wzrost o 3 304 osoby, czyli o 3,4%. Przeciętnie w kraju wzrost ten był wyższy i wyniósł 3,6%.

Diagram 6. Zmiana wartości produkcji sprzedanej przemysłu w województwie warmińsko-mazurskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

w 2021 r. wśród wszystkich województw. Przeciętnie w kraju produkcja sprzedana przemysłu w ciągu roku zwiększyła się w cenach bieżących o 23,7% – od 13,0% w województwie kujawsko-pomorskim do 29,5% na Pomorzu.

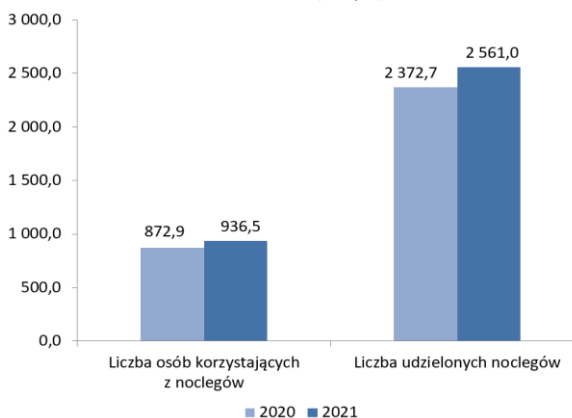
Ubiegły rok obfitował we wzrost liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na Warmii i Mazurach. Na koniec 2021 r. było to 140 765 firm (12. miejsce w kraju). W 2020 r. liczba ta wyniosła natomiast 136 403 podmiotów (również 12. miejsce kraju). W ujęciu rocznym liczba firm w naszym regionie zwiększyła się zatem o 3,2% (tj. o 4 362 firmy) – 11. wzrost w skali kraju. Przeciętnie w kraju liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON zwiększyła się o 3,7%.

W minionym roku zwiększyła się przedsiębiorczość mieszkańców Warmii

W 2021 r. w województwie warmińsko-mazurskim widoczna była poprawa sytuacji gospodarczej przedsiębiorstw, o czym świadczą między innymi wyniki osiągnięte przez sektor przemysłowy. Na Warmii i Mazurach wartość produkcji sprzedanej przemysłu, jaką odnotowano w ciągu dwunastu miesięcy ubiegłego roku, wyniosła 39,9 mld zł i w ujęciu rocznym zwiększyła się nominalnie aż o 23,1% (wobec 13,3% spadku w 2020 r.). Był to 8. co do wielkości wzrost, jaki odnotowano

W ciągu minionego roku w województwie warmińsko-mazurskim o 7,3% zwiększyła się liczba osób korzystających z noclegów. Był to najniższy wzrost w skali całego kraju, przy średniej ogólnopolskiej wynoszącej 24,2%. Najwyższy przyrost w tym zakresie odnotowano w województwie mazowieckim (43,0%). W 2021 r. na Warmii i Mazurach o 7,9% wzrosła liczba noclegów udzielonych turystom, był to najniższy wzrost w skali całego kraju (przy średniej krajowej wynoszącej 22,3%). W tym czasie najwyższy przyrost odnotowano na Mazowszu (34,9%). W ubiegłym roku Warmia i Mazury charakteryzowały się także najmniej korzystnym wynikiem w skali całego kraju pod względem liczby zagranicznych turystów korzystających z noclegów, ponieważ między 2020 a 2021 rokiem liczba ta zmniejszyła się o 15,9%, przy ogólnopolskim wzroście na poziomie 10,9%.

Diagram 7. Liczba osób korzystających z noclegów oraz liczba udzielonych noclegów w województwie warmińsko-mazurskim (w tys.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W ostatnich latach na Warmii i Mazurach następuje rozwój funkcji uzdrowiskowych. Wykorzystanie potencjału leczniczego regionu umożliwia wydłużenie sezonu turystycznego. Na podstawie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w województwie warmińsko-mazurskim status uzdrowiska posiada Gołdap. Cztery gminy, tj. Lidzbark Warmiński, Frombork, Miłomłyn oraz Górowo Iławeckie, mają status obszaru ochrony uzdrowiskowej. Dwie kolejne gminy, tj. Mrągowo i Olecko, starają się zaś o uzyskanie statusu uzdrowiska.

Mapa 1. Gminy uzdrowiskowe, posiadające status obszaru ochrony uzdrowiskowej oraz pretendujące do uzyskania statusu uzdrowiska

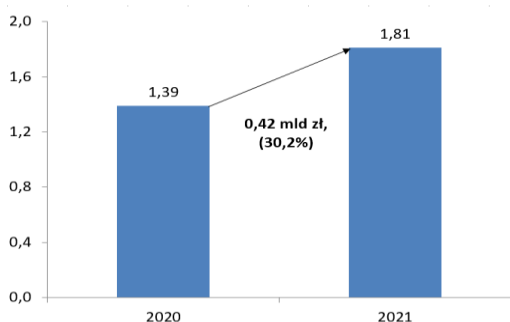
- Gołdap – uzdrowisko
- Lidzbark Warmiński, Frombork, Miłomłyn, Górowo Iławeckie – status obszaru ochrony uzdrowiskowej
- Mrągowo, Olecko – starające się o status uzdrowiska

Źródło: opracowanie własne Departamentu Polityki Regionalnej.

Jak wynika z danych GUS w 2020 r., w zakładach leczenia uzdrowiskowego na Warmii i Mazurach w opiece stacjonarnej leczyło się łącznie 3,5 tys. osób². Działania na rzecz rozwoju turystyki uzdrowiskowej możliwe są przede wszystkim dzięki realizacji przedsięwzięć w ramach Poddziałania 6.2.1 *Infrastruktura uzdrowiskowa* RPO WiM 2014-2020. Na ten cel przeznaczono w sumie 19,5 mln euro dofinansowania UE.

² Brak danych za 2021 rok.

Diagram 8. Nakłady inwestycyjne w województwie warmińsko-mazurskim (w mld zł)

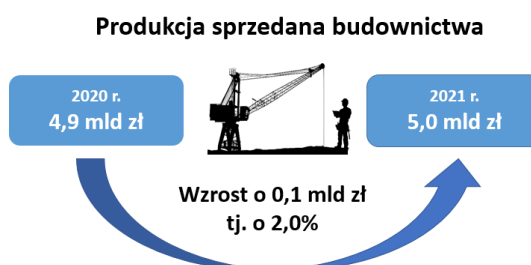

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

wzrostem nakładów inwestycyjnych w ciągu minionego roku, ponieważ w województwie podkarpackim i zachodniopomorskim odnotowano spadki – odpowiednio o 10,5% i 12,0%.

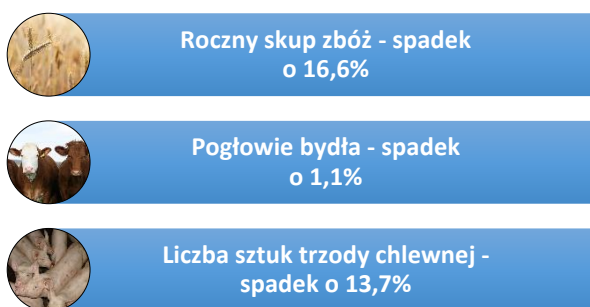
W minionym roku na Warmii i Mazurach odnotowano także wzrost produkcji sprzedanej budownictwa. Jej wartość w regionie w 2021 r. wyniosła 5,0 mld zł, wobec 4,9 mld zł w 2020 r., co oznacza wzrost na poziomie 0,1 mld zł, tj. 2,0%. Był to 14. wzrost w skali kraju, przy średniej ogólnopolskiej wynoszącej 13,7%. W ubiegłym roku najwyższy wzrost zaobserwowano w województwie zachodniopomorskim – 45,1%. Nie wszystkie regiony mogły się jednak poszczycić wzrostem wartości produkcji sprzedanej budownictwa, gdyż w 2021 r. w dwóch województwach odnotowano spadki, tj. w województwie podlaskim (o 0,3%) i świętokrzyskim (4,4%).

Diagram 9. Zmiana wartości produkcji sprzedanej budownictwa w województwie warmińsko-mazurskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Diagram 10. Roczna dynamika produkcji rolnej w 2021 r. w województwie warmińsko-mazurskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2021 r. pogłowie bydła na Warmii i Mazurach zmniejszyło się o 1,1%, przy wzroście ogólnopolskim kształtującym się na poziomie 1,5%. Wzrosty w tym zakresie zaobserwowano w siedmiu regionach, natomiast spadki widoczne były w dziewięciu województwach – od 0,9% w województwie kujawsko-pomorskim do 6,5% w województwie zachodniopomorskim.

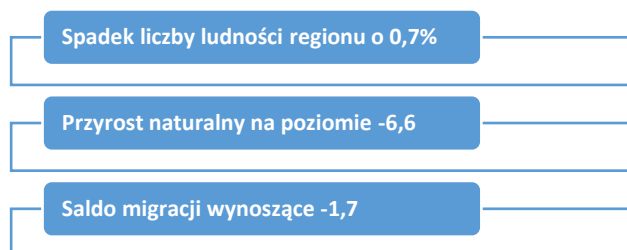
W ubiegłym roku na Warmii i Mazurach o 13,7% zmniejszyła się także liczba sztuk trzody chlewnej. Był to 7. co do wielkości ubytek w skali kraju. W tym czasie przeciętnie w Polsce liczba ta zmniejszyła

Rok 2021 w województwie warmińsko-mazurskim charakteryzował się zmniejszeniem produkcji rolnej. W ujęciu rocznym skup zbóż w naszym regionie zmniejszył się o 16,6%, w kraju zaś o 16,2%. Spadki pod tym względem odnotowano prawie we wszystkich województwach – od 5,0% w województwie świętokrzyskim do 34,5% w województwie śląskim. Jedyny wzrost na poziomie 12% odnotowano w województwie łódzkim.

się o 12,7%. Między 2020 a 2021 rokiem wzrost liczby sztuk trzody chlewnej odnotowano tylko w województwie dolnośląskim – przyrost na poziomie 2,7%.

Rok 2021 był kolejnym rokiem, w którym nastąpiło pogorszenie sytuacji demograficznej województwa warmińsko-mazurskiego. Według stanu na koniec I półrocza 2021 r. województwo warmińsko-mazurskie zamieszkiwało 1 410,6 tys. osób, co stanowiło 3,7% ludności Polski. W stosunku do I półrocza 2020 r. liczba mieszkańców naszego regionu zmniejszyła się o blisko 10 tys. osób, czyli o 0,7%. Pod względem rocznego spadku liczby ludności województwo warmińsko-

Diagram 11. Zmiany demograficzne w województwie warmińsko-mazurskim (I półrocze 2020- I półrocze 2021)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

mazurskie zajęło 8. miejsce w kraju. W 2021 r. nastąpiło nasilenie negatywnych trendów demograficznych w regionie, gdyż w 2020 r. spadek ten był o blisko połowę niższy i wyniósł 5,5 tys. osób. Problem depopulacji dotyczy jednak większości polskich województw. W I półroczu 2021 r. w ujęciu rocznym spadek populacji nastąpił aż w 15 regionach – od 0,1% na Mazowszu do 1,0% w województwie świętokrzyskim, przy ogólnopolskim spadku liczby ludności na poziomie 0,5%. W ciągu minionego roku jedynie w województwie pomorskim liczba mieszkańców nie uległa zmianie.

Spadek liczby ludności w województwie warmińsko-mazurskim spowodowany był dwoma czynnikami. Pierwszym z nich był ujemny przyrost naturalny, wyrażający różnicę pomiędzy liczbą urodzeń a liczbą zgonów w przeliczeniu na 1000 osób. W I półroczu 2021 r. na Warmii i Mazurach kształtował się on na poziomie -6,6, przy średniej ogólnopolskiej -5,5. Pod tym względem nasze województwo w ubiegłym roku zajęło 10. miejsce w kraju. W porównaniu w I półroczu 2020 r. przyrost naturalny na Warmii i Mazurach przyjął korzystniejszą wartość, wynoszącą -1,6 (6. miejsce w kraju). W I półroczu przyrost naturalny przyjął ujemną wartość we wszystkich polskich regionach – od -2,4 w Małopolsce do -8,9 w województwie świętokrzyskim.

Drugim czynnikiem powodującym ubytek ludności Warmii i Mazur były migracje. W I półroczu 2021 r. saldo migracji w województwie warmińsko-mazurskim, przedstawiające różnicę między napływem a odpływem ludności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, było ujemne i wyniosło -1,7 (wobec -1,5 w I półroczu 2020 r.). Był to trzeci najbardziej niekorzystny wynik w skali kraju, gdyż niższe wartości odnotowano jedynie w województwie świętokrzyskim (-1,8) oraz lubelskim (-2,3). Oznacza to, że z naszego regionu wyprowadza się więcej osób, niż do niego przybywa. Saldo migracji liczone dla całego kraju w I półroczu 2021 r. było dodatnie i wyniosło 0,1, przy czym dodatnimi wartościami charakteryzowało się pięć województw. Największe saldo migracji występowało w regionach sąsiadującymi z województwem warmińsko-mazurskim, tj. na Mazowszu (2,3) i Pomorzu (2,1).

Z przedstawionych danych wynika, iż w 2021 r. nastąpiła poprawa sytuacji gospodarczej po pierwszej fali pandemii koronawirusa. Zmniejszyło się bowiem bezrobocie, nastąpił wzrost liczby podmiotów gospodarczych oraz zwiększyły się wynagrodzenia, a także zwiększyła się liczba ofert pracy zgłaszanych do Powiatowych Urzędów Pracy. W ubiegłym roku swoje wyniki poprawiła również branża przemysłowa i budownictwo, gdyż nastąpił w nich wzrost wartości produkcji sprzedanej. Warmia i Mazury w 2021 r. mogą się także poszczycić najwyższym w skali całego kraju wzrostem nakładów

inwestycyjnych. W minionym roku w regionie nastąpił również wzrost liczby turystów, a także zwiększyła się liczba noclegów im udzielonych. Wzrost ten był jednak najniższy wśród wszystkich województw. Taki stan rzeczy niewątpliwie wynikał z faktu, iż w 2020 roku województwo warmińsko-mazurskie charakteryzowało się najmniejszym w skali całego kraju spadkiem liczby turystów i noclegów turystycznych. Stąd też w 2021 r. inne regiony nadrabiały zaległości w tym zakresie. Problemem w województwie warmińsko-mazurskim nadal pozostaje zjawisko depopulacji, które wynika z niskiego przyrostu naturalnego i dużej skali migracji. Problem ten dotyczy jednak prawie wszystkich regionów w Polsce, a natężenie zmian demograficznych na Warmii i Mazurach na tle innych województw charakteryzuje się umiarkowanym tempem.

***PRACE
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA***

2. Prace Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 roku

W 2021 r. odbyło się 68 posiedzeń Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, podczas których rozstrzygano wnioski, podejmowano uchwały lub inicjowano uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Efekty prac Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 r. przedstawione zostały na diagramie nr 12.

Diagram 12. Prace Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Organizacyjnego.

Jednocześnie w 2021 r. zarejestrowano cztery rozstrzygnięcia nadzorcze dotyczące:

- uchwały Sejmiku Województwa nr XXVIII/439/21 z dnia 29.06.2021 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy o świadczenie usług publicznego transportu zbiorowego w transporcie drogowym;
- uchwały Sejmiku Województwa nr XXIX/451/21 z dnia 31.08.2021 r. w sprawie zmian w Statucie Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Olsztynie;
- uchwały Sejmiku Województwa nr XXXI/476/21 z dnia 26.10.2021 r. w sprawie zmiany nazwy Samodzielnego Publicznego Zespołu Gruźlicy i Chorób Płuc w Olsztynie;
- uchwały Sejmiku Województwa nr XXXI/478/21 z dnia 26 października 2021 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej ze środków budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego jednostkom samorządu terytorialnego w 2021 r.

Od powyższych rozstrzygnięć nadzorczych nie wniesiono skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie.

Przed każdą sesją radni otrzymywali sprawozdania marszałka województwa z prac zarządu w okresie między sesjami Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Plan Pracy Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2021 r. został w pełni zrealizowany poprzez przedstawienie projektów uchwał o tematyce określonej w załączniku do uchwały nr XXII/377/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 29 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia *Planu Pracy Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego na rok 2021*.

***PRZECIWDZIAŁANIE
SKUTKOM PANDEMII KORONAWIRUSA***

3. Przeciwdziałanie skutkom pandemii koronawirusa w regionie

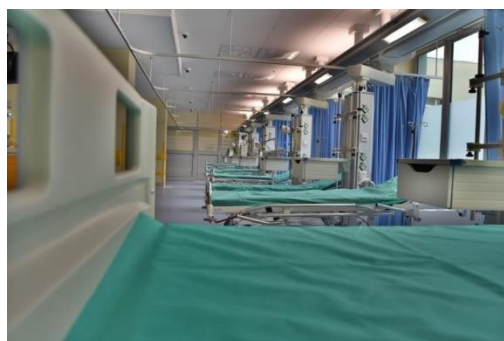
Rok 2021 był kolejnym rokiem zmagania z pandemią koronawirusa, której skutki miały ogromny wpływ na zdrowie i życie ludności, jej codzienne funkcjonowanie, a także sytuację ekonomiczną. Podobnie jak w 2020 r., także i w 2021 r. zarząd województwa realizował szereg działań zmierzających do niwelowania i ograniczenia w województwie warmińsko-mazurskim skutków pandemii COVID-19. Na walkę z pandemią i przeciwdziałanie jej społeczno-gospodarczym skutkom w latach 2020-2021 przeznaczono 201 mln zł z RPO WiM 2014-2020 oraz 9,9 mln zł z budżetu Województwa. W niniejszym rozdziale przedstawiono ich syntetyczny opis. Szczegółowe informacje na ten temat zaprezentowano natomiast w rozdziałach dotyczących poszczególnych obszarów tematycznych w dalszych częściach *Raportu*.

Specjalne działania mające na celu ograniczenie skutków pandemii koronawirusa są przede wszystkim podejmowane od 2020 r. dzięki środkom RPO WiM 2014-2020, w ramach którego Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przeznaczył część środków na następujące cztery pakiety:

PAKIET ZDROWIE

W osi priorytetowej *Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych* RPO WiM 2014-2020 na walkę z pandemią COVID-19 przewidziano w sumie 6,8 mln euro w zakresie wsparcia infrastruktury zdrowia.

Wsparcie skierowane zostało do podmiotów leczniczych udzielających świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Umożliwiło to realizację projektów polegających m.in. na:

- inwestycjach w szpitale i w laboratoria diagnostyczne, w przypadku których występuje wyraźny związek z zaistniałą sytuacją kryzysową,
- tymczasowym dostosowaniu szpitali lub przekształceniu części szpitali w izolowane, oddzielne jednostki,
- zakupach aparatury medycznej i diagnostycznej (w tym wersji mobilnych) oraz leków,
- zakupach niezbędnego sprzętu sanitarnego (masek, urządzeń jednorazowego użytku, itp.), odczynników oraz materiałów medycznych, urządzeń do dezynfekcji, środków do dezynfekcji, środków ochrony indywidualnej i testów na obecność wirusa SARS-CoV-2.

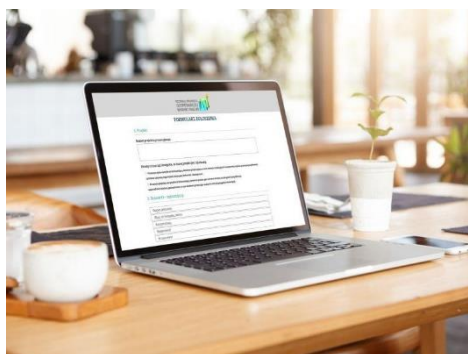
Przykładem dobrej praktyki w zakresie wsparcia z RPO WiM 2014-2020 usług zdrowotnych mających na celu przeciwdziałanie skutkom pandemii koronawirusa był uruchomiony w 2020 r. projekt *Wsparcie podmiotów leczniczych utworzonych przez Województwo Warmińsko-Mazurskie na dofinansowanie potrzeb sprzętowych i materiałowych przeznaczonych do zapobiegania rozprzestrzeniania oraz zwalczania zakażenia wirusem SARS-CoV-2*. Jego celem było umożliwienie nabycia środków trwałych,

elementów wyposażenia i materiałów mających przyczynić się do ograniczenia rozprzestrzeniania się oraz zwalczania pandemii COVID-19. W 2021 r. w ramach projektu, którego realizatorem był Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, przeznaczono łącznie 144,5 tys. zł. Pozwoliło to na wsparcie 3 szpitali wojewódzkich oraz Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Olsztynie.

PAKIET ZATRUDNIENIE – na wsparcie zatrudnienia w regionie zaplanowano środki w wysokości ok. 15,2 mln euro, w ramach których poszerzono grono adresatów działania 10.1 *Poprawa dostępu do zatrudnienia osób bezrobotnych i poszukujących pracy – projekty pozakonkursowe realizowane przez powiatowe urzędy pracy* osi priorytetowej *Regionalny rynek pracy* o osoby pracujące (pracowników przedsiębiorstw), osoby samozatrudnione oraz pracowników organizacji pozarządowych. Pomoc opiera się na dofinansowaniu części kosztów wynagrodzeń pracowników i należnych składek na ubezpieczenia społeczne, a w przypadku jednoosobowych działalności gospodarczych dofinansowaniu części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej w sytuacji spadku obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19.

PAKIET USŁUGI SPOŁECZNE – w ramach osi priorytetowej *Włączenie społeczne* (Poddziałanie 11.2.3 *Ułatwienie dostępu do usług społecznych, w tym integracja ze środowiskiem lokalnym – projekty konkursowe*) przeznaczono 3,8 mln euro na pomoc dla instytucji sprawujących opiekę nad osobami wymagającymi wsparcia, aby powstrzymać rozprzestrzenianie się pandemii COVID-19 wśród osób przebywających pod opieką ww. instytucji.

PAKIET GOSPODARKA – w reakcji na pandemię COVID-19 i w celu zapobiegania jej negatywnym skutkom stworzono pakiet instrumentów skierowanych do przedsiębiorstw, na który w RPO WiM 2014-2020 przeznaczono blisko 36 mln euro. Na dotacje dla mikro i małych przedsiębiorstw przeznaczono ponad 14 mln euro, na pożyczkę płynnościową blisko 10 mln euro, a na dofinansowanie części wynagrodzeń pracowników oraz składek na ubezpieczenie społeczne ok. 12 mln euro.

Przykładem dobrej praktyki wsparcia podmiotów gospodarczych, które na skutek pandemii koronawirusa doświadczyły trudności w prowadzeniu działalności, jest wdrażanie *Strategii inwestycyjnej instrumentów finansowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020*. W 2021 r. w ramach powyższej Strategii przeznaczono 15,5 mln zł na nowy produkt – pożyczkę inwestycyjno-obrotową – którego wdrażanie nastąpi w 2022 r. Pożyczka ta dedykowana jest firmom z sektora MŚP z obszaru inteligentnej specjalizacji *Żywność wysokiej jakości* lub przedsiębiorstwom działającym w branży HoReCa³, czyli gałęziom gospodarki, które najbardziej ucierpiały w wyniku pandemii.

Działania na rzecz przeciwdziałania ekonomicznym skutkom pandemii koronawirusa miały także charakter informacyjny. Na przykład, w serwisie internetowym *Platforma Przedsiębiorczości Warmii i Mazur* (<https://biznes.warmia.mazury.pl/>), którego celem jest zebranie w jednym miejscu najważniejszych informacji w obszarze przedsiębiorczości, prowadzono zakładkę zawierającą informacje o pomocy dla przedsiębiorstw odczuwających negatywne skutki pandemii COVID-19.

³ Sektor HoReCa obejmuje m.in. następujące branże: hotelarstwo, gastronomię, kulturę, turystykę i rekreację.

Wsparcie przedsiębiorców dotkniętych skutkami pandemii koronawirusa realizowane było także przez Wojewódzki oraz Powiatowe Urzędy Pracy. W 2021 r. pomoc oferowana za pośrednictwem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie pozwoliła ochronić 76 519 miejsc pracy, przy czym na ten cel wydano 94,4 mln zł. Działania realizowane przez Powiatowe Urzędy Pracy przyczyniły się natomiast do wsparcia 118 420 pracowników, na co przeznaczono 548,7 mln zł.

Pandemia koronawirusa spowodowała także konieczność prowadzenia działań zaradczych i profilaktycznych w ramach polityki społecznej. Przykładem dobrej praktyki w tym zakresie jest realizowany przez władze województwa projekt *Kooperacja – efektywna i skuteczna* współfinansowany ze środków POWER 2014-2020. Umożliwił on w 2021 r. wdrażanie celu *Wsparcie wybranych podmiotów z obszaru pomocy społecznej, pieczy zastępczej i ochrony zdrowia w celu zwalczania skutków pandemii COVID-19*, dzięki czemu zakupiono środki ochrony indywidualnej oraz środki dezynfekujące (m.in. maseczki ochronne, rękawiczki, kombinezony, płyny i żele do dezynfekcji) o łącznej wartości 795 tys. zł. Środki te zostały następnie rozdyskrebowane do 362 instytucji pomocy i integracji społecznej w naszym regionie.

W 2021 r. w ramach realizacji *Wojewódzkiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej i Solidarnej Warmia i Mazury 2021-2025* przygotowano realizację dostawy materiałów ochronnych dla instytucji pomocy i integracji społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej z terenu województwa warmińsko-mazurskiego. W ten sposób dostarczono 1,4 tys. litrów płynu do dezynfekcji oraz 1 tys. opakowań rękawiczek ochronnych. Ponadto w I kwartale 2021 r. trwała dystrybucja zakupionych w 2020 r. fartuchów ochronnych (1,5 tys. szt.).

Lockdown to także czas nasilenia niekorzystnych zjawisk społecznych, w tym wzrost skali przemocy w rodzinie, co potwierdziły między innymi wyniki badań przeprowadzonych w 2020 r.⁴ Stąd też w 2021 r. w ramach *Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2021-2026* zorganizowano konferencję *Pandemia przemocy*. W wydarzeniu w formie on-line uczestniczyło 300 osób, a jego celem było upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie skutecznych metod przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pandemia koronawirusa w znaczny sposób dotknęła branżę turystyczną i ograniczyła liczbę turystów przyjeżdżających do naszego regionu. Dlatego też w 2021 r. podejmowano działania, których celem było zachęcenie turystów do odwiedzenia Warmii i Mazur. Przykładem takiego przedsięwzięcia była między innymi kampania promocyjna w południowych województwach Polski, gdzie na nośnikach reklamy wielkoformatowej promowano walory turystyczne województwa warmińsko-mazurskiego oraz możliwości atrakcyjnego spędzenia czasu na Warmii i Mazurach. Działania zachęcające do odwiedzenia województwa warmińsko-mazurskiego kierowano także do odbiorców zagranicznych. Formą takiego przedsięwzięcia była kampania promocyjno-wizerunkowa przeprowadzona w mediach społecznościowych, której motyw przewodni stanowiły atrakcje wodne regionu – Wielkie Jeziora Mazurskie i Kanał Elbląski. Jej odbiorcami byli mieszkańcy Niemiec, Austrii, Szwajcarii i Wielkiej

⁴ Z wynikami badania można zapoznać się na stronie internetowej: <https://warmia.mazury.pl/polityka-spoeczna/aktualnosci/5813-podsumowanie-ankiety-dotyczacej-dzialan-podejmowanych-przez-zespoły-interdyscyplinarne-w-czasie-pandemii>

Brytanii. Kampania nawiązywała do zrealizowanego w 2020 r. projektu *Czas na Warmię i Mazury*, który został dofinansowany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

W 2021 r. ciekawą inicjatywą realizowaną na rzecz przeciwdziałania skutkom pandemii koronawirusa było przeprowadzenie konkursu *Sternik. Cała Naprzód!* Jego organizatorem był Bank Gospodarstwa Krajowego Region Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, a Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego został jednym z partnerów przedsięwzięcia. Głównym celem konkursu było nagrodzenie firm, szpitali, jednostek administracji (w tym JST) lub organizacji pozarządowych z województwa warmińsko-mazurskiego, które pomimo trwającej epidemii COVID-19, wyróżniły się na tle innych, najlepiej wykorzystując dostępne środki na utrzymanie miejsc pracy, płynności, rozwój produktów, dostosowanie do nowych warunków rynkowych. W ten sposób, dzięki możliwości posługiwania się znakiem konkursu *Sternik. Cała naprzód!*, uczestnicy konkursu mogli umocnić relacje z klientami, partnerami biznesowymi i kooperantami oraz promować swoją markę.

Trwająca pandemia koronawirusa wymogła zmianę kształtu kooperacji z organizacjami pozarządowymi. W ramach dialogu społecznego i współpracy z trzecim sektorem zagwarantowano elastyczność oraz dostosowanie metod i form realizacji zadań zleczanych przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego organizacjom pozarządowym do sytuacji wymuszanej pandemią. Oznaczało to m.in. możliwość realizacji niektórych działań w formie zdalnej, zgodę na zmniejszenie rezultatów, itp. Zapewniono również bieżący

kontakt z organizacjami pozarządowymi w zakresie możliwości realizacji zleczonych zadań publicznych, zmiany warunków realizacji zawartych umów w zależności od sytuacji epidemiologicznej. W 2021 r. prowadzono także konsultacje z przedstawicielami innych województw na szczepku ogólnopolskiego Konwentu Wojewódzkich Rad Działalności Pożytku Publicznego w zakresie rozwiązań prawnych i realizacji zadań dotyczących współpracy JST i organizacji pozarządowych, w tym w warunkach stanu epidemii.

Z danych przedstawionych w tej części *Raportu* wynika, iż w minionym roku z inicjatywy zarządu województwa podjęto liczne działania mające na celu ograniczenie skutków pandemii koronawirusa w naszym regionie. Miały one bardzo zróżnicowany charakter, gdyż dotyczyły przedsięwzięć z zakresu opieki zdrowotnej, rozwoju gospodarki, wsparcia rynku pracy, promocji turystycznej, pomocy społecznej oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi. Bez realizacji powyższych przedsięwzięć skutki pandemii koronawirusa byłyby niewątpliwie bardziej odczuwalne, a sytuacja społeczno-gospodarcza mniej korzystna.

***KREOWANIE POLITYKI
ROZWOJU I ZARZĄDZANIE
STRATEGICZNE REGIONEM***

4. Kreowanie polityki rozwoju i zarządzanie strategiczne regionem

Jednym z kluczowych zadań zarządu województwa jest określanie głównych kierunków rozwoju województwa, wskazywanie zakresu, trybu oraz warunków wsparcia ze środków krajowych oraz Unii Europejskiej, a także monitorowanie i ewaluacja celów rozwojowych województwa.

W 2021 r. trwały prace nad przygotowaniem projektu programu regionalnego na lata 2021-2027 *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur (FEWiM)*. Kwestią priorytetową były działania mające na celu zwiększenie rażąco niskiej alokacji środków europejskich przewidzianej w projekcie *Umowy Partnerstwa dla realizacji Polityki spójności 2021-2027 w Polsce* na program regionalny województwa warmińsko-mazurskiego. Zakończyły się one sukcesem. Przemysłana koncepcja rozwoju oparta o atrakcyjne przedsięwzięcia, pozwoliła wynegocjować dodatkową kwotę – tj. ponad 500 mln EUR. Dzięki temu budżet programu został zwiększony z pierwotnie proponowanych 1,228 mld EUR do 1,731 mld EUR. Oznacza to, że jest on o 3 mln EUR większy niż w latach 2014-2020 (województwo warmińsko-mazurskie jest wśród 7 województw, których programy regionalne w nowej perspektywie będą miały wyższy budżet niż ich poprzednie edycje).

W prace nad projektem programu zaangażowana była *Grupa robocza ds. programu regionalnego województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027*. W pracach grupy brali udział pracownicy merytorycznych departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, instytucji wdrażających *Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020*, a także (zgodnie z zasadą partnerstwa) przedstawiciele przedsiębiorców, instytucji otoczenia biznesu, sektora nauki, organizacji pozarządowych, lokalnych grup działania, jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, w tym obszarów strategicznej interwencji, oraz administracji państwowej. W 2021 r. odbyło się 6 spotkań całej grupy oraz 13 spotkań w podgrupach merytorycznych (dedykowanych poszczególnym obszarom wsparcia), których efektem było przygotowanie projektu regionalnego programu na lata 2021-2027 *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur (FEWiM)*.

Przyjęty przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego pierwszy projekt *FEWiM*, jesienią 2021 r. został poddany wymaganym przepisami prawa konsultacjom społecznym. W ramach konsultacji odbyło się 16 spotkań, w których uczestniczyło łącznie 656 osób. Zorganizowano także spotkania on-line, które były ogólnodostępne w serwisie YouTube na kanale Fundusze dla Warmii i Mazur. Do projektu programu (na przeznaczonym do tego celu formularzu

konsultacyjnym) wpłynęło łącznie 440 uwag. Tabela ze wszystkimi uwagami (a także z informacją o ustosunkowaniu się do nich oraz uzasadnieniem) została przyjęta przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego wraz ze *Sprawozdaniem z przebiegu i wyników konsultacji społecznych projektu programu regionalnego na lata 2021-2027*.

W ramach procesu programowania perspektywy 2021-2027 w sierpniu 2021 r. Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął dokument pn. *Ramy identyfikacji i funkcjonowania projektów strategicznych w perspektywie finansowej UE 2021-2027* umożliwiający identyfikację przedsięwzięć o znaczeniu strategicznym. Dokument określa warunki, jakie muszą spełnić propozycje projektów, aby móc ubiegać się o status projektu strategicznego w ramach programu regionalnego na lata 2021-2027 *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur*. Wybrane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego projekty – istotne z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, wnosić będą kluczowy wkład w realizację celów: z jednej strony strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa *Warmińsko-Mazurskie 2030*, a z drugiej – programu regionalnego w okresie budżetowym UE 2021-2027. Projekty te będą podlegać monitorowaniu za pomocą szczególnych narzędzi i specjalnie im dedykowanych działań komunikacyjnych.

Identyfikacja operacji o znaczeniu strategicznym odbywała się w dwóch etapach. Pierwszym z nich była weryfikacja przedłożonych projektów strategii ponadlokalnych oraz programu rozwoju miast Cittaslow, która zakończyła się w październiku 2021 r. przyjęciem przez zarząd województwa wyników oceny tych dokumentów. Drugim etapem w procesie identyfikacji była ocena zgłoszonych propozycji projektów strategicznych. W trakcie naboru, partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego oraz departamenty Urzędu Marszałkowskiego prowadzące sektorowe polityki rozwoju przedstawiły propozycje przedsięwzięć kluczowych, planowanych do realizacji w perspektywie 2021-2027. We wrześniu 2021 r. zakończył się nabór propozycji projektowych, a do końca roku trwała ich analiza pod kątem możliwości realizacji oraz wsparcia funduszami unijnymi, a także spotkania wyjaśniające z partnerami.

Ostateczny projekt programu regionalnego na lata 2021-2027 *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur* (zawierający wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym) został przekazany Komisji Europejskiej 15 marca 2022 r. Przygotowano również koncepcję systemu realizacji FEWiM.

Województwo zaangażowane było również w proces programowania *Funduszy Europejskich dla Polski Wschodniej 2021-2027 (FE PW)*. Działania w 2021 r. koncentrowały się na wypracowaniu takiego kształtu programu, który pozwoli w jak największym stopniu zabezpieczyć potrzeby podmiotów i przyszłych beneficjentów z regionu, a także zapewni spójność

z celami rozwojowymi województwa. Działania te wyrażone zostały m.in. Stanowiskiem Sejmiku Województwa z 16 lutego 2021 r. w sprawie *Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2021-2027*, w którym m.in. województwo sprzeciwiło się rozproszeniu interwencji przyszłego *Programu*. Ponadto zarząd województwa przekazał w kwietniu 2021 r. (w toku konsultacji publicznych) formalne uwagi do projektu programu *Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027*. Aktywność zarządu obejmowała także działania w ramach prac Komisji ds. Polski Wschodniej Związku Województw RP, gdzie (wraz z pozostałymi pięcioma województwami

makroregionu Polski Wschodniej) wypracowano wspólne postulaty w celu ich uwzględnienia w nowej edycji Programu FE PW. Większość z nich została uwzględniona w projekcie programu przekazanego Komisji Europejskiej przez Instytucję Zarządzającą, tj. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

Równocześnie aktywnie uczestniczono w pracach nad przepisami prawa oraz innymi istotnymi dokumentami, określającymi warunki realizacji programów polityki spójności na lata 2021-2027. Na różnych etapach opiniowano projekt *Ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027*, w celu zapewnienia przepisów korzystnych dla województwa, a także kolejne projekty *Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności w latach 2021-2027 w Polsce* (współorganizowano również konsultacje społeczne tego dokumentu w województwie warmińsko-mazurskim). Odbyły się one 5 lutego 2021 r. w formule on-line. Transmisja internetowa była dostępna m.in. na platformie YouTube. Ponadto zarząd województwa zgłosił uwagi do projektów programów krajowych: *Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027*, *Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027*, *Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027* oraz *Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich na lata 2021-2027* w ramach konsultacji społecznych tych dokumentów.

Rok 2021 to także okres prac nad nowym programem umożliwiającym wykorzystanie środków unijnych przeznaczonych na rozwój obszarów wiejskich w ramach Wspólnej Polityki Rolnej. Rada Ministrów przyjęła projekt *Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (wersja 4.0)*, który 22 grudnia 2021 r. formalnie został przekazany do Komisji Europejskiej w celu akceptacji. Przewiduje się, że w drugiej połowie 2022 r. projekt zostanie zaakceptowany przez KE, a od 2023 r.

rozpocznie się jego wdrażanie.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, będące Instytucją Zarządzającą *Planu Strategicznego*, rozpoczęło proces wypracowania szczegółowych zasad wyboru lokalnych strategii rozwoju (LSR) na kolejny okres programowania. Podjęto także intensywne prace nad zatwierdzeniem dokumentacji konkursowej w związku z potrzebami poszczególnych województw, wynikającymi z wymagań dotyczących wdrażania programów regionalnych w ramach EFRR i EFS+. W ramach konsultacji, opiniowania, wymiany informacji i recenzowania stanowisk dotyczących przyszłego okresu budżetowego UE w zakresie Wspólnej Polityki Rolnej, przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie uczestniczyli w obradach grup tematycznych i grup roboczych oraz przeprowadzali cykliczne spotkania z Lokalnymi Grupami Działania. Łącznie w 2021 roku odbyło się 9 spotkań, z czego w wydarzeniach organizowanych wspólnie z Lokalnymi Grupami Działania wzięło udział ponad 380 osób.

W 2021 r. województwo uczestniczyło w procesie wdrażania oraz przygotowania nowej edycji programów współpracy terytorialnej *Interreg*, obejmujących wszystkie subregiony województwa

warmińsko-mazurskiego. W 2021 r. kontynuowano intensywne prace nad przygotowaniem dwóch programów współpracy transgranicznej: *Interreg Litwa-Polska 2021-2027* (obejmującego subregion

etcki) oraz *Interreg Południowy Bałtyk 2021-2027* (obejmującego subregion elbląski). Nadrzędnym celem aktywności województwa warmińsko-mazurskiego w pracach międzynarodowych grup roboczych i komitetów programujących było dostosowanie zakresu oferty tematycznej nowych programów do potrzeb i możliwości potencjalnych przyszłych beneficjentów z Warmii i Mazur. W przypadku obu programów transgranicznych, podjęto intensywne starania na gruncie krajowym oraz międzynarodowym o włączenie subregionu olsztyńskiego we współpracę transgraniczną ww. programów. Proces ten w 2021 r. nie został zakończony.

Samorząd województwa podczas prac nad ofertą tematyczną obu programów transgranicznych zabiegał również o zapewnienie możliwości realizacji projektów turystycznych w ramach dedykowanego priorytetu obydwu programów. W toku prac grup roboczych przygotowujących programy, udało się osiągnąć międzynarodowy konsensus w tej sprawie.

W 2021 r. Komisja Europejska zatwierdziła zaproponowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego zmiany w *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020* związane z uruchomioną w grudniu 2020 r. inicjatywą REACT-EU, zwiększającą finansowanie programów polityki spójności na lata 2014-2020 na rzecz niwelowania i ograniczenia skutków pandemii COVID-19. Budżet *Programu* został zwiększony o ponad 20 mln EUR z przeznaczeniem na wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw w celu przeciwdziałania ekonomicznym skutkom pandemii COVID-19 i budowanie ich wytrzymałości na kryzysy w przyszłości, a także na poprawę wydolności ochrony zdrowia i przygotowanie jej na sytuacje kryzysowe. Absorpcja środków wymagała wyodrębnienia w RPO WiM 2014-2020 XIII osi priorytetowej dedykowanej instrumentowi REACT-EU o nazwie *Odporna i zdrowa gospodarka przyszłości*.

Przygotowane propozycje zmian do *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020* obejmowały również inne modyfikacje *Programu* mające na celu pełne wykorzystanie jego alokacji, zakontraktowanie wolnych środków finansowych, a także sfinansowanie projektów strategicznych planowanych do realizacji w trybie pozakonkursowym. Proces zmian *RPO WiM 2014-2020* zakończył się na przełomie 2021 i 2022 r. pozytywną decyzją Komisji Europejskiej z 22 grudnia 2021 r. oraz uchwałą Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie przyjęcia zmian *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020* o treści zatwierdzonej przez Komisję Europejską.

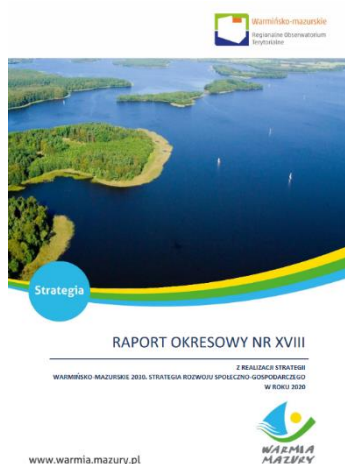

W 2021 r. kontynuowano również działania lobbingowe mające na celu rozszerzenie aktualizowanej Transeuropejskiej Sieci Transportowej TEN-T o elementy infrastruktury transportowej w województwie warmińsko-mazurskim.

W wyniku dyskusji z interesariuszami na poziomie krajowym (Ministerstwo Infrastruktury) oraz europejskim (Dyrekcja Generalna ds. Mobilności i Transportu, Komisji Europejskiej – DG MOVE) Port Lotniczy Olsztyn-Mazury został uwzględniony w projekcie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego

i Rady z 14 grudnia 2021 r. w sprawie wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej.

Ważnym zadaniem zarządu województwa jest monitorowanie i ewaluacja określonych celów rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego. Corocznie przeprowadzany jest monitoring realizacji strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego. Proces ten ma dostarczać Zarządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego informacji na temat zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej w regionie oraz stopnia osiągania celów przyjętych w strategii. Umożliwia to bieżące reagowanie, aby lepiej podejmować decyzje w zakresie rozwoju regionu. W 2021 r. przeprowadzony został pierwszy monitoring realizacji *Strategii Warmińsko-Mazurskie 2030*. Na jego podstawie powstał *Raport okresowy*, który stanowi jednocześnie osiemnasty dokument

od początku prowadzenia procesu monitorowania. Został on przyjęty przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego 31 sierpnia 2021 r.

W regionie od 2021 r. funkcjonuje Warmińsko-Mazurskie Forum Terytorialne będące przestrzenią do dyskusji na temat kierunków rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego z uwzględnieniem jego wymiaru terytorialnego. Forum skupia przedstawicieli różnych środowisk uczestniczących w działaniach na rzecz rozwoju regionu. Umożliwia wymianę poglądów i doświadczeń, a także zapewnia przepływ wiedzy i informacji, dzięki czemu stwarza warunki dla dyskusji strategicznej na temat polityki regionalnej województwa warmińsko-mazurskiego. Działalność Warmińsko-Mazurskiego Forum Terytorialnego jest jednym z kluczowych elementów systemu monitoringu strategii rozwoju społeczno-gospodarczego *Warmińsko-Mazurskie 2030*.

W 2021 r. odbyły się dwa posiedzenia Warmińsko-Mazurskiego Forum Terytorialnego. Pierwsze inauguracyjne posiedzenie miało miejsce 18 czerwca 2021 r. i jego celem było przedstawienie, jaką rolę forum będzie pełniło w pracy nad rozwojem społeczno-gospodarczym województwa warmińsko-mazurskiego. Ważnym punktem spotkania była także dyskusja nad projektem Raportu okresowego nr XVIII z realizacji strategii rozwoju społeczno-gospodarczego *Warmińsko-Mazurskie 2030* w 2020 r. II Posiedzenie Warmińsko-Mazurskiego Forum Terytorialnego na temat *Współczesnych kierunków rozwoju polityki regionalnej* odbyło się w dniach 13-14 grudnia 2021 r. Miało formę konferencji naukowej, podczas której dyskutowano o wybranych wyzwaniach rozwojowych, jakie czekają Warmię i Mazury w najbliższych latach, czyli demografii, przemyśle 4.0 oraz gospodarce o obiegu zamkniętym. Przedstawione zostały również wyniki konsultacji społecznych programu regionalnego na lata 2021-2027 *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur*.

Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego systematycznie monitoruje realizację *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020*. Stan realizacji Programu na koniec 2021 r. przedstawiony został w rozdziale 9. niniejszego Raportu – *Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020*.

W ramach zadań związanych z ewaluacją RPO WiM 2014-2020 w 2021 r. zakończyła się realizacja dwóch badań ewaluacyjnych:

- *Ewaluacja RPO WiM 2014-2020 w kontekście rozwoju i wykorzystania e-usług w województwie warmińsko-mazurskim.* Głównym celem badania była ocena dotychczasowego oraz potencjalnego wpływu wsparcia udzielanego w ramach III osi priorytetowej *Cyfrowy region RPO WiM 2014-2020* na zwiększenie wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w podmiotach świadczących usługi publiczne.
- *Ocena wpływu RPO WiM 2014-2020 na konkurencyjność i innowacyjność przedsiębiorstw z województwa warmińsko-mazurskiego,* której celem była kompleksowa analiza dotychczasowego oraz potencjalnego wpływu projektów realizowanych w ramach I osi priorytetowej *Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur RPO WiM 2014-2020* na poziom konkurencyjności i innowacyjności podmiotów gospodarczych z regionu.

W wyniku ich realizacji sformułowane zostały 24 rekomendacje, które dotyczyły przygotowania programu regionalnego na przyszłą perspektywę finansową (2021-2027). Wszystkie rekomendacje zostały przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjęte do wdrożenia⁵.

Ponadto w 2021 r. rozpoczęła się realizacja czterech nowych badań ewaluacyjnych, tj.:

1. *Ocena wpływu RPO WiM 2014-2020 na jakość kształcenia kadr dla regionalnego rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim.* Głównym celem badania jest ocena dotychczasowego oraz potencjalnego wpływu projektów realizowanych w ramach II osi priorytetowej *Kadry dla gospodarki RPO WiM 2014-2020* na wzrost jakości kształcenia kadr dla regionalnego rynku pracy.
2. *Ocena wpływu RPO WiM 2014-2020 na trwałość i jakość zatrudnienia w województwie warmińsko-mazurskim.* Celem głównym badania jest ocena dotychczasowego oraz potencjalnego wpływu projektów realizowanych w ramach X osi priorytetowej *Regionalny rynek pracy RPO WiM 2014-2020* na trwałość i jakość zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników w województwie warmińsko-mazurskim.
3. *Wpływ interwencji RPO WiM 2014-2020 na promowanie włączenia społecznego, walkę z ubóstwem i wszelką dyskryminacją w województwie warmińsko-mazurskim.* Celem głównym badania jest ocena dotychczasowego oraz potencjalnego wpływu wsparcia udzielanego w ramach XI osi priorytetowej *Włączenie społeczne RPO WiM 2014-2020* na promowanie włączenia społecznego, walkę z ubóstwem i wszelką dyskryminacją w województwie warmińsko-mazurskim.
4. *Ocena wpływu RPO WiM 2014-2020 na dziedzictwo naturalne i kulturowe województwa warmińsko-mazurskiego,* którego celem jest ocena dotychczasowego oraz potencjalnego wpływu wsparcia udzielanego w ramach VI osi priorytetowej *Kultura i dziedzictwo RPO WiM 2014-2020* na zachowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego województwa warmińsko-mazurskiego.

⁵ Wszystkie Raporty z ewaluacji RPO WiM 2014-2020 (zawierające przyjęte rekomendacje) są dostępne na stronie <http://rpo.warmia.mazury.pl>

GOSPODARKA

5. Gospodarka

5.1. Rynek pracy

Zmiany zachodzące na rynku pracy w dużym stopniu determinuje zamożność społeczeństwa oraz poziom życia ludności. Zmiana na rynku pracy odzwierciedla jednocześnie stan gospodarki, a także znacząco oddziałuje na poziom rozwoju ekonomicznego w regionie. Rynek pracy jest zatem ważnym obiektem polityk publicznych, które pozwalają osobom bezrobotnym, poszukującym pracy oraz zagrożonym bezrobociem zapewnić aktywność zawodową i zwiększyć szanse na zatrudnienie. Interwencja publiczna na rynku pracy ma także umożliwić pracodawcom dostęp do wykwalifikowanych zasobów siły roboczej.

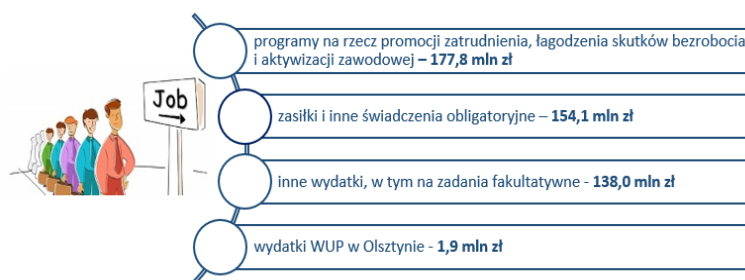
Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Jednostką organizacyjną Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego odpowiedzialną za kreowanie regionalnej polityki zatrudnienia jest Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie (WUP), który corocznie podejmuje szereg działań mających na celu poprawę sytuacji na regionalnym rynku pracy.

Obszary priorytetowe dla podejmowanych działań w 2021 r. zostały wyznaczone w *Regionalnym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia* zatwierdzonym uchwałą Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr 7/76/21/VI z 9 lutego 2021 r. Jest on dokumentem o charakterze operacyjnym, określającym i koordynującym regionalną politykę rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich w krótkim okresie czasu. Stanowi uszczegółowienie zadań wynikających ze *Zaktualizowanej Strategii Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2025 roku* przyjętej uchwałą Sejmiku Województwa nr XIV/346/16 z 23 lutego 2016 r. Główne cele *Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2021 r.* dotyczyły m.in. złagodzenia negatywnych skutków epidemii COVID-19 dla rynku pracy, uzyskania równowagi na rynku pracy, tworzeniu miejsc pracy o wysokiej jakości, lepszego dostosowania kompetencji i kwalifikacji pracowników do wymogów rynku pracy przyszłości oraz skutecznego zarządzania migracjami zarobkowymi.

W 2021 r. na działania na rzecz wzrostu zatrudnienia oraz zwiększania aktywności społecznej i zawodowej w województwie warmińsko-mazurskim z Funduszu Pracy wydano 471,7 mln zł (diagram nr 13). Było to blisko o 40% środków mniej niż w 2020 r., gdyż w minionym roku PUP

Diagram 13. Działania na rzecz wzrostu zatrudnienia i zwiększenia aktywności zawodowej w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Olsztynie.

decyzją Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z Funduszu Pracy przyznano znacznie mniejsze fundusze na realizację działań związanych z zapobieganiem i zwalczaniem COVID-19. Dzięki tym środkom

zaktywizowano 22 865 bezrobotnych, tj. o 9 684 osoby więcej niż w 2020 r. Zgodnie z przyjętymi kryteriami przyznany limit środków Funduszu Pracy został podzielony przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie dla poszczególnych samorządów powiatowych. Podział uzyskał akceptację Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy oraz został zatwierdzony przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

W województwie warmińsko-mazurskim wdrażane są również działania aktywizacyjne skierowane do osób młodych do 29. roku życia pozostających bez zatrudnienia przewidziane w Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER 2014-2020), dla których WUP w Olsztynie jest Instytucją Pośredniczącą. Zadania te realizowane są zarówno w procedurze pozakonkursowej (projekty wdrażane przez powiatowe urzędy pracy), jak i konkursowej. Działania przeprowadzone od początku realizacji programu do końca 2021 r., przedstawione zostały na diagramie nr 14.

Diagram 14. Realizacja działań na rzecz wsparcia ludzi młodych w województwie warmińsko-mazurskim (PO WER 2014-2020)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Olsztynie.

Mimo trwającej pandemii COVID-19, w minionym roku w regionie widoczne było zwiększenie zapotrzebowania na pracę świadczoną przez cudzoziemców. W 2021 r. powiatowe urzędy pracy w województwie warmińsko-mazurskim zarejestrowały 68 438 oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcom – wzrost w stosunku do 2020 r. o 20 218 oświadczeń, tj. o 41,9%. Po częściowym zniesieniu obostrzeń w prowadzeniu działalności gospodarczej w związku z pandemią COVID-19, pracodawcy wciąż wyrażali chęć zatrudnienia obcokrajowców w różnych gałęziach gospodarki. Obywatele wszystkich państw spoza Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego mogli ubiegać się również o zezwolenie na pracę sezonową. W 2021 r. powiatowe urzędy pracy wydały 983 takie zezwolenia – wzrost w porównaniu z ubiegłym rokiem o 35 zezwoleń, tj. o 3,7%. W tym samym okresie Wojewoda Warmińsko-Mazurski wydał 7 240 zezwoleń na pracę, o 4,0% (tj. 277 więcej niż w 2020 r.). Wśród pracowników z zagranicy przeważają obywatele Ukrainy, ale pracodawcy zatrudniali również osoby z innych państw, takich jak Bangladesz, Białoruś, Filipiny, czy Indie.

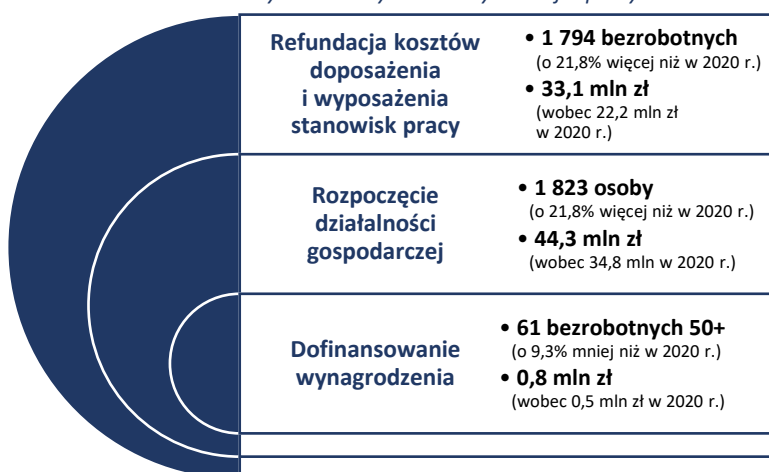
Diagram 15. Działania na rzecz zatrudnienia cudzoziemców na rynku pracy województwa w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Olsztynie.

Zadania na rzecz rozwoju regionalnego rynku pracy nie skupiały się wyłącznie na osobach bezrobotnych, lecz w dużej mierze dotyczyły wspierania przedsiębiorców w tworzeniu nowych oraz utrzymaniu dotychczasowych miejsc pracy. Podejmowane działania, w ramach dostępnych rozwiązań ustawowych, poniesione koszty i uzyskane efekty przedstawione zostały na diagramie nr 16.

Diagram 16. Wsparcie przedsiębiorców w tworzeniu nowych oraz utrzymaniu dotychczasowych miejsc pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Olsztynie.

W 2021 r. wojewódzki oraz powiatowe urzędy pracy kontynuowały realizację zadań w ramach *Tarczy Antykryzysowej*, których celem była pomoc dla przedsiębiorców dotkniętych kryzysem wywołanym globalną pandemią koronawirusa. Świadczenia oraz dotacje wypłacane pracodawcom pozwoliły ograniczyć negatywne skutki gospodarczo-ekonomiczne oraz ochronić miejsca pracy. W 2021 r. do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie wpłynęło łącznie 2 918 (wobec 3 407 w 2020 r.) wniosków przedsiębiorców o wypłatę świadczeń na rzecz ochrony miejsc

Diagram 17. Efekty dofinansowania WUP wynagrodzeń pracowników w ramach *Tarczy Antykryzysowej*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Olsztynie.

pracy ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP), z czego 2 695 zostało rozpatrzonych pozytywnie (wobec 1 975 w 2020 r.). Łączna wartość udzielonego wsparcia ze środków FGŚP w 2021 r. wyniosła 94,4 mln zł (wobec 236,8 mln zł w 2020 r.) i pozwoliła ochronić 76 519 miejsc pracy (wobec 76 232 ochronionych miejsc pracy w 2020 r.). Ponadto w 2021 r. rozliczono wstępnie 3 312 wniosków (wśród tych pracodawców, którzy dokonali prawidłowego rozliczenia oraz uzupełnili brakujące dokumenty), a końcowemu rozliczeniu poddano 1 469 wniosków. Efekty dofinansowania wynagrodzeń poszczególnych grup pracowników w 2021 r. przedstawione zostały na diagramie nr 17.

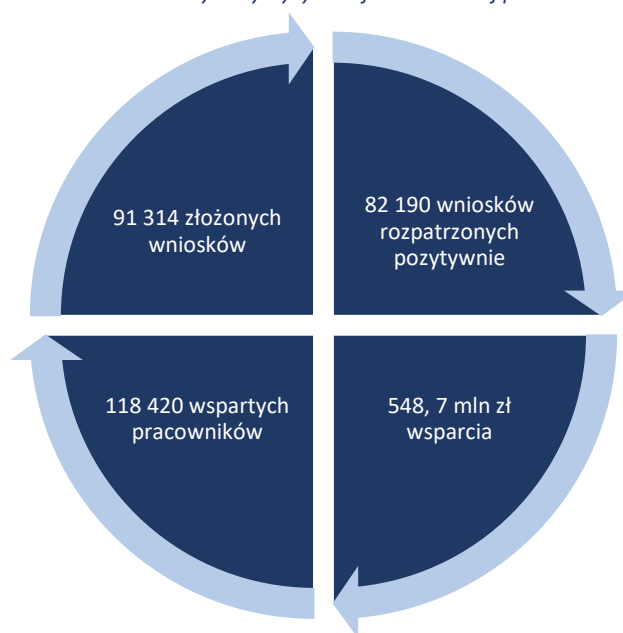

Powiatowe Urzędy Pracy również realizowały zadania związane z *Tarczą Antykryzysową*, obsługując w latach 2020-2021 wnioski pracodawców dotyczące dofinansowań do wynagrodzenia następujących grup pracowników:

- pracowników przedsiębiorstw – 7 204 podmiotom wypłacono 168,8 mln zł,
- przedsiębiorców samozatrudnionych – 12 849 przedsiębiorcom samozatrudnionym wypłacono 67,9 mln zł,
- mikroprzedsiębiorców z Funduszu Pracy – 59 066 mikroprzedsiębiorcom udzielono pożyczek w wysokości 294,0 mln zł,
- pracowników organizacji pozarządowych – 150 organizacjom pozarządowym udzielono dofinansowania w wysokości 4 mln zł,
- pracowników mikro i małych przedsiębiorstw z określonych branż⁶ - 19 678 przedsiębiorców otrzymało dotacje w łącznej wysokości 98,3 mln zł,
- przedsiębiorców sektora MŚP – 48 przedsiębiorców otrzymało dofinansowanie w wysokości 240,0 tys. zł.

W 2021 r. do powiatowych urzędów pracy złożono łącznie 91 314 wniosków, z czego 82 190 zostało rozpatrzonych pozytywnie – łączna wartość wsparcia wyniosła 548,7 mln zł i objęła 118 420 pracowników ujętych we wnioskach, co przedstawia diagram nr 18.

Diagram 18. Działania na rzecz dofinansowania pracowników w ramach Tarczy Antykryzysowej realizowanej przez PUP

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Olsztynie.

W okresie kwiecień 2020 – grudzień 2021 do powiatowych urzędów pracy wpłynęło 109 527 wniosków w ramach tarczy antykryzysowej na łączną kwotę 737,7 mln zł, z czego 10 365 zostało rozpatrzonych negatywnie, natomiast 99 135 pozytywnie. Z grupy wniosków, które oceniono pozytywnie, 98 989 podmiotom wypłacono środki finansowe w kwocie 633,4 mln zł.

Ważnym obszarem działań w 2021 r. było wsparcie rozwoju kompetencji zawodowych i społecznych mieszkańców, sprzyjających aktywności zawodowej oraz zapobieganie coraz bardziej widocznym na rynku pracy lukom kompetencyjnym, utrudniającym rekrutację pracowników w wielu dziedzinach działalności gospodarczej. Zadania te realizowane były m.in. dzięki środkom Krajowego Funduszu Szkoleniowego. W ich podziale dla urzędów pracy województwa warmińsko-mazurskiego uczestniczy

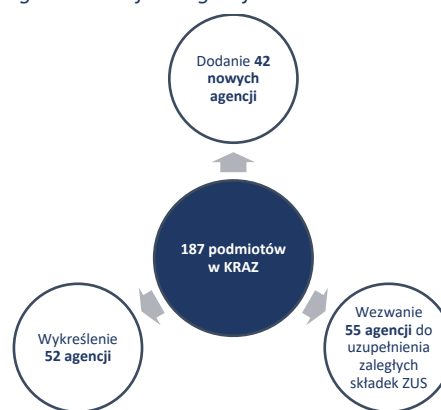
⁶ Branżami tymi były następujące podgrupy PKD 2007: Hotele i podobne obiekty zakwaterowania; Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania; Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe; Działalność agentów turystycznych; Działalność organizatorów turystyki.

zarząd województwa. W 2021 r. na finansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców samorządy powiatowe województwa warmińsko-mazurskiego w sumie otrzymały środki w wysokości blisko 8,2 mln zł, czyli o 1,8 mln zł (tj. o 28,1%) więcej niż w 2020 r. Umożliwiło to aktywizację 3 807 osób, tj. o 326 osób (o 9,4%) więcej niż w 2020 r. Największe środki pracodawcom przyznano na wsparcie zawodowe kształcenia ustawicznego w zidentyfikowanych zawodach deficytowych, a także na kształcenie ustawiczne osób dorosłych w nabywaniu kompetencji cyfrowych.

Do zadań Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie należy także promocja na regionalnym rynku pracy Krajowego Funduszu Szkoleniowego jako instrumentu umożliwiającego rozwój kompetencji zawodowych i społecznych mieszkańców w celu wzrostu aktywności zawodowej. W 2021 r. WUP w Olsztynie na ten cel wydatkował 152,6 tys. zł, wobec ponad 140,6 tys. w 2020 r.

Na mocy ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie prowadzi rejestr agencji zatrudnienia. Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wpis do Rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia (KRAZ) posiadało 187 podmiotów – o 14 mniej niż w 2020 r. Działania podejmowane w 2021 r. przedstawione zostały na diagramie nr 19.

Diagram 19. Rejestr agencji zatrudnienia w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Olsztynie.

W 2021 r. po raz siódmy przeprowadzono badanie *Barometr zawodów*⁷, którego celem jest określenie popytu na pracowników w ciągu najbliższych 12 miesięcy. Efektem pracy uczestników badania

Diagram 20. Zawody deficytowe na Warmii i Mazurach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Olsztynie.

– pracowników powiatowych urzędów pracy oraz innych instytucji rynku pracy

– jest prognoza sytuacji na lokalnym rynku pracy określająca relację pomiędzy popytem a podażą dostępnej siły roboczej. Badanie to stanowi źródło informacji nie tylko dla urzędów pracy oraz samych zainteresowanych, lecz również dla szkół, które kształcą przyszłe kadry województwa warmińsko-mazurskiego. Prognoza barometru na 2022 r. przewiduje występowanie na Warmii i Mazurach 24 grup zawodów deficytowych (w porównaniu do 2020 r. wzrost o 2 grupy zawodów). Wykaz zawodów

⁷ *Barometr zawodów*, <https://wupolsztyn.praca.gov.pl/barometr-zawodow>, WUP, Olsztyn 2021.

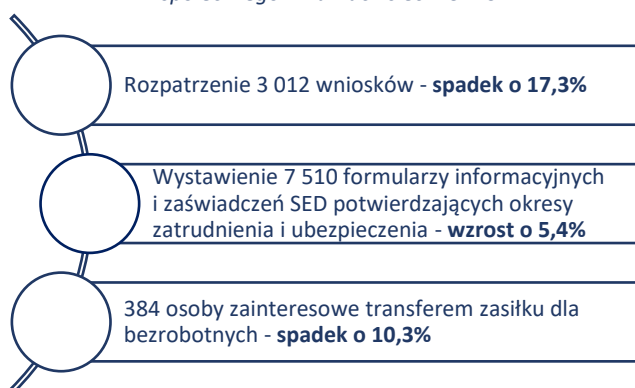
deficytowych przedstawiony został na diagramie nr 20. W dalszym ciągu przeważać będzie grupa zawodów zrównoważonych (138 grup zawodów – spadek o 2 grupy zawodów w porównaniu z poprzednim rokiem). Bez zmian pozostanie grupa zawodów nadwyżkowych (jedna grupa zawodów – ekonomiści). Wyniki badań są szeroko rozpowszechniane, m.in. podczas spotkań z przedstawicielami szkół branżowych w województwie.

Zmieniający się rynek pracy skłania do szukania rozwiązań zmierzających do zwiększenia adekwatności działań instytucji rynku pracy i podniesienia ich efektywności. Na znaczeniu zyskuje jakość usług świadczonych przez publiczne służby zatrudnienia, a w szczególności poradnictwa zawodowego. W 2021 r. było to zadanie szczególnie trudne, na jego efekty bezpośredni wpływ miała sytuacja epidemiczna. Z poradnictwa zawodowego realizowanego w WUP w Olsztynie w 2021 r. skorzystało w sumie 1 290 osób, czyli o 153 osoby mniej (tj. o 10,6%) niż w 2020 r.

W województwie warmińsko-mazurskim realizowane jest również międzynarodowe pośrednictwo pracy prowadzone w ramach sieci EURES. Działania kadry EURES skupiały się zarówno na nawiązywaniu kontaktów z osobami poszukującymi pracy i bezrobotnymi (1 228 osób w 2021 r, wobec 359 osób w 2020 r.), jak i poszukujących pracowników (79 pracodawców w 2021 r. wobec 51 w 2020 r.).

Diagram 21. Koordynacja systemu zabezpieczenia społecznego w ramach sieci EURES

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Olsztynie.

W konsekwencji w 2021 r. w ramach sieci EURES zrealizowano 380 zagranicznych ofert pracy z krajów UE (tj. o 193 więcej niż w 2020 r.). Z upoważnienia Marszałka Województwa w ramach EURES realizowano także zadania wynikające z międzynarodowej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w zakresie świadczeń dla bezrobotnych. W 2021 r. rozpatrzono 3 012 wniosków osób zainteresowanych przyznaniem prawa do zasiłku dla bezrobotnych bądź uzyskaniem możliwości transferu zasiłku, a także uzyskaniem potwierdzenia okresów ubezpieczenia z tytułu zatrudnienia w Polsce. Na diagramie nr 21 przedstawione zostały działania podjęte w 2021 r. w porównaniu do roku 2020 wynikające z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w zakresie świadczeń dla bezrobotnych w ramach EURES.

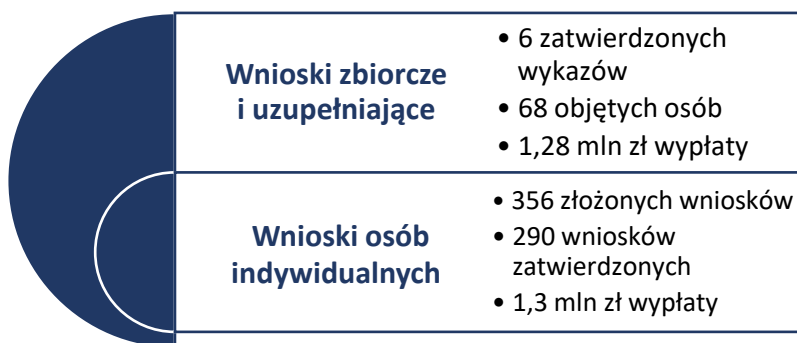

Przejawem poszukiwań przez instytucje rynku pracy nieszablonowych rozwiązań, są inicjatywy podejmowane w ramach partnerstwa lokalnego koordynowanego przez WUP w Olsztynie pn. *PAKT dla Rozwoju Poradnictwa Zawodowego*. Partnerstwo

opiera się na działalności siedmiu zespołów zadaniowych, których liderami są przedstawiciele WUP. W 2021 r. ze względu na panującą pandemię koronawirusa działalność PAKTu ograniczyła się do aktywności w Internecie – opublikowano 88 postów na koncie PAKTu na Facebooku, które dotarły do ponad 5,5 tys. odbiorców.

Samorząd Województwa podejmuje również działania wynikające z zadań Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP), z którego środków wypłacane są roszczenia pracownicze w razie niemożności ich zaspokojenia przez pracodawcę z powodu braku jego wypłacalności. W 2021 r. utrzymujące się konsekwencje pandemii COVID-19 miały bezpośredni wpływ na niestabilną sytuację ekonomiczną pracodawców, aczkolwiek jej skala była dużo niższa niż w 2020 r. Ogółem w 2021 r. z FGŚP wypłacono 2,6 mln zł, wobec 14,1 mln zł w 2020 r. W minionym roku, w wyniku prowadzonych działań windykacyjnych na rachunek bankowy wpłynęła ogółem kwota 2,5 mln zł, a 122,2 tys. zł należności umorzono na podstawie decyzji dysponenta funduszu.

Diagram 22. Wypłaty z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Olsztynie.

5.2. Inteligentna gospodarka województwa warmińsko-mazurskiego

Rozwój ekonomiczny Warmii i Mazur oraz budowanie nowoczesnej i konkurencyjnej gospodarki regionu, jest jednym z priorytetów działań zarządu województwa. Z tego względu w regionie realizowany jest szereg przedsięwzięć, mających na celu rozwój regionalnych inteligentnych specjalizacji, którymi są: drewno i meblarstwo, ekonomia wody oraz żywność wysokiej jakości.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Środki finansowe Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego umożliwiły dalszy rozwój inteligentnych specjalizacji regionu. Dzięki dotacjom wsparto w 2021 r. aż 450 przedsięwzięć o łącznej wartości około 310 mln zł. Środki skierowano na rozwój działalności B+R przedsiębiorców, kooperację biznesu z nauką, wsparcie firm w początkowej fazie rozwoju, usługi dla MŚP, nowoczesne usługi IOB, pakietowanie produktów i usług oraz wdrożenie wyników prac B+R.

Odpowiadając na zmiany gospodarcze i wyzwania rozwojowe, w ostatnim czasie podjęto prace na rzecz identyfikacji potencjalnych nowych regionalnych inteligentnych specjalizacji. Dlatego też w strategii *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*, przyjętej przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2020 r., określone zostały założenia przedsiębiorczego odkrywania regionalnych specjalizacji. Proces ten odbywa się zgodnie z *Zasadami identyfikacji inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego*, przyjętymi przez zarząd województwa.

W 2021 r. rozpoczął się proces oceny propozycji nowej inteligentnej specjalizacji pod nazwą *Zdrowe życie* złożonej przez Warmińsko-Mazurską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie. Proponowana specjalizacja obejmuje przede wszystkim branże związane z medycyną, usługami medycznymi oraz jakością życia. Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego powołał *Zespół Ekspertów ds. identyfikacji inteligentnych specjalizacji*, który dokonał oceny eksperckiej złożonych dokumentów. Zgodnie z rekomendacjami ekspertów oraz Regionalnego Komitetu ds. Regionalnej Strategii Innowacyjności Województwa Warmińsko-Mazurskiego, obecnie dokumenty dotyczące propozycji nowej inteligentnej specjalizacji są uzupełniane i weryfikowane przez Wnioskodawców.

Podobnie jak w 2020 r., także i w 2021 r. na potrzeby procesu przedsiębiorczego odkrywania nowych regionalnych inteligentnych specjalizacji pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie przygotowali roboczą analizę na temat 30 branż gospodarki regionu w kontekście potencjalnych nowych inteligentnych specjalizacji.

W 2021 r. w celu monitorowania poziomu realizacji polityki innowacyjnej w regionie, opracowany został *Raport z monitorowania inteligentnych specjalizacji za 2020 r.* W dokumencie przedstawiono informacje o sytuacji gospodarczej Warmii i Mazur w przekroju różnych sektorów i branż, a także dane na poziomie każdej z trzech specjalizacji badanych łącznie i każdej z osobna oraz informacje o poziomie oddziaływania wsparcia udzielanego inteligentnym specjalizacjom w ramach

RPO WiM 2014-2020. Monitoring inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego służy cyklicznemu dostarczeniu informacji zwrotnej władzom województwa warmińsko-mazurskiego oraz ogółowi interesariuszy, czy strategia realizowana jest zgodnie z planem, czy osiągnane są zakładane rezultaty i czy pojawiają się nowe obszary o potencjale tworzenia przewag konkurencyjnych regionu.

Współpraca na rzecz inteligentnego rozwoju podejmowana była także w ramach Regionalnego Forum Inteligentnych Specjalizacji przy Konwencji Marszałków RP, którego przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie są czynnymi uczestnikami. Celem Forum jest wymiana doświadczeń, informacji oraz upowszechnianie dobrych praktyk związanych z inteligentnymi specjalizacjami. W 2021 r. tematyką spotkań było przygotowanie regionów do nowej perspektywy finansowej w kontekście spełnienia warunków w zakresie inteligentnych specjalizacji.

Działania na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji są także realizowane w ramach Sieci Dyrektorów Inteligentnych Specjalizacji Regionów Morza Bałtyckiego, której województwo warmińsko-mazurskie jest członkiem od 2019 r. Sieć ta skupia 10 regionów z 5 różnych krajów z obszaru Morza Bałtyckiego, reprezentowanych przez osoby odpowiedzialne za kształtowanie polityki inteligentnych specjalizacji. Jej celem jest wzmocnienie zdolności regionów do współpracy, dzielenia się wiedzą i doświadczeniem w zakresie strategii inteligentnych specjalizacji i innowacji. Współpraca w ramach Sieci odgrywa kluczową rolę doradczą i decyzyjną we wspieraniu rozwoju platformy pn. *Ekosystem inteligentnych specjalizacji Regionu Morza Bałtyckiego* (BSR S3 Ecosystem), prowadzonej przez szwedzki region Västerbotten w ramach projektu Interreg. W 2021 r. działania Sieci koncentrowały się na analizie łańcucha wartości w obszarze biogospodarki obiegu zamkniętego w rejonie Morza Bałtyckiego. Powiązane były z aktualnym podejściem UE do wzrostu, innowacji i zmian klimatu po 2020 r. oraz z koncepcją Zielonego Ładu i Mechanizmem Sprawiedliwej Transformacji (MST), Funduszem na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), Strategią Przemysłową UE i Strategią UE na rzecz MŚP, a także Planem Działania UE dotyczącym Gospodarki o Obiegu Zamkniętym. Ponadto dyskutowano nad kolejnymi wspólnymi inicjatywami regionów w ramach Sieci.

Diagram 23. Struktura Sieci

Sieć Dyrektorów Inteligentnych Specjalizacji Regionów Morza Bałtyckiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Polityki Regionalnej.

W 2021 r. kontynuowano współpracę z europejską Inicjatywą JASPERS (*Wspólna Pomoc we Wspieraniu Projektów dla Europejskich Regionów* (ang. *Joint Assistance to Support Projects In European Regions*) w ramach badania *Międzynarodowe łańcuchy wartości. Badanie podmiotów z województwa warmińsko-mazurskiego*. W minionym roku wybrano wykonawcę badania, a także przeprowadzono jego realizację. W ten sposób wypracowano propozycję narzędzi polityki regionalnej wspierających włączenie podmiotów zlokalizowanych w regionie w międzynarodowe łańcuchy wartości.

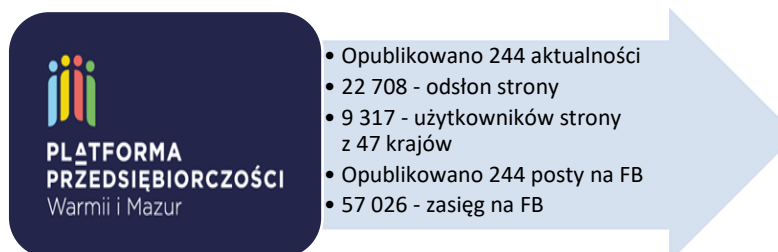
W minionym roku zakończono udział w pilotażowym projekcie *gov_LAB*, będącym edukacyjnym programem dla jednostek samorządu terytorialnego, który realizowano w wyniku naboru ogłoszonego przez PARP w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020. Celem projektu było dostarczenie administracji samorządowej wiedzy i umiejętności w zakresie projektowania instrumentów wsparcia dla przedsiębiorców. Rezultatem udziału w projekcie było stworzenie projektu innowacyjnego instrumentu pn. *Pilot eksportu*, zakładającego wsparcie firm w umiędzynarodowieniu ich działalności, który może zostać wykorzystany przy okazji programowania w regionie funduszy europejskich na lata 2021-2027 w zakresie internacjonalizacji firm z Warmii i Mazur.

W 2021 r. kontynuowana była również współpraca Samorządu Województwa z jednostkami naukowymi z regionu w ramach członkostwa Województwa Warmińsko-Mazurskiego w *Europejskiej Sieci Współpracy Regionów w zakresie Badań i Innowacji* (ERRIN), tj. z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie oraz Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Elblągu. Do głównych korzyści członkostwa w Sieci należy zaliczyć możliwość wymiany wiedzy, dobrych praktyk na poziomie UE. ERRIN wspiera swoich członków we wspólnym podejściu do badań i innowacji, ułatwia regularny dialog z instytucjami UE, wymianę międzyregionalną i realizację wspólnych projektów, tworzenie skutecznych powiązań i kontaktów z innymi sieciami i organizacjami aktywnymi w obszarze badań i innowacji na szczeblu europejskim. W 2021 r. przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie wzięli udział w dwóch spotkaniach walnego zgromadzenia Sieci.

Kolejną ważną inicjatywą zarządu województwa jest funkcjonujący od 2019 r. serwis internetowy *Platforma Przedsiębiorczości Warmii i Mazur* (<https://biznes.warmia.mazury.pl/>), który powstał z myślą o przedsiębiorstwach z regionu, instytucjach otoczenia biznesu, osobach zainteresowanych prowadzeniem działalności gospodarczej oraz wszystkich osobach poszukujących informacji gospodarczych z województwa warmińsko-mazurskiego. Celem działania *Platformy* jest zebranie w jednym miejscu najważniejszych informacji w obszarze przedsiębiorczości i przedstawienie ich w czytelnej i przystępnej formie. Do tej pory informacje te były rozproszone na wielu stronach internetowych, co często utrudniało dostęp do nich wszystkim interesariuszom. Przez cały 2021 r. na stronie internetowej publikowane były użyteczne informacje zarówno dla przedsiębiorców, jak i osób zainteresowanych prowadzeniem własnego biznesu. Efekty funkcjonowania serwisu *Platforma Przedsiębiorczości Warmii i Mazur* przedstawiono na diagramie nr 24.

Diagram 24. Funkcjonowanie serwisu internetowego i profilu w mediach społecznościowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Polityki Regionalnej.

Efekty funkcjonowania serwisu *Platforma Przedsiębiorczości Warmii i Mazur* przedstawiono na diagramie nr 24.

Innym działaniem na rzecz rozwoju gospodarczego Warmii i Mazur, kontynuowanym w 2021 r., była współpraca z instytucjami otoczenia biznesu (IOB) działającymi w województwie warmińsko-mazurskim. Oprócz wymiany bieżących informacji koncentrowano się na konsultowaniu m.in. projektowanego przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii oraz Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości systemu akredytacji ośrodków innowacji w Polsce. Akredytacja IOB ma być warunkiem świadczenia przez nie usług dofinansowanych ze środków polityki spójności w latach 2021-2027.

W minionym roku zorganizowano także spotkanie z przedstawicielami uczelni wyższych i instytucji naukowych funkcjonujących w regionie. Jego celem było poznanie potrzeb inwestycyjnych w zakresie strategicznej infrastruktury badawczo-naukowej pod kątem możliwości uwzględnienia i dofinansowania ze środków programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027*.

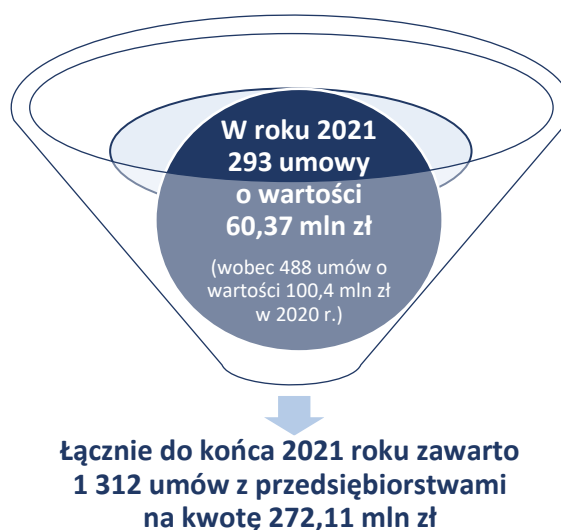
Ze względu na istotną rolę ośrodków innowacji w budowaniu ekosystemu proinnowacyjnego w 2021 r. dokonano analizy potrzeb inwestycyjnych parków naukowo-technologicznych działających w województwie. Wyniki zostały wykorzystane podczas prac przy tworzeniu programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027*.

W 2021 r. kontynuowane było także wdrażanie *Strategii inwestycyjnej instrumentów finansowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020*, zakładającej wsparcie do 2023 r. ponad 900 MŚP z regionu poprzez pożyczki, poręczenia oraz wejścia kapitałowe. Stan realizacji Strategii, na koniec 2021 r. przedstawiono na diagramie nr 25.

Dodatkowo, w związku ze skutkami pandemii COVID-19, Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przeznaczył 15,5 mln zł na nowy produkt – pożyczkę inwestycyjno-obrotową. Wsparcie kierowane będzie do MŚP z obszaru inteligentnej specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego „żywność wysokiej jakości” i/lub działających w branży HoReCa, które najbardziej ucierpiały w wyniku pandemii. Wdrożenie produktu przewidziano w 2022 r.

Ponadto 27 grudnia 2021 r. Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego podjął uchwałę w sprawie przyjęcia *Polityki wyjścia z instrumentów inżynierii finansowej oraz instrumentów finansowych*.

Diagram 25. Realizacja Strategii Inwestycyjnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Polityki Regionalnej.

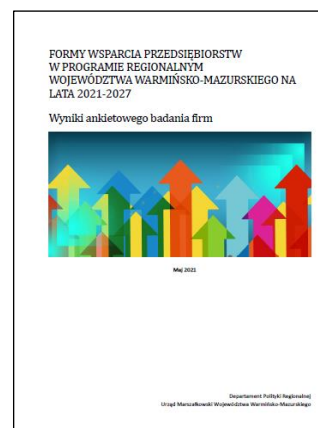
W minionym roku na potrzeby perspektywy finansowej 2021-2027 oraz efektywnego i optymalnego wykorzystania instrumentów finansowych zrealizowano dwa badania:

- *Badanie dotyczące zasadności użycia różnych form wsparcia w programie regionalnym województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027.* Głównym celem przeprowadzonego badania było uzasadnienie możliwości zastosowania w programie regionalnym województwa warmińsko-mazurskiego różnych form wsparcia w poszczególnych typach przedsięwzięć (oraz kierowanych do konkretnych typów beneficjentów) w obszarach objętych Polityką Spójności na lata 2021-2027, poprzez m.in.:
 - aktualizację wyliczeń dotyczących luki finansowej w województwie warmińsko-mazurskim;
 - propozycję form wykorzystania instrumentów finansowych w ramach perspektywy 2021-2027, z uwzględnieniem m.in. typów działań, odbiorców wsparcia oraz wysokości środków.

W wyniku realizacji badania Wykonawca opracował rekomendacje dotyczące proponowanej formy wsparcia (instrument dłużny, dotacyjny, mieszany) w odniesieniu do konkretnych typów beneficjentów.

- *Badania popytu na wsparcie w formie instrumentów finansowych w ramach polityki spójności na lata 2021-2027, które zrealizowano wśród przedsiębiorców oraz pośredników finansowych działających w regionie.* Celem badania było m.in.:
 - dokonanie analizy popytu na wsparcie w formie instrumentów finansowych w ramach polityki spójności na lata 2021-2027;
 - wstępne rozpoznanie możliwych parametrów instrumentów finansowych;
 - oszacowanie zmian popytu na instrumenty finansowe pomiędzy 2019 r. a 2020 r. w związku z wystąpieniem gospodarczych i ekonomicznych skutków pandemii Covid-19.

Wyniki badania zostały wykorzystane w programowaniu planowanego wykorzystania instrumentów finansowych w ramach programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027*.

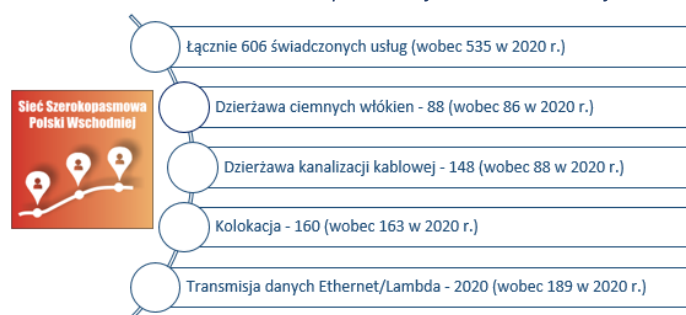
5.3. Społeczeństwo informacyjne

Dzisiejsze społeczeństwa coraz bardziej opierają swój rozwój na wykorzystywaniu informacji oraz nowych technologiach informatycznych. Dlatego niezwykle istotny jest rozwój usług i narzędzi teleinformatycznych oraz budowanie podstaw dla transformacji cyfrowej gospodarki Warmii i Mazur, w tym specjalistycznych kadr oraz promowanie umiejętności cyfrowych u mieszkańców.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Województwo Warmińsko-Mazurskie jest właścicielem infrastruktury szerokopasmowej powstałej w ramach projektu Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo warmińsko-mazurskie współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013. Według stanu na koniec 2021 r. na usługi świadczone w oparciu

Diagram 26. Usługi świadczone w województwie warmińsko-mazurskim w ramach Sieci Szerokopasmowej Polski Wschodniej

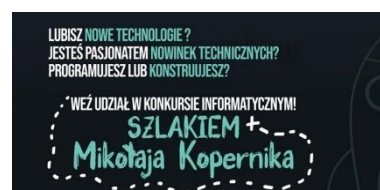

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Społeczeństwa Informacyjnego.

o infrastrukturę dostępną w ramach Sieci Szerokopasmowej Polski Wschodniej w województwie warmińsko-mazurskim zawarto 606 umów szczegółowych (wobec 535 w 2020 r.). Łączna liczba świadczonych usług wyniosła 606, a ich szczegółowa klasyfikacja przedstawiona została na diagramie nr 26. Szczegółowe informacje na temat funkcjonowania sieci szerokopasmowego Internetu w województwie warmińsko-mazurskim są cyklicznie przedstawiane podczas sesji Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Od przystąpienia w 2017 r. Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego do Szerokiego Porozumienia na Rzecz Umiejętności Cyfrowych Województwo Warmińsko-Mazurskie podejmuje szereg działań na rzecz promowania nowoczesnych technologii informacyjnych wśród społeczeństwa, promowania umiejętności cyfrowych i budowania kompetencji kluczowych na potrzeby transformacji cyfrowej gospodarki regionu. W ramach niniejszego Porozumienia:

- Corocznie organizowany jest konkurs informatyczny *Szlakiem Mikołaja Kopernika*. Jest on skierowany do uczniów regionalnych szkół podstawowych i ponadpodstawowych, a jego celem jest rozwijanie zainteresowania tematyką nowych technologii, pogłębianie wiedzy w zakresie informatyki przy wykorzystaniu narzędzi IT oraz pracy zespołowej. Udział w konkursie motywuje uczestników do doskonalenia umiejętności z zakresu wykorzystania technologii cyfrowych, narzędzi informatycznych, a tym samym wspiera szkoły i placówki edukacyjne w podejmowaniu działań ukierunkowanych na korzystanie w dydaktyce z innowacyjnych narzędzi i technik w nauczaniu. W 2021 r. w konkursie udział wzięło 37 uczniów wraz z 16 opiekunami z 17 szkół. Przy jego organizacji współpracowały placówki edukacyjne, instytucje kultury i nauki oraz firmy z regionu wymienione w diagramie nr 27.

Prace konkursowe pokazały zainteresowanie dzieci i młodzieży nowymi technologiami oraz umiejętności wykorzystywania i łączenia technik. W ramach prac konkursowych powstały m.in. gry o tematyce związanej z życiem i twórczością Mikołaja Kopernika, strony internetowe, aplikacje i narzędzia informatyczne, które mogą być wykorzystane np. w promocji regionu, jako usługi dla mieszkańców województwa oraz turystów. Znaczna część prac dotyczyła zagadnienia sztucznej inteligencji, co pokazuje wysoki poziom wiedzy w tym zakresie.

Diagram 27. Uczestnicy Konkursu Informatycznego Szlakiem Mikołaja Kopernika

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Społeczeństwa Informatycznego.

- Obserwując ogromny rozwój e-sportu i potencjał tej dziedziny jako gałęzi nowoczesnej gospodarki oraz obszar rozwoju kadr dla gospodarki cyfrowej, Województwo Warmińsko-Mazurskie cyklicznie wspiera organizację rozgrywek e-sportowych, skierowanych do młodzieży szkół ponadpodstawowych oraz studentów z regionu. W wydarzeniach e-sportowych w 2021 r. rozgrywki turniejowe odbywały się w najpopularniejszych grach sieciowych, w których udział brało bezpośrednio i pośrednio około pół tysiąca osób. Rozgrywkom towarzyszyły prezentacje nowinek sprzętowych i innowacyjnych rozwiązań, wykłady ekspertów z zakresu cyberbezpieczeństwa, dziedziny IT i nowych technologii. Należy podkreślić, że w 2021 r. zanotowano rekordową liczbę zgłoszonych drużyn, bo aż 190 z całej Polski. Podczas e-mistrzostw zorganizowano również konkurs na grę komputerową pisaną w języku Java Script.

W 2021 r. w następstwie projektu *Nowe usługi infrastruktury informacji przestrzennej Województwa Warmińsko-Mazurskiego* współfinansowanego ze środków RPO WiM 2014-2020, rozbudowano Atlas Warmii i Mazur – wojewódzki portal informacji przestrzennej, mający za zadanie agregowanie i publikowanie danych przestrzennych oraz umożliwienie ich ujednoczonej prezentacji w skali całego województwa. Realizacja projektu

Realizacja projektu pozwoliła także na wdrożenie nowych e-usług oraz powstanie nowej infrastruktury, na którą składają się: 3 serwery do wirtualizacji, macierz dyskowa, niezbędne oprogramowanie, urządzenia sieciowe i komputery. Finalnie projekt dostarczył 26 dojrzałych e-usług, w tym pięciu na piątym poziomie dojrzałości. W przypadku trzech e-usług, w tym świadczonych przez Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej (WODGiK), nastąpiło podniesienie poziomu ich dojrzałości. Wdrożone e-usługi stanowią skuteczne narzędzie pozyskiwania i wykorzystywania danych geoprzestrzennych dla użytkowników, w tym inwestorów. Zrealizowane e-usługi były przedmiotem analizy potrzeb interesariuszy i uzyskały w większości potwierdzenie ze strony grupy przyszłych odbiorców.

W 2021 r. Województwo Warmińsko-Mazurskie kontynuowało współpracę z Fundacją KEZO przy Centrum Badawczym Polskiej Akademii Nauk, w ramach wdrażania innowacyjnego projektu *Społeczny Ratunek Bez Barrier*. Celem przedsięwzięcia jest zapewnienie służbom ratunkowym szybkiego i bezpośredniego dostępu do zapór i blokad na osiedlach i innych nieruchomościach.

W ramach projektu została stworzona bezpłatna aplikacja mobilna, która działa w oparciu o połączone technologie Blockchain i IoT (Internet rzeczy). Umożliwia ona bezpośrednią komunikację pomiędzy urządzeniem mobilnym (np. telefon, tablet) a szlabanem, bramką, zaporą, domofonem lub inną blokadą, otwierając je na żądanie uprawnionego użytkownika aplikacji. W ten sposób minimalizowany jest czas dotarcia na miejsce zdarzenia bez potrzeby zatrzymywania się zespołu ratunkowego. Aplikacja jest gotowa do integracji z istniejącymi systemami ochrony i ograniczonego dostępu do zamkniętych osiedli (np. brama, szlaban, kolczatka drogowa), terenów instytucji (np. szpitali, podmiotów leczniczych, urzędów, szkół, placówek edukacyjnych i opiekuńczych, zakładów pracy) lub budynków z ograniczonym dostępem (np. domofon). Faza testowa w 2021 r., w której uczestniczyli ratownicy z Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego wykazała, że aplikacja w pełni realizuje założenia, jest intuicyjna, łatwa w obsłudze i, co najbardziej istotne, w znaczący sposób skraca czas dotarcia służb ratunkowych na miejsce zdarzenia i udzielania pomocy.

W projekt stopniowo angażowane będą kolejne służby ratunkowe, a docelowo system ma objąć swoim zasięgiem całe województwo i wszystkie służby funkcjonujące w polskim systemie ratownictwa.

W minionym roku zrealizowano także projekt pn. *Wirtualny Spacer po Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie*. Przedsięwzięcie polegało na stworzeniu sferycznego materiału wideo z wykorzystaniem kamery 360° obejmującego 9 filmów omawiających wszystkie wystawy dostępne w Muzeum Warmii i Mazur, w tym najnowszą udostępnioną w grudniu 2021 wystawę *Utkana Opowieść*. Ponadto w powstałym materiale filmowym umieszczone zostały widoki nagrane dronem, a także historie o miejscach znajdujących się w różnych częściach zamku opowiedziane przez kustosza muzeum. Powstały materiał wpisuje się w Strategię rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie wizualizacji i zastosowania IT do obsługi ruchu turystycznego oraz udoskonalania istniejących już produktów turystycznych. Zrealizowany w ramach współpracy film *Spacer po zamku* jest dostępny z poziomu strony internetowej muzeum, na platformie YouTube oraz na stronach Województwa

dla osób niesłyszących.

Warmińsko-Mazurskiego. Zwiedzający mogą zapoznać się z atrakcjami muzeum z poziomu przeglądarki internetowej odbywając wirtualny spacer po muzealnych zbiorach i korytarzach. Film dostępny jest w dwóch wersjach – bez napisów oraz z napisami w języku polskim

Obserwowany w ostatnim czasie rozwój rynku dronów skłonił Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego do podjęcia w 2021 r. działania w zakresie zastosowania tej nowej technologii i propagowania wiedzy na jej temat:

- W sierpniu 2021 r. zrealizowano praktyczne warsztaty z zastosowywania dronów w ratownictwie. Skierowane były one do Ochotniczych Straży Pożarnych, jak również do innych służb mundurowych i ratunkowych.

- W październiku 2021 r. przeprowadzono warsztaty *Operator Drona – Zawód Przyszłości*. Były one skierowane do młodzieży i nauczycieli z województwa warmińsko-mazurskiego, odsłaniając potencjał zarobkowy bezzałogowych statków powietrznych oraz wskazując branże, w których można wykorzystać drony. Udział w warsztatach umożliwił uczestnikom otrzymanie stosownego uprawnienia, dzięki któremu będą oni mogli latać bezpiecznie i odpowiedzialnie. Przedsięwzięcie zostało przyjęte z wielkim entuzjazmem wśród młodzieży oraz mediów, a organizator otrzymuje wiele zapytań o kontynuację i przyszłość tego programu.
- W listopadzie 2021 zorganizowano konferencję online *Zastosowanie dronów w JST*, w której wzięli udział przedstawiciele z ponad 40 JST. Podczas wydarzenia zaprezentowano zastosowanie dronów w rolnictwie (spryskiwanie roślin, monitorowanie stanu upraw, odstraszenie dzikich zwierząt), geodezji, szacowaniu szkód łoświeckich, ratownictwie i pożarnictwie, ocenie infrastruktury (zabytków, mostów) w trudno dostępnych i niebezpiecznych miejscach, a także badaniu składu powietrza i zanieczyszczeń.

Z inicjatywy zarządu województwa organizowane są cykliczne *Eventy Technologiczne*, skierowane nie tylko do informatyków, ale też do wójtów, burmistrzów, starostów, sekretarzy JST oraz Jednostek Organizacyjnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Przedsięwzięcie to umożliwia zapoznanie się z innowacjami technicznymi i technologicznymi w obszarze IT. W 2021 r. *Eventy* odbywały się w formie online, a jego głównymi partnerami były firmy takie jak DELL oraz CISCO.

5.4. Obszary wiejskie

Realizacja przedsięwzięć zmierzających do rozwoju obszarów wiejskich i poprawy warunków życia ludności tam mieszkającej jest jednym z głównych priorytetów działalności Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Dzieje się tak, ponieważ około 40% mieszkańców naszego regionu stanowi ludność wiejska. Wychodząc naprzeciw tym wyzwaniom w 2020 r. z inicjatywy Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego podjęto szereg działań mających na celu rozwój obszarów wiejskich w naszym regionie. Działania te miały zarówno przyczynić się do aktywizacji i promocji obszarów wiejskich, jak i rozwoju rolnictwa, które nadal pozostaje ważną gałęzią regionalnej gospodarki.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Aktywizację i promocję obszarów wiejskich umożliwia m.in. realizacja konkursu *Małe Granty Sołectkie Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego*, którego celem jest promowanie działań z zakresu modernizacji terenów wiejskich, wspieranie przedsięwzięć inwestycyjnych wpływających na zwiększenie poziomu zaangażowania społeczności lokalnych na obszarach wiejskich oraz rozwój demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego. W 2021 r. dofinansowano 28 przedsięwzięć na łączną kwotę około 400 tys. zł z budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Środki finansowe pochodzące z samorządu województwa przeznaczone zostały na realizację małych inwestycji między innymi takich jak: modernizacja przystanków, budowa altan, wiat, wędzarni, grilli, zagospodarowanie centrów wsi, przestrzeni publicznej do odpoczynku itp.

Wsparciu obszarów wiejskich służy także inicjatywa Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego pn. *Program Odnowy Wsi Województwa Warmińsko-Mazurskiego Wieś Warmii, Mazur i Powiśla – miejscem, w którym warto żyć...* Jego głównym celem jest wzrost aktywności i integracji społeczności obszarów wiejskich, zaangażowanie mieszkańców w działania na rzecz swojego sołectwa, a także poprawa warunków życia mieszkańców wsi. W inicjatywie uczestniczy 115 sołectw z 58 gmin województwa warmińsko-mazurskiego. W ramach Programu organizowane są szkolenia i warsztaty dla grup odnowy wsi i ich liderów, koordynatorów gminnych, władz gmin oraz moderatorów, wyjazdy studyjne, konkursy, wydarzenia służące nawiązywaniu partnerstw pomiędzy sołectwami, działania promocyjno-informacyjne. Dodatkowo w zeszłym roku w ramach niniejszej inicjatywy ogłoszony został konkurs *Aktywna Wieś Warmii, Mazur i Powiśla*. W 2021 r., podobnie jak w 2020 r., w ramach konkursu dofinansowano 13 przedsięwzięć na kwotę blisko 250 tys. zł.

Diagram 28. Informacja o konkursie Małe Granty Sołectkie

28 przedsięwzięć

400 tys. zł
z budżetu
województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Diagram 29. Informacja o konkursie Aktywna Wieś Warmii, Mazur i Powiśla

13 przedsięwzięć

250 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Diagram 30. Konkurs dla organizacji pozarządowych w zakresie aktywizacji społeczności lokalnej na obszarach wiejskich

5 zadań

34 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

W ramach otwartego konkursu dla organizacji pozarządowych i podmiotów uprawnionych w zakresie aktywizacji społeczności lokalnych na obszarach wiejskich, w 2021 r. dofinansowano 5 zadań na łączną kwotę 34 tys. zł (w 2020 r. były to 2 zadania na kwotę 16 tys. zł.). Środki te pozwoliły m.in. na wykonanie ekologicznej żaglówki – pojemnika na nakrętki, gabloty i witryny na książki, tablicy informacyjnej, a także nasadzenia roślinności. Poza tym przeprowadzono warsztaty aktywizujące mieszkańców, np. garncarskie, kowalstwa, chlebowe,

układania kwiatów, rymarsko-szewskie oraz zorganizowano szkolenia i spotkania w zakresie rozwoju miejscowości tematycznych.

W ubiegłym roku realizowano konkurs *Granty Marszałka dla Kół Gospodyń Wiejskich*. Jego celem było promowanie działań z zakresu modernizacji terenów wiejskich oraz budowanie silnego kapitału społecznego. W 2021 r. w ramach konkursu dofinansowano 22 zadania na kwotę 100 tys. zł. Pozwoliło to na zakup sprzętu AGD, namiotów, grilli, garnków i naczyń, akcesoriów ułatwiających pracę w kuchni i umożliwiających estetyczne podawanie potraw, ekspozytorów do przetworów i innych produktów oraz strojów ludowych.

Diagram 31. Konkurs Granty Marszałka dla Kół Gospodyń Wiejskich

**Koła Gospodyń
Wiejskich**
MIĘSIKICU
22 zadania

100 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

W 2021 r. po raz pierwszy realizowano inicjatywę *Granty Marszałka Województwa dla Rodzinnych Ogrodów Działkowych*. Jej celem było stworzenie możliwości poprawy infrastruktury technicznej i rekreacyjnej Rodzinnych Ogrodów Działkowych prowadzonych przez Stowarzyszenia Ogrodowe. W ramach pierwszej edycji grantów udzielono wsparcia finansowego ze środków własnych budżetu województwa w wysokości ponad 137 tys. zł 10 jednostkom

samorządu terytorialnego realizującym zadania własne o charakterze bieżącym lub inwestycyjnym istotne dla społeczności Rodzinnych Ogródków Działkowych.

W 2021 r. ze środków budżetu województwa w wysokości 185,5 tys. zł sfinansowano inicjatywę *Warmińsko-Mazurski Mechanizm Wsparcia Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej 2021*. W ramach niniejszego przedsięwzięcia w czterech JST powstały cztery stacje meteorologiczne funkcjonujące w krajowym Systemie Monitoringu Suszy Rolniczej.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2021 r. obchodzony był *Samorządowy Dzień Sołtysa na Warmii i Mazurach*. Z uwagi na panującą pandemię koronawirusa, obchody przyjęły formę spotkania on-line. Z tej okazji przygotowano m.in. film promocyjny oraz artykuł poświęcony sołtysom z województwa warmińsko-mazurskiego.

Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 r. realizował szereg działań, mających na celu promocję żywności regionalnej, tradycyjnej, naturalnej i wysokiej jakości. Wsparcie i promowanie żywności wysokiej jakości to jeden z priorytetów samorządu województwa, ponieważ stanowi ona jedną z trzech regionalnych inteligentnych specjalizacji. W 2021 r. na rzecz promowania żywności wysokiej jakości podejmowano następujące działania:

- We współpracy z Polską Izbą Produktu Regionalnego i Lokalnego z Warszawy zorganizowano jubileuszowy XX finał regionalny *Konkursu Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów*, który miał miejsce w olsztyńskiej restauracji *Malta Cafe* (sierpień 2021 r.). Konkurs miał charakter otwarty i przystąpić do niego mógł każdy producent wyrobów regionalnych i tradycyjnych, spełniających kryteria regulaminowe. Jego celem z jednej strony było znalezienie i zachowanie narodowych specjałów, zanim zostaną zapomniane, z drugiej zaś strony zachęcanie rolników i właścicieli lokalnych firm, obiektów agroturystycznych, turystycznych i gastronomicznych do czerpania z bogatej spuścizny kulinarnej dziedzictwa i wykorzystania jej w ofercie rynkowej. Do konkursu zgłoszono 23 produkty.
- W ramach współorganizacji wydarzenia w Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie Europejskie Dni Dziedzictwa – *Smaki dziedzictwa* zorganizowano pokaz kulinarny przygotowania gulaszu, poprowadzony przez jednego z członków sieci *Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury Powiśle* (wrzesień 2021 r.).
- Uczestniczono w Targach *Smaki Regionów* w Poznaniu, gdzie tradycyjną regionalną żywność lokalną promowało 10 podmiotów z województwa warmińsko-mazurskiego (październik 2021 r.).
- Zorganizowano wizytę studyjną producentów i przetwórców żywności naturalnej, tradycyjnej, lokalnej, regionalnej w przedsiębiorstwach z województwa małopolskiego: członków sieci *Dziedzictwo Kulinarne Małopolska* oraz *Małopolskiej Trasy Smakoszy*. Celem wizyty było zwiększenie poziomu wiedzy uczestników w obszarze małego przetwórstwa lokalnego, poznanie doświadczeń producentów z innego regionu oraz wymiana wiedzy, dobrych praktyk i doświadczeń w zakresie wytwarzania lokalnych, regionalnych produktów (październik 2021 r.).
- Zorganizowano konferencję, dotyczącą żywności wysokiej jakości, tradycyjnej, lokalnej i regionalnej *Warmia Mazury Powiśle – tożsamość daje skrzydła* w Starych Jabłonkach (listopad 2021 r.). Wydarzenie przeznaczone było dla producentów i przetwórców żywności lokalnej,

naturalnej, tradycyjnej, regionalnej i ekologicznej oraz restauratorów z terenu województwa warmińsko – mazurskiego. Dzięki konferencji i jej efektom promowanym na portalu sieci *Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury Powiśle* (www.dziedzictwokulinarne.pl) i na oficjalnym profilu społecznościowym Facebook oraz Instagram, wspierano transfer wiedzy zarówno wśród

producentów, jak i konsumentów, w tym mieszkańców obszarów wiejskich. W ten sposób rozpowszechniano informacje o produkcji, wytwarzaniu, przetwórstwie i dystrybucji żywności regionalnej, naturalnej, tradycyjnej Warmii Mazur i Powiśla oraz dzielono się wiedzą na temat obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa żywnościowego, a także przedstawiano pomysły i inspiracje na prowadzenie biznesu w zakresie produkcji żywności na małą skalę. Dzięki przeprowadzonej konferencji upowszechnione zostały inicjatywy sieć *Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury Powiśle* oraz *Lista Produktów Tradycyjnych*, mające pozytywny wpływ na rozwój regionu, w tym na rozwój obszarów wiejskich.

- Zorganizowano cykl 10 warsztatów kulinarnych dla członkiń Kół Gospodyń Wiejskich z terenu województwa warmińsko-mazurskiego. Ich tematyka nawiązywała do tradycji regionu i zachęcała do stosowania lokalnych i naturalnych produktów z Warmii i Mazur.
- Kontynuowano funkcjonowanie sieci *Dziedzictwa Kulinarne Warmia Mazury Powiśle*, w ramach której:
 - utrzymano liczbę członków Sieci na poziomie 100% względem ubiegłego roku – 139 członków;
 - prowadzono fanpage na Facebooku *Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury Powiśle* oraz stronę internetową www.dziedzictwokulinarne.pl.
- Prowadzono listę produktów tradycyjnych, na którą w 2021 r. nie zostały wpisane nowe produkty. Na liście w sumie znajdowało się 48 produktów.

- W ramach otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie:

- w zakresie upowszechniania i ochrony konsumenta dofinansowano 1 ofertę na kwotę 10 tys. zł (łącznie w ramach konkursu wpłynęły 3 oferty);
- w zakresie żywności i ochrony dziedzictwa kulinarnego dofinansowano 3 oferty na kwotę 35,4 tys. zł (łącznie w ramach konkursu wpłynęło 7 ofert).

Diagram 32. Informacja o konkursie dla organizacji pozarządowych

**4 oferty organizacji
pozarządowych**
(wobec 5 ofert w 2020 r.)

45,4 tys. zł
(wobec 53 tys. zł
w 2020 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

- Przeprowadzono kampanię promocyjno-edukacyjną, dotyczącą żywności regionalnej, tradycyjnej Sieci *Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury Powiśle* oraz *Listy Produktów Tradycyjnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego*. W ramach kampanii:
 - wyprodukowano 2 spoty reklamowe: (1 spot o Sieci *Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury Powiśle* oraz 1 spot dotyczący *Listy Produktów Tradycyjnych* – o długości 70 sekund każdy) oraz zapewniono ich emisję i promocję na portalu społecznościowym Facebook poprzez publikowanie postów sponsorowanych, kierowanych do specjalnie dedykowanych grup docelowych – łącznie wyświetlonych przez 523 289 użytkowników;

- zaprojektowano i wykonano 2 animowane internetowe banery multimedialne (pierwszy dotyczący sieci *Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury Powiśle*, drugi odnoszący się do *Listy Produktów Tradycyjnych*), które następnie były wyświetlane na portalu internetowym www.interia.pl – 2 169 332 wyświetlenia;
- wykonano pakiet zdjęć w wersji cyfrowej do spotów w celu ich dalszego wykorzystania w celach promocyjnych.

Dzięki przeprowadzonej kampanii konsumenci oraz zainteresowane podmioty uzyskały informację, gdzie można znaleźć producentów żywności lokalnej, regionalnej, tradycyjnej wytwarzanej głównie na obszarach wiejskich. Odbiorcy kampanii zapoznali się z informacjami, w jaki sposób zgłosić produkt, potrawę lub środek spożywczy do wpisania na Listę Produktów Tradycyjnych, a także dowiedzieli się, w jaki sposób aplikować do *Sieci Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury Powiśle*.

Jest to bardzo istotne działanie, gdyż popularyzacja spożywania i produkcji lokalnie wytwarzanej żywności może w bezpośredni sposób pozytywnie oddziaływać na rentowność lokalnych wytwórców tego rodzaju żywności, co wpłynie na rozwój obszarów wiejskich, a tym samym w dalszej perspektywie przełoży się na rozwój gospodarczy naszego województwa.

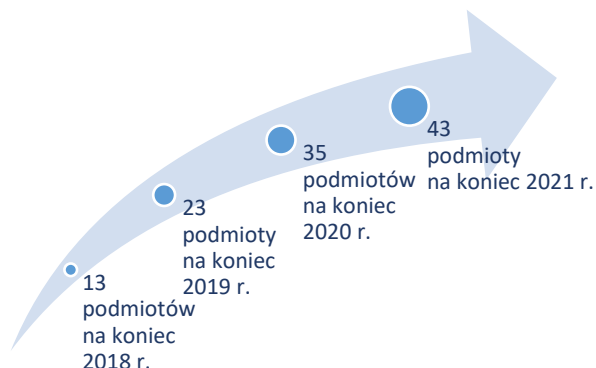
- Przygotowano 2 artykuły wspierające rozwój województwa poprzez promocję żywności lokalnej, tradycyjnej, regionalnej, wysokiej jakości, opublikowane w czasopismach:
 - *Smak i Tradycja, Magazyn Informacyjny Polskiej Izby Produktu Regionalnego* - artykuł: *Smaki z jezior, lasów i pól*.
 - *Poradnik Radnego i Sołtysa na 2022 rok, wydawany przez Krajowe Stowarzyszenie Sołtysów* – artykuł: *Warmia Mazury Powiśle – tożsamość kulinarna*.

Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w minionym roku realizował także *Program upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników województwa warmińsko-mazurskiego na rok 2021*. W tym zakresie przeprowadzono m.in. wizytacje, informacje i konsultacje z rolnikami na temat dobrostanu zwierząt, przeprowadzono konferencję stacjonarną połączoną z webinarium pn. *Dobrostan zwierząt. Współczesne wyzwania w chowie i hodowli*, opracowano i udostępniono artykuły prasowe, newsy na stronie internetowej oraz opracowano i rozpowszechniono broszurę w zakresie dobrostanu bydła mlecznego i mięsnego, trzody chlewnej, owiec oraz koni.

W ramach działań na rzecz rozwoju rolnictwa Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 r. wydał 8 zezwoleń na skup konopi włóknistych. Ogółem na koniec 2021 r. zezwolenie na skup konopi włóknistych na Warmii i Mazurach miały 43 podmioty. Ponadto, w oparciu o porozumienie Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z Centralnym Ośrodkiem Badania Odmian Roślin Uprawnych i izbami rolniczymi przeprowadzono porejestrowe doświadczalnictwo odmianowe dla gatunków roślin uprawnych o dużym znaczeniu gospodarczym na obszarze województwa, wpisanych do krajowego rejestru lub znajdujących się we wspólnotowym katalogu odmian. Na tej podstawie opracowano *Listę Odmian Zalecanych* do uprawy na terenie województwa.

Diagram 33. Wydane zezwolenia na skup konopi włóknistych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

W ubiegłym roku w województwie warmińsko-mazurskim podejmowano również przedsięwzięcia mające przyczynić się do rozwoju rybactwa w regionie. W tym zakresie w 2021 r. dokonano okresowego sprawdzenia wypełniania obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki przez uprawnionych do rybactwa. Łącznie skontrolowano 117 obwodów rybackich (wobec 100 w 2020 r.). Cztery z nich zostały ocenione negatywnie, z czego w 3 przypadkach odstąpiono od kierowania do sądu wniosku o ukaranie z uwagi na przedawnienie wykroczenia, a jedna sprawa jest w toku wykonywania czynności administracyjnych. Dodatkowo w 2021 r. wydano 44 decyzje administracyjne zezwalające na odstępstwa od zakazów połowu ryb w okresach ochronnych i wymiarach ochronnych do celów zarybieniowych i badawczo-naukowych.

W minionym roku wspieranie racjonalnej gospodarki rybackiej województwa odbywało się również poprzez organizację następujących przedsięwzięć:

- Konferencja *Rybactwo i wędkarstwo w aspekcie środowiskowym*, która odbyła się 1 października 2021 r. w Olsztynie.

Adresatami konferencji były osoby uprawnione do rybactwa oraz urzędy i instytucje związane z rybactwem, wędkarstwem, gospodarką wodną i ochroną przyrody. W spotkaniu uczestniczyli m.in. przedstawiciele Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Państwowej Straży Rybackiej, stowarzyszeń ekologicznych oraz ościennych urzędów marszałkowskich. Zasadniczym celem konferencji był przekaz informacyjny, szkoleniowy i edukacyjny. Było to także specjalistyczne forum do wymiany poglądów o aktualnym stanie rybactwa, perspektywach, problemach czy też potencjalnych zagrożeniach dla efektywnego i racjonalnego gospodarowania zasobami wód w aspekcie środowiskowym. W spotkaniu udział wzięło ok. 60 osób.

- Konkurs *Innowacyjne Gospodarstwo Rybackie 2021*

Adresatami konkursu były podmioty uprawnione do rybactwa z terenu województwa warmińsko - mazurskiego. Celem konkursu było wykazanie korzyści płynących z wykorzystania środków unijnych na rzecz poprawienia wizerunku obszarów zależnych od rybactwa. Przedmiot oceny konkursowej stanowiły działania podejmowane w następujących kategoriach:

1. Wdrażanie innowacyjnych rozwiązań i technologii w produkcji.
2. Działania prowadzące do uzyskania wysokiej jakości produktów, przygotowanie produktu do obrotu.
3. Działania na rzecz ochrony środowiska.
4. Osiągnięcia podczas branżowych wystaw i konkursów o zasięgu regionalnym, krajowym i międzynarodowym (certyfikaty, dyplomy, uprawnienia, itp.), związane z prowadzonym gospodarstwem.
5. Umiejętność pozyskiwania i wykorzystania środków z funduszy Unii Europejskiej.
6. Pomysłowość i aktywność na polu modernizacji i rozwoju gospodarstwa (np. modernizacja maszyn, itp.).
7. Przynależność do grup producentów, organizacji branżowych, LGD, LGR, itp.

W konkursie wzięło udział siedem gospodarstw rybackich.

Województwo Warmińsko-Mazurskie od lat uczestniczy we wdrażaniu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, dzięki czemu odnotowuje się ogrom korzyści mających wpływ na rozwój regionu i poprawę jakości życia środowisk lokalnych. Dzięki środkom finansowym pozyskanym z tego źródła mieszkańcy naszego województwa, w szczególności z obszarów wykluczonych, mogą m.in. korzystać

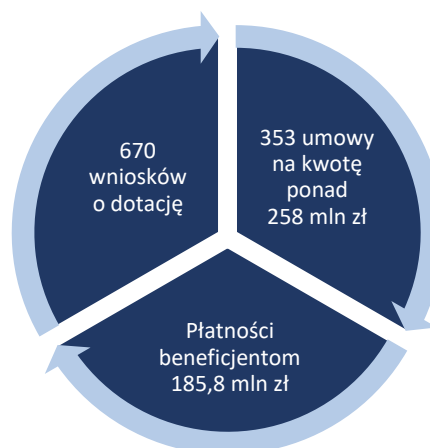
z ulepszonej lokalnej infrastruktury drogowej i zmodernizowanej infrastruktury wodno-ściekowej, mogą założyć własną działalność gospodarczą, dynamicznie rozwijać swoją dotychczasową działalność, zadbać o zachowanie dziedzictwa lokalnego, czy promować walory swojego obszaru zamieszkania, w tym produkty lub usługi lokalne.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizuje dwa działania objęte PROW 2014-2020, którymi są *Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich* oraz *Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER*. Komisja Europejska podjęła decyzję o przedłużeniu realizacji PROW 2014–2020 w tzw. okresie przejściowym w latach 2021 i 2022. Tym samym realizacja działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, dróg lokalnych, a także inicjatywy LEADER w województwie została przedłużona, a budżet dla regionu zwiększony.

Budżet działania *Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich* PROW 2014-2020 przypadający na województwo warmińsko-mazurskie pierwotnie wynosił blisko 59 mln euro. W wyniku wydłużenia realizacji Programu o okres przejściowy, jego wielkość zwiększono do 102,8 mln euro. Łączną wysokość środków na wsparcie dla rozwoju lokalnego Warmii i Mazur w ramach inicjatywy LEADER zwiększono w stosunku do pierwotnej kwoty o ponad 7,2 mln euro do wysokości ok. 47 mln euro.

W działaniu *Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich* objętym PROW 2014-2020, według stanu na koniec 2021 r. zakontraktowano 55% zwiększonego limitu środków dostępnych dla województwa warmińsko-mazurskiego. Łączna wartość zawartych umów przekracza kwotę 258 mln złotych. 40% zwiększonego limitu środków dostępnych dla województwa zostało przekazane beneficjentom. Płatności wyniosły 185,8 mln zł. Stan wdrażania działania przedstawiony został na diagramie nr 34. W ramach działania dotychczas osiągnięto w województwie warmińsko-mazurskim następujące rezultaty:

Diagram 34. Realizacja działania *Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Rozwoju Obszaru Wiejskich.

- Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom lokalnych społeczności największe wsparcie skierowane zostało na drogi lokalne. Zawarto 217 umów na kwotę ponad 136 mln zł, co stanowi 62% alokacji przeznaczonej na ten cel. 214 inwestycji zostało już zakończonych. Płatności na rzecz beneficjentów wyniosły 131 mln zł. Łącznie dofinansowaniem objęto blisko 118 km dróg powiatowych i ponad 233 km dróg gminnych. Dodatkowe środki na drogi lokalne pochodzące z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w kwocie 14,4 mln euro pozwolą w drugiej połowie 2022 r. na ogłoszenie w województwie warmińsko-mazurskim także trzeciego naboru wniosków.
- Znaczne środki przeznaczono także na realizację inwestycji w gospodarkę wodno-ściekową w zakresie budowy, przebudowy lub wyposażenia obiektów budowlanych służących do zaopatrzenia w wodę lub odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz na zakup i montaż urządzeń oraz instalacji kanalizacyjnych lub wodociągowych. Zawarto 92 umowy na kwotę 99,5 mln zł, co stanowi 86% alokacji przeznaczonej na ten cel. Płatności na rzecz beneficjentów wyniosły 38 mln zł. Łącznie dofinansowaniem objęto ponad 170 km sieci wodociągowych, 270 km kanalizacji sanitarnej, 265 przydomowych i 14 gminnych oczyszczalni ścieków, 10 ujęć wody oraz 23 stacje uzdatniania wody. Dodatkowe środki na operacje typu gospodarka wodno-ściekowa pochodzące z Europejskiego Instrumentu Odbudowy (EIO) w kwocie blisko 25 mln euro pozwolą w 2022 r. na ogłoszenie w województwie warmińsko-mazurskim trzeciego naboru wniosków w tym zakresie.
- Pomoc obejmuje również budowę lub przebudowę targowisk lub obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów. Zawarto 15 umów na kwotę blisko 12 mln zł, co stanowi 94% alokacji przeznaczonej na ten cel. Wszystkie płatności na rzecz beneficjentów zostały zrealizowane i wyniosły 7,4 mln zł. Do końca 2021 r. zrealizowano

9 obiektów o wartości ponad 7,4 mln złotych. Targowiska dofinansowane z PROW znajdują się w Nidzicy, Białej Piskiej, Olecku, Rybnie, Elblągu, Lidzbarku, Bartoszycach, Kętrzynie i Biskupcu w powiecie nowomiejskim. Pozostałe inwestycje są w trakcie realizacji, a ukończenie ich planowane jest na 2023 r. Zmodernizowane obiekty zlokalizowane będą w: Piszcu, Orzyszu, Wydminach, Nowym Mieście Lubawskim, Miłkach i Grunwaldzie.

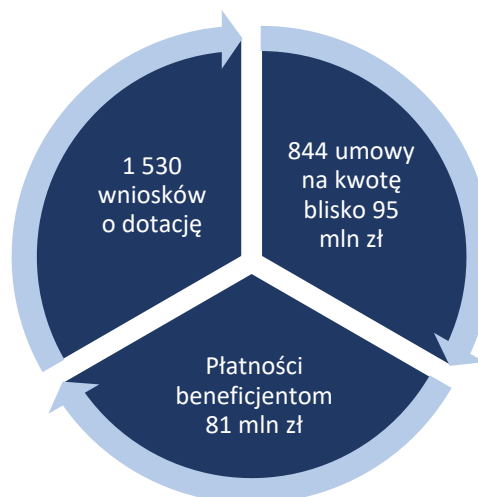
- Działanie umożliwia także wsparcie finansowe przedsięwzięć w zakresie odnowy wsi. Zawarto 29 umów na kwotę ponad 10 mln zł, co stanowi 92% alokacji przeznaczonej na ten cel. 26 inwestycji zostało już zakończonych. Płatności na rzecz beneficjentów wyniosły blisko 9 mln zł. Łącznie od początku realizacji przedsięwzięcia dofinansowaniem objęto 14 świetlic wiejskich pełniących funkcje kulturalne, 6 obiektów zabytkowych, w tym cmentarz, izbę pamięci i wieżę ciśnienia oraz 11 wiejskich centrów miejscowości w postaci parków, placów zabaw i terenów rekreacyjno-spacerowych.

W województwie warmińsko-mazurskim w ramach inicjatywy LEADER Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego podpisał umowy na realizację Lokalnych Strategii Rozwoju z dwunastoma lokalnymi grupami działania (LGD) w naszym województwie. W ten sposób LGD otrzymały środki, dzięki którym ich beneficjenci mogą założyć własną działalność gospodarczą, dynamicznie rozwijać swoją dotychczasową działalność gospodarczą, zadbać o zachowanie dziedzictwa lokalnego czy promować walory swojego obszaru zamieszkania, w tym produkty lub usługi lokalne. Są to działania lokalne i przede wszystkim zaplanowane przez samych mieszkańców.

Według stanu na koniec 2021 r. zakontraktowano ponad 63% zwiększonej puli środków dostępnych dla województwa warmińsko-mazurskiego. Ponad 54% środków zostało już przekazane beneficjentom. W ramach inicjatywy LEADER:

- W działaniu 19.2. PROW 2014-2020 *Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność* wpłynęło łącznie 1 530 wniosków, zawarto 844 umowy na kwotę blisko 95 mln zł, z czego wypłacono już ponad 81 mln zł. Stan wdrażania działania przedstawiony został na diagramie nr 35.
- W działaniu 19.3 PROW 2014-2020 *Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania* Samorząd Województwa podpisał osiem umów o wartości 5 mln zł na realizację czterech projektów międzyregionalnych i jednego międzynarodowego. Ponadto Lokalne Grupy Działania otrzymały wsparcie na swoje funkcjonowanie w wysokości ponad 20 mln złotych.

Diagram 35. Realizacja RLKS w ramach inicjatywy LEADER

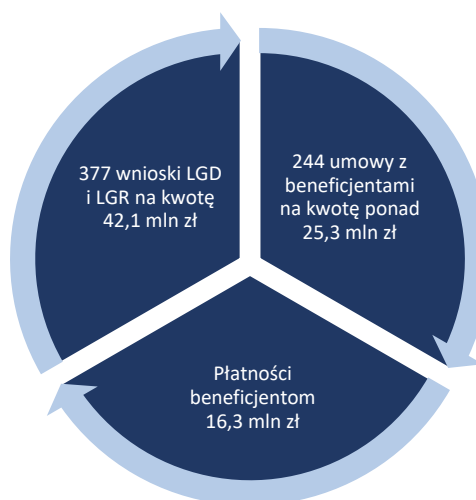
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Rozwoju Obszaru Wiejskich.

Na Warmii i Mazurach realizowany jest również ogólnopolski Program Operacyjny Rybactwo i Morze na lata 2014-2020. Program ten realizowany jest we współpracy z Lokalnymi Grupami Rybackimi (LGR) i Lokalnymi Grupami Działania (LGD) z województwa warmińsko-mazurskiego przy udziale środków finansowych z Funduszu Morskiego i Rybackiego w wysokości 6,3 mln euro (ok. 25 mln zł). W sumie od początku realizacji Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020 na Warmii i Mazurach:

- LGR i LGD złożyły do zarządu województwa 377 wniosków o dofinansowanie na kwotę 42,1 mln zł.
- Zarząd województwa zawarł z beneficjentami 244 umowy o dofinansowanie na realizację projektów o łącznej wartości 25,3 mln zł.
- Z 203 złożonych wniosków o płatność na kwotę 18,6 mln zł, rozliczono 183 projekty na łączną kwotę 16,3 mln zł.

Diagram 36. Realizacja Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Rozwoju Obszaru Wiejskich.

Dzięki tym środkom wzrosła dostępność oraz zakres usług dla lokalnej społeczności poprzez rozwój działalności gospodarczej prowadzonej przez przedsiębiorców. Zwiększyła się również liczba obiektów infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej użytku publicznego, takich jak: pomosty, place zabaw, zewnętrzne ścieżki zdrowia, miejsca organizacji imprez plenerowych oraz efektywność energetyczna budynków, a także urządzeń umożliwiających wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Tak szeroki zakres wsparcia był możliwy dzięki realizacji celów ujętych przez LGR i LGD w Lokalnych Strategiach Rozwoju. W oparciu o zapisy Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020 były nimi m.in. następujące cele:

- podnoszenie wartości produktów, tworzenie miejsc pracy, zachęcanie młodych ludzi i propagowanie innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury;
- wspieranie różnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenie miejsc pracy na obszarach rybackich i obszarach akwakultury;
- wspieranie i wykorzystywanie atutów środowiska na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym operacje na rzecz łagodzenia zmiany klimatu;
- propagowanie dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury oraz morskiego dziedzictwa kulturowego;
- powierzenie społecznościom rybackim ważniejszej roli w rozwoju lokalnym oraz zarządzaniu lokalnymi zasobami rybołówstwa i działalnością morską.

5.5. Turystyka

W województwie warmińsko-mazurskim turystyka stanowi istotny element gospodarki regionu. Warmia i Mazury należą bowiem do czołówki regionów o niepowtarzalnych walorach przyrodniczych, posiadając jednocześnie liczne zabytki historyczne. Atrakcje te sprawiają, że corocznie Warmię i Mazury odwiedzają rzesze turystów krajowych i zagranicznych. Dlatego też Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 r. pomimo panującej pandemii koronawirusa podjął szereg działań zmierzających do rozwoju turystyki w regionie.

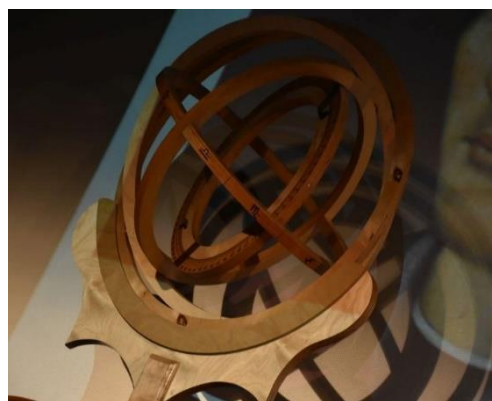
Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Po wieloletnich obserwacjach turystyki rowerowej, zauważa się dynamiczny wzrost zainteresowania tą formą aktywności, co pozytywnie wpływa na poprawę sytuacji branży turystycznej i okołoturystycznej. Stąd też w 2021 r. w celu wzmocnienia turystyki kontynuowano przedsięwzięcia na rzecz rozwoju i promocji aktywnej turystyki rowerowej. Opracowano w wersji elektronicznej drugą część publikacji *Rowerowe Warmińsko-Mazurskie*, zawierającą propozycję 10 tras wycieczek rowerowych wytyczonych w południowej

części województwa warmińsko-mazurskiego. Opisane trasy poszerzają ofertę dla rowerzystów, prowadzą do ciekawych miejsc i przez tereny niezwykle atrakcyjne przyrodniczo, dając możliwość pełniejszego poznania regionu. W 2021 r. wydano w formie drukowanej pierwszą część przewodnika, która została opracowana w wersji elektronicznej w 2020 r.

W 2021 r. na skutek obostrzeń i ograniczeń związanych z wprowadzeniem stanu zagrożenia epidemicznego odwołane zostały organizowane co roku imprezy tematyczne związane z promocją produktów turystycznych. Podejmowane jednak były przedsięwzięcia promocyjne mające zapewnić rozwój turystyki w regionie. W ubiegłym roku przeprowadzono w ogólnopolskim radiu kampanię promocyjną *Szlaku Kopernikowskiego* oraz miast znajdujących się na szlaku wraz z promocją wydarzenia *Noc Perseidów*. Dodatkowo promocję *Szlaku Kopernikowskiego* przeprowadzono w programie podróżniczym *Porada na weekend* na kanale Travel Chanel.

W 2021 r. wydana została nowa odsłona paszportu turystycznego (w nakładzie 12,5 tys. egzemplarzy) – publikacji skierowanej do najmłodszych turystów odwiedzających miejsca wyjątkowe, w których żył i pracował Mikołaj Kopernik. Podczas wizyt w miejscach polecanych i opisanych w publikacji można ubiegać się o przystawienie pamiątkowej pieczętki, tworząc pamiątnik z podróży.

W województwie funkcjonuje Rada Naukowo-Programowa ds. Szlaku Kanału Elbląskiego – organ opiniotawczo-doradczy Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w sprawie rozwoju i promocji Szlaku Kanału Elbląskiego. W szczególności organ ten zajmuje się:

1. wyrażaniem opinii w sprawach dotyczących funkcjonowania Szlaku Kanału Elbląskiego, w tym ustalaniem priorytetów dla działań rozwojowych i promocyjnych, kompleksowego oznakowania i doboru obiektów istotnych dla rozwoju Szlaku,
2. kształtowaniem współpracy między jednostkami administracji publicznej, środowiskiem naukowym, organizacjami pozarządowymi oraz branżą turystyczną w zakresie nowoczesnych rozwiązań promocji, rozwoju i popularyzacji potencjału Szlaku,
3. wypracowywaniem wspólnych stanowisk w sprawach rozwoju i promocji Szlaku.

Obszarem działania Rady Naukowo-Programowej ds. Szlaku Kanału Elbląskiego jest województwo warmińsko-mazurskie. Organ ten liczy 29 członków, którzy reprezentują jednostki samorządowe, organizacje pozarządowe, środowisko naukowe oraz instytucje mające wpływ na rozwój Szlaku. Są to m.in. Żegluga Ostródzko-Elbląska, Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków, Związek Gmin Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego, Stowarzyszenie „Łączy Nas Kanał Elbląski”, PTTK o. Ziemi Elbląskiej. W 2021 r. odbyły się dwa posiedzenia Rady w formie on-line.

W 2021 r. w ramach upubliczniania i realizowania kierunków strategicznych rozwoju i promocji turystyki zorganizowano konferencję skierowaną do branży turystycznej *Kształtowanie oferty turystycznej regionu Warmii i Mazur*. Jej celem było stworzenie warunków do podnoszenia kompetencji kadr w turystyce, w szczególności w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii oraz planowania sprzedaży z uwzględnieniem, nowych trendów w turystyce. Konferencja jest wydarzeniem cyklicznym, a w 2021 r. odbyła się jej VIII edycja. Z uwagi na wprowadzone obostrzenia na skutek zagrożenia epidemicznego wydarzenie odbyło się po raz drugi w formie on-line. W konferencji udział wzięło 197 uczestników. Tematyka obejmowała m.in. ekoturystykę, preferencje dotyczące wyboru miejsc noclegowych, aktywność turystyczną osób starszych, gospodarkę obiegu zamkniętego w branży turystycznej, rewitalizację Szlaku Kopernikowskiego oraz trasę Green Velo.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2021 r. przeprowadzony został monitoring gospodarki turystycznej województwa warmińsko-mazurskiego z wykorzystaniem *Barometru Turystycznego*. Za jego pomocą pozyskiwane są informacje niezbędne do monitoringu ruchu turystycznego w regionie, gdyż dane statystyczne z GUS są niewystarczające. W szczególności dotyczy to liczby turystów nocujących w województwie – nieewidencjonowane noclegi na jachtach oraz w tzw. domach letnich. Dane uzyskane z *Barometru Turystycznego*, uzupełnione o ogólnodostępne badania statystyczne, pozwalają m.in. na określenie bieżącej sytuacji na regionalnym rynku turystycznym, określenie wpływu czynników zewnętrznych na sektor, a także wskazania do ewentualnej konieczności aktualizacji wskaźników przyjętych w *Strategii rozwoju turystyki województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025*. W 2021 r. w gromadzeniu danych za pomocą *Barometru Turystycznego* uczestniczyło przede wszystkim 25 punktów Informacji Turystycznej. Z usług tych punktów skorzystało łącznie 114 734 turystów, w tym 105 195 turystów krajowych oraz 9 539 turystów zagranicznych. Badanie turystów zagranicznych opiera się o wybrane kraje europejskie (15 państw), z których Warmię i Mazury odwiedza największa liczba osób. *Barometr* jest narzędziem pozwalającym na filtrowanie danych również w zakresie płci wśród odwiedzających nasz region. Na przykład, z danych pozyskanych w ramach *Barometrów* wynika,

że mężczyźni stanowili 49,7% ogólnej liczby turystów krajowych, a kobiety 50,3%. Natomiast wśród gości zagranicznych 51,6% to mężczyźni, a kobiety 48,4%.

W ubiegłym roku w ramach monitorowania gospodarki turystycznej województwa opracowano również analizy ruchu turystycznego, które dostępne są dla wszystkich zainteresowanych na stronie internetowej www.warmia.mazury.pl. Przedstawione w analizach trendy rozwoju oraz zaprezentowane wnioski wspomagają samorządy, instytucje i organizacje o działalności turystycznej

i okołoturystycznej oraz przedsiębiorców w podejmowaniu decyzji o kierunkach rozwoju. W ramach monitorowania gospodarki turystycznej zlecono również przeprowadzenie badania ruchu turystycznego w województwie warmińsko-mazurskim.

W 2021 r. przeprowadzona została *Ewaluacja Strategii Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025*. Celem ewaluacji była ocena stopnia realizacji *Strategii* w połowie okresu jej obowiązywania oraz w kontekście ewentualnej potrzeby jej modyfikacji na skutek aktualizacji dokumentów strategicznych województwa warmińsko-mazurskiego, a także zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej w Polsce, Europie i na świecie. Wyniki ewaluacji wskazały brak potrzeby aktualizacji zapisów obowiązującej *Strategii Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025*, której zapisy pozostają również w zgodzie i spójności z zapisami nadrzędnych dokumentów regionalnych o charakterze strategicznym. W dokumencie ewaluacyjnym zostały przedstawione rekomendacje, które wpłyną w jeszcze wyższym stopniu na rozwój turystyki. Nie powodują one zmian w dokumencie *Strategii*.

Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego cyklicznie organizuje również konkursy, których celem jest rozwój turystyki w regionie. W 2021 r., podobnie jak w latach ubiegłych, zorganizowano konkurs *Pamiętka Regionu Warmii i Mazur*. Jego celem było zachęcanie twórców i artystów do poszukiwania w tradycji i kulturze regionu inspiracji do tworzenia pamiętki regionalnej. W 2021 r. na konkurs wpłynęły 53 prace, wobec 43 w 2020 r., które zaprezentowano na ogólnodostępnej wystawie nadesłanych prac. Odwiedziło ją 6 276 osób (w 2020 r. były to 3 852 osoby).

Diagram 37. Informacja o konkursie *Pamiętka Regionu Warmii i Mazur*

53 prace konkursowe

**6 276 osób
odwiedzających**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Turystyki i Sportu.

Diagram 38. Informacja o konkursie *Łączy nas turystyka*

**11 gmin województwa
warmińsko-mazurskiego**

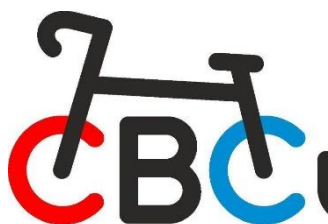
167,5 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Turystyki i Sportu.

W 2021 r. dla gmin z województwa warmińsko-mazurskiego zorganizowano trzecią edycję konkursu grantowego *Łączy nas turystyka*. Jego ideą jest rozwój infrastruktury turystycznej poprzez budowę, rozbudowę, doposażenie, odnowę lub modernizację ogólnodostępnej oraz niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej województwa warmińsko-

-mazurskiego. W ramach konkursu wpłynęły 32 wnioski (wobec 38 wniosków w 2020 r.). Pomocy finansowej w formie dotacji celowej w wysokości 167,5 tys. zł (tj. o 9,1% mniej niż w 2020 r.) udzielono na realizację zadań związanych m.in. z zagospodarowywaniem plaż, kształtowaniem terenów zielonych, urządzeniem miejsc odpoczynku dla turystów i mieszkańców gmin. Wsparcie trafiło do jedenastu gmin: Kurzętnik, Zalewo, Górowo Iławeckie, Węgorzewo, Frombork, Srokowo, Rozogi, Nowe Miasto Lubawskie, Orzysz, Braniewo oraz Iława. W 2020 r. w ten sposób wsparto o jedną gminę więcej.

W 2021 r. Województwo Warmińsko-Mazurskie kontynuowało współpracę z Ministerstwem Turystyki Rządu Obwodu Kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej, realizując wspólny projekt *CBCycle*:

Transgraniczne trasy rowerowe dla promocji i zrównoważonego wykorzystania dziedzictwa kulturowego współfinansowany ze środków Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Rosja 2014-2020. Głównym celem projektu jest budowa 34-kilometrowej trasy rowerowej na terenie Obwodu Kaliningradzkiego na odcinku Zielonogradsk – Swietłogorsk. Beneficjentem wiodącym jest Ministerstwo Kultury i Turystyki Obwodu Kaliningradzkiego, a Województwo Warmińsko-

-Mazurskie pełni w nim rolę Partnera, podobnie jak Europejska Fundacja Ochrony Zabytków z Gdańska, Administracja Gminy Miejskiej Zielonogradsk, Pionierskiej i Swietłogorsk oraz Administracja Obiektów Drogowych Obwodu Kaliningradzkiego. Obok budowy trasy rowerowej, w ramach projektu przewidziano organizację m.in. spotkań roboczych, wizyt studyjnych i konferencji, które przysłużą się do wymiany doświadczeń oraz tworzenia nowych transgranicznych produktów turystycznych opartych na turystyce rowerowej. W 2021 r. ze względu na stan epidemii i zamknięcie granic z Rosją nie odbyła się wizyta studyjna w województwie warmińsko-mazurskim. W trybie on-line odbyło się natomiast spotkanie robocze oraz obrady *Okrągłego Stołu*, w których uczestniczyli przedstawiciele wszystkich partnerów projektu. Ponadto w 2021 r. złożono dwa *Raporty Opisowe* z realizacji zaplanowanych działań oraz opracowano opisy 5 tras do wykorzystania w katalogu transgranicznych tras rowerowych.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego wspiera rozwój turystyki również w ramach konkursu na realizację zadań publicznych organizacji pozarządowych. W 2021 r. dofinansowano 11 zadań na kwotę 169,1 tys. zł (wobec 11 zadań na kwotę dofinansowania 142,5 tys. zł w 2020 r.). W 2021 r. dofinansowywane były następujące zadania:

- *Interaktywny Szlak zamków gotyckich* realizowane przez Stowarzyszenie gmin *Polskie zamki gotyckie* w Olsztynie;
- *Diamenty Krainy Kanału Elbląskiego ATRAKCJE TURYSTYCZNE* realizowane przez Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalną Grupę Działania w Elblągu;
- *Rozbudowa wirtualnego przewodnika turystycznego Zamku w Szymbarku: zwiększenie dostępności usług turystycznych dla osób z niepełnosprawnościami i dla turystów zagranicznych, promocja regionu* realizowane przez Fundację Zamek Szymbark z Szymbarka;
- *Odnowienie oznakowania szlaku pieszego WM-6-c „Kopernikowskiego”* realizowane przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Ziemi Elbląskiej z Elbląga;

Diagram 39. Wsparcie rozwoju turystyki w ramach konkursu dla organizacji pozarządowych na realizację zadań publicznych

11 zadań

169,1 tys. zł

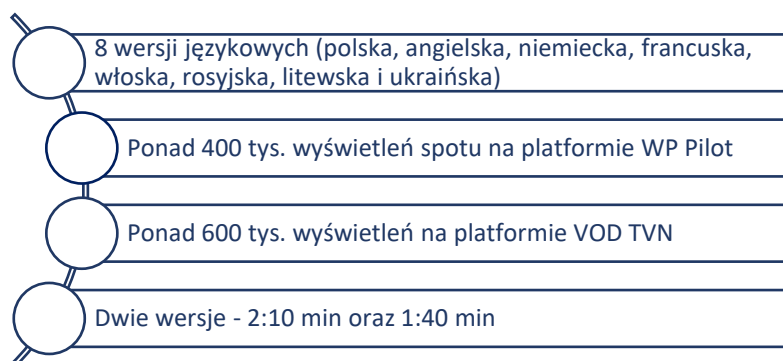
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Turystyki i Sportu.

- Szlak rowerowy „Warmińska Łynostrada” – część południowa realizowane przez Oddział Warmińsko-Mazurski Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego z Olsztyna;
- Zabiegamy o promocję Mazur realizowane przez Fundację „Dystans” z Mazuchówki;
- Teatralna Promocja Warmii i Mazur – Turystyka w Sztuce Zaklęta realizowane przez Fundację Na Rzecz Wspierania Rozwoju Kreatywności oraz Rozwoju Twórczości Dzieci, Młodzieży i Dorosłych Kreolia-Kraina Kreatywności z Jerutek;
- Warmia i Mazury oczami blogerów – II edycja realizowane przez Warmińsko-Mazurską Regionalną Organizację Turystyczną z Olsztyna;
- Popularyzacja Kanału Mazurskiego jako miejsca na organizację unikalnych zawodów sportowych poprzez przeprowadzenie Mistrzostw w Wędkarstwie Sławkowym realizowane przez Wojskowe Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Węgorapa z Węgorzewa;
- ZLOT blogerów turystycznych na Warmii i Mazurach realizowane przez Zachodniomazurską Lokalną Organizację Turystyczną w Ostródzie;
- Kajakowy patrol realizowane przez Fundację Ochrony Wielkich Jezior Mazurskich z Giżycka.

W 2021 r. wykonano nowy film turystyczno-gospodarczy promujący region o długości 2:10 min i jego skróconą wersję 1:40 min, w 8 wersjach językowych (polskiej, angielskiej, niemieckiej, francuskiej, włoskiej, rosyjskiej, litewskiej i ukraińskiej). Wykorzystano go do promocji Warmii i Mazur poprzez różne media (telewizje, Internet, media społecznościowe). Emisja filmu miała miejsce m.in. na platformach streamingowych (TV internetowe), będących nowoczesną formą, która cieszy się coraz większą popularnością i liczbą użytkowników szczególnie wśród młodej grupy odbiorców. Film wyświetlany był m.in. na platformach:

Diagram 40. Spot promujący Warmię i Mazury

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Turystyki i Sportu.

- WP Pilot należącej do grupy Wirtualna Polska Media S.A. – kampania miesięczna realizowana w maju 2021 r. – ponad 400 tys. wyświetleń spotu;
- VOD należącej do grupy TVN Media Sp. z o.o. – czterotygodniowa kampania (kwiecień-maj 2021 r.) – ponad 600 tys. wyświetleń.

W maju 2021 r. miała miejsce dwutygodniowa kampania zrealizowana na antenie ogólnopolskiego radia TOK FM. W ramach tego przedsięwzięcia przygotowano i wyemitowano spot radiowy (ang. *jingle*) promujący region na obszarze największych aglomeracji w Polsce. Kampania miała na celu upowszechnienie informacji o atrakcjach turystycznych na Warmii i Mazurach, a także utrwalanie pozytywnego wizerunku regionu.

W 2021 r. z inicjatywy zarządu województwa organizowano także następujące działania na rzecz promocji i rozwoju turystyki w regionie Warmii i Mazur:

- Dokonano zakupu usług promocyjnych w postaci umieszczenia logo Warmii i Mazur na materiałach reklamujących wybrane wydarzenia regionalne (plakaty, zapowiedzi, banery, pakiety startowe) oraz umożliwiono prezentację walorów regionu na stoisku promocyjnym podczas wydarzeń regionalnych. Samorząd Województwa wykupił dwie usługi promocyjne: podczas XII Elbląskiego Ulicznego Biegu Piekarczyka, który odbył się 19-20 czerwca 2021 r. oraz podczas Zawodów Balonowych w Ełku, które miały miejsce 22-24 lipca 2021 r. Dodatkowo organizatorzy zobowiązani byli do informowania w mediach oraz mediach społecznościowych o wsparciu finansowym uzyskanym od samorządu województwa.

- Zorganizowano obchody *Światowego Dnia Turystyki*, które miało miejsce 2 września 2021 r. w Kętrzynie. Było to wydarzenie podsumowujące dwa sezony turystyczne z lat 2020-2021, gdyż w 2020 r. z uwagi na pandemię koronawirusa wydarzenie nie odbyło się. Podczas obchodów *Światowego Dnia Turystyki* przyznano liczne wyróżnienia dla organizacji turystycznych oraz przedsiębiorców, a także podsumowano minione sezony turystyczne, umożliwiając wymianę doświadczeń wśród przedstawicieli branży turystycznej z regionu.

- Zaktualizowano podstawowe wydawnictwo informacyjno-promocyjne *Atrakcje Turystyczne Warmii i Mazur* w wersji polskiej, angielskiej oraz francuskiej, w łącznym nakładzie 4,5 tys. egzemplarzy.

- Zakupiono dwa albumy służące promocji województwa warmińsko-mazurskiego: *Mikołaj Kopernik Wojna i Dyplomacja* autorstwa Wojciecha Szalkiewicza oraz przewodnik ilustrowany *Olsztyn Belle Epoque* autorstwa Wojciecha Kujawskiego. Zakupiono pamiątkę regionalną województwa warmińsko-mazurskiego *Propki Warmińskie* oraz materiały promocyjne: koszulki polo, zestawy miodów oraz systemy wystawiennicze w postaci ścianek tekstylnych.
- Przeprowadzono kampanię w mediach społecznościowych pod hasłem #OdkrywajWarmieiMazury (kwiecień-maj 2021 r.). Akcja była realizowana na fanpage'u mazury.travel. Przez miesiąc posty na profilu były skierowane do użytkowników Facebooka w Polsce, Anglii, Niemczech i na Litwie, w wieku 25-55 lat, zainteresowanych turystyką i podróżami. Główne lokalizacje, w których były promowane posty to: Kraków, Wrocław, Warszawa, Gdańsk, Londyn, Dortmund, Berlin, Kowno. W ten sposób promowano szlaki turystyczne, zabytki oraz atrakcje turystyczne Warmii i Mazur. Kampania dotarła do 1 mln 750 tys. użytkowników.
- Pod hasłem kampanii #OdkrywajWarmieiMazury na regionalnym serwisie informacyjnym gazetaolsztynska.pl oraz jej 10 pododdziałach o zasięgu powiatowym opublikowano dwa artykuły internetowe o tematyce turystycznej. Zasięg tego przedsięwzięcia to 5 000 czytelników.
- Na portalu społecznościowym Facebook mazury.travel opublikowano trzy posty promujące połączenie lotnicze Wrocław-Szymany. Kampania skierowana była do mieszkańców Wrocławia i dotarła do 400 tys. osób.

- Na ogólnopolskim portalu internetowym Onet.pl przeprowadzono miesięczną kampanię (sierpień 2021 r.), w ramach której opublikowano 2 artykuły promocyjne: *Odkrywaj Parki Krajobrazowe Warmii i Mazur* oraz *Siedem skarbów gotyku, które trzeba zobaczyć na Warmii i Mazurach*. Łączna liczba wyświetleń artykułów wyniosła ponad 40 tys.

- W *Magazynie Turystycznym Warmia & Mazury* umieszczono dwa artykuły (łącznie 12 stron) zachęcające do korzystania z atrakcji turystycznych województwa warmińsko-mazurskiego. Pierwszy artykuł ukazał się pod koniec maja. Zachęcano w nim do korzystania z tras rowerowych regionu (m.in. Green Velo), rejsów po Wielkich Jeziorach Mazurskich, spływów kajakowych, parków krajobrazowych,

oferty agroturystycznej. Drugi artykuł ukazał się pod koniec listopada. Zapraszano w nim do korzystania z oferty regionalnych muzeów oraz zwiedzania fortyfikacji wojennych. Artykuły dodatkowo zostały umieszczone w mediach społecznościowych na profilu wydawcy *Magazynu Turystycznego* oraz jego stronie internetowej.

- Publikacja 2-stronnicowego artykułu w *Letnim Przewodniku – Bogaty Region* (lipiec 2021 r.), mającego na celu nakłonienie do skorzystania z atrakcji turystycznych Warmii i Mazur. Opublikowano go w nakładzie 20 tys. egzemplarzy, a także zamieszczono w mediach społecznościowych na profilu wydawcy oraz jego stronie internetowej.

- Publikacja 4-stronnicowego artykułu w magazynie *Made in Warmia&Mazury* o działaniach na rzecz promowania i rozwoju turystyki, m.in.: ogłaszanych konkursach dla organizacji pozarządowych i samorządów gmin, konkursach *Pamiętka regionu Warmii i Mazur* oraz *Konkurs Agro-Eko-Turystyczny „Zielone Lato”*, a także rewitalizacji zabytków na Warmii i Mazurach – zamków w Kętrzynie, Szczytnie, Nidzicy, Lubawie i Lidzbarku Warmińskim. Dodatkowo artykuł został umieszczony w mediach społecznościowych na profilu wydawcy oraz jego stronie internetowej.

- Przeprowadzono cztery kampanie promocyjne w komunikacji publicznej pod hasłem *Warmia Mazury...Naturalnie*. Dwie kampanie zorganizowane w Warszawskim Metrze, polegały na umieszczeniu plakatów promujących region na dwóch liniach metra. Pierwsza kampania została przeprowadzona w drugiej połowie kwietnia 2021 r. (przed sezonem), druga kampania w drugiej połowie listopada 2021 r. (przedłużenie sezonu turystycznego). Z dwóch linii metra dziennie korzysta około 500 tys. osób. Kolejna kampania promująca region odbyła się w maju 2021 r. w Krakowie. Wówczas w krakowskich tramwajach umieszczono 110 plakatów. Ostatnia kampania miała miejsce we Wrocławiu w czerwcu 2021 r. Wówczas w pojazdach MPK Wrocław umieszczono 140 plakatów.

- We współpracy z Urzędem Miasta Wrocław oraz regionalnym lotniskiem Olsztyn-Mazury, w sierpniu 2021, przeprowadzono kreatywny konkurs w mediach społecznościowych Facebook oraz Instagram: *Co łączy Warmię i Mazury z Wrocławiem?* Celem konkursu była promocja połączeń lotniczych z Wrocławia na Warmię i Mazury, a także zaproszenie mieszkańców Wrocławia do odwiedzenia regionu. Łącznie konkurs dotarł do 400 tys. odbiorców.

Należy zaznaczyć, że w 2021 r. przy opracowywaniu materiałów promujących walory turystyczne województwa warmińsko-mazurskiego współpracowano z jednostkami samorządu terytorialnego oraz z Warmińsko-Mazurską Regionalną Organizacją Turystyczną.

Województwo Warmińsko-Mazurskie pełni także funkcję członka wspierającego Międzynarodowe Stowarzyszenie Miast Cittaslow. Do zadań w tym zakresie należy prowadzenie Biura Polskiej Sieci Miast Cittaslow i związane z tym działania, tj.: bieżąca współpraca z miastami członkowskimi sieci, realizacja procedury certyfikacji nowych miast pretendujących (Kisielice, Kurzętnik) i recertyfikacja miast członkowskich (Jeziorany, Sępólno, Głubczyce, Lidzbark Warmiński). Ponadto współpracowano z biurem Międzynarodowej sieci w Orvieto w zakresie bieżącej działalności Stowarzyszenia (uczestnictwo w spotkaniach Międzynarodowego Komitetu Koordynującego, Zgromadzeniu Ogólnym Cittaslow International) oraz promocji sieci krajowej w mediach społecznościowych, Internecie. Działania promujące w 2021 r. Sieć Miast Cittaslow przedstawione zostały na diagramie nr 41.

W czerwcu 2021 r. wspólnie z Miastem Bartoszyce współorganizowano Festiwal Miast Cittaslow – największe krajowe wydarzenie promujące ideę miast „dobrej jakości życia”. Przedsięwzięcie to miało na celu zacieśnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi, m.in. ze Stowarzyszeniem Polskie Miasta „Cittaslow” w zakresie promocji efektów Ponadlokalnego Programu Rewitalizacji sieci miasteczek Cittaslow w województwie warmińsko-mazurskim.

Diagram 41. Działania promujące Sieć Miast Cittaslow

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Turystyki i Sportu.

SPOŁECZEŃSTWO

6. Społeczeństwo

6.1. Polityka społeczna

Polityka społeczna jest jednym z priorytetów działań Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Odpowiednio zaprojektowana i wdrożona wpływa na poprawę integracji i aktywności społecznej mieszkańców, co zwiększa potencjał rozwojowy województwa we wszystkich obszarach życia społecznego. Realizacja polityki społecznej to inwestycja, która przynosi korzyści całemu społeczeństwu, poprawiając jakość życia mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Realizacja polityki społecznej w województwie warmińsko-mazurskim opiera się o założenia *Strategii polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2030*, będącej kluczowym dokumentem programowym i istotnym narzędziem w realizacji regionalnej polityki społecznej. Strategia w sposób kompleksowy i długofalowy określa cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki niezbędne do podjęcia działań. Jest odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby i ma służyć rozwojowi kapitału ludzkiego i społecznego województwa. Celem przyświecającym Strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców województwa.

Strategia polityki społecznej powstała w 2021 r. dzięki partycypacji i zaangażowaniu przedstawicieli wielu instytucji i podmiotów działających w obszarze jej realizacji. Ma ona charakter interdyscyplinarny, a jej wdrażanie wymaga współpracy administracji rządowej i samorządowej, biznesu oraz wielu partnerów, w tym m.in: jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej, instytucji oświaty, kultury i edukacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa publicznego oraz organizacji pozarządowych.

W 2021 r. realizacja zapisów *Strategii polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2030* odbywała się w oparciu o następujące programy wojewódzkie i działania:

- **Organizacja szkoleń kadr jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej województwa warmińsko-mazurskiego**

Organizowanie szkolenia zawodowego kadr pomocy społecznej jest zadaniem ustawowym realizowanym przez samorząd województwa zapisanym w ustawie o pomocy społecznej oraz ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. W 2021 r. zorganizowano 6 szkoleń dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej oraz kadry centrów usług społecznych. Łącznie przeszkolono ok. 200 osób. Ponadto, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej powierzył Uczelni Korczaka realizację usługi szkoleniowej z zakresu zarządzania i organizacji usług społecznych, opracowywania i realizacji

indywidualnych planów usług społecznych oraz organizacji społeczności lokalnej łącznie dla 9 pracowników centrów usług społecznych z terenu województwa.

– **Projekt Akademia Pomocy Społecznej**

Od 2020 r. Samorząd Województwa uczestniczy w realizacji partnerskiego projektu *Akademia Pomocy Społecznej* dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach działania 2.5 *Skuteczna pomoc społeczna* PO WER 2014-2020. Projekt realizowany jest w partnerstwie z Województwem Podlaskim do końca lipca 2022 r. Jego celem jest realizacja szkoleń z zakresu nowych rozwiązań organizacyjno-prawnych podnoszących kompetencje pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej. Projekt zakłada podniesienie kompetencji 296 kluczowych pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej. Wartość projektu ogółem wynosi ponad 540 tys. zł, z czego dofinansowanie dla województwa warmińsko-mazurskiego wynosi 250 tys. zł.

W 2021 r. zrealizowano 6 szkoleń dla 90 osób z zakresu zmian przepisów ustawy o pomocy społecznej. W 2020 r. w związku z pandemią COVID-19 szkolenia nie odbyły się.

– **Projekt Pomagajmy razem**

W 2021 r. kontynuowano rozpoczęty w 2020 r. projekt *Pomagajmy razem*, dofinansowany ze środków EFS w ramach działania 2.8. *Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym* Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Celem projektu było łagodzenie skutków pandemii COVID-19 oraz przeciwdziałanie jej negatywnym konsekwencjom, w szczególności dla osób znajdujących się w grupie ryzyka. Zaplanowane wsparcie miało na celu ochronę życia pensjonariuszy DPS, poprzez ograniczenie skutków COVID-19. Efekty osiągnięte w 2021 r. przedstawione zostały na diagramie nr 42.

Diagram 42. Realizacja w 2021 r. projektu Pomagajmy razem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ROPS.

Projekt był realizowany od maja 2020 r. do marca 2021 r., a jego łączna wartość wynosi ponad 21,3 mln zł. Od 2020 r. łącznie wydatkowano 18,9 mln zł. Środki zostały przekazane w formie grantów 49 domom pomocy społecznej na:

- sfinansowanie dodatków do wynagrodzeń dla pracowników DPS (bez lekarzy i pielęgniarek), w związku z pracą w warunkach zagrożenia zdrowia,
- zakup środków ochrony indywidualnej dla pracowników DPS,
- zakup wyposażenia do DPS (np. dekontaminator, ssak płucny i inne),
- dofinansowanie noclegów i wyżywienia dla pracowników DPS poza miejscem zamieszkania, którzy nie mogli lub nie chcieli wrócić do własnych domów ze względu na zagrożenie COVID-19,

- zakup i przeprowadzenie testów na obecność koronawirusa dla pracowników oraz mieszkańców DPS,
- dofinansowanie organizacji/dostosowania miejsc przeznaczonych na kwarantannę, tzw. miejsc przejściowych.

– **Program Polityka senioralna województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027**

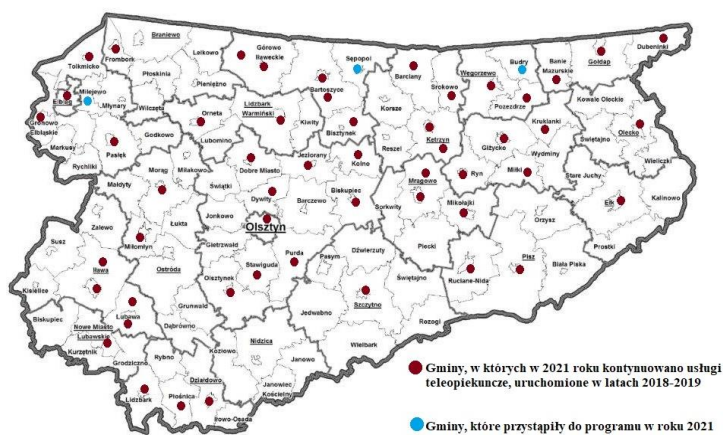
W marcu 2021 r. na mocy Uchwały Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjęto do wdrażania program *Polityka senioralna województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027*.

W ramach ww. programu w 2021 r. udzielono pomocy finansowej trzem gminom w województwie warmińsko-mazurskim w formie dotacji celowych z przeznaczeniem na realizację zadań własnych gmin, związanych z organizowaniem i świadczeniem usług opiekuńczych

w formie teleopieki. Łącznie, według stanu na koniec 2021 r., usługi teleopiekuńcze zostały uruchomione w 60 gminach województwa dla ponad 1 100 seniorów (wobec 58 gmin dla takiej samej liczby seniorów w 2020 r.).

Samorząd Województwa na uruchomienie ww. usług w 2021 r. udzielił gminom 50% wsparcia finansowego z budżetu Województwa w łącznej kwocie ponad 17 453,25 zł (o ponad 13 tys. mniej niż w 2020 r.).

Mapa 2. Gminy województwa warmińsko-mazurskiego, które w latach 2018-2021 uruchomiły usługi teleopiekuńcze.

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

Rok 2021 był trzecim i ostatnim rokiem działalności I kadencji Społecznej Rady Seniorów Województwa Warmińsko-Mazurskiego. W związku z zaistniałą sytuacją wynikającą z pandemii COVID-19 zostały przeprowadzone cztery posiedzenia Rady w formie on-line. Podczas spotkań omawiano problemy w codziennym funkcjonowaniu osób starszych w czasach pandemii oraz dyskutowano i przygotowywano się do przeprowadzenia wyborów do Społecznej Rady II kadencji. Wybory przeprowadzono we współpracy z Federacją Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSA z Olsztyna. W grudniu 2021 r. Marszałek Gustaw Marek Brzezina powołał Społeczną Radę Seniorów Województwa Warmińsko-Mazurskiego II kadencji.

W październiku 2021 r. odbyła się Wojewódzka konferencja z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Starszych pn.: *Międzynarodowy Dzień Osób Starszych. Wojewódzka Konferencja Organizacji Senioralnych Warmii i Mazur Pod Patronatem Marszałka Gustawa Marka Brzezina*.

Realizację konferencji zlecono organizacji pozarządowej – Federacji Uniwersytetów Trzeciego Wieku Warmii i Mazur z Olsztyna. Konferencja była okazją do podsumowania rozwiązań stosowanych w codziennych działaniach z seniorami w macierzystych organizacjach. Dała jednocześnie odpowiedź na pytania nurtujące seniorów w aspekcie uczenia się przez całe życie, zapewnienia odpowiedniego poziomu edukacji i podnoszenia kwalifikacji jej liderów. Konferencja stworzyła też możliwość dokonania oceny dotychczasowej pracy tych organizacji i ich liderów. Wzięło w niej udział 119 przedstawicieli reprezentujących poszczególne uniwersytety trzeciego wieku z terenu województwa warmińsko-mazurskiego oraz m.in. przedstawiciele Rad Seniorów, ośrodków pomocy społecznej, domów pomocy społecznej z całego regionu.

Działania podejmowane w ramach ww. Programu mają wpływ na zwiększenie udziału osób starszych w życiu publicznym, społecznym, gospodarczym i kulturalnym regionu. Przyczyniają się tym samym do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, sprzyjają również integracji i współpracy podmiotów publicznych oraz pozarządowych.

- **Wojewódzki Program Polityki Prorodzinnej na lata 2017-2021**

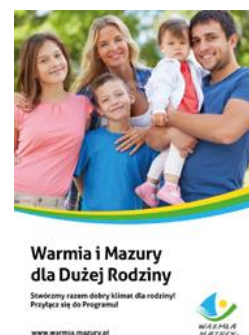
W ramach polityki prorodzinnej od 1999 r. organizowane są Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny. Co roku na przełomie maja i czerwca przedsięwzięcie koncentruje się wokół innego aspektu życia rodzinnego i społecznego, odpowiadając na potrzebę wzmocnienia rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.

XXIII Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny w 2021 r. przebiegały pod hasłem przewodnim *Młodość - miłość - małżeństwo - rodzina*. W 2021 r. z uwagi na sytuację epidemiczną związaną z pandemią COVID-19, większość inicjatyw odbyła się w formie on-line. Konferencję inauguracyjną oraz podsumowującą *Dni Rodziny* zorganizował Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej we współpracy z Radą ds. Rodzin Województwa Warmińsko-Mazurskiego przy współudziale Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego. W czasie konferencji prezentowane były najciekawsze inicjatywy oraz nagrodzeni zostali laureaci konkursów organizowanych w ramach Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny: Wojewódzkiego Konkursu Literackiego, Wojewódzkiego Konkursu Plastycznego oraz Grafiki Komputerowej, a także Konkursu „Ośmiu Wspaniałych” promującego wolontariat młodzieżowy.

- **Program Warmia i Mazury dla Dużej Rodziny**

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizuje program pn. *Warmia i Mazury dla Dużej Rodziny*, który jest okazją do promocji naszego regionu jako miejsca przyjaznego rodzinom wielodzietnym. Członkom rodzin wielodzietnych przysługiwały uprawnienia m.in. w postaci tańszych biletów wstępu na wydarzenia kulturalne, zniżek na dodatkowe zajęcia edukacyjne oraz uprawnienia w zakresie oferty rekreacyjnej, turystycznej i innej. W realizację programu do tej pory włączyło się 45 partnerów szczebla prywatnego oraz jednostek

samorządowych, z czego w 2021 r. z powodu pandemii oraz ograniczonego dostępu do wielu placówek zrezygnowało 2 partnerów, natomiast przystąpiło 4 nowych partnerów.

- **Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2018-2022**

W ramach realizacji *Programu* podejmowanych jest wiele inicjatyw mających na celu m.in. wdrożenie kompleksowych działań ukierunkowanych na wspieranie rodzin w przewyżnianiu problemów opiekuńczo-wychowawczych oraz promowanie idei rodzicielstwa zastępczego.

Przykładem takiego działania jest organizowana co roku *Warmińsko-Mazurska Konferencja z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego*, mająca na celu wsparcie i poprawę jakości funkcjonowania rodzicielstwa zastępczego oraz wzmocnienie roli rodzinnej pieczy zastępczej wśród instytucji pracujących na rzecz dziecka i rodziny. W 2021 r. zorganizowano VI edycję Konferencji. Z uwagi na sytuację epidemiczną Konferencja odbyła się w formie on-line.

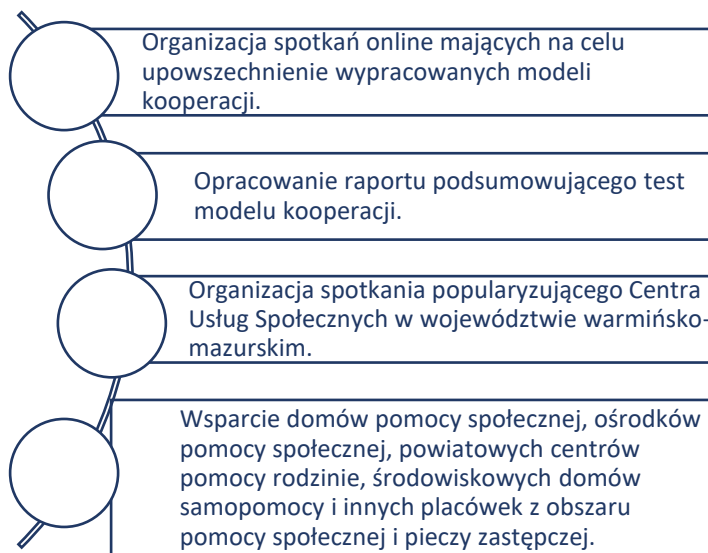
- **Projekt *Kooperacja – efektywna i skuteczna***

W 2018 r. Samorząd Województwa przystąpił do realizacji partnerskiego projektu *Kooperacja – efektywna i skuteczna* dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach działania 2.5 *Skuteczna*

pomoc społeczna PO WER 2014-2020. Projekt realizowany jest przez 6 województw do końca grudnia 2022 r. łączna wartość projektu wynosi ponad 29 mln zł, z czego dofinansowanie dla województwa warmińsko-mazurskiego wynosi ok. 4,2 mln zł. Celem projektu jest wypracowanie i wdrożenie modelu kooperacji pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej, a podmiotami innych polityk sektorowych na rzecz wsparcia osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Podjęte działania w 2021 r. przedstawione zostały na diagramie nr 43.

Diagram 43. Działania podjęte w ramach projektu *Kooperacja – efektywna i skuteczna*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ROPS.

Od 2020 r. w projekcie realizowane jest nowe zadanie pn. *Wsparcie wybranych podmiotów z obszaru pomocy społecznej, pieczy zastępczej i ochrony zdrowia w celu zwalczania skutków pandemii COVID-19*, na realizację którego województwo otrzymało środki w wysokości ponad 2,8 mln zł. W 2021 r. do projektu wprowadzono zadania z zakresu popularyzacji Centrów Usług Społecznych (CUS) oraz

upowszechniania procesu deinstytucjonalizacji, które obejmują m.in. spotkania ogólnoinformacyjne, szkolenia dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, doradztwo specjalistyczne dla ROPS oraz gmin w obszarze deinstytucjonalizacji. W celu popularyzacji CUS można wymienić także szereg działań, w tym m.in. warsztaty dla środowisk lokalnych, superwizje indywidualne oraz grupowe, coaching dla zarządzających CUS oraz dla pracowników centrum usług społecznych i ośrodków pomocy społecznej, które planują przekształcić się w CUS, dwudniowe spotkania warsztatowe dla przedstawicieli CUS, OPS oraz ROPS, jednodniowe warsztaty z budowania zespołu w CUS oraz szkolenia wynikające z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2020 r. w sprawie szkoleń dla pracowników centrum usług społecznych. Powyższe działania obejmują cztery obecnie funkcjonujące w województwie centra usług społecznych oraz ośrodki pomocy społecznej, które wyraziły zainteresowanie utworzeniem CUS.

Od początku realizacji projektu poniesiono koszty ogółem w wysokości ponad 3,5 mln zł, z czego w 2021 r. ponad 1 mln zł.

Podejmowane działania projektowe odpowiadają na potrzebę wzmocnienia współpracy instytucji na rzecz osób/rodzin, zwłaszcza dysfunkcyjnych, w ich prawidłowym funkcjonowaniu oraz minimalizowania i ograniczania rozprzestrzeniania się koronawirusa na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

- **Wojewódzki program wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2021-2026**

W ramach *Programu* w 2021 r. ze środków PFRON, będących w dyspozycji Samorządu Województwa, dofinansowano kwotą 4 318 849 zł (o 6,3% więcej niż w 2020 r.) roboty budowlane w 5 obiektach służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób z niepełnosprawnościami.

Realizacja zadania stworzyła osobom z niepełnosprawnościami lepsze warunki do kompleksowej rehabilitacji w miejscu zamieszkania. Ze złożonych wniosków o dofinansowanie tych zadań i sprawozdań wynika, że z nowopowstałych lub rozbudowanych w tym okresie obiektów służących rehabilitacji skorzysta ponad 700 osób z niepełnosprawnościami (o 200 osób mniej niż w 2020 r.).

W 2021 r. w ramach wyrównywania szans w zatrudnieniu osób z niepełnosprawnościami, dofinansowano koszty działania wszystkich 9 zakładów aktywności zawodowej funkcjonujących na terenie województwa warmińsko-mazurskiego (ZAZ w Giżycku, Elblągu, Kamionku Wielkim, Olsztynie, Biskupcu, Ostródzie, Bartoszczach, Piszcu i Nidzicy) na łączną kwotę 8 195 245 zł (tj. o ponad 70 tys.

zł więcej niż w 2020 r.). Na dofinansowanie złożyły się środki PFRON będące w dyspozycji Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w wysokości 7 705 245 zł (o 80 245 zł więcej niż w 2020 r.) oraz środki z budżetu Samorządu w kwocie 490 000 zł (o 10 000 zł mniej niż w roku poprzednim). Zakłady aktywności zawodowej na koniec 2021 r. zatrudniały 429 osób, w tym 305 ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz 124 osoby personelu (w stosunku do 2020 r. sytuacja nie zmieniła się). Dzięki dofinansowaniu, osoby

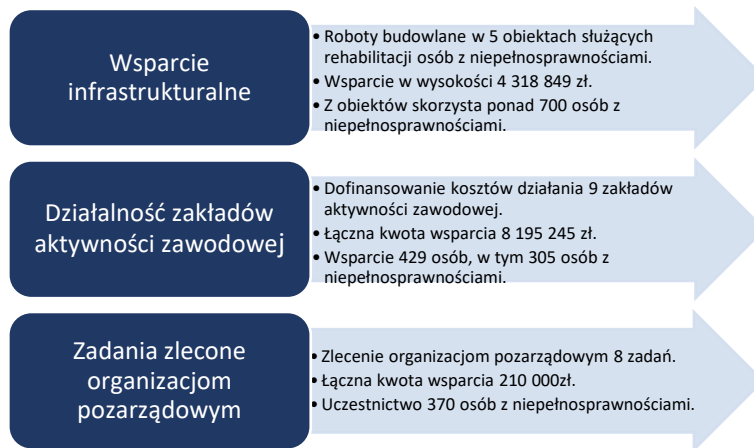
z niepełnosprawnościami zatrudnione w tych zakładach, obok wykonywania pracy zarobkowej, uczestniczą w rehabilitacji społecznej, przygotowują się do życia w otwartym środowisku oraz uczą się pełnego, niezależnego i aktywnego życia na miarę indywidualnych możliwości.

W 2021 r. fundacjom oraz organizacjom pozarządowym zlecono, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, 8 zadań dotyczących rehabilitacji zawodowej oraz społecznej osób z niepełnosprawnościami na łączną kwotę 210 000 zł (o 111 410 zł więcej niż w 2020 r.). W projektach łącznie udział wzięło 370 osób z niepełnosprawnościami (wobec 1 153 osób w 2020 r.).

Podjęte działania umożliwiły szerszy udział osób

z niepełnosprawnościami w życiu społecznym i integrację ze środowiskiem, co może przyczynić się do poprawy jakości życia tych osób i członków ich rodzin.

Diagram 44. Realizacja wsparcia osób z niepełnosprawnościami

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ROPS.

• **Wojewódzki Program Rozwoju Ekonomii Społecznej i Solidarnej Warmia i Mazury 2021-2025**

W marcu 2021 r. Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął *Wojewódzki Program Rozwoju Ekonomii Społecznej i Solidarnej Warmia i Mazury 2021-2025*. Dokument ten w sposób kompleksowy określa i rekomenduje działania, służące dalszemu rozwojowi ekonomii społecznej w województwie warmińsko-mazurskim.

Jednym z ważniejszych elementów wdrażania Wojewódzkiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej i Solidarnej jest realizacja projektu pozakonkursowego Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej pt. *Ekonomia społeczna na Warmii i Mazurach*. Projekt realizowany jest

w ramach Poddziałania 11.3.2 *Koordynacja ekonomii społecznej w regionie* RPO WiM 2014-2020. 31 marca 2021 r. ROPS zakończył wdrażanie II edycji *Projektu*, której wartość wyniosła 2,1 mln zł, a od 1 kwietnia 2021 r. przystąpił do realizacji kolejnej, III edycji projektu z zakresu koordynacji ekonomii społecznej w regionie. Potrwa ona do 30 czerwca 2023 r. Wartość projektu na lata 2021-2023 wynosi 2 mln zł, a jego celem głównym jest rozwój ekonomii społecznej na Warmii i Mazurach poprzez koordynację działań inicjujących i rozwijających współpracę podmiotów i instytucji regionalnych i lokalnych. Grupę docelową w projekcie

Diagram 45. Informacja o projekcie *Ekonomia społeczna na Warmii i Mazurach*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ROPS.

stanowią pracownicy lokalnych i regionalnych podmiotów działających na rzecz rozwoju ekonomii społecznej. W 2021 r. 166 uczestników rozpoczęło udział w projekcie (40 osób w ramach II edycji i 126 osób w ramach III edycji). Ogółem w latach 2018-2021 wsparciem objęto 675 osób.

Najważniejsze wydarzenia w ramach projektu w 2021 r.:

- Konsultacje społeczne projektu Wojewódzkiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej i Solidarnej Warmia i Mazury 2021-2025.
- Trzy posiedzenia Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej (RKRES).
- Zorganizowanie dwóch konferencji online: podsumowującej realizację II edycji projektu oraz konferencji regionalnej pt. *Nowe wyzwania w świadczeniu usług społecznych w Polsce* w ramach Warmińsko-Mazurskich Dni z Ekonomią Społeczną, w których uczestniczyło ponad 100 osób.
- Zorganizowanie II Gali Ekonomii Społecznej na Warmii i Mazurach, w której udział wzięło ok. 250 osób – w tym wyróżnieni i Laureaci Konkursów oraz wnioskodawcy Zakupu Prospołecznego.
- Zorganizowanie konkursu *Ambasador Ekonomii Społecznej na Warmii i Mazurach* w 4 kategoriach: Samorząd Przyjazny ES, Przedsiębiorstwo Przyjazne ES, Szkoła Przyjazna ES oraz PES przeciw COVID-19.

Przyznanie 9 podmiotom ekonomii społecznej nowych certyfikatów *Zakup Prospołeczny* oraz przedłużenie 12 podmiotom prawa do posługiwania się tym znakiem na kolejny rok. Łącznie znakiem wyróżnionych jest 21 podmiotów z Warmii i Mazur.

- Dwa spotkania Regionalnej Platformy Współpracy na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej. Na koniec 2021 r. Platforma zrzeszała 79 podmiotów reintegracyjnych, z czego w 2021 r. do sieci dołączyło 14 Środowiskowych Domów Samopomocy.
- Zorganizowanie 5 spotkań Warmińsko-Mazurskiej Sieci Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES), w których uczestniczyło średnio 20-25 reprezentantów tych ośrodków:

- 9 marca 2021 r. odbyło się spotkanie online z przedstawicielami OWES w sprawie mechanizmu zakupowego w podmiotach ekonomii społecznej.
- 23 czerwca 2021 r. w siedzibie Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej w Garncarskiej Wiosce w Kamionce odbyło się spotkanie monitoringowe OWES. Jego celem było omówienie bieżących spraw związanych z wdrażaniem projektów OWES oraz zmian w dokumentach krajowych dotyczących ekonomii społecznej, które były w ostatnim czasie poddane konsultacjom społecznym.
- 1 października 2021 r. w Olsztynie odbyło się spotkanie monitoringowe OWES, którego celem było m. in. omówienie kwestii wynikających z kontroli OWES przez NIK oraz potrzeb uspołnienienia regulaminów OWES. Ponadto, omówiono plany działań w ramach projektu z zakresu koordynacji OWES w regionie.

- 4-5 listopada 2021 r. w Kuźni Społecznej w Olsztynie odbyło się spotkanie Sieci Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej. Podczas spotkania duży nacisk położony został na kwestie związane z promocją sektora ekonomii społecznej na Warmii i Mazurach.
 - 6 grudnia 2021 r. ROPS w Olsztynie z inicjatywy Elbląskiego Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Pozarządowych zorganizował spotkanie dla przedstawicieli OWES z regionu z prezesem organizacji Rich`Ess, która we Francji jest odpowiednikiem OWES. Głównym celem spotkania było zapoznanie uczestników z modelem business canvas oraz możliwościami wykorzystywania go w tworzeniu przedsiębiorstw społecznych.
- Doradztwo eksperckie tematyczne i spotkania z ekspertami z zakresu fundraisingu, tworzenia strategii promocji ekonomii społecznej, budowania marki ekonomii społecznej i stosowania klauzul społecznych w zamówieniach publicznych.
 - Zorganizowanie 2 wizyt studyjnych online dla 18 przedstawicieli podmiotów ekonomii społecznej i 24 reprezentantów jednostek samorządu terytorialnego.
 - Dwudniowa wizyta studyjna do województwa wielkopolskiego i śląskiego dla członków grupy roboczej ds. opracowania marki ekonomii społecznej.
 - Finansowanie udziału podmiotów ekonomii społecznej w lokalnych eventach:
 - zapewnienie stoisk wystawienniczych wraz z infrastrukturą techniczną dla 7 PES podczas Elbląskiego Święta Chleba i zapewnienie stoisk wystawienniczych dla 5 PES z regionu podczas I Olsztyńskiego Jarmarku Świątecznego.
 - Przeprowadzenie akcji pod hasłem #WSPIERAM PES Z WARMII I MAZUR – przygotowanie w formie elektronicznej katalogu świątecznego wybranych produktów i usług świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej z naszego regionu. Akcja miała na celu promocję produktów i usług świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej z Warmii i Mazur w okresie świątecznym.
 - Prowadzenie i aktualizowanie strony internetowej: www.es.warmia.mazury.pl z informacjami nt. ekonomii społecznej z całego regionu. Wydawanie raz na kwartał newslettera dot. ekonomii społecznej.
 - Organizacja dostawy materiałów ochronnych dla kadry podmiotów ekonomii społecznej: 1 400 litrów płynu do dezynfekcji oraz 1 000 szt. opakowań rękawiczek ochronnych. Środki te przekazano instytucjom pomocy i integracji społecznej oraz podmiotom ekonomii społecznej z terenu województwa warmińsko-mazurskiego w ramach walki z pandemią COVID-19, w tym m.in. WTZ, ZAZ, KIS, CIS, spółdzielniom socjalnym i przedsiębiorstwom społecznym.
 - Dystrybucja w I kwartale 2021 r. zakupionych w 2020 r. 1500 fartuchów ochronnych. Materiały zostały przekazane do instytucji pomocy społecznej (kadra i wolontariusze) oraz przedstawicieli podmiotów reintegracyjnych na Warmii i Mazurach: Klubów Integracji Społecznej, Centrów Integracji Społecznej, Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz Zakładów Aktywności Zawodowej z Warmii i Mazur oraz spółdzielni socjalnych prowadzących usługi opiekuńcze.

- **Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2021-2026**

W ramach Programu w 2021 r. wykonano następujące zadania:

- Zorganizowano szkolenie dla członków zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych oraz osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie pn. *Etapy pracy z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie i stosującymi przemoc w rodzinie*. Łącznie przeszkolono 120 osób (w 2020 r. było to 119 osób).
- Przeprowadzono Akcję Otwarte Drzwi, w ramach której w dzień wolny od pracy tj. w sobotę 4 grudnia 2021 r. placówki oraz instytucje niosące pomoc ofiarom przemocy w rodzinie były otwarte i służyły pomocą oraz informacją wszystkim zainteresowanym, którzy ze względu na codzienne obowiązki w zwykłe dni tygodnia nie mogli skorzystać z pomocy. W inicjatywę włączyło się 95 instytucji (wobec 45 instytucji 2020 r.). Tego typu działania uświadamiają fakt, iż są miejsca, w których zawsze otrzymają pomoc.
- Zlecono do realizacji Fundacji Instytut Badań i Edukacji Społecznej, w ramach otwartego konkursu ofert zadanie: *Zorganizowanie w dniach 25 listopada-10 grudnia wojewódzkich obchodów w ramach kampanii „Biała wstążka” poświęconej przeciwdziałaniu przemocy wobec kobiet oraz tzw. „Otwartych Drzwi” dla ofiar przemocy*. W tych dniach Fundacja publikowała na stronie internetowej Gazety Olsztyńskiej oraz w prasie lokalnej liczne artykuły na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- Zlecono do realizacji Fundacji Instytut Badań i Edukacji Społecznej, w ramach otwartego konkursu ofert zadanie: *Zorganizowanie konferencji mającej na celu upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie skutecznych metod przeciwdziałania przemocy w rodzinie*. Konferencję pn. *Pandemia przemocy* zorganizowano w trybie on-line 10 grudnia 2021 r. Udział w niej wzięło blisko 300 osób. Marszałek Województwa Gustaw Marek Brzezin uhonorował 3 mężczyzn działających na rzecz przeciwdziałania przemocy wobec kobiet odznaczeniem *Warmińsko-Mazurski Kawaler Białej Wstążki 2021*.

- Powołano wojewódzką grupę roboczą ds. funkcjonowania Zespołów Interdyscyplinarnych. Do udziału zgłosiło się 76 osób z terenu całego województwa. Pierwsze spotkanie grupy odbyło się 25 listopada 2021 r.

- **Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2021-2025**

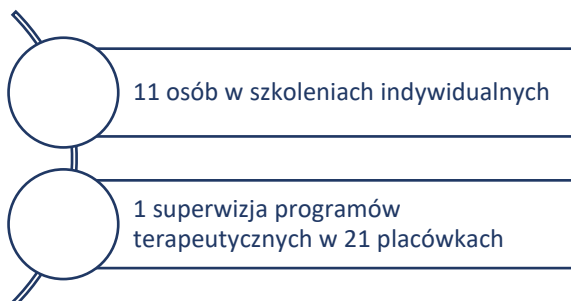
W ramach Programu podejmowano działania zmierzające do szerokiej współpracy z samorządami lokalnymi, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami zajmującymi się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. W 2021 r. zrealizowano m.in. następujące zadania:

- Dofinansowano zadanie realizowane przez Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Giżycku pn.: *Podnoszenie kwalifikacji pracowników lecznictwa*

odwykowego w województwie warmińsko-mazurskim.

Liczbę osób przeszkolonych w ramach zadania przedstawiono na diagramie nr 46.

Diagram 46. Realizacja projektu Podnoszenie kwalifikacji pracowników lecznictwa odwykowego w województwie warmińsko-mazurskim

- We współpracy z Państwową Agencją Rozwiązywania

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ROPS.

Probleatów Alkoholowych przeprowadzono szkolenie dla kuratorów sądowych w zakresie sprawowania nadzorów nad osobami zobowiązanymi do leczenia odwykowego. W szkoleniu wzięło udział 40 kuratorów sądowych z terenu województwa warmińsko-mazurskiego.

- Przeprowadzono otwarty konkurs ofert na wykonanie zadań publicznych Samorządu Województwa przez organizacje pozarządowe w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, na który przeznaczono 100 000 zł z budżetu Województwa. Ze złożonych wniosków wybrano do realizacji 7 ofert.

Diagram 47. Informacja o konkursie dla organizacji pozarządowych

7 ofert organizacji pozarządowych

100 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ROPS.

- Zorganizowano wojewódzką konferencję pn.: *Zachowania suicydalne dzieci i młodzieży – wyzwania w profilaktyce i terapii*. W konferencji udział wzięło blisko 300 osób, w tym ok. 100 osób w transmisji online.
- Zorganizowano spotkanie konwentu pełnomocników/koordynatorów gminnych ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.
- Przekazano 101 214,58 zł Szpitalowi Psychiatrycznemu Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w Węgorzewie na modernizację Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Giżycku, w tym na dostosowanie łazienek oraz innych pomieszczeń do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
- Przekazano 248 900 zł Wojewódzkiemu Zespołowi Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie na modernizację oddziału detoksykacji oraz doposażenie Oddziału Terapii Uzależnienia od Alkoholu.

• **Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2018-2022**

W ramach Programu w 2021 r. zrealizowano m.in. następujące zadania:

- Przeprowadzono otwarty konkurs ofert na wykonanie zadań publicznych Samorządu Województwa przez organizacje pozarządowe w zakresie przeciwdziałania narkomanii, na który przeznaczono 57 870 zł z budżetu Województwa. Ze złożonych wniosków wybrano do realizacji 3 oferty w tym, m.in. rekomendowany *program Szkolna Interwencja Profilaktyczna*. W 2020 r. przekazano 60 tys. zł na realizację 4 ofert.

Diagram 48. Informacja o konkursie dla organizacji pozarządowych

3 oferty organizacji pozarządowych

58 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ROPS.

- Zorganizowano spotkanie online poświęcone problemom związanym ze środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi, nowymi substancjami psychoaktywnymi i środkami zastępczymi w województwie warmińsko-mazurskim. W spotkaniu udział wzięło 88 osób (wobec 20 osób w 2020 r.).
- Przeprowadzono badanie ankietowe w ramach Europejskiego Programu Badań Ankietowych ESPAD: *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną*. Badanie przeprowadzono na próbie reprezentatywnej uczniów pierwszych klas (wiek 15-16 lat) i trzecich klas (wiek 17-18 lat) szkół średnich województwa warmińsko-mazurskiego (łącznie 1 685 wywiadów ankietowych). Celem badania był przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, ale także ocena czynników wpływających na ich rozpowszechnienie, ułożonych zarówno po stronie popytu na substancje, jak i ich podaży. Wyniki z badania zestawione zostały z wynikami badania przeprowadzonego w województwie w 2017 r. oraz z wynikami badania ogólnokrajowego z 2019 r. Pełny raport z badania opublikowano na stronie internetowej www.warmia.mazury.pl w zakładce *Polityka społeczna, Przemoc i uzależnienia, Raporty – przemoc i uzależnienia*.
- Przekazano 60 tys. zł Ośrodkowi Rehabilitacji Uzależnionych *Doren* im. Berty Trusiewicz w Różewcu na dofinansowanie niezbędnych robót sanitarnych i kanalizacyjnych w obrębie ośrodka.

Wdrażanie wymienionych projektów i działań wpływa na poprawę integracji i aktywności społecznej mieszkańców, co zwiększa potencjał rozwojowy województwa we wszystkich obszarach życia społecznego. Realizacja polityki społecznej pozwala rozwiązywać problemy społeczne, wyrównywać poziom życia mieszkańców województwa, stwarza osobom z niepełnosprawnościami lepsze warunki do rehabilitacji zawodowej i społecznej, zapobiega procesom wykluczenia społecznego oraz pomaga osobom i rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych.

Pandemia COVID-19 znacznie ograniczyła możliwości realizacji niektórych zadań w ramach ww. programów. Z uwagi na sytuację epidemiczną oraz obostrzenia z niej wynikające, działania oparte na spotkaniach bezpośrednich planowane w 2021 r. zostały częściowo odwołane, a w części zostały zrealizowane w formie on-line.

6.2. Sport

Województwo Warmińsko-Mazurskie tworzy warunki dla rozwoju sportu w regionie w celu wzmocnienia aktywności sportowej mieszkańców oraz promocji województwa przez działalność sportową. Formy wsparcia są różne, ale każda z nich pośrednio lub bezpośrednio trafia do stowarzyszeń, organizacji i klubów sportowych umożliwiając im funkcjonowanie i prowadzenie działalności. Elementem wsparcia są nie tylko środki finansowe, ale także pomoc organizacyjna, patronaty i inne dotychczas stosowane formy. Na szczególną uwagę zasługują działania ukierunkowane na zwiększenie uczestnictwa w aktywności sportowej mieszkańców regionu oraz wyrównywanie szans dostępu do tej aktywności osobom ze środowisk wiejskich, słabo rozwiniętych ekonomicznie, osobom niepełnosprawnym oraz osobom starszym.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego wspiera upowszechnianie różnorodnych form aktywności sportowej w różnych środowiskach i grupach społecznych między innymi poprzez:

- rozbudowę infrastruktury sportowej,
- dotacje przyznawane w ramach otwartych konkursów ofert na realizację zadań województwa w zakresie sportu,
- promocję województwa poprzez sport.

Infrastruktura sportowa

Zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców regionu, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 r. stworzył możliwość ubiegania się o wsparcie finansowe realizacji zadań własnych samorządów lokalnych w zakresie poprawy i rozwoju infrastruktury sportowej. Ogłoszono konkurs pn. *Małe granty na infrastrukturę sportową w województwie warmińsko-mazurskim w 2021 r.*, który miał na celu:

- poprawę stanu i rozwój infrastruktury sportowej w województwie warmińsko-mazurskim,
- zwiększenie dostępności obiektów sportowych dla mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego.

Założenia konkursu uwzględniały modernizację, remonty obiektów sportowych oraz zakup wyposażenia obiektów sportowych na terenie gmin/powiatów w województwie warmińsko-mazurskim. Na podstawie rekomendacji zarządu województwa, Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyznał dofinansowanie 21 gminom oraz powiatom na łączną kwotę 700 tys. zł. (w 2020 r. dofinansowanie na kwotę 600 tys. zł przyznano 19 gminom, a ze środków dodatkowych wsparto 7 zadań na kwotę 200 tys. zł).

W związku z bardzo dużym zainteresowaniem konkursem i potrzebami gmin oraz powiatów w zakresie poprawy stanu infrastruktury sportowej, Samorząd Województwa przeznaczył dodatkowe środki w wysokości 175 tys. zł. Dzięki temu możliwe było udzielenie pomocy finansowej gminom i powiatom w formie dotacji celowej na realizację 8 zadań. Przy podziale środków wzięto pod uwagę wnioski

Diagram 49. Informacja o konkursie *Małe granty na infrastrukturę sportową*

**21 gmin i powiatów
województwa
warmińsko-mazurskiego**

700 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Turystyki i Sportu.

złożone w ramach konkursu *Małe granty na infrastrukturę sportową w województwie warmińsko-mazurskim w 2021 r.*

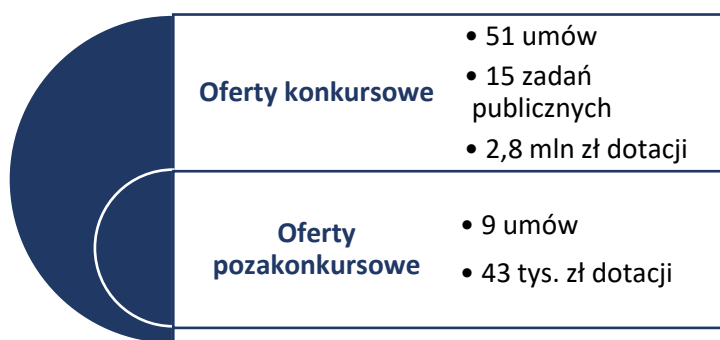
Upowszechnianie sportu we współpracy z organizacjami pozarządowymi

Istotny element upowszechniania sportu w regionie stanowi coroczny otwarty konkurs samorządu województwa z zakresu rozwoju kultury fizycznej. Głównymi partnerami w realizacji zadań województwa w zakresie sportu były i są wojewódzkie organizacje sportowe: Warmińsko-Mazurska Federacja Sportu, Warmińsko-Mazurski Szkolny Związek Sportowy, Warmińsko-Mazurskie Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe, Organizacja Środowiskowa AZS Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz Warmińsko-Mazurska Federacja Sportu Osób Niepełnosprawnych.

W 2021 r. w trybie konkursowym oraz pozakonkursowym, podpisano 60 umów z organizacjami pozarządowymi na realizację 15 zadań publicznych z zakresu rozwoju kultury fizycznej na łączną kwotę dotacji około 2,8 mln zł (podobną kwotę wydatkowano w 2020 r. przy tej samej liczbie zadań, ale podpisano o 13 umów mniej). Dzięki przekazanim dotacjom zrealizowano zadania o łącznej wartości 4,5 mln zł, przy czym dotacje stanowią ok. 61 % wartości realizowanych zadań. W realizacji zadań zleconych wzięło udział łącznie 278 wolontariuszy (w 2020 r. 199).

Diagram 50. Konkurs ofert na wykonanie zadań publicznych Samorządu Województwa w zakresie rozwoju kultury fizycznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Turystyki i Sportu.

Sport powszechny i wyczynowy

Proponowane przez Samorząd Województwa zadania z zakresu rozwoju kultury fizycznej w 2021 r. dotyczą sportu powszechnego i wyczynowego oraz obejmują różne środowiska i grupy społeczne.

W obszarze sportu powszechnego Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizuje zadania dotyczące sportu:

- w środowisku szkolnym,
- w środowisku akademickim,
- w środowisku wiejskim i małych miast,
- osób niepełnosprawnych,
- osób starszych.

W 2021 r. na sport powszechny przeznaczono 880,9 tys. zł (tj. o 15,7% więcej niż w 2020 r.), co stanowiło 31,7% ogólnej kwoty dotacji. Dzięki temu podpisano 34 umowy (wobec 16 umów w 2020 r.) z organizacjami pozarządowymi o łącznej wartości 1,3 mln zł (z czego dotacje stanowiły 65,8% wartości realizowanych zadań).

Diagram 51. Sport powszechny

34 umowy

881 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Turystyki i Sportu.

Na bazie sportu powszechnego Województwo Warmińsko-Mazurskie buduje siłę sportu wyczynowego. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego docenia i wspiera sport wyczynowy, na różnych jego poziomach, poczynając od sportu dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo po sport osób dorosłych, a szczególnie sport olimpijski i paraolimpijski.

W ramach przyznanych dotacji w obszarze sportu wyczynowego realizowane są następujące zadania:

- wspieranie szkolenia dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo z całego województwa,
- wspieranie wojewódzkich ośrodków szkolenia sportowego,
- szkolenie zawodników i ich udział we współzawodnictwie sportowym w dyscyplinach paraolimpijskich i igrzysk głuchych,
- wspieranie przygotowań i udziału w zawodach wybitnych reprezentantów województwa, przygotowujących się do igrzysk olimpijskich, mistrzostw świata i Europy,
- wspieranie szkolenia i przygotowań zawodników środowiska wiejskiego i małych miast do startów w zawodach ogólnopolskich i międzynarodowych,
- wspieranie przygotowań i udziału w zawodach wybitnych reprezentantów województwa przygotowujących się do mistrzostw świata i Europy w sportach nieolimpijskich oraz zawodach typu masters i weterani.

W 2021 r. na sport wyczynowy przeznaczono ponad 1,9 mln zł (tj. o 5% mniej niż w 2020 r.), co stanowiło 68,3% ogólnej kwoty dotacji. Dzięki temu podpisano 17 umów (wobec 25 umów w 2020 r.) z organizacjami pozarządowymi o łącznej wartości 3,2 mln zł (z czego dotacje stanowiły 59,3% wartości realizowanych zadań w obszarze sportu wyczynowego).

Diagram 52. Sport wyczynowy

17 umów

2 mln zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Turystyki i Sportu.

Stypendia sportowe

Ponadto w ramach wsparcia sportu wyczynowego w regionie, corocznie przyznawane są stypendia sportowe i nagrody pieniężne za wysokie wyniki sportowe. W ten sposób nagradzani są zawodnicy osiągający sukcesy we współzawodnictwie sportowym oraz trenerzy i inne osoby wyróżniające się osiągnięciami w działalności na rzecz rozwoju sportu w regionie.

W 2021 r. przyznano w drodze decyzji administracyjnej wydanej przez Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego 43 stypendia sportowe dla osób fizycznych na łączną kwotę 176 tys. zł (dla porównania w 2020 r. przyznano 41 stypendiów na kwotę 199,6 tys. zł). Wśród stypendystów z województwa warmińsko-mazurskiego w 2021 r. znaleźli się m.in. uczestnicy Igrzysk Olimpijskich Tokio 2020, medaliści mistrzostw świata i Europy.

Zakup usług promocyjnych

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego dokonuje zakupu usług promocyjnych podczas imprez i inicjatyw sportowych o szczególnym znaczeniu promocyjnym. Są to imprezy o najwyższej randze sportowej. Zadaniem kupowanych usług jest promocja województwa warmińsko-mazurskiego w kraju i za granicą, a także budowanie przewagi konkurencyjnej regionu. Imprezy te charakteryzują się często zasięgiem międzynarodowym i ogólnopolskim, profesjonalną obsługą medialną, a tym samym są rozpoznawalne w kraju i za granicą.

W 2021 r. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego zakupił 35 usług promocyjnych (z czego 33 usługi dotyczyły zawodów i imprez sportowych) na łączną kwotę 1,8 mln zł. Dla porównania w 2020 r. zakupiono 22 usługi promocyjne na łączną kwotę 1,5 mln zł.

Dzięki tym działaniom nasze województwo jako marka, miało możliwość promowania się podczas rozgrywek i imprez sportowych, którymi w 2021 r były:

- Rozgrywki PlusLigi piłki siatkowej mężczyzn,
- Rozgrywki SuperLigi piłki ręcznej kobiet,
- Rozgrywki kobiet i mężczyzn w tenisie stołowym,
- Rozgrywki I ligi futsalu kobiet,
- Rozgrywki I ligi kobiet w koszykówce,
- Rozgrywki I ligi kobiet w piłce nożnej,
- Rozgrywki I ligi mężczyzn w piłce nożnej,
- Rozgrywki Ekstraklasy piłki halowej mężczyzn,
- Rozgrywki Pucharu Polski w piłce ręcznej kobiet,
- Rozgrywki Centralnej Ligi Juniorów w piłce nożnej mężczyzn,
- Rozgrywki Ligi Centralnej piłki ręcznej mężczyzn,
- Rozgrywki ligi futbolu amerykańskiego,
- Zawody triathlonowe w Suszu „Susz Triathlon 2021”,
- Wyścigi kolarskie Elity Mężczyzn (za granicą)⁸,
- Wyścigi kolarskie Elity Mężczyzn (w kraju)⁹,
- Finał Mistrzostw Europy Skuterów Wodnych,
- Grand Prix PlusLigi Kraków (siatkówka mężczyzn),
- Zawody triathlonowe w Kurzętniku „Kurzętnik Triathlon 2021”,

Diagram 53. Usługi promocyjne województwa

**35 usług
promocyjnych**

1,8 mln zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Turystyki i Sportu.

- Rajd Polski, Mistrzostwa Europy w Rajdach Samochodowych,
- Rajdy samochodowe odbywające się za granicą, z wykorzystaniem auta grupy Rally 2¹⁰,
- Rajdy samochodowe odbywające się w Polsce, z wykorzystaniem auta grupy Rally 3¹¹,
- Cykl wyścigów rowerowych Mazury MTB,
- Triathlonowy Puchar Europy w Olsztynie,
- Event sportowy „Ostatni przystanek przed Tokio 2020”,
- Turniej przygotowawczy do sezonu SuperLigi piłki ręcznej kobiet,
- I Memoriał Zbigniewa Ludwichowskiego,
- Bal Sportowca,
- Bieg Wiewiórki, Dzika, Jelenia,
- Rajdy samochodowe rangi ME w klasie ERC3,
- Grand Prix Polski Juniorów – turnieju tenisa stołowego,
- Ogólnopolski Giżycki Festiwal Tańca Czar Par 2021,
- XX Międzynarodowy Halowy Turniej Działdowo Cup 2020,
- Świąteczny turniej piłki ręcznej kobiet o Puchar Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Elblągu.

⁸ Tour of South Bohemia w Czechach, GroBer Preis von Buchholtz w Niemczech.

⁹ Kryterium Asów o Puchar Marszałka Województwa Mazowieckiego, Górskie Szosowe Mistrzostwa Polski, VIII Memoriał im. Stanisława

Szozdy w Prudniku, Mistrzostwa Polski dwójek i drużyn w Grodziszach Wielkopolskich

¹⁰ Rajd Koszyc w Słowacji, Rajd Azorów w Portugalii.

¹¹ Rajd Rzeszowski, Rajd Świdnicy, Rajd Nadwiślański, Rajd Śląska

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego zakupił również usługi promocyjne w publikacjach:

- Monografia jubileuszowa z okazji 70-lecia Podkolegium Sędziów Lekkiej Atletyki. Nowe Miasto Lubawskie (o nakładzie 500 egzemplarzy).
- Sport zapaśniczy w Polsce północno-wschodniej jako czynnik aktywizacji młodzieży szkolnej 1945-1989 (o nakładzie ok. 200 egzemplarzy).

Seminarium *Łączy nas sport*

15 września 2021 r. w Centrum Konferencyjnym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego odbyło się seminarium pn. *Łączy nas sport*, skierowane do osób pracujących w branży sportowej, przedstawicieli związków, klubów sportowych, organizacji sportowych, sportowców, trenerów oraz przedstawicieli samorządów. W seminarium uczestniczyło około 50 osób.

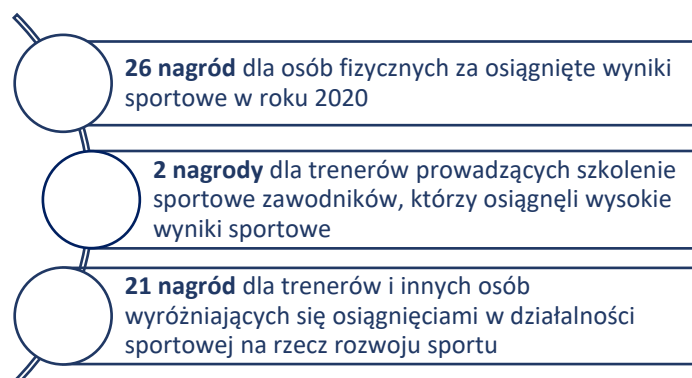
Podczas seminarium swoje prezentacje przedstawiły znane osobowości świata sportu:

- Karol Zalewski (polski lekkoatleta, specjalizujący się w biegach sprinterskich, mistrz olimpijski w sztafecie mieszanej 4 × 400 metrów),
- Sebastian Świdorski (polski siatkarz, trener, w latach 1996–2011 reprezentant kraju grający na pozycji przyjmującego, prezes zarządu ZAKSA Kędzierzyn-Koźle, prezes PZPS).
- Marek Plawgo (rekordzista Polski na dystansie 400 m przez płotki, halowy Mistrz Europy, manager sportowy),
- Marcin Zarębski (specjalista marketingu sportowego),
- Bartłomiej Koziatek (specjalista marketingu sportowego, koordynator koszykówki 3x3 w PZKosz).

Gala Sportu

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego jest organizatorem cyklicznej uroczystości *Gala Sportu*, na której nagradzani są najlepsi zawodnicy, trenerzy i działacze sportowi z regionu. Jest to wydarzenie, które podsumowuje sportowy rok na Warmii i Mazurach. *Gala Sportu 2021* odbyła się 15 września 2021 r. w Centrum Konferencyjnym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. Podczas uroczystości Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego wyróżnił najlepszych sportowców z regionu, trenerów prowadzących szkolenie oraz osoby pracujące i działające na rzecz rozwoju sportu w województwie.

Diagram 54. Nagrody wręczone podczas Gali sportu w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Turystyki i Sportu.

Podczas Gali marszałek Gustaw Marek Brzezina przyznał 43 stypendia sportowe zawodnikom za osiągnięte wyniki sportowe w 2020 r. i 49 nagród pieniężnych w łącznej kwocie 105 tys. zł, co przedstawiono na diagramie 54 (w 2020 r. przyznano 54 nagrody pieniężne na łączną kwotę 85 tys. zł).

Wśród nagrodzonych sportowców z województwa warmińsko-mazurskiego w 2021 r. znaleźli się m.in. reprezentanci Polski, medaliści mistrzostw świata, mistrzostw Europy oraz uczestnicy Igrzysk Olimpijskich. Przyznano również trzy wyróżnienia specjalne dla sportowych osobowości 2020 r., przyznawane w trzech kategoriach:

- 1) Sportowe odkrycie roku Województwa Warmińsko-Mazurskiego,
- 2) Trener roku sportu młodzieżowego Województwa Warmińsko-Mazurskiego,
- 3) Sportowiec roku Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Ponadto podczas *Gali Sportu 2021*:

- wręczono 3 *Odznaki Honorowe za Zasługi dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego*,
- wręczono wyróżnienia 9 Olimpijczykom i Paraolimpijczykom z Warmii i Mazur, którzy godnie reprezentowali województwo warmińsko-mazurskie podczas Letnich Igrzysk Olimpijskich i Paraolimpijskich Tokio 2020 oraz członkowi sztabu kadry narodowej koszykówki 3x3 na Igrzyskach Olimpijskich w Tokio 2020,
- wyróżniono 8 zawodników sportu młodzieżowego – medalistów Mistrzostw świata i Europy w kategorii młodzieżowca, juniora i juniora młodsze,
- wyróżniono 5 gmin województwa warmińsko-mazurskiego, z których kluby sportowe zdobyły największą liczbę punktów w klasyfikacji Ogólnopolskiego Systemu Sportu Młodzieżowego w 2020 r., wykazywały się aktywnością w zakresie upowszechniania sportu oraz tworzenia warunków do uprawiania sportu,
- wyróżniono 5 klubów z regionu najwyższej sklasyfikowanych w Ogólnopolskim Systemie Sportu Młodzieżowego w 2020 r.

Gala odbyła się z udziałem władz samorządowych województwa, parlamentarzystów, olimpijczyków oraz mediów. Uroczystości towarzyszył występ duetu gimnastyczno-akrobatycznego *Delfina i Bartek*.

Wsparcie imprez i wydarzeń sportowych

W 2021 r. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego włączył się w organizację wielu imprez sportowych, w tym imprez o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym, których organizatorami były m.in. organizacje pozarządowe. Wiele imprez sportowych zostało wspartych zakupem pucharów, medali i drobnego sprzętu sportowego. Były to m.in.:

- Mistrzostwa Polski Rugby 7 Mężczyzn,
- Mistrzostwa Warmii i Mazur w Kickboxingu,
- Bieg Fromborski,
- Drużynowe Mistrzostwa Warmii i Mazur w Bilarda Sportowego z Okazji Święta Niepodległości w Kętrzynie i Mrągowie,
- Plebiscyt na 10 najpopularniejszych Sportowców 75-lecia Sportu na Warmii i Mazurach,
- XXIV Bieg Niepodległości w Rybnie,
- Dobroczynny Bal Sportu w Miłomłynie,
- I Mistrzostwa Mazur w Pływaniu Zimowym – Masuria Winter Cup,

- Ogólnopolski Turniej Kick Boxingu i Grapplingu DFN oraz Finałowa Gala Duet Fight Night 23,
- Bieg Mikołajkowy w Nidzicy.

Wśród dyscyplin, w których zawodnicy naszego regionu osiągają największe sukcesy, są m.in.: żeglarstwo, taekwondo olimpijskie, lekka atletyka, łyzwiarstwo szybkie - tor krótki, tenis stołowy, kajakarstwo, a w dyscyplinach zespołowych: piłka ręczna, piłka nożna oraz piłka siatkowa.

6.3. Kultura i edukacja

Kultura i edukacja mają fundamentalne znaczenie w rozwoju intelektualnym, zdobywaniu wiedzy, kształtowaniu charakteru czy tożsamości regionalnej mieszkańców. Zarówno obecne, jak i przyszłe pokolenia powinny czerpać jak najwięcej korzyści z rozwoju kultury i edukacji, na co wpływa także ochrona i kultywowanie dziedzictwa kulturowego. Ponadto przyjmuje się, że dziedzictwo kulturowe stanowi element promocji regionu i może przyczynić się do jego rozwoju gospodarczego. Dlatego też Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego podejmuje stale szereg działań, które przyczyniają się do dalszego rozwoju kultury i edukacji.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Realizacja działań w sferze kultury opiera się o uchwalony przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego *Program wsparcia rozwoju kultury województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025*. Jego celem jest określenie głównych zadań administracji samorządowej województwa oraz podległych mu jednostek w tej dziedzinie. Program określa podstawowe elementy planistyczne regionalnej polityki kulturalnej. Należy do nich konieczność ochrony dziedzictwa kulturowego i rozwijanie regionalnej tożsamości w oparciu o dorobek pokoleń mieszkańców Warmii i Mazur. Program ma także zwrócić uwagę na potrzebę inspirującego i wspierającego podejścia administracji regionu do aktywności kulturalnej jego mieszkańców, traktowanej także jako jedno z kół zamachowych rozwoju regionu. Priorytetami programu są:

- Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego jako podstawy rozwoju i upowszechniania kultury oraz dostosowanie infrastruktury kulturalnej (oraz zarządzania nią) do współczesnych standardów i trendów światowych.
- Rozwój edukacji w zakresie kształtowania kompetencji kulturowych i wspieranie społecznej aktywności kulturalnej rozumianej zarówno jako tworzenie kultury, jak i uczestnictwo w kulturze.
- Promocja województwa poprzez kulturę oraz promocja kultury regionu służąca wzrostowi jego atrakcyjności i konkurencyjności.

W ramach działań promocyjnych dokument został przekazany wojewódzkim samorządowym instytucjom kultury, które począwszy od 2019 r. zostały zobowiązane do uwzględnienia założeń przyjętych w Programie w rocznych, szczegółowych planach działalności.

Dokumentem, w którym wskazano zadania związane z ochroną dziedzictwa kulturowego w regionie, jest *Program opieki nad zabytkami województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2020-2023*, przyjęty przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego 30 grudnia 2019 r. Głównym zamierzeniem Programu jest wskazanie potencjału dziedzictwa kulturowego regionu jako czynnika wpływającego na realizację planów rozwojowych województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie wzrostu konkurencyjności gospodarki oraz jakości życia mieszkańców, pod warunkiem zapewnienia i wspomagania ochrony materialnych i niematerialnych elementów dziedzictwa kulturowego, łącznie z ochroną krajobrazu kulturowego.

Realizacja Programu przyczyni się do stworzenia warunków dla kreowania i realizowania działań z zakresu opieki i ochrony zabytków w województwie. Przyjmuje się, że dziedzictwo kulturowe regionu stanowi element promocji regionu i przyczyni się do jego rozwoju gospodarczego. Istotne jest, aby ochrona dziedzictwa kulturowego i przestrzeni kulturowej skorelowane były z polityką rozwoju

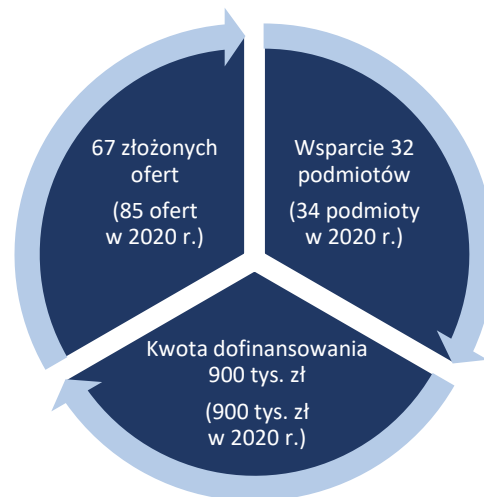
regionalnego. Przyjęte cele są zgodne ze strategią rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego czy też ustaleniami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego. Z wykonania tego programu zostało sporządzone *Sprawozdanie z realizacji w latach 2020-2021 Programu opieki nad zabytkami województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2020-2023*, które po akceptacji przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego zostało przekazane Generalnemu Konserwatorowi Zabytków oraz właściwemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków.

Na zadania z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 r. przeznaczył 900 tys. zł (tyle samo co w 2020 r.). Efekty ogłoszonego konkursu przedstawione zostały na diagramie nr 55.

Rok 2021 obfitował w liczne wydarzenia i przedsięwzięcia kulturalne organizowane w regionie. Spośród nich warto wymienić takie jak:

- *Wojewódzka Inauguracja Europejskich Dni Dziedzictwa na Warmii i Mazurach 2021* pod hasłem *Smaki Dziedzictwa*, zorganizowana 10 września w Węgorzewie. Podczas inauguracji odbył się wykład prof. Krzysztofa Heyke oraz koncert Piotra Krupskiego na cymbałach wileńskich. Konferencji towarzyszyły pokaz rzemiosł tradycyjnych oraz degustacja potraw tradycyjnych. Udostępniono także do zwiedzania wystawę tradycyjnych makatek.
- *Wernisaże w Galerii Marszałkowskiej*, która funkcjonuje w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego przy ul. Emilii Plater 1. Galeria jest wyjątkowym miejscem łączącym artystów z odbiorcami sztuki, a równocześnie miejscem promocji współczesnej sztuki we wszystkich jej przejawach i formach. Tworzy własną przestrzeń artystyczną służącą artystom i adresatom, do których jest skierowana. W 2021 r. ze względu na ograniczenia spowodowane pandemią COVID-19 odbyło się tylko 5 wernisaży, które zgromadziły wiele osób nie tylko ze świata artystycznego. Dla porównania – w 2020 r., również z powodu pandemii, odbyły się tylko 3 wernisaże. Prace artystów naszego regionu, dzięki specyfice Galerii mogły także obejrzeć osoby przychodzące do urzędu w celu załatwiania swoich spraw.
- *Apel grunwaldzki* - uroczystości państwowe, które odbyły się na polach Grunwaldu 17 lipca 2021 r. W trakcie *Apelu* zorganizowano turnieje rycerskie, zbudowano wioskę oraz ustawiono kramy. Z powodu obostrzeń sanitarnych związanych z pandemią w 2021 r. nie odbyła się coroczna inscenizacja Bitwy pod Grunwaldem.

Diagram 55. Wsparcie Samorządu Województwa na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Kultury i Edukacji.

- Turniej rycerski *Jesień średniowiecza*, który odbył się 18 września 2021 r. to podsumowanie *Grunwaldzkiej Ligi Turniejowej* i *Grunwaldzkiej Akademii Miecza*. W ciągu ostatnich lat stał się jednym z największych turniejów rycerskich w Polsce, gromadząc przeszło 120 walczących.
- *Grunwald ART.* - organizowany corocznie w lipcu Plener Malarski, który ma na celu nawiązanie twórczego dialogu artystów nie tylko z regionu Warmii i Mazur, ale również z terenu całej Polski i innych krajów europejskich. Artystyczne spotkania pozwalają na wymianę myśli twórczej, idei i doświadczeń poprzez obcowanie młodych artystów z uznanymi twórcami. Uczestnikami mogą być zarówno profesjonalni, uznani artyści, rekomendowani przez środowiska artystyczne regionu, jak i młodzi artyści rozpoczynający edukację artystyczną, ze szczególnym uwzględnieniem stypendystów *Stypendiów Artystycznych Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego*. Obrazy, które powstają w trakcie pleneru dotyczą tematyki związanej z Bitwą pod Grunwaldem lub inspirowane są tym historycznym wydarzeniem. Efekty Pleneru są prezentowane na wystawie w Galerii Marszałkowskiej.

- *Wojewódzka Inauguracja Roku Kulturalnego 2021/2022*, która odbyła się 30 września 2021 r. w Centrum Spotkań Europejskich *Światowid* w Elblągu. W trakcie uroczystości zostały wręczone nagrody i wyróżnienia Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego w dziedzinie kultury, nagrody *Partner* firmom wspierającym finansowo działalność kulturalną instytucji kultury, a także *Nagroda Humanistyczna im. W. Kętrzyńskiego*. Podczas Inauguracji nie zabrakło części artystycznej w formie muzycznej oraz wernisażu obrazów Alfonsa Kułakowskiego. Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego wręczył także dwie nagrody specjalne: Piotrowi Sułkowskiemu – Dyrektorowi Warmińsko-Mazurskiej Filharmonii im. F. Nowowiejskiego w Olsztynie oraz Bogumiłowi Osińskiemu – szefowi Warmińsko-Mazurskiego Funduszu Filmowego. Wyróżniono też zwycięzcę Plebiscytu Olsztynianin Roku 2020. Jego laureatem został Konrad Lenkiewicz, filmoznawca i krytyk filmowy.
- *8. Edycja WAMA Film Festival*, która odbyła się 6-10 października 2021 r. Głównymi organizatorami wydarzenia są Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie oraz Instytut Kosmopolis. Najważniejszym założeniem Festiwalu jest promowanie wartości związanych ze wspólnym funkcjonowaniem różnych grup etnicznych, społecznych czy religijnych. W programie Festiwalu znajdują się filmy związane z najważniejszymi problemami współczesnego świata. Organizatorzy *WAMA Film Festival* zachęcają do dyskusji na temat: emigracji, małych ojczyzn, wyrównania szans, problemów mniejszości etnicznych, turystyki kulturalnej i aktywizacji społecznej.

- *V. edycja Arena Festival Film&Music 2021 – Dom z papieru*, który odbył się w lipcu 2021 r. w Amfiteatrze w Ostródzie. Jest to największy festiwal muzyki filmowej w północno-wschodniej Polsce, organizowany przez dwie instytucje kultury województwa warmińsko-mazurskiego: Warmińsko-Mazurską Filharmonię im. Feliksa Nowowiejskiego w Olsztynie oraz Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie.

- *Festiwal Filmów Familijnych*, który został zorganizowany 6-12 grudnia 2021 r. przez Centrum Spotkań Europejskich *Światowid*. Festiwal promuje polskie oraz europejskie kino familijne, prezentując zarówno klasykę, jak i nowe produkcje. Oprócz prezentacji najciekawszych polskich filmów familijnych, festiwal zakłada szereg działań warsztatowych, spotkań i debat

wokół tematu kina. Wydarzeniu towarzyszyły spotkania z twórcami filmowymi oraz prezentacje i dyskusje na temat polskiego kina familijnego, warsztaty teatralne oraz plastyczne. Łącznie w Festiwalu wzięło udział 2100 uczestników.

- *Warmińsko-Mazurski Fundusz Filmowy (WMFF)* to z jednej strony odpowiedź na oczekiwania środowiska twórców, bardzo często goszczących w naszym regionie i realizujących tu filmy fabularne, seriale telewizyjne, filmy dokumentalne i animacje. Z drugiej strony, troska o efekt ekonomiczny województwa, jak również promocja pięknej krainy, poprawa jej atrakcyjności wśród turystów i inwestorów polskich i zagranicznych, a przede wszystkim wśród filmowców. Celem corocznego konkursu jest wspieranie produkcji filmowych związanych przez tematykę, twórców i miejsce realizacji z województwem warmińsko-mazurskim. Wsparcie otrzymują najlepsze filmy, które mogą przyczynić się do promocji i budowania pozytywnego wizerunku regionu. W szóstym konkursie ogłoszonym przez *Warmińsko-Mazurski Fundusz Filmowy* dofinansowanie otrzymały dwa filmy fabularne *Requiem dla miłości* Bodo Koxa oraz debiut Jakuba Michnikowskiego *Balony*. Dla porównania w 2020 r. dofinansowanie otrzymały 2 filmy fabularne i 4 dokumentalne. Fundusz, z którego przyznawane jest przez Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego dofinansowanie, wynosi 700 tys. zł. WMFF, wspierając finansowo poszczególne filmy, jest również ich koproducentem.
- Premiera spektaklu jubileuszowego *Wesele* Stanisława Wyspiańskiego w reżyserii Mirosława Siedlera, przygotowanego z okazji 45-lecia Teatru im. A. Sewruka w Elblągu. Plenerowa premiera wyjazdowa odbyła się 18 czerwca 2021 r. w Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie w ramach obchodów jubileuszu 30-lecia jego istnienia. Premiera w siedzibie Teatru miała miejsce 16 października 2021 r.
- *XXVI Dni Bretanii na Warmii i Mazurach*, które odbyły się 17-21 listopada 2021 r. Jest to coroczna impreza, mająca na celu przybliżenie kultury Bretanii, a w szczególności Departamentu Côtes d'Armor, z którym Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego utrzymuje bliskie relacje od ponad 20 lat. Wydarzenia, które miały miejsce podczas obchodów *Dni Bretanii* to m.in.: finisaż wystawy pt. *Kamuflaż wewnętrzny* artystki Stéphanie Pommeret, francuski klub filmowy, wernisaż wystawy *Niezwykłe Bretonki* stworzony przez Dom Bretanii

w Poznaniu, wykład *Kobiety, które tworzyły Bretanię* prowadzony przez Nathalie de Broc. Z powodu pandemii COVID-19 część wydarzeń odbyła się w formie on-line.

- Ogólnopolski Konkurs *CERAMIONY*, który został zorganizowany w listopadzie i grudniu 2021 r. przez Centrum Spotkań Europejskich *Światowid* w Elblągu. Konkurs jest prezentacją dorobku dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych w dziedzinie ceramiki. Biorą w nim udział uczestnicy pracowni ceramicznych z całej Polski. Wśród nich są również osoby niepełnosprawne. Prace oceniało profesjonalne jury złożone z artystów plastyków. Konkursowi towarzyszą warsztaty lepienia w glinie, pokaz technik ceramicznych dla szkół i placówek edukacyjnych oraz uroczyste otwarcie wystawy.

- 21. edycja Międzynarodowego Festiwalu Tańca *BALTIC CUP* w Elblągu, która została zorganizowana 19-21 listopada 2021 r. przez Centrum Spotkań Europejskich *Światowid*. Mistrzostwa Świata odbywały się w 10 tańcach. Wzięły w nich udział 34 pary z 34 krajów. Tytuł mistrza świata zdobyła para z Rosji. Polska para zajęła 5. miejsce.

- II edycja Plenerowego Festiwalu TEATR JARACZA NA ZAMKU*, która miała miejsce od 30 lipca do 29 sierpnia 2021 r. na zamkach w Olsztynie, Nidzicy, Ostródzie, Lidzbarku Warmińskim oraz na dziedzińcu Teatru im S. Jaracza w Olsztynie. Zaprezentowano cztery spektakle teatralne: *Na tropach Smętka*, *Wróg publiczny*, *Coraz bardziej Zielona Gęś* i *Lekarz na telefon*.
- Europejskie Dni Dziedzictwa*, które odbyły się we wrześniu 2021 r. pod hasłem przewodnim *Smaki Dziedzictwa*. Wydarzenia organizowane w ramach *Dni* pozwalały na przybliżenie nie tylko materialnych przejawów tradycji rzemieślniczych (np. obiektów takich jak młeczarnie, piekarnie, fabryki cukierków), ale również dziedzictwa kultury niematerialnej - zwyczajów, receptur, obrzędów. *Smaki Dziedzictwa* zachęcały do poznawania tradycyjnych produktów regionalnych i przepisów wzbogaconych wpływami innych kultur i religii. Polska kuchnia dla każdego pachnie i smakuje inaczej – wspomnieniami, potrawami przygotowywanymi przez nasze babcie, przetworami czy smakami dzieciństwa. Uczestnicy *Dni* mieli okazję wyruszyć w sentymentalną podróż pełną wydarzeń promujących wiedzę o dziedzictwie kulinarnym, które – choć tak różne w zależności od regionu – zawsze jednoczy przy wspólnym stole i stanowi nieodłączny, niezwykle ważny element naszej historii i kultury.

- Polak Warmiak Dwaj Sąsiedzi – Polok Warnijok Dwa Siójsiody* – program mający na celu udostępnianie unikalnego zjawiska z zakresu dziedzictwa kultury ludowej Warmii i Mazur – gwary warmińskiej. Jest to jedyna gwara w Polsce uznana przez ogólnopolski zespół ekspertów i wpisana na krajową listę UNESCO. W ramach programu powstała strona internetowa, której zadaniem jest ukazanie zgromadzonej dokumentacji materialnej i niematerialnej spuścizny kultury ludowej regionu Warmii oraz przybliżenie gwary warmińskiej. Program realizowany w okresie październik 2020 - czerwiec 2021 przez Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie.

- *V. Forum Kultury Warmii i Mazur – Po słonecznej stronie ulicy*, które odbyło się 9 września 2021 r. *Forum* to spotkanie ludzi kultury, artystów związanych od lat z Warmią i Mazurami, ale również tych, którzy przyjechali tu, aby realizować swoje artystyczne pasje. Do udziału w *Forum* zaproszono artystów i ludzi związanych z szeroko pojętą kulturą, sztuką i edukacją, którzy dzięki swojej działalności, rozślawiają Warmię i Mazury. W 2021 r. podczas *Forum* świętowano jubileusz 90-lecia sławnego reżysera związanego z Warmią i Mazurami – Janusza Majewskiego. Na *Forum* przybyli artyści i ludzie sztuki z regionu, a także ukochani aktorzy reżysera: Sonia Bohosiewicz, Ewa Wiśniewska, Marek Kondrat i Artur Żmijewski. Sonia Bohosiewicz przywitała gości recitalem jazzowym. Zaśpiewała między innymi piosenki z jego filmu *Ekscentrycy, czyli po słonecznej stronie ulicy*, zrealizowanego na podstawie prozy olsztyńskiego pisarza Włodzimierza Kowalewskiego, który także był gościem wydarzenia. Odebrał on specjalną statuetkę z rąk Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego.
- *Warmińsko-Mazurskie Dożynki Wojewódzkie*, które odbyły się 19 września 2021 r. Od 2011 r. wydarzenie organizowane jest w Muzeum Budownictwa Ludowego – Parku Etnograficznym w Olsztynku. Ideą tej inicjatywy jest kultywowanie oraz popularyzacja dziedzictwa kulturowego i tradycji regionalnych oraz najciekawszych dziedzin plastyki ludowej, a także prezentacja bogactwa plonów oraz promocja dorobku kulturowego wsi województwa warmińsko-mazurskiego. Na wydarzenie złożyły się: przemarsz korowodu dożynkowego, msza święta w amfiteatrze, wręczenie *Odznaki Honorowej za Zasługi dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego* i *Zasłużony dla Rolnictwa*. Zorganizowany został konkurs na najpiękniejszy wieniec dożynkowy. Imprezie towarzyszyły: kiermasz tradycyjnej żywności i rękodzieła oraz degustacje potraw regionalnych.
- *Uroczyste otwarcie magazynu studyjnego muzealiów*, które miało miejsce 24 listopada 2021 r. w Muzeum Budownictwa Ludowego w Olsztynku. Podczas otwarcia nastąpiło zwyczajowe przecięcie wstęgi, podpisanie i złożenie dokumentu do kapsuły czasu, oprowadzanie po magazynie, gdzie zaprezentowano nowoczesne systemy regałów do przechowywania muzealiów. Uroczystość uświetnił koncert zespołu Babsztyl. Obiekt wybudowano w ramach realizacji projektu *Olsztynek-Kaliningrad od wspólnej historii do przyszłego partnerstwa* w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Rosja 2014-2020, dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej oraz Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Budynek magazynu jest kopią stajni dworskiej w Tołkinach.
- *44. Międzynarodowy Jarmark Folkloru*, który odbył się 7-8 sierpnia 2021 r. Jest to największa impreza folklorystyczna w Polsce północno-wschodniej, prezentująca różnorodność kulturową Europy środkowo-wschodniej. Organizatorem wydarzenia było Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie. W kiermaszu wzięło udział 112 twórców, w przeglądzie punktowanym uczestniczyło 47 podmiotów wykonawczych, przeprowadzono 20 pokazów tradycyjnego rzemiosła, przygotowano 6 warsztatów edukacyjnych dla dzieci, w których uczestniczyło około 450 uczestników oraz przeprowadzono konkurs na najładniejsze prace. Dla porównania w 2020 r. w kiermaszu wzięło udział 88 twórców i przeprowadzono 22 pokazy tradycyjnego rzemiosła.

- *Koncert Jubileuszowy z okazji 75-lecia Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej*, który odbył się 12 listopada 2021 r. W uroczystej gali udział wzięli m.in.: Prezydent RP Andrzej Duda, Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego Gustaw Marek Brzezina, Wojewoda Warmińsko-Mazurski Artur Chojecki. Podczas jubileuszu nie zabrakło wyjątkowego występu orkiestry symfonicznej filharmonii pod batutą dyrektora Piotra Sułkowskiego. Ponadto, orkiestra otrzymała nagrodę Krystiana Zimmermana za najlepsze wykonanie sonaty.
-
- *Jubileusz 70-lecia Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny w Olsztynie*. W celu podkreślenia rangi jubileuszu w ramach obchodów zorganizowano szereg wydarzeń, w tym również dla czytelników. Opracowano oraz opublikowano platformę wydarzeń bibliotek publicznych województwa. Jest to platforma elektroniczna, na której wszystkie biblioteki mogą umieszczać informacje dotyczące wydarzeń w ich placówkach.
 - *Pora jeziora. Warmińska opowieść wigilijna* – inspirowane folklorem barwne widowisko, które w pełnych rozmachu scenach łączy świat baśni z rzeczywistością codziennego życia i zwyczajów na dawnej Warmii. Spektakl bazujący na dwóch najstynniejszych warmińskich legendach: o Łynie i Sajnie oraz o Królu Sielaw, przybliży także inne legendarne postaci: Kłobuka, Morenę oraz Matkę Warmię i Ojca Mazura. Jest to pełnowymiarowy spektakl musicalowy stworzony od początku do końca przez Filharmonię, co czyni go ewenementem na skalę kraju. W grudniu 2021 odbyło się 17 jego przedstawień.

Oprócz wydarzeń kulturalnych Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego podejmuje również szereg działań mających na celu rozwój/modernizację infrastruktury kulturalnej. W 2021 r. realizowany był przede wszystkim projekt *Rozbudowa, przebudowa i remont Centrum Spotkań Europejskich Światowid w Elblągu*, który zakłada zwiększenie dostępu do kultury dla mieszkańców miasta, regionu i kraju oraz osób przyjeżdżających z zagranicy w wyniku stworzenia kompleksowej oferty kulturalnej

oraz poprawy jakości i efektywności świadczonych przez instytucję usług kulturalnych. Projekt uzyskał dofinansowanie z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w wysokości 15 mln zł. W zmodernizowanym obiekcie powstały m.in.: Regionalna Pracownia Digitalizacji wraz z Pracownią Edukacji Regionalnej, Centrum Aktywności Społecznej wraz z pracowniami edukacji artystycznej i kulturalnej, sala kina edukacyjnego i studyjnego, Inkubator Przedsiębiorczości Kulturalnej, Galeria Sztuki Współczesnej i Awangardowej oraz Centrum Sztuki Filmowej. Warty podkreślenia jest fakt, że *Światowid* od początku istnienia integruje i wspiera środowisko artystyczne. To właśnie z myślą o artystach i twórcach powstały nowe przestrzenie wystawiennicze.

Przy wsparciu finansowym Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego wykonano także remont kapitalny krużganka z przyległym wejściem oraz elewacji ponad dachem krużganka w celu ochrony tablicy astronomicznej Mikołaja Kopernika w Zamku Kapituły Warmińskiej w Olsztynie. Muzeum Warmii i Mazur otrzymało na ten cel dotację w kwocie 669 tys. zł.

W 2021 r. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego ufundował również liczne stypendia artystyczne i naukowe, a także przyznał nagrody w dziedzinie kultury. Były to m.in.:

- *Warmińsko-Mazurska Nagroda Humanistyczna im. W. Kętrzyńskiego* przyznawana od 2006 r. osobom mającym wybitne osiągnięcia twórcze z zakresu nauk humanistycznych o trwałym znaczeniu dla regionu Warmii i Mazur. W 2021 r. nagrodę wręczono prof. zw. dr hab. Wojciechowi Łukowskiemu podczas Wojewódzkiej Inauguracji Roku Kulturalnego.
- Nagroda *Partner* przyznawana na podstawie Zarządzenia Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Jej celem jest symboliczne wyróżnienie i uhonorowanie podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych, szczególnie hojnie wspierających działalność w obszarze kultury. Nagroda jest wyróżnieniem honorowym. Mogą ją otrzymać firmy i osoby fizyczne zgłoszone przez wojewódzkie samorządowe instytucje kultury. W 2021 r. tym wyróżnieniem uhonorowano 6 firm (o 1 więcej niż w 2020 r.)

- *Stypendia artystyczne Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego*, które przyznawane są w trybie konkursowym osobom zajmującym się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury oraz opieką nad zabytkami. Stypendia mają na celu wspieranie rozwoju twórczego osób uzdolnionych artystycznie, które nie ukończyły 35. roku życia. Wsparcie finansowe, przyznawane jest 14 osobom na określone projekty artystyczne. W 2021 r. w ramach konkursu wpłynęło 75 wniosków, a łączna wartość wypłaconych stypendiów wyniosła 84 tys. zł. Dla porównania, w 2020 r. wpłynęło 49 wniosków.

Diagram 56. Informacja o stypendiach artystycznych Marszałka Województwa

75 złożonych wniosków
Stypendium dla 14 osób

84 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Kultury i Edukacji.

- *Stypendia naukowe Marszałka Województwa za bardzo dobre wyniki w nauce oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne* przyznawane studentom w następujących dziedzinach:

- nauk społecznych: ekonomia i finanse,
- nauk ścisłych i przyrodniczych,
- nauk medycznych i nauk o zdrowiu,
- nauk inżynierijno-technicznych,
- pozostałych dziedzinach nauki/sztuki, w tym pozostałe dyscypliny nauki w dziedzinie nauk społecznych.

Diagram 57. Informacja o stypendiach naukowych Marszałka Województwa

9 złożonych wniosków
Stypendium dla 8 osób

28 tys. zł

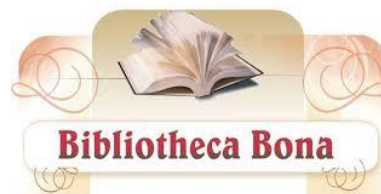
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Kultury i Edukacji.

Stypendium w dziedzinie ekonomii i finansów nosi imię Marka Baumana –

Skarbnika Województwa Warmińsko-Mazurskiego w latach 2000-2019. Na konkurs w 2021 r. wpłynęło 9 wniosków o przyznanie stypendium naukowego. Przyznano jedno stypendium

im. Marka Baumana oraz siedem stypendiów Marszałka Województwa. Ich łączna wartość wyniosła 28 tys. zł (tyle samo co w 2020 r.).

- *Nagrody Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego* za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony dóbr kultury oraz szczególne zaangażowanie w pracę na rzecz kultury. Nagroda ma na celu wyróżnienie i uhonorowanie osób i podmiotów w uznaniu ich dorobku, oryginalnego charakteru osiągnięć lub wspieranie i promocję istotnej działalności dla twórczości artystycznej w sposób szczególny przyczyniający się do upowszechniania lub ochrony kultury. W 2021 r. przyznano jedną nagrodę zbiorową oraz siedemnaście indywidualnych. Dla porównania, w 2020 r. nagrody zbiorowe przyznano 2 podmiotom, a indywidualne 12 osobom.
- *Nagrody Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego* dla nauczycieli szkół oraz placówek prowadzonych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego. W 2021 r. wpłynęło 7 wniosków, a nagrodą uhonorowano 4 nauczycieli (tak samo jak w 2020 r.). Nagrody zostały wręczone podczas uroczystości zorganizowanej z okazji Dnia Edukacji Narodowej.
- *Nagroda Naukowa Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego* jest przyznawana przy współpracy z Olsztyńskim Forum Naukowym, za szczególne osiągnięcia naukowe, mające istotne znaczenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego województwa. Ma na celu promowanie prac łączących walory naukowe z ich użytecznością w praktyce, wyróżnianie przedstawicieli olsztyńskiego środowiska naukowego, których dorobek znajduje praktyczne zastosowanie oraz pobudzanie zainteresowania jednostek gospodarczych wynikami badań olsztyńskich ośrodków naukowych. W 2021 r. nagrodę przyznano za badania pt.: *Produkty gryczane o potencjalnym znaczeniu w zapobieganiu chorobom cywilizacyjnym. Nowa marka Warmii i Mazur*.
- *Bibliotheca Bona* – nagroda pod patronatem Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyznawana od 2008 r. najlepszym bibliotekom publicznym w województwie, w kategorii bibliotek miejskich, miejsko-gminnych i gminnych. Jest symbolem pomysłowości i kreatywności dyrektorów bibliotek, których działalność zasługuje na wyróżnienie. W 2021 r. nagrodę *Bibliotheca Bona* otrzymała Biblioteka w Janowcu Kościelnym.
- *Wawrzyn – Nagroda Literacka Warmii i Mazur 2020* – jedyna nagroda literacka w regionie, przyznawana od 2005 r. pod Patronatem Honorowym Marszałka Województwa. Jej laureatem w edycji 2020 został Waław Sobaszek za książkę *Spiski życiowe*, a Nagrodę Czytelników otrzymał Marcin Cielecki za *Archipelag Lewiatana*.

Oprócz przedsięwzięć kulturalnych, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego podejmuje również szereg działań na rzecz rozwoju edukacji w regionie. O fakcie tym świadczy m.in. wsparcie finansowe takich projektów edukacyjnych jak:

- *Międzywydziałowa Szkoła Przedsiębiorczości* zorganizowana przez powołaną w tym celu *Akademii Biznesu UWM*. W 2021 r. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przeznaczył 120 tys. zł na realizację pierwszego etapu czwartej edycji funkcjonowania szkoły. Projekt jest innowacyjną w skali kraju formą edukacji ukierunkowaną na proaktywną, przedsiębiorczą postawę opartą na wiedzy na temat odpowiedzialnego budowania silnej marki

firmy, zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju. W procesie kształcenia uwzględniono m.in.: zarządzanie projektami, prawne aspekty funkcjonowania firmy, wdrażanie innowacji, ekonomię i finanse, psychologię biznesu, komunikację, networking i negocjacje w biznesie, zarządzanie ryzykiem. Ta innowacyjna w skali kraju forma edukacji ukierunkowana jest na proaktywną, przedsiębiorczą postawę opartą na wiedzy na temat odpowiedzialnego budowania silnej marki firmy, zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju. Słuchacze trzech poprzednich edycji ukończyli MSP z w pełni przygotowanym biznesplanem przedsięwzięć gospodarczych.

- *Bardzo Młoda Kultura – Warmia i Mazury* – program mający na celu zbudowanie systemu edukacji kulturalnej, służącego wzmocnieniu procesu ustawicznej edukacji w zakresie kultury, a także zintegrowania lokalnych podmiotów sfery edukacji formalnej i nieformalnej. Ważnym elementem programu są ogłaszane corocznie konkursy grantowe dla inicjatorów projektów edukacyjnych i animacji kulturowej z terenu Warmii i Mazur. W 2021 r. dofinansowano 15 projektów (11 z zakresu kultury i 4 z zakresu edukacji) na łączną kwotę 130 tys. zł, z tego 6 kontynuowanych z 2020 r. oraz 9 pierwszorocznych. Zrealizowano 149 działań projektowych, w których uczestniczyło łącznie 905 osób, w tym 691 uczniów oraz 214 dorosłych. Przedsięwzięcia realizowane były w formie warsztatów, spotkań i koncertów. Realizatorem projektu jest Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie.
- *Przyszłość zawodowa z Medykiem* to projekt, którego celem było zwiększenie zdolności do zatrudnienia uczniów szkoły przez podniesienie ich kwalifikacji, podniesienie kompetencji nauczycieli zawodu poprzez specjalistyczne szkolenia oraz doposażenie pracowni w ramach modernizacji kierunków. W projekcie uczestniczyło 12 słuchaczy kierunków technik masaży i technik usług kosmetycznych. Rekrutacja uczestników projektu była poprzedzona akcją promocyjną, tj. ulotki, ogłoszenie na stronie internetowej oraz spotkania ze słuchaczami. Dofinansowanie Samorządu Województwa wyniosło 374 tys. zł. Kwota dofinansowania w 2020 r. wyniosła 372 tys. zł.

Diagram 58. Informacja o projekcie
Przyszłość zawodowa z medykiem

**12 uczestników
projektu**

**374 tys. zł
dofinansowania**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych
Departamentu Kultury i Edukacji.

Samorząd Województwa wspiera rozwój edukacji w regionie również poprzez doskonalenie zawodowe kadry nauczycielskiej, edukację ekologiczną oraz lekcje biblioteczne przeprowadzane dla nauczycieli przedmiotów i nauczycieli bibliotekarzy.

- W roku szkolnym 2020/2021 nauczyciele przeprowadzili 255 lekcji bibliotecznych i zajęć edukacyjnych (lekcji tematycznych w bibliotece) zgodnie z zadaniami statutowymi bibliotek pedagogicznych, w których uczestniczyło ok. 5100 osób (w 2020 r. było to 257 lekcji dla 5 170 uczestników).
- Olsztyńskie i Elbląskie Centra Edukacji Ekologicznej, działające w ramach ośrodków doskonalenia nauczycieli, dzięki dotacjom z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie realizowały w szkołach i przedszkolach naszego

województwa zadania z zakresu edukacji ekologicznej. Łączna kwota środków na edukację ekologiczną w 2021 r. wyniosła 80 tys. zł (tj. o 10 tys. mniej niż w 2020 r.), w tym:

- dla Olsztyńskiego Centrum Edukacji Ekologicznej - 40 tys. zł (wobec 50 tys. w 2020 r.),
 - dla Elbląskiego Centrum Edukacji Ekologicznej - 40 tys. zł. (wobec 40 tys. w 2020 r.).
- Warmińsko-Mazurska Biblioteka Pedagogiczna im. prof. Tadeusza Kotarbińskiego w Olsztynie realizowała różne formy wspomaganie szkół i nauczycieli. Poza najbardziej popularną wśród bibliotekarzy i nauczycieli formą zajęć edukacyjnych dla różnych poziomów nauczania, realizowano: warsztaty z zakresu TIK, warsztaty z zakresu upowszechniania czytelnictwa czy konferencje metodyczne dla bibliotekarzy szkolnych.
 - Zorganizowano doskonalenie zawodowe dla 91 bibliotekarzy. Wspomaganie pracy nauczycieli przedmiotów było prowadzone w formie stacjonarnej (39 zajęć dla 62 nauczycieli) oraz online (28 zajęć dla 84 nauczycieli). Większość nauczycieli brała udział w zajęciach wielokrotnie. Wspomaganie systemowe objęło 7 spotkań, w tym 1 spotkanie online na platformie internetowej.
 - Biblioteka zrealizowała spotkania autorskie z Antonim Liberą oraz Krzysztofem Korwinem Piotrowskim. Zrealizowane zostały liczne formy edukacyjne związane z patronami 2021 r.
 - Zorganizowano wystawy poświęcone S. Lemowi, Konstytucji 3 Maja, przeprowadzono konkursy dla uczniów inspirowane poezją C.K. Norwida oraz K.K. Baczyńskiego i film poświęcony T. Różewiczowi.
 - Warmińsko-Mazurska Biblioteka Pedagogiczna im. Karola Wojtyły w Elblągu jest miejscem edukacji równoległej dla uczniów szkół i przedszkoli Elbląga i okolic. Biblioteka w 2021 r. prowadziła działania statutowe w oparciu o priorytety polityki oświatowej państwa:
 - Zbiory na zewnątrz wypożyczano systematycznie 475 osobom (3 462 wypożyczenia), w tym 104 nauczycielom (dla porównania w 2020 r. zbiory wypożyczało 688 osób, w tym 143 nauczycieli), a 231 osób skorzystało ze zbiorów czytelni.
 - Zwiększono ofertę szkoleń o 1 nowy kurs. Z 14 form doskonalenia skorzystało 71 osób.
 - Zrealizowano 13 szkoleń online dla 149 nauczycieli (12 szkoleń dla 134 nauczycieli oraz 1 szkolenie dla 15 nauczycieli bibliotekarzy).
 - Kadra W-MBP w Elblągu przeprowadziła 9 stacjonarnych spotkań szkoleniowych dla 70 nauczycieli (w 2020 r. przeprowadzono 20 spotkań szkoleniowych dla 146 nauczycieli).
 - Przeprowadzono 15 indywidualnych konsultacji z nauczycielami w zakresie doboru środków dydaktycznych opartych o TIK do konkretnych zajęć, a także w zakresie aplikowania oraz doboru literatury i formułowania zadań we wnioskach składanych przez szkoły i przedszkola do Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025.
 - Zorganizowano 2 konferencje dla nauczycieli. W partnerstwie z Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji w Warszawie, w trybie zdalnym zorganizowano konferencję pt. *Zdalna edukacja z eTwinning*, w której wzięło udział 92 nauczycieli. Natomiast w partnerstwie z Niepubliczną Placówką Doskonalenia Nauczycieli IMPULS, w trybie stacjonarnym zorganizowano konferencję pt. *Quo vadis szkoła? Od wartości do postaw poprzez uczenie się*, w której wzięło udział 59 nauczycieli.
 - Pracownicy Biblioteki prowadzili dwie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli (10 spotkań dla 91 nauczycieli).

Biblioteka włączyła się w ogólnopolską akcję *NOC BIBLIOTEK 2021* (9.10.2021 r.), która miała charakter wydarzenia hybrydowego: *quest* w lokalu Biblioteki i plenerowy Latarkowy Rajd Rowerowy śladami akcji książki K. Bochusa, *Szkarłatna głębia*. Impreza zgromadziła ok. 30 uczestników, w tym 15 rowerzystów. Za ciekawą formułę wydarzenia W-MBP w Elblągu otrzymała wyróżnienie w konkursie ogólnopolskim i pakiet książek.

W 2021 r. nauczyciele bibliotekarze nie przeprowadzili zajęć edukacyjnych dla uczniów szkół i przedszkolaków z powodu zagrożenia koronawirusem.

Zagrożenie koronawirusem determinowało efektywność pracy z użytkownikami usług bibliotecznych. Usługi W-MBP w Elblągu realizowano w formie hybrydowej z przewagą form online.

Wśród działań podejmowanych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego na rzecz kultury i edukacji są również dotacje.

- W 2021 r. Samorząd Województwa przekazał 263 tys. zł. (tj. o 117 tys. zł mniej niż w 2020 r.) dwunastu jednostkom samorządowym w formie dotacji celowych na realizację zadań z zakresu kultury. Zmniejszenie kwoty udzielenia dotacji wynika z trwającej pandemii COVID-19 oraz obowiązujących w tym okresie obostrzeń, które wpłynęły na ograniczenie możliwości działania instytucji kulturalnych w pełnym zakresie. Większość udzielonych przez Samorząd Województwa dotacji wspiera cyklicznie corocznie powtarzające się imprezy kulturalne oraz działania związane z kulturą. Wspierane są działania bibliotek, centrów kultury, centrów sztuki, orkiestr kameralnych, muzeów oraz zespołów pieśni i tańca.

Diagram 59. Realizacja konkursu ofert dla jednostek samorządu terytorialnego

12 jednostek samorządu terytorialnego

263 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Kultury i Edukacji.

- Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przekazał dotację 13 Powiatowym Bibliotekom Pedagogicznym oraz Miejskiej Bibliotece Pedagogicznej. Pomoc finansowa udzielona na dofinansowanie funkcjonowania Bibliotek Pedagogicznych wyniosła 2 mln zł (w 2020 r. kwota pomocy oraz liczba bibliotek była taka sama).

Diagram 60. Realizacja konkursu ofert dla bibliotek

13 Bibliotek Pedagogicznych

2 mln zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Kultury i Edukacji.

- Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie oraz Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Elblągu od listopada 2019 r. realizują doradztwo metodyczne dla nauczycieli języka polskiego, geografii, języka obcego, historii, wychowania

wczesnoszkolnego, plastyki, etyki, religii oraz informatyki poprzez zatrudnionych, na podstawie powierzenia Warmińsko-Mazurskiego Kuratora w Olsztynie, doradców metodycznych. Dotacja celowa przekazana na ww. cel wynosiła w 2021 r. 912 tys. zł., a wykorzystana została w wysokości 855 tys. zł. Dla porównania w 2020 r. dotacja wyniosła 879 tys. zł, a wykorzystano 758 tys. zł.

Diagram 61. Instytucje kultury nadzorowane przez Samorząd Województwa

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego niezmiennie nadzoruje 12 instytucji kultury, których wykaz przedstawiono na diagramie nr 61.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Kultury i Edukacji.

Diagram 62. Jednostki oświaty nadzorowane przez Samorząd Województwa

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego niezmiennie nadzoruje 8 jednostek oświaty, których wykaz przedstawiono na diagramie nr 62.

Źródło: opracowanie na podstawie danych Departamentu Kultury i Edukacji.

6.4. Zdrowie

Polityka Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego nakierowana jest na działania sprzyjające rozwojowi nowoczesnej i dostępnej dla każdego opieki zdrowotnej, uwzględniającej strukturę demograficzną społeczeństwa, w tym problem starzejącego się społeczeństwa. W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 zaplanowane zostały również działania z zakresu ochrony zdrowia obejmujące przedsięwzięcia mające na celu zachowanie dobrego stanu zdrowia i wydłużenie wieku aktywności zawodowej wśród mieszkańców województwa (Oś priorytetowa X *Regionalny rynek pracy*) oraz ułatwienie dzieciom z rodzin zagrożonych ubóstwem dostępu do opieki zdrowotnej (Oś priorytetowa XI *Włączenie społeczne*).

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

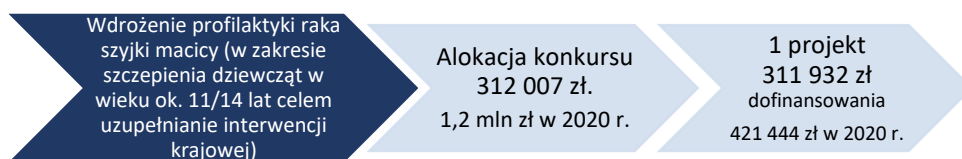
W 2021 r. w trakcie realizacji były następujące Programy Polityki Zdrowotnej:

- Program Polityki Zdrowotnej dla mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego w wieku aktywności zawodowej na lata 2017-2021 w zakresie rehabilitacji medycznej schorzeń kręgosłupa oraz narządów ruchu.
- Program Polityki Zdrowotnej dla mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego w wieku aktywności zawodowej na lata 2017-2021 w zakresie profilaktyki i wczesnego wykrywania zakaźnych chorób odkleszczowych.
- Program Polityki Zdrowotnej na lata 2018-2021 w zakresie zapobiegania rozwojowi próchnicy u dzieci i młodzieży z terenu województwa warmińsko-mazurskiego.

W 2021 r. Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego jako Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 ogłosił i rozstrzygnął konkurs z obszaru zdrowia (w 2020 r. były to 2 konkursy). Informacje o typie projektu, na jaki możliwe było uzyskanie

Diagram 63. Realizacja Programów Zdrowotnych w 2021 r.

dofinansowania oraz efektach konkursu przedstawione zostały na diagramie nr 63.

W 2021 r. łączna kwota udzielonego dofinansowania

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Zdrowia.

wyniosła jedynie 311 932 zł w stosunku do 4,7 mln zł w 2020 r.¹²

Ponadto w 2020 r. został opracowany, a następnie przyjęty do realizacji przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego *Program Polityki Zdrowotnej w zakresie leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego na 2021 rok*. Realizatorem Programu wybrana została firma Invicta Sp. z o.o. Samorząd Województwa przekazał

¹² W 2020 r. oprócz konkursu na wdrożenie profilaktyki raka szyjki macicy (w zakresie szczepienia dziewcząt) ogłoszony był dodatkowo konkurs na realizację programów profilaktycznych opracowanych na szczeblu krajowym pod nadzorem Ministerstwa Zdrowia w zakresie raka jelita grubego, w tym działania zwiększające zgłaszalność na badania.

na ten cel dotację w kwocie 210 tys. zł. Do programu zgłosiły się 104 pary, z czego do procedury zapłodnienia pozaustrojowego zostało zakwalifikowanych 45 z nich. Na koniec 2021 r. potwierdzono klinicznie 11 cięż pojedynczych i 1 bliźniaczą.

W 2021 r. rozpoczęto procedurę opracowania *Programu polityki zdrowotnej w zakresie wsparcia diagnostyki i leczenia niepłodności z wyłączeniem metod medycznie wspomaganej reprodukcji na rok 2022*. Wybrany został zewnętrzny wykonawca usługi. Proces opracowania Programu odbywać się będzie w 2022 r.

W celu podniesienia świadomości zdrowotnej społeczeństwa w budżecie województwa w 2021 r. zaplanowano kwotę 170,5 tys. zł na realizację zadań z zakresu edukacji, promocji i profilaktyki zdrowotnej (tj. o 9,5 tys. mniej niż w 2020 r.).

O przyznanie dotacji z budżetu województwa na działania obejmujące edukację, promocję i profilaktykę zdrowotną wśród mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego ubiegały się organizacje pozarządowe jak również podmioty lecznicze, dla których organem tworzącym jest samorząd województwa. Z 19 złożonych ofert dotacje zostały przyznane 11 podmiotom na realizację 16 programów zdrowotnych. W 2021 r. na ten cel wydatkowano łącznie 116,2 tys. zł. Dla porównania, w 2020 r. z 21 złożonych ofert, dotacje na kwotę 92 tys. zł przyznane zostały 16 podmiotom na realizację 19 programów zdrowotnych.

Diagram 64. Realizacja konkursu ofert dla organizacji pozarządowych

**16 programów
zdrowotnych
(11 podmiotów)**

116 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Zdrowia.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, realizując zadanie dotyczące kształcenia podyplomowego lekarzy i lekarzy dentystów oraz organizacji i nadzoru nad przebiegiem staży podyplomowych, zawarł w 2021 r. 52 umowy na realizację staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentystów z podmiotami do tego uprawnionymi (w 2020 r. zawarto 21 umów). Zapewniono także, zgodnie z ramowym programem stażu podyplomowego lekarza i lekarza dentysty, realizację szkoleń z zakresu transfuzjologii klinicznej, profilaktyki zakażeń HIV, diagnostyki i leczenia AIDS, ratownictwa medycznego oraz orzecznictwa lekarskiego, bioetyki i prawa medycznego. Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w 2021 r. staż podyplomowy odbywało łącznie 188 stażystów, w tym: 157 lekarzy i 31 lekarzy dentystów (w 2020 r. staż odbyło 157 stażystów, w tym: 136 lekarzy i 21 lekarzy dentystów). Ponadto na podstawie uzyskanych danych z podmiotów leczniczych aktualizowano listę podmiotów uprawnionych do prowadzenia staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentystów. Na koniec 2021 r. na ww. liście wpisanych było 48 podmiotów uprawnionych do prowadzenia staży z 232 miejscami stażowymi.

Diagram 65. Realizacja staży w województwie warmińsko-mazurskim

**52 umowy
na realizację staży**

**157 lekarzy i 31
lekarzy dentystów**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Zdrowia.

Departament Zdrowia w 2021 r. zaktualizował i wydał szóste opracowanie *Przewodnika o dostępnych formach: opieki zdrowotnej, pomocy społecznej, aktywizacji zawodowej i opieki w stanach kryzysu psychicznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, ich rodzin oraz ofiar sytuacji kryzysowych w województwie warmińsko-mazurskim*. Wersja elektroniczna Przewodnika została zamieszczona na stronie internetowej Urzędu.

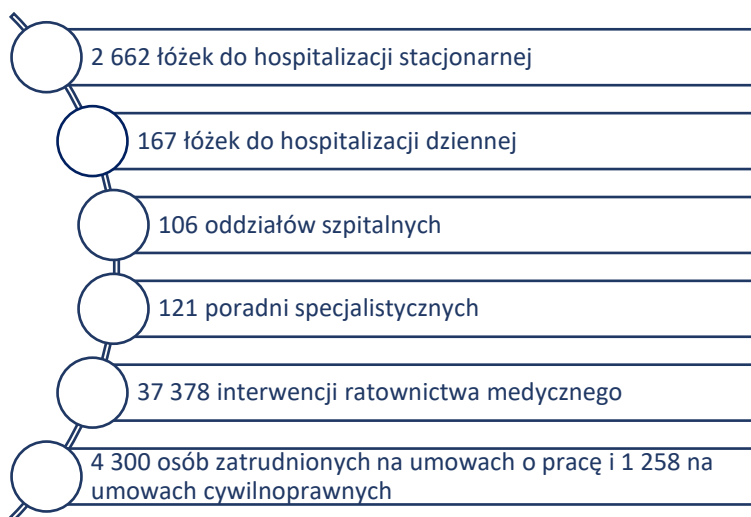
Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego prowadzi 14 podmiotów leczniczych w formie samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, wśród których są:

4 szpitale specjalistyczne	3 szpitale psychiatryczne	2 szpitale rehabilitacyjne	5 jednostek nie będących szpitalami
<ul style="list-style-type: none"> • Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Olsztynie • Wojewódzki Szpital Zespolony w Elblągu • Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy w Olsztynie • Warmińsko-Mazurskie Centrum Chorób Płuc w Olsztynie 	<ul style="list-style-type: none"> • Wojewódzki Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie • Szpital Psychiatryczny Samodzielny Publiczny ZOZ w Węgorzewie • Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Psychiatryczny ZOZ we Fromborku 	<ul style="list-style-type: none"> • Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny w Górowie Iławeckim • Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny dla Dzieci w Ameryce 	<ul style="list-style-type: none"> • Ośrodek Rehabilitacji Uzależnionych Doren w Różewcu • Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Reszlu • Ośrodek Rehabilitacyjno-Terapeutyczny dla Dzieci i Młodzieży w Elblągu • Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Olsztynie • Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Olsztynie

Diagram 66 przedstawia dane dotyczące działalności wojewódzkich jednostek ochrony zdrowia.

W 2021 r. zrealizowano szereg inwestycji, dzięki którym w sposób znaczący poprawiły się warunki i możliwości leczenia pacjentów. Łączne nakłady inwestycyjne w 2021 r. w wojewódzkich jednostkach ochrony zdrowia przekroczyły wartość 112 mln zł, z czego kwota 23,4 mln zł pochodziła z dotacji z budżetu samorządu województwa. Zrealizowano następujące inwestycje:

Diagram 66. Dane dotyczące wojewódzkich jednostek ochrony zdrowia w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Zdrowia.

- Utworzenie Warmińsko-Mazurskiego Centrum Chorób Płuc w Olsztynie poprzez zakończenie realizacji projektu pn. *Rozbudowa istniejącej infrastruktury na potrzeby utworzenia kompleksowego ośrodka leczącego schorzenia układu oddechowego*. Dzięki inwestycji stworzono ośrodek kompleksowego leczenia chorób płuc przez rozszerzenie zakresu udzielanych świadczeń zdrowotnych o świadczenia z zakresu chirurgii klatki piersiowej, w tym diagnostyki onkologicznej.

- *Kompleksowa informatyzacja – dostosowanie do ogólnopolskiego systemu informacji medycznej do platformy P1 i P2* w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Elblągu. Inwestycja pozwoliła na elektroniczne prowadzenie pacjenta od momentu rejestracji do chwili opuszczenia placówki. Utworzono zintegrowany system informatyczny do zarządzania zdarzeniami medycznymi.
- Modernizacja przychodni Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Olsztynie. Inwestycja przyczyniła się do powiększenia powierzchni przychodni o 398 m², gdzie powstały nowoczesne gabinety oraz komfortowa strefa pacjenta. Ponadto, w całym budynku zamontowano system wentylacji, klimatyzacji oraz wykonano szereg robót modernizacyjnych mających wpływ na poprawę warunków pracy oraz leczenia pacjentów.
- *Poprawa warunków leczenia dzieci z chorobami onkologicznymi poprzez modernizację Oddziału Klinicznego Onkologii i Hematologii Dziecięcej* oraz nadbudowa jednej z brył budynku na potrzeby laboratorium w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym w Olsztynie.
- Rozpoczęcie rozbudowy nowego pawilonu na potrzeby oddziału rehabilitacji neurologicznej w Wojewódzkim Szpitalu Rehabilitacyjnym w Górowie Iławeckim. Inwestycja będzie kontynuowana w 2022 r. W wyniku realizacji projektu poszerzy się wachlarz oferowanych usług z zakresu rehabilitacji neurologicznej.
- *Rozbudowa bazy rehabilitacyjnej, która umożliwi pobyt dzieci wraz z opiekunami* – projekt realizowany od 2020 r. w Wojewódzkim Szpitalu Rehabilitacyjnym dla Dzieci w Ameryce. Inwestycja pozwoli na stworzenie lepszych warunków pobytu pacjentów oraz umożliwi im pobyt wraz z opiekunami, a dzięki rozbudowie pozwoli także na przygotowanie dodatkowego miejsca dla rehabilitacji ambulatoryjnej.
- Prowadzenie prac remontowo-modernizacyjnych w szpitalach psychiatrycznych mających na celu poprawę warunków pobytu i leczenia pacjentów. Najszerszy zakres robót zrealizowano w Wojewódzkim Zespole Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie. Prace modernizacyjne polegały na przebudowie i wyposażeniu pomieszczeń Szpitala, czego efektem była poprawa dostępności dla osób niepełnosprawnych w tym likwidacja barier architektonicznych wejść do wielobryłowego budynku WZLP oraz dostosowanie sanitariatów dla osób z niepełnosprawnością ruchową. Ponadto, poszerzono zakres usług dla dzieci poprzez adaptacje pomieszczeń na potrzeby Dziennego Oddziału Dziecięco-Młodzieżowego oraz dostosowano stronę internetową szpitala do potrzeb osób słabowidzących i niedowidzących.
- Pozyskanie przez zarząd województwa budynku poszkolnego w Węgorzewie w celu zaadaptowania go na psychiatryczny zakład opiekuńczo-leczniczy. Inwestycja ta jest w całości finansowana ze środków własnych województwa. W Szpitalu Psychiatrycznym Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Węgorzewie wykonano prace modernizacyjne polegające na dostosowaniu infrastruktury szpitala dla potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.

6.5. Bezpieczeństwo publiczne

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego inwestuje w bezpieczeństwo publiczne w regionie. Poprawa infrastruktury, wyposażenie w sprzęt i środki transportu, a także działania służące wzrostowi efektywności i skuteczności służb wpływają pozytywnie na wysoki poziom zapewniania bezpieczeństwa mieszkańców Warmii i Mazur.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Województwo Warmińsko-Mazurskie przekazało 200 tys. zł. na Fundusz Wsparcia Policji z przeznaczeniem na pokrycie kosztów związanych z zakupem samochodów osobowych ze specjalistycznym wyposażeniem dla policjantów pionu ruchu drogowego na potrzeby garnizonu warmińsko-mazurskiego. Analogiczną kwotę na wsparcie Policji w regionie przekazano także w 2020 r.

Na Fundusz Wsparcia Straży Granicznej przekazano kwotę 200 tys. zł. z przeznaczeniem na pokrycie kosztów związanych z zakupem łodzi patrolowej, urządzeń w celu modernizacji i rozbudowy systemu telewizji dozorowej obiektu Oddziału Straży Granicznej zlokalizowanego w Gołdapi, usługi usunięcia roślin barszczu Sosnowskiego w rejonie pasa drogi granicznej, brony talerzowej do ciągnika oraz zestawu kryminalistycznego na potrzeby Oddziału Straży Granicznej. Analogiczną kwotę na wsparcie Straży Granicznej przekazano także w 2020 r.

Diagram 67. Wsparcie Samorządu Województwa dla służb bezpieczeństwa publicznego

Województwo Warmińsko-Mazurskie na Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej przekazało 200 tys. zł. z przeznaczeniem na pokrycie kosztów związanych z zakupem samochodów ratowniczo-gaśniczych dla Państwowej Straży Pożarnej z terenu województwa warmińsko-mazurskiego. Udzielono także wsparcia finansowego w zakresie doposażenia w sprzęt przeciwpożarowy, remont i budowę obiektów oraz fundusz nagród konkursowych Ochotniczych Straży Pożarnych. W 2020 r. na rzecz Straży Pożarnej przekazano 900 tys. zł.

Źródło: opracowanie na podstawie danych Biuro ds. Obronnych i Bezpieczeństwa Publicznego.

Należy podkreślić, iż na przestrzeni ostatnich 20 lat dzięki dobrej współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego ze służbami i instytucjami działającymi na rzecz szeroko rozumianego bezpieczeństwa w regionie, wyposażanie Straży Pożarnej, Policji i Straży Granicznej uległo znacznej poprawie.

W 2021 r. zarząd województwa udzielił 7 dotacji celowych organizacjom pozarządowym z zakresu ratownictwa wodnego. Ich celem było zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych Warmii i Mazur (na Wielkich Jeziorach Mazurskich, Zalewie Wiślanym, akwenach powiatu ełckiego, iławskiego, ostródzkiego, mrągowskiego, braniewskiego i in.). Dotacje celowe w łącznej wysokości 490 tys. zł (tj. o 40 tys. zł więcej niż w 2020 r.) przeznaczono na wsparcie realizacji następujących zadań:

- zapewnienie stanu gotowości ratowniczej:
 - pełnienie stałych dyżurów ratowników wodnych,
 - prowadzenie patroli na obszarach wodnych,
 - utrzymanie i funkcjonowanie pracy biura koordynującego działania ratowników,
 - ubezpieczenie ratowników zatrudnionych w organizacjach ratowniczych oraz ratowników – wolontariuszy, sprzętu, mienia,
 - opłaty za media,
 - doposażenie grup ratowniczych w środki transportu lądowego i wodnego, sprzęt i ekwipunek niezbędny do prowadzenia działań ratowniczych,
 - prowadzenie dokumentacji technicznej,
 - aktualizacja i doskonalenie wiedzy i umiejętności ratowników w zakresie wykonywanych zadań związanych z ratownictwem wodnym – doskonalenie kadry ratowniczej,
- prowadzenie działań ratowniczych,
- utrzymanie gotowości operacyjnej sprzętu ratowniczego,
- prowadzenie dokumentacji wypadków.

W 2021 r. przekazano także dotacje gminom na inwestycje i zakupy inwestycyjne realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego na łączną kwotę 695 tys. zł. Dotacje w łącznej wysokości 225 tys. zł z przeznaczeniem na budowę, rozbudowę i modernizację remiz otrzymało 11 gmin. 16 gmin otrzymało dotacje o łącznej wysokości 170 tys. zł na zakup sprzętu ratowniczego, a 6 gmin dzięki dotacjom o łącznej wysokości 300 tys. zł zakupiło samochody ratowniczo-gaśnicze.

Diagram 68. Wsparcie zadań z zakresu ratownictwa wodnego

**7 dotacji
na realizację 7 zadań**

490 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego Urzędu.

WSPÓŁPRACA

7. Współpraca

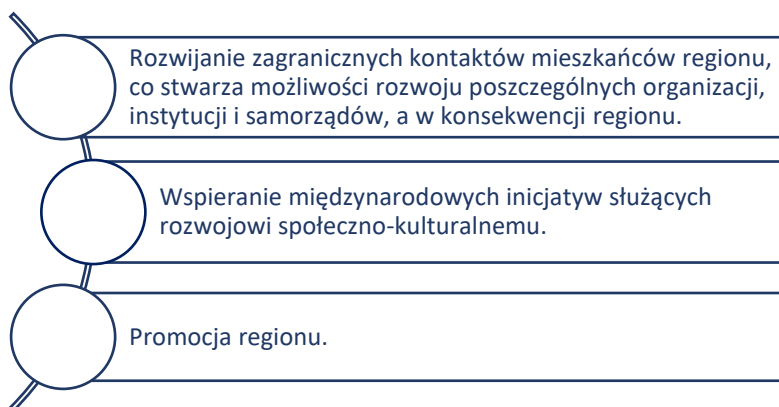
7.1. Współpraca międzynarodowa

Efektywna współpraca stanowi jeden z priorytetów działalności Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Poszukiwanie synergii w relacjach międzyludzkich, jak i międzyinstytucjonalnych jest naturalnym sposobem wzmocnienia zasobów każdego człowieka oraz każdej organizacji. Dlatego też Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego podejmuje szereg działań, mających na celu budowanie szeroko pojętej współpracy.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Za koordynację realizacji Priorytetów współpracy zagranicznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego (Uchwała Nr VIII/141/19 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 17 czerwca 2019 r.) odpowiada Departament Współpracy Międzynarodowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Uwarunkowania oraz cele współpracy międzynarodowej wymagają bezpośredniej realizacji wielu przedsięwzięć, a także współdziałania na licznych płaszczyznach z innymi komórkami Urzędu i jednostkami organizacyjnymi Województwa. Wybrane cele realizacji zadań wynikających z Priorytetów współpracy zagranicznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego przedstawione zostały na diagramie nr 69.

Diagram 69. Cele realizacji zadań wynikających z Priorytetów współpracy zagranicznej

Źródło: opracowanie na podstawie danych Departamentu Współpracy Międzynarodowej

Istotnym elementem prorozwojowym jest znaczenie obecności województwa w różnych wydarzeniach służących wymianie doświadczeń, stąd w 2021 r. zaangażowanie np. w XXX Forum Ekonomiczne w Karpaczu oraz w VI Europejski Kongres Samorządów w Mikołajkach. Zrealizowano również (w lipcu i sierpniu 2021 r.)

kampanię promocyjno-wizerunkową Województwa Warmińsko-Mazurskiego w mediach społecznościowych (Twitter, Instagram)¹³. Celem kampanii było wzmocnienie zainteresowania regionem w kilku krajach europejskich (Niemcy, Austria, Szwajcaria, Wielka Brytania) oraz zwiększenie

¹³ Kampania na Instagramie objęła 1 344 606 osób (844 111 kliknięcia). Na Twitter kampanię wyświetlono 298 604 razy (2 464 interakcje).

wiedzy zagranicznych odbiorców na temat walorów turystycznych i przyrodniczych Województwa. Motywem przewodnim kampanii były atrakcje wodne regionu, w tym m.in. Wielkich Jezior Mazurskich i Kanału Elbląskiego w kontekście 140. rocznicy jego oddania do użytku. Prowadzona kampania nawiązywała

do zrealizowanego w 2020 r. projektu *Czas na Warmię i Mazury*, który został dofinansowany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Realizacja kampanii przyczyniła się w długoterminowej perspektywie do przeciwdziałania negatywnym efektom pandemii poprzez zachęcenie zagranicznych turystów do odwiedzenia regionu po zniesieniu ograniczeń.

Już od kilku lat Departament Współpracy Międzynarodowej organizuje spotkania informacyjne dotyczące pozyskiwania środków z funduszy zewnętrznych na projekty międzynarodowe. W 2021 r. zorganizowano webinarium *Współpraca międzynarodowa w dobie pandemii*.

Doświadczenia i perspektywy, skierowane do przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, instytucji kultury i organizacji pozarządowych z regionu. W wydarzeniu wzięło udział ponad 40 osób. W czasie spotkania zaprezentowano dobre praktyki i doświadczenia podmiotów realizujących projekty międzynarodowe w czasie pandemii. Była także możliwość zdobycia wiedzy na temat możliwości pozyskania zewnętrznego dofinansowania w ramach takich programów grantowych, jak m.in. *Erasmus+*, *RITA*, *Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży i Aktywni Obywatele*.

W 2021 r. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego brał udział w pracach Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej. Zorganizowano łącznie 3 wydarzenia (2 w formie wideokonferencji i 1 stacjonarne). W czasie spotkań dyskutowano m.in. na temat wpływu pandemii na polsko-niemieckie stosunki międzyregionalne, współpracy w dziedzinie gospodarki przestrzennej oraz edukacji.

Samorząd Województwa był również reprezentowany na 45. Posiedzeniu Komitetu ds. Współpracy Międzyregionalnej Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej. Tematami przewodnimi obrad były: 30-lecie *Traktatu o dobrym sąsiedztwie* oraz *Europejski Zielony Ład – wkład polskich i niemieckich regionów*. W czasie posiedzenia zaprezentowano polskie i niemieckie projekty dotyczące np. technologii cyfrowych, elektromobilności, gospodarki obiegu zamkniętego i odnawialnych źródeł energii.

Realizując swoje zadania Departament Współpracy Międzynarodowej współpracuje z placówkami dyplomatycznymi i odpowiada za obsługę protokolarną Marszałka Województwa i Członków Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

W 2021 r. zorganizowano spotkania z: Konsulem Generalnym Węgier w Gdańsku, Konsulem Generalnym Chińskiej Republiki Ludowej w Gdańsku, Konsulem Generalnym Federacji Rosyjskiej w Gdańsku, Ambasadorem Chorwacji w Polsce, Konsulem Ukrainy w Gdańsku. Marszałek Województwa spotkał się również z Ambasadorem Litwy w Polsce Eduardasem Borisovasem i grupami rekonstrukcyjnymi z Litwy podczas uroczystości 611. rocznicy Bitwy Pod Grunwaldem (17 lipca).

W 2021 r., podczas Forum Ekonomicznego w Karpaczu nawiązano współpracę z Okręgiem Dolj, który jest jednym z największych okręgów Rumunii. Znajduje się tam m.in. Port Lotniczy Krajowa, który ma wpływ na przyciąganie inwestorów z zagranicy. Podczas Forum rumuńscy samorządowcy zostali zaproszeni do odwiedzenia Warmii i Mazur. W październiku marszałek województwa spotkał się z delegacją Okręgu Dolj. Była to pierwsza wizyta

przedstawicieli tego samorządu z południowo-zachodniej Rumunii na Warmii i Mazurach. Wiodącymi tematami polsko-rumuńskich rozmów były m.in. wdrażanie funduszy unijnych, rozwój regionalny oraz współpraca lotnisk (Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury oraz Portu Lotniczego Krajowa).

Na Warmii i Mazurach wizytę złożyła również delegacja z Obwodu Rówieńskiego, na czele z Witalijem Kowalem, Przewodniczącym Rówieńskiej Obwodowej Administracji Państwowej (23-25 września). Była to jego pierwsza wizyta w regionie. Wiodącym tematem polsko-ukraińskich rozmów była gospodarka, inwestycje i wsparcie przedsiębiorców. Delegacja odwiedziła m.in. Olsztyński Park Naukowo-Technologiczny oraz Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, gdzie dyskutowano o strategii promocji regionów, transporcie lotniczym, wsparciu i promocji przedsiębiorców. Spotkanie z Marszałkiem Województwa pokazało, że od lat władze samorządowe z obu krajów dokładają wszelkich starań, aby zapewnić klimat sprzyjający rozwojowi współpracy na wielu płaszczyznach i angażowaniu wielu partnerów, a także, że Obwód Rówieński pozostaje jednym z priorytetowych kierunków regionalnej polityki zagranicznej. W czasie spotkania poruszono również tematykę inteligentnych specjalizacji, w szczególności drewna i meblarstwa. Szefowie obu regionów uroczystie podpisali *Plan Pracy na lata 2021-2023*. Dokument zakłada kontynuację wieloletniej współpracy samorządowej i obywatelskiej, współpracę w zakresie zdrowia, wymianę doświadczeń w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, produkcji rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego. Zawarte są w nim również kwestie związane ze wspólnymi działaniami w obszarze turystyki, edukacji, kultury i sportu.

W marcu 2021 r. odbyło się doroczne posiedzenie Komitetu Sterującego Współpracy Zdecentralizowanej Departamentu Côtes d'Armor i Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Ze względu na ograniczenia związane z pandemią COVID-19 spotkanie odbyło się w formie zdalnej. W obradach wzięli udział m.in. Gustaw Marek Brzezina, Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Brigitte Balay-Mizrahi, Wiceprzewodnicząca Rady Departamentu Côtes d'Armor oraz Frédéric Billet, Ambasador Francji w Polsce, a także Marek Kręć, Kierownik Wydziału Politycznego z Ambasady RP w Paryżu. Na spotkaniu podsumowano wydarzenia zrealizowane w 2020 r. oraz przedstawiono plany na 2021 r. Zaprezentowano m.in. przedsięwzięcia zrealizowane przez Centrum Polsko-Francuskie w Olsztynie oraz Stowarzyszenie Côtes d'Armor – Warmia i Mazury. Na zakończenie posiedzenia Marszałek Województwa oraz Przewodniczący Rady Departamentu Côtes d'Armor podpisali *Plan Pracy na lata 2021-2023*.

Rok 2021 to również okres współpracy w ramach Euroregionu Bałtyk (transgraniczna forma współpracy samorządów z Polski, Szwecji, Danii, Litwy i Federacji Rosyjskiej), w działalność którego województwo warmińsko-mazurskie jest zaangażowane od samego początku. Działalność realizowana jest głównie przez udział w szeregu projektów, spotkań i konferencji. W 2021 r. odbyło się np. spotkanie pracowników regionalnych sekretariatów ERB, Prezydium Euroregionu Bałtyk, seminarium nt. Agendy Południowobałtyckiej o możliwościach, jakie stwarza Program Interreg Południowy Bałtyk oraz spotkanie Grupy Roboczej ds. Konferencji nt. Przyszłości Europy. Aktywne uczestnictwo w pracach ERB stwarza województwu szansę na pełniejsze wykorzystanie możliwości rozwojowych.

Kontynuowano również realizację zadań mających na celu wsparcie Polonii i Polaków za granicą, ze szczególnym naciskiem na poszerzanie horyzontów młodzieży. Wsparto m.in. organizację pobytu edukacyjno-integracyjnego *Lato z Polską 2021* (2-10 sierpnia). W 8-dniowym obozie wzięło udział 20 uczestników polonijnych oraz 5 opiekunów. Program pobytu skupiał się na poznawaniu Warmii i Mazur. Uczestnicy odwiedzili m.in. Olsztyn, Lidzbark Warmiński czy Mikołajki. Zapoznali się także z działalnością Mikołaja Kopernika na Warmii. Ponadto Samorząd Województwa zaangażował się tradycyjnie w Dni Kultury Polskiej w Czerniachowsku w Obwodzie Kaliningradzkim.

W 2021 r. Departament Współpracy Międzynarodowej odpowiadał, podobnie jak w latach ubiegłych, za organizację dwóch konkursów, w ramach których Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyznaje dotacje na realizację zadań i przedsięwzięć o międzynarodowym charakterze.

Diagram 69. Projekty zrealizowane w ramach Konkursu pn. WM dla WM. Wsparcie współpracy międzynarodowej JST w województwie warmińsko-mazurskim w 2021 r.

4 projekty

20 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Współpracy Międzynarodowej.

Zorganizowano czwartą edycję konkursu pn. *WM dla WM. Wsparcie współpracy międzynarodowej JST w województwie warmińsko-mazurskim w 2021 r.* Celem konkursu jest wspieranie zaangażowania samorządów lokalnych z województwa w realizację przedsięwzięć o charakterze międzynarodowym, w szczególności budujących nowe i wzmacniających już istniejące międzynarodowe partnerstwa samorządowe. W ramach konkursu wybrano do dofinansowania 6 projektów na łączną kwotę 37,5 tys. zł, niestety z uwagi na pandemię zrealizowano tylko 4 projekty na łączną kwotę 20 tys. zł.

Zorganizowano również otwarty konkurs ofert w obszarze integracji europejskiej i współpracy międzynarodowej na wykonanie zadań Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Konkurs jest doskonałym narzędziem intensyfikacji aktywności lokalnych społeczności z Warmii i Mazur na arenie międzynarodowej. Dzięki wsparciu samorządu województwa realizowane są projekty m.in. z obszaru współpracy organizacji z zakresu kultury i edukacji oraz sportu. Projekty angażują różne grupy, w tym w szczególności kobiety, osoby starsze, młodzież, zarówno z obszarów miejskich, jak i wiejskich. Na realizację projektów przeznaczono 100 tys. zł, a wsparcie przyznano 5 ofertom na łączną kwotę 48,9 tys. zł.

Diagram 70. Wsparcie integracji europejskiej i współpracy międzynarodowej w ramach konkursu dla organizacji pozarządowych

4 projektów

48,9 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Współpracy Międzynarodowej.

Należy podkreślić, że pandemia koronawirusa istotnie skomplikowała międzynarodowe plany Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Zamknięcie granic i wprowadzenie różnych obostrzeń spowodowało odwołanie licznych wydarzeń lub przeniesienie ich do sieci. Doświadczenia lat 2020-2021 pokazują, jak istotny we współpracy międzynarodowej i transgranicznej jest osobisty kontakt partnerów.

Szczegółowe dane dotyczące współpracy międzynarodowej Województwa dostępne są w *Informacji o realizacji współpracy międzynarodowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 r.* – corocznym materiale informacyjnym, podsumowującym działania Samorządu Województwa podjęte w danym roku na arenie międzynarodowej¹⁴.

Na skuteczną współpracę międzynarodową wpływa funkcjonowanie Biura Regionalnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Brukseli. Celem działalności Biura Regionalnego jest ochrona interesów regionu Warmii i Mazur w instytucjach Unii Europejskiej, promocja oraz działanie na rzecz integracji województwa ze strukturami Unii Europejskiej.

Wszystkie wydarzenia realizowane przez Biuro Regionalne Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Brukseli organizowane są w imieniu Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Gustawa Marka Brzezina.

W swojej działalności Biuro Regionalne Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Brukseli koncentruje się na zadaniach informacyjnych, kontaktach z instytucjami Unii Europejskiej i innymi podmiotami działającymi przy instytucjach unijnych, wspieraniu władz lokalnych i regionalnych, organizowaniu wizyt studyjnych, konferencji, obsłudze delegacji oraz działaniach w ramach Domu Polski Wschodniej w Brukseli.

¹⁴ Dokument dostępny jest również na stronie internetowej: <https://warmia.mazury.pl/unia-i-wspolpraca-zagraniczna/priorytety-miedzynarodowej-wspolpracy>.

W ramach realizacji zadań informacyjnych, prowadzona jest wspólnie przez wszystkie biura działające w ramach inicjatywy Dom Polski Wschodniej strona internetowa www.eastpoland.eu. Znajdują się tam informacje na temat bieżącej działalności instytucji unijnych, a także działań DPW podejmowanych na forum europejskim. W drugiej połowie 2021 r., przy współpracy Biura Regionalnego oraz przedstawicieli pozostałych województw działających w ramach DPW, strona została uzupełniona o zakładkę w języku angielskim. W 2021 r. łączna liczba wizyt na stronie eastpoland.eu wyniosła 28,9 tys. Ponadto od 2017 r. Dom Polski Wschodniej publikuje średnio raz na dwa miesiące newsletter dotyczący aktualnych wydarzeń w Brukseli oraz kwartalne monitoringi legislacyjne monitorujące następujące polityki: przemysłową, rozwoju obszarów wiejskich, zdrowotną, badań i innowacji oraz

polityki spójności. Od II kwartału 2020 r. newslettery są publikowane raz na miesiąc, a monitoringi raz na trzy miesiące. Adresatami newslettera są instytucje z województw Polski Wschodniej. Newsletter przekazywany jest w formie elektronicznej (e-mail), a swoim zasięgiem obejmuje kilkuset odbiorców. Dodatkowo, Biuro Regionalne Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 r. na bieżąco monitorowało zagadnienia dotyczące Wieloletnich Ram Finansowych, przyszłości Polityki Spójności i Wspólnej Polityki Rolnej, turystyki, ochrony środowiska, przedsiębiorczości, nauki oraz badań i rozwoju.

Biuro Regionalne Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Brukseli w 2021 r. współorganizowało również szereg spotkań:

- Webinarium *Inicjatywy Komisji Europejskiej oraz ich finansowanie na rzecz opieki zdrowotnej w kolejnych Wieloletnich Ramach Finansowych* (25 marca 2021 r.). Głównymi tematami wydarzenia były działania podejmowane przez KE w obszarze zdrowia, doświadczenia z poprzednich lat wdrażania unijnych inicjatyw, a także oczekiwania placówek medycznych regionu Warmii i Mazur w nowym okresie programowania. Biuro Regionalne w ramach uzupełniającej informacji dotyczącej webinarium opracowało dodatkowy materiał w zakresie działań dedykowanych obszarowi zdrowia, które wpisane są w Program *Horyzont Europa*. Materiał został rozesłany do dyrektorów szpitali z terenu województwa warmińsko-mazurskiego.
- Konferencję *Czy na Warmii i Mazurach potrzebna jest uchwała antysmogowa?* (3 marca 2021 r.), w której udział wzięli przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa warmińsko-mazurskiego, radni Sejmiku Województwa oraz inspektorzy Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska.
- Webinarium dla Lokalnych Grup Działania z Warmii i Mazur *O Wspólnej Polityce Rolnej po 2021 r.* (22 kwietnia 2021 r.). W konferencji uczestniczyli przedstawiciele Lokalnych Grup Działania oraz Lokalnych Grup Rybackich z województwa warmińsko-mazurskiego. Podczas spotkania zaprezentowano aktualny stan wiedzy w zakresie roli Lidera i LGD we Wspólnej Polityce Rolnej 2021-2027 od strony instytucji europejskich.
- Webinarium dotyczące *Gospodarki Obiegu Zamkniętego*, z udziałem Małgorzaty Gołębiewskiej, przedstawiciela Komisji Europejskiej (23 kwietnia 2021 r.). Wydarzenie było skierowane do członków Grupy Roboczej ds. RPO WiM 2021-2027.

- Webinarium *Wsparcie MŚP w aplikowaniu o środki z programu Horyzont Europa* adresowane do przedsiębiorców z Warmii i Mazur (30 czerwca 2021 r.). Koncentrowało się ono na przedstawieniu ogólnych założeń Programu *Horyzont Europa* oraz działań Akceleratora EIC, wspierającego MŚP. Wzięło w nim udział 25 osób.

Biuro Regionalne Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 r. podejmowało również szereg przedsięwzięć i inicjatyw w ramach działań wspólnych Domu Polski Wschodniej w Brukseli, tj.:

- Organizacja 9 spotkań eksperckich z cyklu *Kawa z ekspertem*, podczas których omawiano zagadnienia dotyczące realizacji wybranych polityk Unii Europejskiej oraz wspierania organizacji branżowych zrzeszających przedsiębiorców, w tym z sektora MŚP. Spotkania adresowane są do instytucji z województw Polski Wschodniej, a w roli ekspertów występują pracownicy instytucji UE.
- V edycja zawodów biegowych *Polish Run* (5 września 2021 r.), w których uczestniczyło ponad 1 tys. osób z 25 krajów. Wydarzeniu towarzyszył piknik rodzinny połączony z promocją regionów Polski Wschodniej.
- Seminarium *Strategie Makroregionalne i Transgraniczne jako czynnik rozwoju gospodarczego, turystycznego i społecznego regionów* (12 maja 2021 r.; forma hybrydowa). Jego celem było podkreślenie rosnącego znaczenia strategii jako platform współpracy pomiędzy krajami członkowskimi, a państwami trzecimi, a także zachęcenie do dialogu nad ich przyszłością. Wydarzenie skierowane było do urzędów marszałkowskich (departamenty właściwe w zakresie rozwoju regionalnego, gospodarki regionalnej oraz zarządzania RPO), regionalnych biur współpracy transgranicznej, radnych sejmików wojewódzkich, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, członków Europejskiego Komitetu Regionów, Stałych Przedstawicielstw w Brukseli, przedstawicieli Komisji Europejskiej, przedstawicieli stowarzyszenia Euromontana, ambasadorów i dyplomatów z krajów UE oraz krajów sąsiadujących. Wzięły w nim udział 102 osoby.
- Konferencja *Znaczenie programów Interreg w rozwoju województw Polski Wschodniej* (16 czerwca 2021 r.; forma hybrydowa). Spotkanie skupiło się na dwóch panelach: *Znaczenie programów Interreg w rozwoju województw Polski Wschodniej – doświadczenia ze współpracy partnerskiej* oraz *Efekty współpracy w ramach projektów Interreg. Dobre praktyki, rezultaty i korzyści – prezentacja konkretnych osiągnięć*. Wydarzenie skierowane było do regionów partnerskich, partnerów zagranicznych we własnych projektach INTERREG, beneficjentów realizujących projekty INTERREG, uczelni, organizacji pożytku publicznego, urzędów marszałkowskich (departamenty właściwe w zakresie rozwoju regionalnego, gospodarki regionalnej oraz zarządzania RPO), Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, członków Europejskiego Komitetu Regionów, Stałego Przedstawicielstwa w Brukseli, przedstawicieli Komisji Europejskiej, Euroregionów (Bałtyk, Niemen, Puszcza Białowieska, Bug, Roztocze, Karpacki), podmiotów zainteresowane tematyką. Wzięło w nim udział 261 osób.

- Samorządowy Kongres Gospodarczy II Forum Regionów Trójmorza (29-30 czerwca 2021 r.). Dom Polski Wschodniej zorganizował w pierwszym dniu kongresu panel *Połączenia transportowe jako czynnik rozwoju Regionów Trójmorza* oraz koncert dla uczestników kongresu *Trójmorze symfoniczne*. W trakcie kongresu przedstawiciele DPW prowadzili również stoisko wirtualne, którego celem była promocja turystyczna i gospodarcza regionów Polski Wschodniej.
-
- Spotkanie lobbingsowe *Fundusze UE 2021-2027 – Polska. Szanse, źródła, zasady* (8 listopada 2021 r.), którego celem było przedstawienie informacji dotyczących budżetu UE dla Polski, w tym w ramach polityki spójności, Krajowego Planu Odbudowy oraz Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Udział wzięli posłowie do Parlamentu Europejskiego, przedstawiciele Komisji Europejskiej, Stałego Przedstawicielstwa Rzeczypospolitej Polskiej przy Unii Europejskiej, biur regionalnych w Brukseli oraz organizacji, z którymi współpracuje DPW. Spotkanie zostało zorganizowane we współpracy ze Stowarzyszeniem Polskich Pracowników Instytucji Międzynarodowych Network PL.
 - Konferencja *Rola i znaczenie transportu kolejowego w regionach Europy* zorganizowana w ramach Europejskiego Roku Kolei, którego celem jest zachęcanie do podejmowania przez UE, państwa członkowskie, władze regionalne i lokalne oraz inne organizacje wysiłków na rzecz zwiększania udziału kolejowego transportu pasażerskiego i towarowego w transporcie europejskim. Wydarzenie było zorganizowane 17 listopada 2021 r. we współpracy DPW w Brukseli z Przedstawicielstwem PKP S.A. w Belgii oraz Europejskim Komitetem Regionów. Wśród uczestników konferencji znaleźli się przedstawiciele władz samorządowych szczebla regionalnego, eksperci zajmujący się transportem publicznym w instytucjach unijnych i publicznych, stowarzyszeń mających w kompetencjach działania związane z przewozem pasażerskim, zarządcy infrastruktury kolejowej oraz przedsiębiorcy związani z branżą logistyczną.

Przedstawiciele Biura Regionalnego w 2021 r. brali udział w licznych spotkaniach organizowanych przez instytucje UE oraz inne podmioty działające przy instytucjach unijnych, w tym w 19. Edycji Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast, zorganizowanego w dniach 11-14 października. Wydarzenie koncentrowało się na tematach dotyczących zielonej transformacji, spójności, cyfrowego przejścia i zaangażowania obywateli. Biuro Regionalne (w ramach działań wspólnych DPW) zorganizowało webinarium *Mapa Europejskiego Zielonego Ładu w rolnictwie i na obszarach wiejskich*, podczas którego zapoznano uczestników z działaniami dedykowanymi rolnictwu i obszarom wiejskim, wpisującymi się w politykę Europejskiego Zielonego Ładu.

Szczegółowe informacje dotyczące działalności Biura Regionalnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Brukseli prezentowane są w corocznym sprawozdaniu zatwierdzanym przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Sprawozdanie z działalności Biura Regionalnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Brukseli za okres grudzień 2020 r. – listopad 2021 r. zostało przedstawiono podczas XXXIII Sesji Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego 28 grudnia 2021 r.

7.2. Dialog społeczny i współpraca z organizacjami pozarządowymi

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego od początku swojego funkcjonowania współpracuje z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie przy realizacji zadań publicznych (podmioty zwane w dalszej treści łącznie: organizacjami pozarządowymi).

Według danych Urzędu Statystycznego w Olsztynie, na dzień 31 grudnia 2021 r. w województwie warmińsko-mazurskim zarejestrowanych było ogółem 5 231 stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz 806 fundacji – łącznie 6 037 podmiotów (o 94 więcej niż w 2020 r.). Włączając do powyższej liczby kościoły katolickie (645), inne kościoły i związki wyznaniowe (107), to podmiotów społecznych w regionie jest ok. 7 153 (o 114 więcej niż w 2020 r.).

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Współpraca z organizacjami pozarządowymi odbywała się na podstawie uchwalonych przez Sejmik Województwa programów współpracy. W 2021 r. obowiązywały:

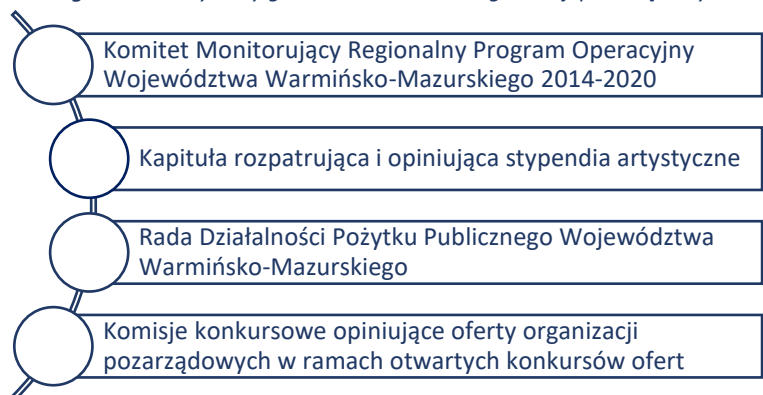
- *Program współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2021 r.* przyjęty Uchwałą Nr XXI/359/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 listopada 2020 r. zmieniony Uchwałą Nr XXII/374/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 grudnia 2020 r.
- *Program współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2016-2021* uchwalony w 2015 r., zaktualizowany Uchwałą Nr XXXII/700/17 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 listopada 2017 r., zmieniony Uchwałą Nr XII/189/19 z dnia 26 listopada 2019 r.

W 2021 r. współpraca Samorządu Województwa z organizacjami pozarządowymi odbywała się w 16 obszarach tematycznych (priorytetach) oraz w 3 płaszczyznach:

- *Włączanie organizacji pozarządowych w tworzenie polityk publicznych*

Organizacje pozarządowe, najczęściej poprzez swoich przedstawicieli, aktywnie biorą udział w tworzeniu i monitorowaniu realizacji dokumentów wojewódzkich, uczestnicząc w pracach różnego rodzaju grup roboczych, opiniujących, doradczych, a także konsultacyjnych. Przykłady przedstawione zostały na diagramie nr 71.

Diagram 71. Przykłady gremiów z udziałem organizacji pozarządowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego

Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego powołuje również grupy robocze do opracowania i monitoringu programów współpracy samorządu województwa z organizacjami pozarządowymi w poszczególnych obszarach tematycznych (np. sport, współpraca międzynarodowa, turystyka, obszary wiejskie itp.). W ich skład wchodzi przedstawiciele administracji samorządowej oraz organizacji pozarządowych. W 2021 r. funkcjonowało 14 grup roboczych powołanych Uchwałą Nr 31/346/21/VI Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 15 czerwca 2021 r. Na 97 ich członków, 57 to przedstawiciele organizacji pozarządowych – prawie 59%. (W 2020 r. funkcjonowało 13 grup roboczych liczących 96 członków, z czego 59 stanowili przedstawiciele organizacji pozarządowych). Dodatkowo w 2021 r. działała również *Wojewódzka Rada Sportu* powołana Uchwałą Nr 58/809/19/VI Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 9 grudnia 2019 r. ze zm. – na 16 członków, 9 to przedstawiciele NGO.

Szczególną platformą współpracy międzysektorowej jest Rada Działalności Pożytku Publicznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, powołana w 2011 r. przez Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego w celu praktycznej realizacji dialogu obywatelskiego. Rada składa się z 20 członków (10 przedstawicieli organizacji pozarządowych i 10 przedstawicieli administracji, w tym przedstawiciela Wojewody oraz 2 przedstawiciele Sejmiku Województwa). W 2021 r. funkcjonowała Rada IV kadencji (powołana przez Marszałka Województwa 18 stycznia 2019 r.), w ramach której odbyło się łącznie 5 posiedzeń (w 2020 r. – 6). Zakres jej prac obejmował przede wszystkim:

- Udział w opracowaniu, konsultacji i opiniowaniu programu współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi na 2022 r. oraz wieloletniego programu współpracy na lata 2022-2027.
- Wnioski Rady dotyczące rodzajów projektów i działań proponowanych do realizacji w ramach programu Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027, finansowanego ze środków UE mających na celu rozwój społeczeństwa obywatelskiego regionu.
- Uwagi do projektów sektorowych programów i strategii wojewódzkich oraz innych dokumentów regionalnych, m.in.: *Strategii polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2030*, *Wojewódzkiego programu wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2026*.

Rada przystąpiła również do projektu *Dobre rady dla Rady* realizowanego przez Stowarzyszenie EKOSKOP w partnerstwie z Opolskim Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych oraz Stowarzyszeniem Ośrodek Kultury i Aktywności Lokalnej w Krzesku w ramach dofinansowania z Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030. Celem projektu jest zwiększenie wpływu na kształtowanie regionalnych polityk publicznych, poszerzenie i wzmocnienie dialogu obywatelskiego, umożliwienie podnoszenia swoich kompetencji, poczucia wpływu w podejmowanych działaniach oraz poprawa skuteczności funkcjonowania 16 Wojewódzkich Rad Działalności Pożytku Publicznego.

Przedstawiciele Rady brali również udział w posiedzeniach ogólnopolskiego Konwentu Wojewódzkich Rad Działalności Pożytku Publicznego, skoncentrowanych na rozwiązaniach na szczeblu krajowym związanych z działalnością NGO, współpracy z administracją publiczną, w tym realizacji zadań publicznych podczas pandemii COVID-19. W ramach spotkań następowała m.in. wymiana doświadczeń nt. sposobu realizacji otwartych konkursów ofert w trakcie pandemii, działalności poszczególnych Wojewódzkich Rad Działalności Pożytku Publicznego oraz zmieniających się przepisów prawnych.

W związku z kończącą się trzyletnią kadencją Rady (17 stycznia 2022 r.) w drugiej połowie 2021 r., przeprowadzony został nabór do V kadencji Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Samorząd Województwa współpracował także z Radą Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego, będącą wojewódzką, ponadbranżową reprezentacją sektora pozarządowego w regionie.

Organizacje pozarządowe uczestniczą również przy wyborze ofert konkursowych do dofinansowania z budżetu Województwa, składanych przez organizacje w ramach otwartych konkursów ofert organizowanych przez zarząd województwa na realizację zadań samorządu województwa. W 2021 r. zarząd województwa powołał 23 komisje konkursowe, liczące 153 członków, spośród których 40 osób zostało wskazanych przez organizacje pozarządowe (26%). W 2020 r. również powołano 23 komisje konkursowe, liczące 164 członków, spośród których 38 osób zostało wskazanych przez organizacje pozarządowe (23%).

Inną formą włączania organizacji pozarządowych w tworzenie polityki publicznych są konsultacje społeczne. Najczęściej organizacje pozarządowe uczestniczą w pracach (w tym w konsultacjach) nad opracowaniem programów współpracy samorządu województwa z organizacjami pozarządowymi. Należy zaznaczyć, że panująca epidemia koronawirusa SARS-CoV-2 i wynikające z tego faktu obostrzenia, w znacznym stopniu ograniczyły możliwość zastosowania różnych form i metod przeprowadzania konsultacji społecznych, jak również niewątpliwie wpłynęły na liczbę podmiotów biorących aktywny udział w tym procesie. W 2021 r. zarząd województwa ogłosił 9 konsultacji (umieszczonych w Biuletynie Informacji Publicznej w zakładce *Konsultacje społeczne*), które dotyczyły projektów uchwał oraz programów i dokumentów o charakterze wojewódzkim.

Diagram 72. Aktywność organizacji pozarządowych w konsultacjach społecznych

**9 konsultacji społecznych
Samorządu Województwa
(wobec 31 w 2020 r.)**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego.

Dodatkowo zakończyły się procesy konsultacyjne dwóch dokumentów ogłoszone w grudniu 2020 r. W procesie konsultacji społecznych uwagi zgłosiło 14 organizacji pozarządowych.

Ponadto, w toku konsultacji, propozycje zapisów i rozwiązań przekazał Rzecznik Praw Osób Starszych oraz Grupa robocza do opracowania, monitoringu i ewaluacji zadań priorytetowych programów współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz innych działań w zakresie pożytku publicznego. Łącznie mieszkańcy i organizacje pozarządowe w konsultacjach społecznych organizowanych przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przekazali 49 uwag.

Wraz z końcem 2021 r. rozpoczęto 1 proces konsultacji społecznych, którego zamknięcie zaplanowano na styczeń 2022 r.

Przeprowadzono również konsultacje wieloletniego Programu współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2022-2027. W 4 spotkaniach konsultacyjnych uczestniczyli przedstawiciele 55 organizacji (łącznie 63 osoby). Zebrany materiał posłużył do uzupełnienia projektu programu współpracy oraz do potwierdzenia zawartych w nim treści.

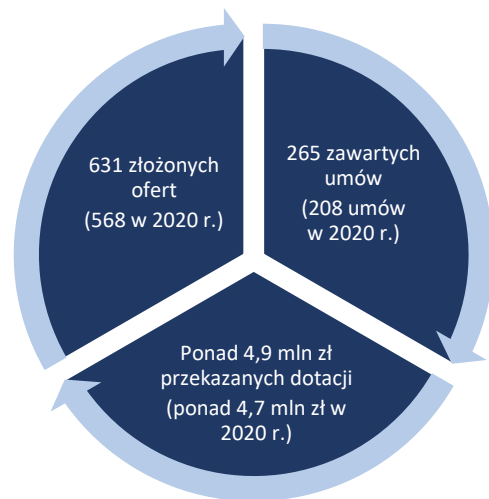
Ponadto w 2021 r. przeprowadzone zostały konsultacje społeczne projektu programu regionalnego na lata 2021-2027 *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur*. Uwagi zgłosiło 12 organizacji pozarządowych.

- *Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych*

Współpraca w tym obszarze odbywa się przede wszystkim poprzez zlecenie organizacjom pozarządowym zadań publicznych samorządu województwa wymienionych w rocznym programie współpracy, głównie po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert. W 2021 r. zarząd województwa ogłosił 21 otwartych konkursów ofert na zadania realizowane w 2021 r. Udział organizacji pozarządowych w realizacji zleconych zadań publicznych Samorządu Województwa przedstawia diagram nr 73.

Organizacje pozarządowe realizując zadania publiczne samorządu województwa wnoszą swój udział własny w postaci wolontariatu, pracy społecznej członków organizacji (w 2021 r. wartość pracy społecznej/wolontariatu stanowiła ok. 11,5% wartości zrealizowanych przez NGO zadań zleconych), a także środków finansowych pozyskanych z innych źródeł – publicznych lub prywatnych. Innym rodzajem wkładu jest włączenie do zadania zasobów materialnych organizacji, pomieszczeń, urządzeń itp. Jest to, oprócz najważniejszego aspektu społecznego zlecenia zadań publicznych JST organizacjom obywatelskim, ważny, ekonomiczny argument podejmowania współpracy z NGO przez samorządy.

Diagram 73. Realizacja konkursów dla organizacji pozarządowych w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego

Zlecenie zadań publicznych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego jest najpopularniejszą, jednak nie jedyną formą współpracy z partnerami społecznymi w zakresie wykonywania zadań własnych JST. Realizując zadania publiczne z zakresu podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej oraz pielęgnowania polskości, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego współpracuje z organizacjami kombatanckimi i zrzeszającymi osoby represjonowane z regionu, a także organizacjami patriotyczno-historycznymi oraz młodzieżą szkolną, samorządami oraz wojskiem.

W 2021 r. po raz pierwszy zorganizowano uroczyste obchody Dnia Pamięci Ofiar Obu Totalitaryzmów na Warmii i Mazurach przypadające na 18 stycznia 2021 r. Dzień ten został ustanowiony Uchwałą Nr XVI/294/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 maja 2020 r. *w sprawie przyjęcia apelu dotyczącego corocznego czczenia pamięci Ofiar tragedii spowodowanych przez oba totalitaryzmy, do jakich doszło w regionie, w szczególności w latach 1939-1956, w tym w formie honorowania Dnia Pamięci Ofiar Obu Totalitaryzmów na Warmii i Mazurach* w dniu 18 stycznia co roku, począwszy od 2021 r. Obchody odbyły się w Działdowie z dużym zaangażowaniem miejskiego i powiatowego samorządu. W ramach organizacji ww. *Dnia*, w 2021 r. podjęto następujące działania:

- Pisemna korespondencja z regionalnymi JST, informująca i promująca obchody związane z Dniem Pamięci Ofiar Obu Totalitaryzmów na Warmii i Mazurach;
- Produkcja spotu telewizyjnego oraz 2 spotów radiowych informujących o wydarzeniu mieszkańców województwa (emisja w Radio Olsztyn, TVP3 Olsztyn i TV Mazury);
- Druk publikacji popularno-naukowej o historii ofiar i więźniów niemieckiego oraz sowieckiego obozu w Działdowie pt. *Niemieckie i sowieckie zbrodnie na Ziemi Działdowskiej (1939-1945)* – wersja elektroniczna publikacji dostępna jest na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego;
- Zorganizowanie spotkania autorskiego w związku z wydaniem ww. publikacji, połączonego z przekazaniem książki zainteresowanym w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Olsztynie (13 września), w którym wzięło udział ok. 60 osób;
- Realizacja konkursu dla młodzieży z regionu na opracowanie projektu graficznego logo symbolizującego uhonorowanie Pamięci Ofiar Obu Totalitaryzmów na Warmii i Mazurach.

Samorząd Województwa prowadził również inne działania w obszarze podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej oraz pielęgnowania polskości:

- Współorganizowano wraz z Akcją Katolicką Archidiecezji Warmińskiej Sztafetę Rowerową ku czci Męczenników Stanu Wojennego, mającą na celu upamiętnienie ks. Jerzego Popiełuszki oraz innych osób zamordowanych podczas stanu wojennego przez komunistów. W sztafecie wzięło udział ok. 50 osób.

- Z inicjatywy depozytariuszy *Testamentu więźniów pierwszego transportu* do niemieckich obozów koncentracyjnych wywieszono przed siedzibami Urzędu Marszałkowskiego tabliczki z czerwonym trójkątem z literą P (14 czerwca).
 - Przekazano Fundacji na Rzecz Pomocy Dzieciom z Grodzieńszczyzny upominki i materiały promujące nasz region, z przeznaczeniem na uhonorowanie zwycięzców quizu historycznego poświęconego historii Polski (lipiec).
 - Uczestnictwo, na zaproszenie Związku Sybiraków Zarządu Oddziału w Olsztynie, w uroczystych obchodach Dnia Sybiraka (wrzesień). Dzień ten był także dniem otwarcia Muzeum Pamięci Sybiru w Białymstoku.
 - Współorganizowano spotkanie świąteczno-opłatkowe Stowarzyszenia Dzieci Wojny w Polsce, Oddział w Mrągowie (grudzień). W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Stowarzyszenia z Mrągowa oraz z kół: giżyckiego, mikołajskiego, Piecek, Mrągowa.
- *Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie infrastruktury współpracy, tworzenie warunków do społecznej aktywności.*

Oprócz najczęstszej formy współpracy, tj. zlecenia zadań publicznych i udzielania na ten cel dotacji, współpraca z organizacjami pozarządowymi odbywa się poprzez wspólne wydarzenia, inicjatywy, konferencje, szkolenia itp., przyczyniające się do zwiększenia potencjału organizacji. Samorząd również, w miarę możliwości, bezpłatnie użycza swoich pomieszczeń na działalność organizacji, przekazuje materiały promocyjne, uczestniczy w organizowanych przez nie wydarzeniach, umieszcza informacje na swojej stronie internetowej www.warmia.mazury.pl. Jednym z takich wspólnych przedsięwzięć, mającym znaczenie dla promocji działalności obywatelskiej, pozarządowej są coroczne *Warmińsko-Mazurskie Fora Organizacji Pozarządowych* oraz *Konkurs Godni Naśladowania*.

W 2021 r. odbyła się 17. edycja Konkursu *Godni Naśladowania* organizowanego przez Radę Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego we współpracy z samorządem województwa i pod honorowym patronatem marszałka województwa. Konkurs odbył się w 4 kategoriach przedstawionych na diagramie nr 74. Przyznano 4 statuetki oraz 10 wyróżnień.

Diagram 74. Wyniki konkursu *Godni Naśladowania*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego Urzędu

Forum Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego odbyło się 10 grudnia 2021 r. w Olsztynie. W związku z trwającą pandemią COVID-19 spotkanie odbyło się z ograniczeniem uczestników (do ok. 80 osób). Miało charakter uroczysty (Gala Konkursu *Godni Naśladowania*) oraz merytoryczny (szkoleniowy).

Kolejnym ważnym zagadnieniem mającym wpływ na rozwój sektora pozarządowego naszego regionu jest wsparcie rozwoju wolontariatu. Bez osób zaangażowanych społecznie, wrażliwych i gotowych do bezpłatnej pracy na rzecz innych oraz swojego środowiska lokalnego, nie byłoby organizacji pozarządowych. W 2021 r. z budżetu Województwa przekazano ok. 80 tys. zł (tj. o 36 tys. zł więcej niż w 2020 r.) bezpośrednio na rozwój wolontariatu, w wyniku czego wsparto 9 zadań zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym (tj. o 7 mniej niż w 2020 r.). Ich tematyka dotyczyła rozwoju wolontariatu, jego promocji czy szkoleń dla wolontariuszy i koordynatorów wolontariatu. Jak co roku samorząd województwa wsparł i włączył się w organizację obchodów *Międzynarodowego Dnia Wolontariusza*. Podczas uroczystości Regionalne Centrum Wolontariatu z Elbląga uhonorowało wolontariuszy z Warmii i Mazur, laureatów regionalnego etapu konkursu *Barwy Wolontariatu*. W 2021 r. odbyła się XXI edycja Konkursu. Do konkursu zgłoszono 42 wolontariuszy (osób indywidualnych lub grup wolontariuszy, np. kół wolontariatu), a kapituła wyłoniła 10 laureatów. Gala konkursu odbyła się 17 grudnia 2021 r. podczas *Gali Wolontariatu Województwa Warmińsko-Mazurskiego*, w której wzięło udział ok. 35 osób ze środowisk związanych z wolontariatem, zarówno wolontariuszy, jak i ich opiekunów. W związku z trwającą pandemią COVID-19 Gala odbyła się on-line.

Diagram 75. Wsparcie rozwoju wolontariatu

9 zleconych zadań

80 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego.

Kolejnym konkursem promowanym przez samorząd województwa, który nagradza młodzież za aktywność wolontariacką, jest Samorządowy Konkurs Nastolatków *Ośmiu Wspaniałych* Fundacji *Świat na Tak* z Warszawy. *Ośmiu Wspaniałych* to również metoda wychowawcza, której celem jest promowanie pozytywnych, prospołecznych postaw młodzieży, działalności na rzecz innych, upowszechnianie wzajemnej życzliwości i współpracy, jako antidotum na agresję i brutalizację życia.

Samorzady mają bardzo duży wpływ na rozwój sektora pozarządowego. Bardzo ważna jest jakość współpracy podejmowanej lokalnie z organizacjami pozarządowymi przez administrację publiczną. W celu wzmocnienia tej współpracy samorząd województwa organizuje *Forum Pełnomocników Warmii i Mazur* skupiając osoby odpowiedzialne w JST za współpracę z organizacjami pozarządowymi na spotkaniach o charakterze informacyjno-szkoleniowym. W 2021 r. *Forum Pełnomocników Województwa Warmińsko-Mazurskiego* odbyło się 10 czerwca w trybie on-line w związku z trwającą pandemią COVID-19. Podczas *Forum* odbyło się szkolenie dla pełnomocników dotyczące:

- przepisów Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, w zakresie współpracy JST (gmin, powiatów, województw) z organizacjami pozarządowymi,
- zagadnień dotyczących opracowywania i uchwalania programów współpracy JST z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, tworzonych na podstawie art. 5a ust. 1 i 2 tej ustawy,

- aktualności w zakresie współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi w kontekście współpracy z samorządami gmin i powiatów,
- informacji z prac Konwentu Wojewódzkich Rad Działalności Pożytku Publicznego,
- rozliczania zadań zleconych NGO na podstawie osiągniętych rezultatów i zrealizowanych działań.

W Forum wzięło udział ok. 77 osób.

Mając na uwadze kluczowe znaczenie udziału młodzieży w rozwoju Warmii i Mazur, która niestety bardzo często po zakończeniu edukacji na poziomie szkoły średniej opuszcza nasz region, samorząd województwa podejmuje działania mające na celu włączenie tego środowiska w działalność lokalną i regionalną. Od 2015 r. przyznawane są organizacjom pozarządowym dotacje

na realizację programu wspierania inicjatyw młodzieżowych w województwie warmińsko-mazurskim. W 2021 r. przekazano na ten cel 70,5 tys. zł (o 7,1 tys. zł mniej niż w 2020 r.), wspierając 9 zadań. W 2021 r. odbyło się również II Forum Młodzieży Warmii i Mazur (3 oraz 26 listopada), dotyczące tego jakich umiejętności i wewnętrznych zasobów potrzebują młodzi ludzie oraz jak mogą je zdobywać i wzmacniać, aby radzić sobie z niekorzystnymi skutkami pandemii (kryzysów). Podczas spotkania, w odpowiedzi na wskazany problem, młodzież stworzyła 3 pomysły na projekty:

- 1) KLUB NIEBO – miejsce twórczego rozwijania swoich pasji i integracji młodzieży.
- 2) DOBRE MIEJSCE – placówka wspierania osób dyskryminowanych.
- 3) NIE JESTEŚMY PRZEDMIOTAMI – program empatycznych zajęć edukacyjnych.

Kolejnym działaniem samorządu województwa, mającym na celu wsparcie sektora pozarządowego, jest kampania społeczna *Wspieram Region – Kocham Wspieram – mój 1% dla organizacji pożytku publicznego z Warmii i Mazur*. Propaguje ona możliwość przekazania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacjom pożytku publicznego z Warmii i Mazur. W ramach akcji została zrealizowana kampania promocyjno-informacyjna o zasięgu wojewódzkim (kampania display, kampania na Facebooku), którą objęto ponad 42 tys. unikalnych użytkowników i uzyskano ponad 230 tys. odsłon strony. Ponadto wykonano 1 150 plakatów i 2 bilbordy. Współpracowano z Izbą Administracji Skarbowej w Olsztynie, regionalnymi mediami oraz Radą Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego. W 2021 r. podatnicy z regionu zadeklarowali na rzecz OPP ponad 25,6 mln zł (tj. o 2,1 mln zł więcej niż w 2020 r.), z czego ponad 5,5 mln trafiło bezpośrednio do organizacji naszego regionu (tj. o 0,2 mln zł więcej niż w 2020 r.). Co roku kwota zadeklarowanego 1% dla OPP rośnie.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego podejmuje współpracę z organizacjami pozarządowymi w różnych formach i zakresach. Szczegółowy jej opis jest przedstawiany w corocznych sprawozdaniach z realizacji programów współpracy, przekazywanych przez zarząd województwa Sejmikowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Diagram 76. Wsparcie inicjatyw młodzieżowych

9 zleconych zadań

70,5 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biuro Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego.

Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego (WRDS WM) jest regionalną instytucją dialogu społecznego. Powołana została 7 grudnia 2015 r. zarządzeniem Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego. WRDS WM to trzydziestu przedstawicieli: ze strony pracowników i pracodawców (po 12 osób) oraz rządowej i samorządowej (po 3 osoby) działających w czterech zespołach roboczych do spraw: ochrony zdrowia, dialogu i polityki społecznej, gospodarki i polityki regionalnej oraz oświaty. W 2021 r. odbyło się 6 posiedzeń Prezydium Rady, 4 posiedzenia plenarne, a także obradował zespół roboczy do spraw gospodarki i polityki regionalnej WRDS WM. Zajmowano się m.in.: zaopiniowaniem Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2021 r., poparciem Apelu Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego dotyczącego uwzględnienia problematyki kompleksowego zagospodarowania dolnej Wisły i budowy stopnia wodnego Siarzewo oraz zaopiniowaniem Wojewódzkiego Planu Transformacji.

Ponadto odbyło się szkolenie dla przedstawicieli WRDS WM (17-18 czerwca) oraz zorganizowano konferencję *Ustawa o rybactwie śródlądowym i jej wpływ na eksploatację i degradację polskich jezior – skutki oddziaływania na środowisko i gospodarkę, w tym na branżę turystyczną, w gminach z zasobami wodnym* (7 października w Olsztynie). Opracowany materiał z wnioskami zgłoszonymi przez uczestników konferencji został przekazany do: Ministra Infrastruktury, Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Przewodniczącego Rady Dialogu Społecznego oraz Przewodniczących WRDS w regionach. Podjęto 11 uchwał oraz przygotowano stanowiska, które zostały przekazane na szczebel centralny. Szeroka debata przedstawicieli różnych środowisk na temat regulacji prawnych, programów czy strategii pozwala zwrócić uwagę na aktualne potrzeby województwa, potencjalne zagrożenia oraz szanse rozwoju, a w konsekwencji uzyskać lepsze rozwiązania w obszarze polityki społeczno-gospodarczej. Dialog społeczny oraz obywatelski powinien być więc jak najszerszej wykorzystywany, jako jedno z ważniejszych narzędzi rozwoju silnego kapitału społecznego zarówno na poziomie lokalnym, jak i regionalnym oraz krajowym.

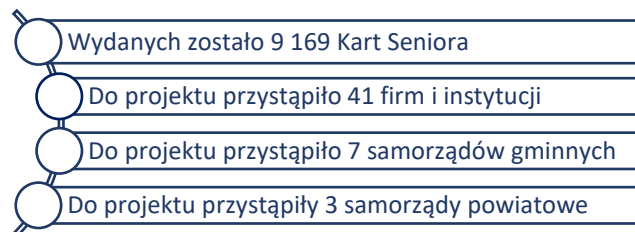

Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego 17 kwietnia 2018 r. podjął Uchwałę Nr 18/384/18/V w sprawie: przyjęcia i realizacji projektu *Warmińsko-Mazurska Karta Seniora*. *Warmińsko-Mazurska Karta Seniora* jest przeznaczona dla osób powyżej 60. roku życia, mieszkańców naszego regionu oraz innych zainteresowanych województw. Projekt służy realizacji

następujących celów:

- zwiększeniu dostępu Seniorom do usług kulturalnych, edukacyjnych, zdrowotnych, rehabilitacyjnych, sportowych, socjalnych, turystyczno-rekreacyjnych oraz innych dedykowanych im usług i produktów przez partnerów projektu;
- promowaniu przedsiębiorców i instytucji, jako przyjaznych seniorom (*srebrna gospodarka*);
- zwiększeniu dostępu seniorom do usług i produktów sprzedawanych przez instytucje i przedsiębiorstwa w całej Polsce – m.in. we współpracy z innymi samorządami województw;

Diagram 77. Realizacja projektu *Warmińsko-Mazurska Karta Seniora*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego.

- wsparciu seniorów poprzez wzmocnienie ich kondycji finansowej;
- promocji Województwa Warmińsko-Mazurskiego jako przyjaznego seniorom.

Na przestrzeni 2021 r. liczba wydanych Kart Seniora zwiększyła się o ponad 6%. Realizacja projektu *Warmińsko-Mazurska Karta Seniora* na koniec 2021 r. przedstawiona została na diagramie nr 77.

7.3. Promocja

Promocja regionu jest istotnym elementem kształtującym wizerunek województwa warmińsko-mazurskiego. Buduje markę regionu, poczucie przynależności i dumy wśród jego mieszkańców, generuje ruch turystyczny, wpływa na decyzje zakupowe i inwestycyjne. Dzięki niej możliwe jest wsparcie aktywności regionalnych przedsiębiorców poprzez zaprezentowanie ich firm, usług i produktów. Promocja jest również ważnym elementem działań eksportowych, gdyż dzięki niej możliwa jest ekspansja na rynki międzynarodowe. Niezależnie od tego, czy realizowane działania kierowane są na zewnątrz czy do wewnątrz regionu, ma to wpływ na jego rozwój, wzrost zainteresowania nim jako miejscem do wypoczynku, ale także do pracy i życia.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Promocja województwa warmińsko-mazurskiego odbywa się w trzech aspektach. Przede wszystkim dotyczy realizacji Strategii Marki Województwa Warmińsko-Mazurskiego, promocji gospodarczej regionu oraz informacji i promocji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

Diagram 78. Kierunki promocji województwa

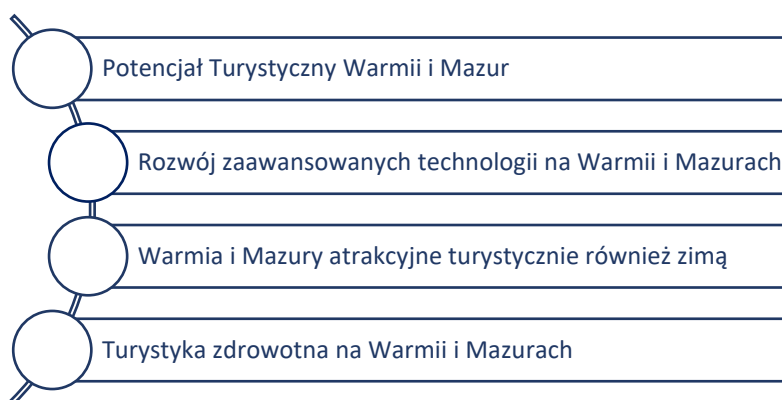
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Koordynacji Promocji.

Kluczowym dokumentem wytyczającym

kierunki działań promocyjnych dla Warmii i Mazur jest *Strategia Marki Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014+*. Proponowane w Strategii mechanizmy, cele oraz działania mają za zadanie poprawę stanu świadomości odbiorców, jakości życia mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego, a także jego promocję w kraju i za granicą. Powyższe cele realizowane były w 2021 r. między innymi poprzez:

- Realizację czterech spotkań *BIZNES WIR on-line – Wiedza. Inspiracje. Relacje*. Spotkania stanowiły cykl wideokonferencji on-line i poruszały istotne zagadnienia dla rozwoju regionu, przedstawione na diagramie nr 79. Każde ze spotkań podzielone było na oddzielne moduły – *Wiedza: materiał szkoleniowy,*

Diagram 79. Tematyka spotkań *BIZNES WIR on-line – Wiedza. Inspiracje. Relacje*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Koordynacji Promocji.

Inspiracje: przykłady osób, które osiągnęły sukces biznesowy w regionie, *Relacje:* współdziałanie samorządu z biznesem na zasadach networkingu. Podczas każdego ze spotkań:

- emitowane były filmy promujące region Warmii i Mazur jako atrakcyjne miejsce do rozwoju gospodarczego,
- miało miejsce merytorycznie powiązane z tematem danego odcinka emitowanego filmu, dłuższe wystąpienie Marszałka Województwa,
- w module *Relacje* brał udział przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego.

Wszystkie materiały zrealizowane w ramach cyklu 4 bezpłatnych spotkań on-line odebrało za sprawą sieci społecznościowych (posty sponsorowane i organiczne na platformie Facebook) niemal 150 tysięcy osób.

- Zakup usługi promocyjnej podczas X edycji *Programu E(x)plory*. Działania promocyjne realizowane były podczas Regionalnego Festiwalu Naukowego E(x)plory w Olsztynie (Województwo uzyskało tytuł *Gospodarza Festiwalu Naukowego E(x)plory w Olsztynie*) oraz finałowego wydarzenia Gdynia E(x)plory Week (Województwo uzyskało tytuł *Partnera Wspierającego E(x)plory*). Województwo promowane było również na stronie internetowej Festiwalu, gdzie zamieszczony został link do strony województwa, film promocyjny oraz nagranie wypowiedzi Marszałka Województwa. Przed rozpoczęciem uroczystej gali finałowej podczas Gdynia E(x)plory Week wyświetlony został film promocyjny województwa warmińsko-mazurskiego. Działanie to przyczyniło się do wzmocnienia marki regionu i promocji województwa jako miejsca przyjaznego kreatywnej młodzieży, studentom, naukowcom oraz firmom opartym na nowoczesnych technologiach, a także jako atrakcyjnej lokalizacji do organizacji ogólnopolskich wydarzeń naukowych, kulturalnych, szkoleniowych, biznesowych. Realizacja działań przedstawiona została na diagramie nr 80.

Diagram 80. Zakup usług promocyjnych podczas IX edycji Programu E(x)plory oraz Gdynia E(x)plory Week

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Koordynacji Promocji.

- Produkcję audycji o charakterze informacyjno-promocyjnym związanej z działalnością Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego i emisję na antenach regionalnych telewizji, tj. Telewizja Mazury, Telewizja Olsztyn, Truso TV, Telewizja KTK (marzec-grudzień). Celem działania była promocja województwa poprzez informowanie społeczeństwa regionu o realizowanych przez samorząd działaniach.
- Produkcję i emisję multimedialnego programu radiowo-telewizyjnego dotyczącego najistotniejszych spraw województwa warmińsko-mazurskiego w cyklu Barwy Warmii i Mazur (czerwiec-grudzień). Emisja odbyła się w takich mediach i social mediach jak: Telewizja

Kopernik, youtube na kanale Telewizji Kopernik, facebook na profilu Telewizji Kopernik, Radio Plus, Radio UWM FM, Meloradio. Celem było promowanie województwa poprzez informowanie społeczeństwa regionu o realizowanych na jego rzecz przez samorząd działaniach.

- Przeprowadzenie akcji społecznej *Wspieram region – Kocham, wspieram – mój 1% podatku dla organizacji pożytku publicznego z Warmii i Mazur* (styczeń-kwiecień). Kampania promocyjna akcji o zasięgu wojewódzkim została przeprowadzona głównie w przestrzeni internetu. Miała ona zwiększyć świadomość mieszkańców oraz wpłynąć na wzrost środków przekazywanych przez podatników z województwa warmińsko-mazurskiego dla organizacji pożytku publicznego z regionu. Wyniki akcji zostały przedstawione w rozdziale 6.2 *Dialog społeczny i współpraca z organizacjami pozarządowymi*.

- Druk oraz kolportaż magazynu *Warmia i Mazury. Region w którym warto żyć* (lipiec-grudzień). Zawiera on informacje na temat działań Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz informacje o tematyce społecznej, kulturalnej i gospodarczej związane z regionem (nakład wyniósł 6 tys. egzemplarzy). Efektami przedsięwzięcia była promocja województwa i jego marki poprzez informowanie mieszkańców o wydarzeniach, inicjatywach oraz przedsięwzięciach odbywających się w regionie.

Region, w którym warto żyć

- Publikację w magazynie lifestylowym *Made In Warmia & Mazury* o nakładzie 4 tys. egzemplarzy (maj-grudzień) dystrybuowanym w regionie i aglomeracjach ościennych, materiałów promujących województwo warmińsko-mazurskie. Materiały dotyczyły m.in. dziedzin związanych z promocją gospodarczą, turystyką, dziedzictwem kulturowym, sportem, innowacjami, rozdysponowaniem unijnych środków, prezentacją dobrych praktyk, wykorzystaniem nowych technologii oraz przedstawiających województwo warmińsko-mazurskie przez pryzmat jego mieszkańców, posiadających *#genWarmiiiMazur* – rodowitych Warmiaków i Mazurów oraz tych z wyboru, którzy tu pracują, żyją, inwestują lub spędzają wolny czas.

- Zakup usługi promocyjnej podczas wydarzenia *Olsztyn Green Festival 2021* (sierpień) wraz ze świadczeniami promocyjnymi w prasie ogólnopolskiej¹⁵ i na portalach internetowych ogólnopolskiego wydawcy¹⁶ (Agora, Wydawca Gazety Wyborczej). Przyczynił się do promocji marki naszego regionu i budowania wizerunku województwa jako zaangażowanego w życie społeczne oraz wspierającego działania na rzecz kultury, wzrostu aktywności społecznej i integracji społecznej. W wydarzeniu uczestniczyło ponad 20 tys. osób z całej Polski i z zagranicy.

¹⁵ W wydaniu ogólnopolskim Gazety Wyborczej (nakład 146 tys. egzemplarzy oraz 280 tys. prenumerat cyfrowych) oraz Gazecie Wyborczej o zasięgu lokalnym (nakład 4,5 tys. egzemplarzy oraz 5 tys. prenumerat cyfrowych).

¹⁶ 500 tys. odsłon materiałów promocyjnych.

- Zakup usługi promocyjnej promującej walory turystyczne regionu na rynku krajowym w oparciu o przewoźnika lotniczego (styczeń-grudzień). Kampania promująca walory turystyczne województwa warmińsko-mazurskiego realizowana jest przez Polskie Linie Lotnicze LOT na lotnisku (Chopina), w magazynie pokładowym oraz w systemie rozrywki pokładowej na trasach do Polski i z Polski oraz na terenie kraju. Logo Warmia Mazury umieszczone zostało także na kadłubie i stateczniku samolotu pasażerskiego wykonującego przez cały okres trwania kampanii (24 miesiące) regularne połączenia. Kampania ma spowodować wzrost świadomości podróżujących transportem lotniczym na temat możliwości atrakcyjnego spędzania czasu na Warmii i Mazurach.

- Zakup usługi promocyjnej podczas rejsu eco-mobilną jednostką naukowo-badawczą na szlakach polskiej żeglugi śródlądowej (maj-sierpień). Rejs zorganizowany był dla osób interesujących się ekologią i infrastrukturą wodną (AWF w Katowicach). Załoga testowała nowy ekologiczny napęd elektryczny. Rejs odbywał się z Raciborza przez Szczecin, Gdańsk, Elbląg, do Ławy/Ostródy. Zakup usługi przyczynił się do utrwalenia, a także upowszechniania wizerunku regionu Warmii i Mazur jako przyjaznego mieszkańcom, turystom, inwestorom, a także jako nie tylko wyjątkowo pięknego miejsca do życia i wypoczynku, ale również ECO-odpowiedzialnego, stawiającego na rozwój w harmonii ze środowiskiem naturalnym.

- Zakup usługi promocyjnej podczas IX edycji Festiwalu Kultury Średniowiecza *Masuria* w Rynie (sierpień). Wpłynęło to na zwiększenie wiedzy mieszkańców oraz turystów na temat regionu Warmii i Mazur oraz jego walorów, ukazanie bogatego kapitału województwa, nie tylko naturalnego i turystycznego, ale także kulturalnego i społecznego, wzmacnianie tożsamości i uczestnictwa w kulturze na poziomie lokalnym, upowszechnianie różnych form uczestnictwa w kulturze.

- Kampanię promocyjną z wykorzystaniem 150 nośników reklamy wielkoformatowej outdoorowej (citylight – 70 sztuk, billboard minimum 12 m² – 80 sztuk) na obszarze 10 województw południowej Polski (czerwiec). Kampania promująca walory turystyczne województwa warmińsko-mazurskiego miała spowodować wzrost świadomości mieszkańców południowej Polski na temat możliwości atrakcyjnego spędzania czasu na Warmii i Mazurach.

- Współorganizację wydarzenia pn. *Festiwal Weselnych Przebojów* (sierpień). Przyczyniła się do promocji Warmii i Mazur i budowania wizerunku województwa jako zaangażowanego w życie społeczne oraz wspierającego działania na rzecz kultury. Koncerty transmitowane były „na żywo” przez Telewizję Polsat, przy oglądalności ok. 3 mln widzów.

- Przeprowadzenie kampanii promocyjnej regionu w mediach ogólnopolskich poprzez zakup usługi promocyjnej w ramach wydarzenia *E-forum liderów samorządów* (czerwiec-lipiec). Celem kampanii było zwiększenie wiedzy potencjalnych inwestorów, turystów na temat regionu Warmii i Mazur i jego walorów. Pokazanie kapitału

ekonomicznego, społecznego i naturalnego województwa warmińsko-mazurskiego, zabranie ważnego głosu na forum krajowym wraz z liderami środowiska samorządowego poprzez opiniotwórczy dziennik (Rzeczpospolita).

- Zakup usługi promocyjnej podczas *V Kongresu Przyszłości* (listopad), w którym uczestniczyło ok. 500 osób. Przyczynił się do promocji marki regionu i budowania jego wizerunku jako zaangażowanego w życie społeczne oraz wspierającego działania na rzecz kultury, wzrostu aktywności i integracji społecznej. Zorganizowano trzy panele tematycznie związane z regionem i działalnością Samorządu: turystyczny, inwestycyjny i środowiskowy.
- Wydanie singla promocyjnego ze zrealizowanym we współpracy z firmą LUZ BROTHERS i zespołem HARLEM utworem i teledyskiem promującym województwo. Premiera utworu w mediach ogólnopolskich (rozdźwięnie radiowe¹⁷, telewizja¹⁸, internet).
- Przeprowadzenie kampanii promocyjnej regionu w mediach ogólnopolskich Gazety Wyborczej, lokalnym – olsztyńskim wydaniu, a także w serwisie Wyborcza.pl oraz newsletterze Gazety Wyborczej, poprzez zakup usługi promocyjnej w ramach plebiscytu *Supermiasta i Superregiony 2040* (marzec-grudzień). Usługa promocyjna była okazją do budowania wizerunku województwa warmińsko-mazurskiego jako regionu, który posiada duże możliwości rozwojowe oraz do dyskusji z liderami i ekspertami nad jego przyszłością.
- Udział w *Europejskim Kongresie Samorządowym* w Mikołajkach (grudzień), wydarzeniu organizowanym przez Instytut Studiów Wschodnich (organizatora Forum Ekonomicznego i Forum Regionów). *Europejski Kongres Samorządów* to platforma wymiany poglądów oraz miejsce spotkań liderów samorządowych, elit regionalnych z przedstawicielami administracji państwowej, organizacji pozarządowych, biznesu i partnerami zagranicznymi. Zróżnicowany program, na który złożyło się trzynaście ścieżek tematycznych, objął ponad 130 wydarzeń: bloki programowe, raporty, panele, warsztaty, wykłady, prezentacje oraz uroczystą galę. W wydarzeniu wzięło udział ponad 1000 osób, spośród których dystrybuowano materiały promocyjne dotyczące województwa. Na stoisku Województwa wyświetlane były materiały promocyjne dotyczące regionu, w tym regionalnego programu operacyjnego.
- Przeprowadzenie 9. edycji konkursu PRO WARMIA i MAZURY (nabór styczeń-marzec), którego celem jest wyłonienie najlepszych projektów z zakresu promocji, realizowanych na terenie

¹⁷ Komercyjnych i niezależnych, m.in. w Programie Pierwszym Polskiego Radia (Jedynka), Programie Trzecim Polskiego Radia (Trójka), w Audytorium 17 tj. grupie radiowej składającej się z 17 Rozdźwięni Regionalnych Polskiego Radia, 6 stacji miejskich w dużych miastach i 3 stacji nadających cyfrowo w technologii DAB +, m.in. Radio Kraków, Radio Opole, Radio Gdańsk, Polskie Radio Koszalin, Radio Olsztyn, Radio Szczecin, PIK, Polskie Radio Białystok, Radio Zachód, Radio Poznań, Polskie Radio dla Ciebie, Polskie Radio Lublin, Radio Wrocław, Radio Łódź, Radio Kielce, Polskie Radio Katowice, Polskie Radio Rzeszów,

¹⁸ Wywiady w telewizyjnej Panoramie, TVP info

województwa warmińsko-mazurskiego. Główną ideą Konkursu jest podnoszenie standardów działań marketingowych z zakresu promocji, prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz instytucje z województwa warmińsko-mazurskiego. Do konkursu zgłoszone zostały 22 projekty. Zgodnie z regulaminem w każdej kategorii przyznawana jest jedna nagroda główna i wyróżnienie. W kategorii promocja gospodarcza nagrodę główną otrzymał projekt *Akcja #ZłomNaWagęŻycia* zgłoszony przez Urząd Miasta i Gminy Lidzbark, a wyróżnienie zostało przyznane projektowi *7 Cudów Mazur – promocja gospodarcza obszaru Wielkich Jezior Mazurskich* zgłoszonemu przez Stowarzyszenie Wielkie Jeziora Mazurskie 2020. W kategorii promocja ogólna nagrodę główną otrzymał projekt „*Warmińska opowieść wigilijna – Pora jeziora*” – musical Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej zgłoszony przez Warmińsko-Mazurską Filharmonię im. F. Nowowiejskiego w Olsztynie, natomiast wyróżnienie zostało przyznane projektowi *Szlak Świętej Warmii* zgłoszonemu przez Powiat Olsztyński.

- Ewaluację i aktualizację dokumentu *Strategia Marki Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014+*. W ramach prac aktualizacyjnych przeprowadzone zostały m.in. analizy obowiązujących dokumentów, w tym strategicznych i powiązanych, badania marki Warmia i Mazury, benchmarking i analiza SWOT. W efekcie rozpoczętych jeszcze w 2020 r., a zakończonych w II kwartale 2021 r. prac zespołu roboczego, wspieranego przez firmę Synergia z Lublina, powstał dokument *Strategia Marki Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2021+*, zatwierdzony przez zarząd województwa w 2022 r.
- Przeprowadzenie II edycji otwartego konkursu ofert o nazwie OKO Promocji na realizację zadań publicznych z zakresu promocji województwa warmińsko-mazurskiego przez organizacje pozarządowe (nabór luty-marzec). Celem Konkursu jest wsparcie oraz zachęcanie organizacji pozarządowych z województwa warmińsko-mazurskiego do podejmowania inicjatyw oraz realizacji przedsięwzięć na rzecz promocji regionu. W ramach zawartych umów zrealizowano 14 projektów promocyjnych (w 2020 r. było to 8 projektów).
- Wspólną organizację z Warmińsko-Mazurską Filharmonią im. Feliksa Nowowiejskiego w Olsztynie obchodów jubileuszowych z okazji 75-lecia Filharmonii (listopad), w tym wspólne wydanie jubileuszowej publikacji.
- Kampanię społeczną *#Gen Warmii i Mazur* w social mediach (marzec-lipiec), w ramach której opublikowano 19 postów¹⁹. Ideą akcji jest prezentacja mieszkańców regionu oraz osób z nim związanych. Pokazanie wybitnych ludzi, którzy prowadzą z sukcesem innowacyjne przedsiębiorstwa, nie boją się wyzwań, wyróżniają się swoją energią, kreatywnością w Polsce i na świecie. Promocja kampanii była również przedmiotem usługi promocyjnej świadczonej na rzecz Województwa przez Elbląski Klub Sportowy START Elbląg w mediach społecznościowych (3 217 odsłon na Facebooku), podczas wydarzeń, w których uczestniczyli reprezentanci klubu (grudzień) oraz poprzez wydanie kalendarza na 2022 r. (nakład 250 szt.).

¹⁹ Na dzień 18.05.2022 r. posty osiągnęły łączny zasięg ponad 40 tys. wyświetleń.

- Województwo Warmińsko-Mazurskie zostało jednym z partnerów konkursu *Sternik. Cała Naprzód!*, organizowanego przez Bank Gospodarstwa Krajowego Region Warmińsko-Mazurski w Olsztynie. Głównym celem przedsięwzięcia jest nagrodzenie firm, szpitali, jednostek administracji (w tym JST) lub NGO z województwa warmińsko-mazurskiego, które pomimo trwającej epidemii COVID-19, wyróżniły się na tle innych, najlepiej wykorzystując dostępne środki na utrzymanie miejsc pracy, płynności, rozwój produktów, dostosowanie do nowych warunków rynkowych. Uczestnicy konkursu, dzieląc się swoimi doświadczeniami, mogli umocnić relacje z klientami, partnerami biznesowymi i kooperantami oraz promować swoją markę, dzięki możliwości posługiwania się znakiem konkursu *Sternik. Cała naprzód!*. Kapituła Konkursu wybrała 16 laureatów w kategorii Firmy, 7 w kategorii Administracja, 10 w kategorii Szpitale i 3 w kategorii Organizacje NGO. Przyznane zostały również 2 Nagrody Specjalne BGK.

Diagram 81. Realizacja projektu Wsparcie dla sieci centrów obsługi inwestorów i eksporterów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Koordynacji Promocji.

Szczególnym rodzajem promocji jest prowadzenie działań z zakresu polityki inwestycyjnej oraz promocji gospodarczej, podejmowanych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego na rzecz ekonomicznego rozwoju regionu. W obszar ten wpisuje się działalność Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE) w zakresie obsługi inwestora pro-biz, która obejmuje obsługę krajowych i zagranicznych inwestorów zainteresowanych prowadzeniem

działalności gospodarczej na Warmii i Mazurach, a także usługi pro-eksport, obejmującej pomoc w nawiązywaniu kontaktów z firmami zagranicznymi. W 2021 r. COIE obsłużyło 16 zapytań inwestycyjnych i 7 zapytań exportowych.

COIE odpowiadało również za realizację konkursu *Grunt na Medal* w województwie warmińsko-mazurskim w ramach ogólnopolskiego konkursu organizowanego przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu. Celem inicjatywy jest wyłonienie w każdym województwie najlepiej przygotowanych terenów przeznaczonych pod inwestycje przemysłowe oraz ich promocja. Zwycięzcą w województwie warmińsko-mazurskim w 2021 r. został teren o pow. 3,4 ha przy ul. Żuławskiej w Elblągu.

Przeprowadzono również kampanię promocyjną terenów inwestycyjnych w mediach społecznościowych. Dotyczyła ona terenów, które zakwalifikowały się do II etapu konkursu *Grunt na Medal* w województwie warmińsko-mazurskim oraz terenów inwestycyjnych zlokalizowanych przy lotnisku w Szymanach, których właścicielem jest Samorząd Województwa. Celem kampanii było upowszechnienie wiedzy nt. dostępnych zasobów inwestycyjnych województwa warmińsko-mazurskiego, wzrost rozpoznawalności oferty inwestycyjnej wśród potencjalnych inwestorów, zaprezentowanie województwa jako atrakcyjnej lokalizacji pod inwestycje i miejsca przyjaznego inwestorom. Kampania realizowana była na portalu Facebook, a posty publikowano w języku polskim, angielskim i niemieckim. Zasięg kampanii to łącznie 121 290 osób.

W obszar szeroko rozumianej promocji gospodarczej regionu wpisują się również:

- Przeprowadzanie pierwszej edycji projektu *Nagrody Gospodarcze – Żagle Warmii i Mazur* (marzec-październik). Ma on na celu wyróżnienie i uhonorowanie podmiotów gospodarczych

prowadzących swoją działalność na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, istotnie przyczyniających się do rozwoju gospodarki regionalnej oraz przestrzegających zasad odpowiedzialnego biznesu, a tym samym promujących pozytywny wizerunek regionu oraz mających kluczowy wpływ na rozwój gospodarki województwa. Towarzyszyło mu prowadzenie kampanii (sierpień-listopad): informacyjno-rekrutacyjnej, informującej o projekcie i zachęcającej uprawnione podmioty do udziału w nim (zasięg regionalny) oraz promującej laureatów I edycji projektu (zasięg ogólnopolski). W 2021 r. nagrodzonych zostało łącznie 10 laureatów, 7 w kategorii *Żagle Warmii i Mazur* oraz 3 w kategorii *Produkt z Warmii i Mazur*.

- Organizacja X edycji Festiwalu Promocji Gospodarczej Warmii i Mazur (październik). Wydarzenie o charakterze konferencyjno-warsztatowym skierowane było do kadr odpowiedzialnych za promocję w JST (tj. do gmin i powiatów z województwa warmińsko-mazurskiego). W Festiwalu uczestniczyło ok. 150 osób: przedstawiciele komórek ds. promocji, rozwoju, inwestycji gospodarczych, przedstawiciele instytucji podległych samorządowi, instytucji regionalnych oraz lokalnych, instytucji otoczenia biznesu, placówek naukowych oraz przedsiębiorcy.

W województwie warmińsko-mazurskim w latach 2020-2023 realizowany jest projekt *Promocja gospodarcza Warmii i Mazur 2020+*. Jego celem jest wzrost konkurencyjności i atrakcyjności gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego poprzez wypromowanie oferty gospodarczej województwa w wymiarze krajowym i międzynarodowym, jak i wzrost napływu bezpośrednich inwestycji zewnętrznych (w tym zagranicznych) do regionu. W ramach projektu w 2021 r. zrealizowano następujące zadania:

- Aktualizacja serwisu współpracy gospodarczej invest.warmia.mazury.pl
Rozpoczęto aktualizację serwisu invest.warmia.mazury.pl, obejmującą opracowanie nowej szaty graficznej i rozbudowę serwisu o nowe funkcjonalności. Serwis będzie źródłem informacji dla potencjalnych inwestorów zainteresowanych ulokowaniem kapitału w województwie warmińsko-mazurskim, jak i dla przedsiębiorstw już funkcjonujących w regionie.

Poza bazą wiedzy i aktualnościami gospodarczymi z Warmii i Mazur strona będzie zawierała niezbędne informacje dotyczące ofert inwestycyjnych oraz eksportowych, jak również interaktywną bazę terenów inwestycyjnych zawierającą kluczowe informacje o gruntach i nieruchomościach dla inwestorów. Dodatkowo w serwisie znajdzie się przewodnik po procedurach inwestycyjnych oraz informacje o możliwościach dofinansowania dla przedsiębiorców.

Invest.warmia.mazury.pl stanowić będzie platformę współpracy pomiędzy potencjalnymi inwestorami, pracownikami Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów, funkcjonującym przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie a jednostkami samorządu terytorialnego będącymi w posiadaniu gruntów i zabudowań pod inwestycje. Serwis będzie dostępny również w językach: angielskim i niemieckim.

- Business Breakfast
29 czerwca 2021 r. oraz 20 lipca 2021 r. zostały zorganizowane konferencje *Business Breakfast* skierowane do przedstawicieli firm zagranicznych z krajów UE i/lub przedstawicieli oddziałów/spółek córek firm zagranicznych z krajów UE w Polsce, zainteresowanych szeroko rozumianymi inwestycjami, reinwestycjami lub relokacją przedsiębiorstwa/oddziału do regionu Warmii i Mazur. W pierwszym wydarzeniu wzięło udział 33 uczestników, pochodzących

m.in. z Austrii, Francji, Hiszpanii, Niemiec, Norwegii, Szwecji, Wielkiej Brytanii, Włoch, Szwajcarii, Danii, Finlandii oraz Czech. W drugim wydarzeniu wzięło udział 26 uczestników m.in. z Austrii, Włoch, Holandii i Niemiec.

- Misje przyjazdowe

6-7 maja 2021 r. oraz 11-12 maja 2021 r. zorganizowane zostały misje gospodarcze z przedsiębiorcami z województwa warmińsko-mazurskiego i z różnych krajów UE, które miały formę wirtualnych spotkań B2B. Łącznie wzięło w nich udział 10 przedsiębiorców z Warmii i Mazur oraz 10 przedsiębiorców z zagranicy. Przedsiębiorcy zagraniczni pochodzili z Włoch, Litwy, Łotwy, Chorwacji i Szwecji, reprezentując następujące branże: drzewno-meblarską, poligraficzną, konsultingową, chemiczną, obróbki metali, wystawienniczą, żeglarską oraz turystyczną. W trakcie zorganizowanych spotkań doszło do podpisania 4 listów intencyjnych między polskimi a zagranicznymi firmami.

- Konferencje meblarskie

24 czerwca 2021r. oraz 22 października 2022 r. zorganizowane zostały dwie konferencje dla branży meblarskiej, w których wzięło udział łącznie ok. 130 uczestników z branży meblarskiej oraz tzw. okołomeblarskiej (wyposażenie jachtów, wnętrza itp.) zarówno z województwa warmińsko-mazurskiego, jak i całej Polski. Głównym celem konferencji meblarskich była promocja Warmii i Mazur jako miejsca atrakcyjnego do prowadzenia biznesu w branży stanowiącej inteligentną specjalizację regionu oraz przekazanie wiedzy o aktualnych narzędziach eksportowych dla branży meblarskiej, sposobach poszukiwania poddostawców/kontrahentów w obecnej sytuacji rynkowej, a także o najnowszych zmianach w przepisach celnych na terenie UE oraz Anglii – część szkoleniowa z możliwością zadawania pytań.

- Otwarcia na Skandynawię

9 listopada 2021 r. odbyła się 8. edycja konferencji *Otwarcia na Skandynawię* (w formule on-line ze względów bezpieczeństwa w związku z pandemią COVID-19). Konferencja adresowana była do przedsiębiorców z Warmii i Mazur, a także ze Szwecji, Finlandii i Danii, przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego oraz instytucji otoczenia

biznesu wspierających współpracę gospodarczą pomiędzy Polską a Skandynawią. Główne cele wydarzenia to: przedstawienie potencjału inwestycyjnego Warmii i Mazur, prezentacja oferty eksportowej województwa warmińsko-mazurskiego oraz przybliżenie uczestnikom możliwości współpracy z krajami skandynawskimi. Honorowy patronat nad wydarzeniem objęły Ambasada Królestwa Danii, Ambasada Finlandii i Ambasada Szwecji. Udział w nim wzięło 72 uczestników, w tym 11 przedstawicieli przedsiębiorstw i instytucji otoczenia biznesu ze Skandynawii.

Innym zadaniem, wpisującym się w szeroko rozumiane działania promocyjne i wpływającym na rozwój Warmii i Mazur, jest upowszechnianie wśród mieszkańców regionu, a szczególnie przedsiębiorców, informacji o możliwościach aplikowania o środki z funduszy europejskich, w tym także środki w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego WiM 2014-2020. Działanie to jest możliwe dzięki funkcjonowaniu Sieci Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich.

Diagram 82. Działania informacyjne Sieci Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich w 2021 r.

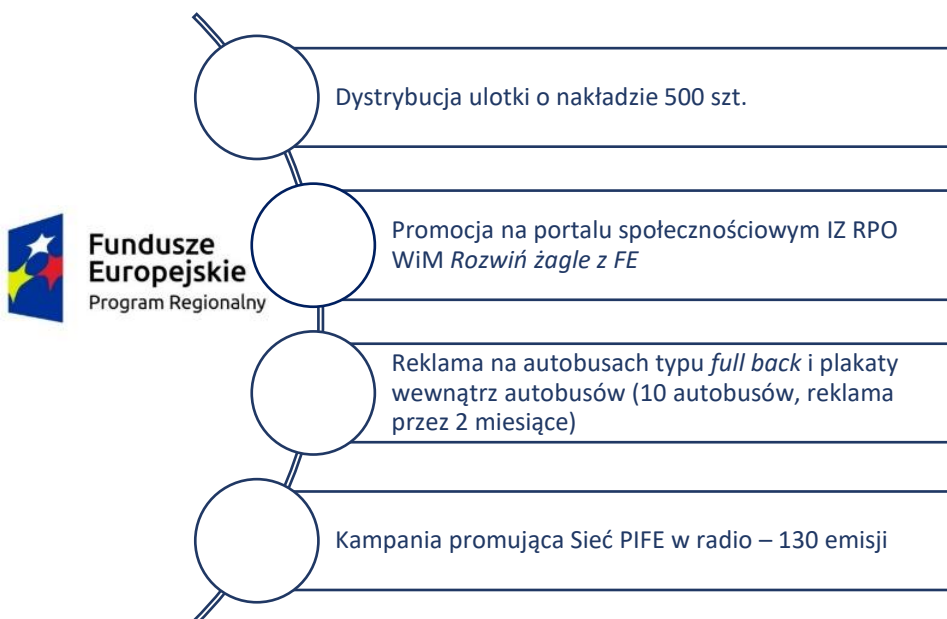

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Koordynacji Promocji.

W ramach realizacji zadań Województwa Warmińsko-Mazurskiego określonych w umowie dotyczącej realizacji projektu Pomocy Technicznej w 2021 r. zrealizowano szereg działań na rzecz beneficjentów i potencjalnych beneficjentów funduszy europejskich. Działania informacyjne realizowane w 2021 r. przedstawione zostały na diagramie nr 82.

W celu dotarcia do mieszkańców regionu z informacjami o działaniu Głównego Punktu Informacyjnego i Lokalnych Punktów Informacyjnych oraz zakresie ich usług w 2021 r. zrealizowano działania przedstawione na diagramie nr 83.

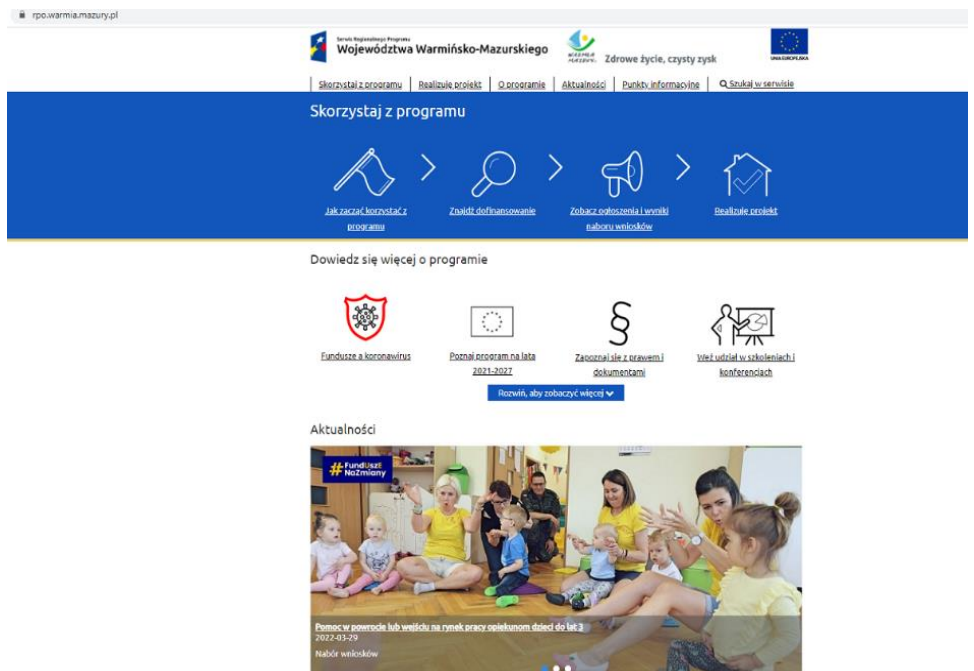
Diagram 83. Informacje o działalności GPI i LPI RPO WiM 2014-2020

Podstawowym źródłem wiedzy o Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2014-2020 WiM jest dla mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego serwis rpo.warmia.mazury.pl, administrowany przez Zespół Promocji RPO. Serwis ten w 2021 r. odnotował 1 285 691 odwiedzin (od początku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Koordynacji Promocji.

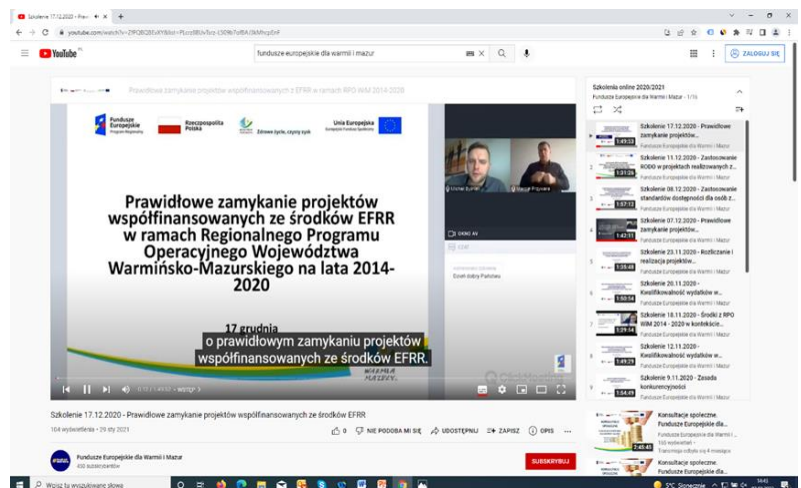
funkcjonowania zanotowano ponad 13 mln odwiedzin). Na stronach internetowych serwisu umieszczane były m.in. informacje o konkursach ogłaszanych w ramach RPO WiM (w tym także przeciwdziałających skutkom pandemii COVID-19), dobrych praktykach, konferencjach, spotkaniach informacyjnych i szkoleniach dla beneficjentów. W związku z pandemią COVID-19, w zakładce *Fundusze a koronawirus*, na bieżąco aktualizowano informacje dotyczące m.in. udogodnień i uproszczeń w realizacji projektów w czasie pandemii.

Dostarczaniu kompleksowej wiedzy beneficjentom realizujących projekty w ramach RPO WiM 2014-2020 służyły organizowane w 2021 r. szkolenia. Ze względu na pandemię miały one formułę on-line.

Trzy bloki tematyczne:

- Pomoc publiczna i pomoc de minimis w ramach RPO WiM 2014-2020;
- Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne w projektach współfinansowanych z EFS w ramach RPO WiM 2014-2020 – rozliczanie, wycena, ewidencja, finansowanie, zachowanie trwałości,
- Przeciwdziałanie nadużyciom finansowym i zagrożeniom korupcyjnym w procesie wdrażania i realizacji projektów z RPO WiM 2014-2020, przyciągnęły aż 175 osób. Szkolenia zostały zarejestrowane i umieszczone na kanale *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur* w serwisie YouTube.

W I kwartale 2021 r. zorganizowano kampanię outdoor *Jak Fundusze Europejskie zmieniały województwo warmińsko-mazurskie*, podczas której prezentowane były efekty projektów zrealizowanych z RPO WiM. Działania outdoorowe (3 siatki wielkoformatowe, mobilne nośniki reklamy, które przez 7 dni jeździły po ulicach każdego z 19 miast powiatowych w regionie) były wspierane także kampanią internetową i działaniami w stacjach radiowych. Integralnym elementem kampanii (służącym aktywizacji mieszkańców wokół efektów wdrażania RPO WiM) był konkurs skierowany do mieszkańców regionu oraz szkół. Zadaniem konkursowym było wykonanie pracy pokazującej jak RPO WiM wpłynęło na najbliższą okolicę. Pomimo lockdownu konkurs cieszył się dużym zainteresowaniem – wpłynęło 135 zgłoszeń od mieszkańców województwa i 38 ze szkół z całego regionu.

Utrwalanie w formie video tzw. dobrych praktyk pokazujących korzyści, jakie Fundusze Europejskie przynoszą mieszkańcom regionu to kolejne zadanie stojące przed Samorządem Województwa. W 2021 r. wyprodukowano 5 minireportaży prezentujących projekty finansowane z RPO WiM 2014-2020 oraz spot podsumowujący Program Regionalny. Emisja powyższych materiałów odbyła się w telewizji regionalnej (TVP3 Olsztyn), u 4 nadawców lokalnych (TV Olsztyn, TV Mazury, Truso TV, KTK Kętrzyn) oraz na kanale You Tube *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur* (441 subskrybentów).

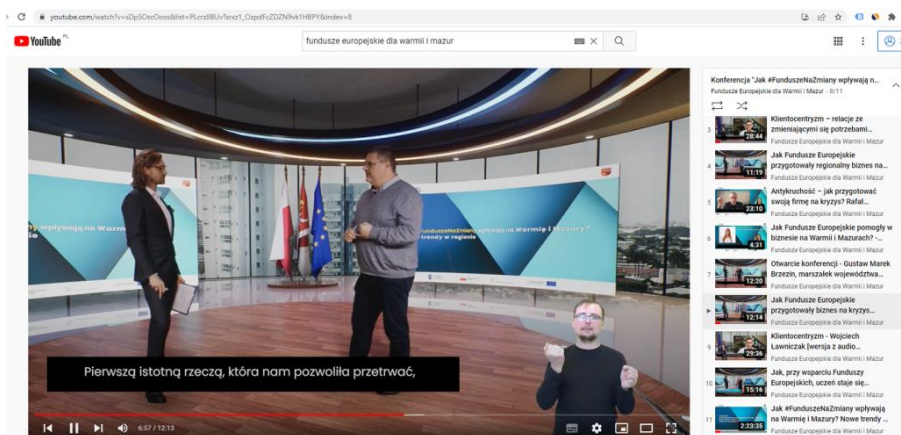
O 560 zdjęć z 28 projektów powiększyła się baza fotografii stanowiąca wsparcie graficzne przyszłych kampanii zachęcających do skorzystania z Funduszy Europejskich.

W III kwartale 2021 r. rozpoczęto publikację wkładek prasowych pt. *Fundusze na zmiany* w piątkowych wydaniach Gazety Olsztyńskiej i Dziennika Elbląskiego, których średni łączny nakład wynosi ponad 14 tys. egzemplarzy. W 4-stronnicowej wkładce opisywane są przede wszystkim interesujące projekty zrealizowane z RPO WiM 2014-2020. W 2021 r. wyemitowano 4 wkładki.

Dla adresatów Programu Regionalnego w 2021 r. zorganizowano dwie konferencje:

- transmitowaną online *Jak #FunduszeNaZmiany wpływają na Warmię i Mazury? Nowe trendy w regionie* (29.09.2021 r.). Podczas konferencji omawiano tematy związane z rozwojem firm, sposobami na kryzys wywołany pandemią, a to wszystko w kontekście wsparcia Funduszy Europejskich. Na wydarzenie zarejestrowało 285 osób, tym samym deklarując udział w konferencji (zapis konferencji umieszczony w serwisie You Tube odtworzono w sumie ponad 400 razy).

- stacjonarną *Fundusze Europejskie na przełomie perspektyw* (08.12.2021 r.). Tematem przewodnim było podsumowanie perspektywy 2014-2020 oraz plany na 2021-2027. Wśród prelegentów znalazł się prof. Jerzy Buzek, który mówił o unikalności Warmii i Mazur na tle innych regionów europejskich. W wydarzeniu wzięło udział 165 osób.

Samorząd Województwa, współorganizował z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej *Dni Otwarte Funduszy Europejskich* (17-19 września 2021 r.; forma hybrydowa). Celem tej akcji było pokazanie mieszkańcom województwa jak Fundusze Europejskie zmieniają region Warmii i Mazur. Dodatkowo była to okazja do podsumowania w gronie beneficjentów kończącej się perspektywy.

Wszystkie wydarzenia i zadania związane z komunikowaniem o RPO WIM są promowane na facebookowym profilu *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur*, obserwowanym przez 32 584 użytkowników.

INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

8. Infrastruktura i środowisko

8.1. Planowanie przestrzenne

Organy samorządu województwa sporządzają plan zagospodarowania przestrzennego województwa oraz audyt krajobrazowy, a także prowadzą analizy i studia oraz opracowują koncepcje i programy odnoszące się do obszarów i problemów zagospodarowania przestrzennego.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Audyt krajobrazowy województwa warmińsko-mazurskiego sporządzany jest dla obszaru województwa przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, na podstawie art. 38 a i 38 b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych (Dz. U. 2019 poz. 394).

Wynikiem audytu krajobrazowego będzie delimitacja krajobrazów, ich charakterystyka, ocena, wyznaczenie krajobrazów priorytetowych oraz rekomendacje i wnioski w zakresie planowania przestrzennego, ochrony środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu. Termin uchwalenia *Audytu krajobrazowego województwa warmińsko-mazurskiego* został wyznaczony przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego na 15 marca 2023 r. W 2021 r. prace nad *Audytem* były kontynuowane. Aktualnie dla wyznaczonych na obszarze województwa 1600 jednostek krajobrazowych formułowane są rekomendacje i wnioski w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazów, ich wartości przyrodniczych, kulturowych, zabytkowych oraz wartości widokowo-estetycznych.

W 2021 r. przeprowadzono następujące działania:

- *Okresowa ocena Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego wraz z oceną realizacji inwestycji celu publicznego.*

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503), plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlega okresowej ocenie przez zarząd województwa co najmniej raz w czasie kadencji Sejmiku. W 2021 r. dokonywany był przegląd zmian w zagospodarowaniu przestrzennym regionu w zakresie kluczowych uwarunkowań oraz przeprowadzana była ocena realizacji inwestycji celu publicznego określonych w Planie województwa. Wyniki przeglądu i oceny przedstawione zostaną Sejmikowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego w II połowie 2022 r.

- *Plan transportowy województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030*

Regionalny plan transportowy jest elementem wymaganym do spełnienia warunkowości ex ante dla 3 Celu Polityki *Lepiej połączona Europa* w ramach Funduszy Unijnych na lata 2021-2027. Zasadniczym celem *Planu transportowego województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030* jest identyfikacja realnych potrzeb w zakresie regionalnego systemu transportowego oraz wsparcie procesów decyzyjnych w tym zakresie. Zgodnie z przyjętymi założeniami wykonanie Planu zostało zlecone wykonawcy zewnętrznemu w trybie postępowania udzielenia zamówienia publicznego.

- Dla projektu programu regionalnego na lata 2021-2027 *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur* obligatoryjne jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Podstawa prawna przeprowadzenia oceny wynika z ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1057) oraz ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247 z późn. zm.). W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko opracowana została prognoza oddziaływania na środowisko, której celem jest określenie najbardziej prawdopodobnych skutków jakie może wywołać realizacja ustaleń FEWiM 2021-2027 w środowisku. Przeprowadzono jej konsultacje społeczne oraz uzyskano pozytywne opinie właściwych organów.

Zgodnie z przyjętym przez zarząd województwa Rzeczym Programem prac Warmińsko-Mazurskiego Biura Planowania Przestrzennego na 2021 r., sporządzane są, obok *Audytu krajobrazowego województwa warmińsko-mazurskiego* oraz zadań realizacyjnych i numeracji dróg powiatowych i gminnych, także opracowania, których wyniki zostaną wykorzystane w pracach nad *Funduszami Europejskimi Warmia i Mazury na lata 2021-2027*. Opracowania mają charakter studialno-analityczny, odnoszą się do bieżącej problematyki regionu z zakresu gospodarki przestrzennej i powiązanych z nią zagadnień związanych z infrastrukturą techniczną, gospodarką, ochroną środowiska. W 2021 r. w Biurze zostały wykonane opracowania takie jak:

- *Monitoring gospodarki wodno-ściekowej na obszarach wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego* - opracowanie cykliczne realizowane w oparciu o ankietyzację gmin, dające obraz zmian w zakresie inwestycji i planów dotyczących gospodarki wodno-ściekowej na obszarach wiejskich województwa.
- *Ocena wyposażenia w infrastrukturę techniczną w miastach powiatowych i ich strefach podmiejskich* – opracowanie miało na celu analizę i ocenę wyposażenia w infrastrukturę techniczną miast powiatowych i ich stref podmiejskich w kontekście wpływu na potencjał rozwojowy.

W 2021 r. zarząd województwa uchwalił 51 uchwał w sprawie nadawania numerów drogom gminnym lub powiatowym, na podstawie art. 10 ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tj. Dz.U. 2020 poz. 470, z późn. zm.) wobec 44 uchwał w 2020 r.

Wyrazem realizacji polityki przestrzennej w województwie warmińsko-mazurskim, określonej w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa* jest m.in. prowadzenie przez Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie w imieniu zarządu województwa spraw polegających na sporządzaniu informacji, uzgadnianiu i opiniowaniu projektów dokumentów planistycznych i decyzji lokalizacyjnych zgodnie z odpowiednimi przepisami.

Informacje o ilości sporządzonych w 2021 r. przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego informacji, uzgodnień lub opinii przedstawione zostały na diagramie nr 84.

Diagram 84. Uzgodnienia, opinie, informacje sporządzone przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

<p>Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego</p> <ul style="list-style-type: none"> Sporządzenie 189 informacji w odpowiedzi na wnioski o przystąpieniu do planów (203 w 2020 r.) Uzgodnienie 177 projektów planów (160 w 2020 r.) 	<p>Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin</p> <ul style="list-style-type: none"> Sporządzenie 27 informacji w odpowiedzi na wnioski o przystąpieniu do studium (27 w 2020 r.) Uzgodnienie 21 projektów studiów (23 w 2020 r.) 	<p>Inwestycje drogowe</p> <ul style="list-style-type: none"> Sporządzenie 93 opinii do projektów inwestycji drogowych (61 w 2020 r.)
<p>Inwestycje towarzyszące inwestycji w zakresie terminalu Świnoujście</p> <ul style="list-style-type: none"> Sporządzenie 2 opinii do projektów inwestycji 	<p>Lokalizacje inwestycji celu publicznego</p> <ul style="list-style-type: none"> Uzgodnienie 11 projektów decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego (19 w 2020 r.) 	<p>Ustalania warunków zabudowy</p> <ul style="list-style-type: none"> Uzgodnienie 1 projektu decyzji o ustaleniu warunków zabudowy (1 w 2020 r.)
<p>Uchwały reklamowe</p> <ul style="list-style-type: none"> Sporządzenie 1 opinii (2 w 2020 r.) 	<p>Wnioski o ustalenie lokalizacji inwestycji mieszkaniowych</p> <ul style="list-style-type: none"> Sporządzenie 12 informacji do wniosków (11 w 2020 r.) Sporządzenie 3 opinii do wniosków (2 w 2020 r.) 	<p>Plany zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> Sporządzenie 2 informacji w odpowiedzi na wnioski o przystąpieniu do planów (2 w 2020 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Warmińsko-Mazurskiego Biura Planowania Przestrzennego w Olsztynie.

8.2. Infrastruktura

Infrastruktura jest jednym z fundamentów rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego. Jej rozwój integruje zagadnienia społeczne i społeczno-gospodarcze z zagadnieniami środowiskowymi. Konieczność dalszego rozwoju szeroko rozumianej infrastruktury wynika z oceny aktualnego stanu spójności przestrzennej Warmii i Mazur z otoczeniem oraz spójności wewnętrznej. Nowoczesnej infrastruktury wymagają mieszkańcy chcący aktywnie uczestniczyć w globalnej wymianie wiedzy, chcący mieć otwarte możliwości przemieszczania się zarówno wewnątrz regionu, jak i w relacjach zewnętrznych.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Transport publiczny

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1944 z późn. zm.), organizatorem publicznego transportu zbiorowego, w zależności od zasięgu przewozów, jest gmina, związek międzygminny, powiat (miasto na prawach powiatu), związek powiatów, województwo lub minister właściwy do spraw transportu.

Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego został uchwalony przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego (uchwała nr XXX/582/2013 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 września 2013 r.).

Aktualizacja *Planu* została uchwalona w dniu 26 sierpnia 2015 r. uchwałą nr IX/2015/15 Sejmiku

Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Wojewódzkie kolejowe przewozy pasażerskie w ramach publicznego transportu zbiorowego przedstawione zostały w tabeli 1.

Tabela 1. Wojewódzkie kolejowe przewozy pasażerskie w ramach publicznego transportu zbiorowego

L.p.	Plan Transportowy wg. Aktualizacji. Planowane linie komunikacyjne w sieci połączeń kolejowych o charakterze użyteczności publicznej	Ilość poc.	Realizacja przewozów w 2021 r.	
			zgodnie z Umową IG-I.1/2021-2026 z dnia 23 listopada 2020 r. w ramach środków finansowych przewidzianych w Wieloletniej Prognozie Finansowej	Ilość poc.
1.	Linia Nr 9 odcinek Iława - Działdowo, Iława - Malbork	18	Linia Nr 9 odcinek Działdowo - Iława - Działdowo, Iława - Malbork - Iława	20
2.	Linia Nr 38 odcinek Ełk - Białystok	2	Linia Nr 38 odcinek Ełk - Grajewo - Ełk	8
3.	Linia Nr 204/9 odcinek Elbląg - Malbork - Tczew - Gdańsk - Gdynia	2	Linia Nr 204 odcinek Elbląg - Malbork - Elbląg	2
4.	Linia Nr 216 odcinek Olsztyn - Działdowo	10	Linia Nr 216 odcinek Olsztyn - Działdowo - Olsztyn	10

L.p.	Plan Transportowy wg. Aktualizacji. Planowane linie komunikacyjne w sieci połączeń kolejowych o charakterze użyteczności publicznej		Realizacja przewozów w 2021 r. zgodnie z Umową IG-I.1/2021-2026 z dnia 23 listopada 2020 r. w ramach środków finansowych przewidzianych w Wieloletniej Prognozie Finansowej	
		Ilość poc.		Ilość poc.
5.	Linia Nr 219 odcinek Olsztyn - Szczytno - Pisz - Ełk	16	Linia Nr 219 odcinek Olsztyn - Szczytno - Pisz - Ełk - Olsztyn	12
6.	Linia Nr 220/221 odcinek Olsztyn - Gutkowo - Braniewo	6	Linia Nr 221 odcinek Olsztyn - Braniewo - Olsztyn	0
7.	Linia Nr 220/204 odcinek Olsztyn - Bogaczewo - Elbląg	14	Linia Nr 220 odcinek Olsztyn - Elbląg - Olsztyn	14
8.	Linia Nr 353 odcinek Olsztyn - Iława - Toruń - Bydgoszcz	24	Linia Nr 353 odcinek Olsztyn - Iława - Jabłonowo Pom. - Olsztyn	25
9.	Linia Nr 353/38 odcinek Olsztyn - Korsze - Ełk	16	Linia Nr 353/38 odcinek Olsztyn - Korsze - Ełk - Olsztyn	8
10.	Linia Nr 353/9 odcinek Olsztyn - Iława - Gdańsk - Gdynia	2	Linia Nr 353/9 odcinek Olsztyn - Iława - Gdynia - Olsztyn	2
11.	Linia Nr 219/35 odcinek Olsztyn - Szczytno - Szymany Lotnisko - Wielbark	Wg umowy	Linia Nr 219/35 odcinek Olsztyn - Szczytno - Szymany Lotnisko - Wielbark	4
	Suma	110		105

Źródło: opracowanie własne Departamentu Infrastruktury i Geodezji.

W dniu 23 listopada 2020 r. Województwo Warmińsko-Mazurskie, jako Organizator publicznego transportu zbiorowego w rozumieniu art. 7 ust. 1 pkt. 5 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym podpisało z Operatorem POLREGIO sp. z o.o. (od 1.12.2021 r. POLREGIO S.A.) Umowę IG-I.1/2021-2026 o wykonywanie wojewódzkich kolejowych przewozów pasażerskich w ramach świadczenia usług publicznych na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego i województw sąsiednich w latach 2021-2026. Przedmiotowa Umowa zabezpiecza realizację przewozów kolejowych na terenie województwa na kolejne 6 lat przy rocznej pracy eksploatacyjnej od 3 000 000 do 3 000 500 pockm. Całkowita, planowana wartość Umowy wynosi 414 612 331 zł.

W 2021 r. uruchomiono 4 wojewódzkie linie komunikacyjne, na których wykonywane są przewozy autobusowe o charakterze użyteczności publicznej z wykorzystaniem środków Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych. Przewozy autobusowe odbywają się na następujących trasach:

- Braniewo - Orneta
- Iława - Nowe Miasto Lubawskie
- Giżycko - Węgorzewo
- Ełk - Gołdap Sanatorium

Celem tego działania jest przywracanie komunikacji autobusowej na liniach o niskiej rentowności, sukcesywne wypełnienie tzw. „komunikacyjnych białych plam”, czyli miejsc do których transport publiczny nie dociera lub w których istniejąca oferta przewozowa jest na tyle uboga, że nie zaspokaja potrzeb społecznych w oczekiwanym stopniu.

Infrastruktura drogowa

Podstawowym dokumentem strategicznym Zarządu Dróg Wojewódzkich jest *Strategia rozwoju Zarządu Dróg Wojewódzkich w Olsztynie na lata 2015-2022*, która wpisuje się w *Plan rozwoju sieci drogowej dróg wojewódzkich województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2012-2020 z perspektywą do roku 2030*. Wyznaczono trzy główne cele strategiczne oraz programy i działania określające sposoby osiągnięcia tych celów.

- *Przywrócenie pełnej przejezdności sieci dróg wojewódzkich*

Realizowano działania mające w celu wyeliminowanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężarowych i wielkogabarytowych przez podnoszenie nośności dróg i obiektów inżynierskich oraz likwidację ograniczeń skrajni (szczególnie na mostach). W 2021 r. w tym obszarze ZDW realizował 2 zadania, uzyskując dofinansowanie z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg:

1. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 604 na odc. Robaczewo – Drogowy Odcinek Lotniskowy – Wielbark* - w 2021 r. zakończono roboty budowlane na odcinku: Drogowy Odcinek Lotniskowy – Wielbark oraz rozpoczęto realizację robót budowlanych na odcinku: Robaczewo – Drogowy Odcinek Lotniskowy. Zakończenie wszystkich robót budowlanych planowane jest na IV kwartał 2022 r.
2. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej 513 Lidzbark Warmiński – Wozławki*. W 2021 r. uzyskano wymagane przepisami szczególnymi decyzje, pozwolenia, uzgodnienia i opinie oraz decyzję o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej. Ogłoszono przetargi na wykonawcę robót budowlanych i inżyniera kontraktu. Rozpoczęcie robót budowlanych planowane jest na II kwartał 2022 r.

Ponadto w 2021 r. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie realizował następujące projekty z RPO WiM 2014-2020 (projekty, na których odbywały się roboty budowlane):

- Rozbudowa DW nr 507 na odc. Wola Lipowska – Pieniężno (zakończono w X.2021 r.),
- Rozbudowa DW nr 512 na odc. Pieniężno – Bartoszyce (nadal trwają roboty).
- Rozbudowa DW nr 527 na odc. Łukta – Olsztyn (nadal trwają roboty).

Trwało również postępowanie przetargowe (sprawdzanie ofert) dot. projektu *Mazurska Pętla Rowerowa/Etap II* oraz przygotowanie dokumentacyjne projektów:

- Rozbudowa DW 651 Gołdap – granica województwa (w grudniu 2021 r. uzyskano zezwolenie na realizację inwestycji drogowej ZRID),
- Rozbudowa DW 592 Kętrzyn – Giżycko (dokumentacja w trakcie realizacji),
- Rozbudowa DW 527 Morąg – Łukta (dokumentacja zakończona - uzyskano decyzje ZRID).

- *Poprawa bezpieczeństwa*

- *Kompleksowa budowa sieci tras rowerowych i urządzeń UTO w województwie warmińsko-mazurskim*

W wyniku wzrostu natężenia ruchu na drogach publicznych, zmian klimatu, potrzeby ograniczania emisji

Diagram 85. Budowa sieci tras rowerowych

1 650 km

2 mld zł

Źródło: opracowanie własne Departamentu Infrastruktury i Geodezji.

CO₂ i kształtowania stylu życia mniej uciążliwego dla środowiska i ludzi, Zarząd Dróg Wojewódzkich w 2021 r. zainicjował projekt *Kompleksowa budowa sieci tras rowerowych i urzędzeń UTO w województwie warmińsko-mazurskim*. Jest on zorientowany na poprawę bezpieczeństwa na drogach publicznych i na zmiany w Unii Europejskiej w kierunku bardziej zrównoważonego rozwoju i koegzystencji ze środowiskiem naturalnym. Celem jest rozwój spójnej sieci tras komunikacji rowerowej (dojazdy do pracy, szkoły, miejsc użyteczności publicznej, węzłów przesiadkowych), zwiększenie wykorzystania przez mieszkańców województwa zeroemisyjnych środków transportu dla wypełnienia obowiązków dnia codziennego, jak i możliwości wykorzystania czasu przeznaczanego na czynny wypoczynek i rekreację. Budowa tras rowerowych wpłynie bezpośrednio na poprawę bezpieczeństwa dzięki możliwości wyprowadzenia rowerzystów z poboczy drogi na dedykowane im bezpieczne i komfortowe drogi rowerowe. Planuje się budowę 1 650 km dróg rowerowych za kwotę ok. 2 mld zł.

– *Program budowy chodników przy drogach wojewódzkich*

W 2021 r. Zarząd Dróg Wojewódzkich kontynuował realizację *Programu budowy chodników przy drogach wojewódzkich*, który zakłada budowę chodników przede wszystkim w małych miejscowościach, gdzie występuje pilna potrzeba zwiększenia bezpieczeństwa przez oddzielenie ruchu pieszego od samochodowego. W programie

przyjęto 50-procentowy udział finansowy jednostek samorządu terytorialnego, na terenie których jest realizowane zadanie. W 2021 r. wykonano 7 takich zadań o łącznej wartości 6,6 mln zł, z czego 1,0 mln zł pozyskano z dotacji JST, a 5,6 mln to środki własne. Dzięki temu wybudowano ponad 3,16 km chodników. W 2021 r. w trakcie realizacji były jeszcze dwa zadania o wartości 1,5 mln, które zostaną ukończone w 2022 r. Program spotkał się z dużym zainteresowaniem oraz poparciem ze strony gmin i powiatów. W 2020 r. zrealizowano natomiast 9 takich inwestycji, których koszt wyniósł 5,3 mln zł.

Diagram 86. Program budowy chodników przy drogach wojewódzkich

7 inwestycji

6,6 mln zł

Źródło: opracowanie własne
Departamentu Infrastruktury i Geodezji.

– *Program odnowy nawierzchni*

W ramach tego programu Zarządu Dróg Wojewódzkich zrealizował w 2021 r. odnowę nawierzchni na kolejnych najbardziej zniszczonych odcinkach dróg wojewódzkich o łącznej długości 17,9 km za kwotę 11,0 mln zł (wobec 49,7 km za kwotę 20,6 mln zł w 2020 r.). Kontynuacja

Diagram 87. Program odnowy nawierzchni dróg

17,9 km dróg

11,0 mln zł

Źródło: opracowanie własne
Departamentu Infrastruktury i Geodezji.

programu w przyszłych latach jest w dalszym ciągu niezbędna, ale zależy będzie od możliwości finansowych Województwa i Zarządu Dróg Wojewódzkich.

– *Program naprawczy drogi wojewódzkiej nr 538*

To wieloletni program Zarządu Dróg Wojewódzkich, w którego realizację zaangażowane są JST powiatów: nowomiejskiego, działdowskiego i nidzickiego. W 2021 r. wykonano 1 zadanie dot. budowy ciągu pieszo-rowerowego w Biskupcu o wartości 577 tys. zł.

– *Program budowy i utrzymania parkingów*

Program ten powstał z myślą o zapewnieniu bezpieczeństwa podróżnym. Parkingi stworzone przy drogach wojewódzkich pozwalają na swobodne korzystanie z uroków natury podczas odpoczynku w czasie podróży, co w bardzo dużym stopniu zwiększa poziom bezpieczeństwa na drogach wojewódzkich. W ramach Programu powstało 31 takich miejsc na terenie całego województwa.

– *Program budowy stanowisk do ważenia pojazdów*

W 2021 r. oddano do użytku jedno stanowisko w ramach zakończonej rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 507 na odc. Wola Lipowska - Pieniężno (dofinansowanie w ramach RPO WiM 2014-2020).

– *Program Zielona Droga*

To powrót Zarządu Dróg Wojewódzkich do tradycji drogowców odpowiedzialnych za kształtowanie zieleni przydrożnej i opieki nad nią. Dzięki programowi zieleń jest odtwarzana, pielęgnowana, ratowane są historyczne aleje przydrożne. Także w ramach bieżącego utrzymania dróg oraz realizacji inwestycji drogowych

Zarządu Dróg Wojewódzkich dokonuje wielu nasadzeń drzew, które nie są formalnie objęte programem Zielona Droga. Nowych nasadzeń zawsze dokonuje się w bezpiecznej odległości od drogi. W 2021 r. dzięki *Zielonej Drodze* Zarząd Dróg Wojewódzkich wykonał nasadzeń 300 drzew. Poza programem *Zielona Droga*, w ramach bieżącej działalności Zarządu Dróg Wojewódzkich w 2021 r. posadzono kolejne 1922 drzewa przy drogach wojewódzkich, natomiast w ramach realizowanych inwestycji 3896 drzew.

Diagram 88. Program Zielona Droga

**Nasadzenia
i pielęgnacja
6 118 drzew (wobec
4 380 w 2020 r.)**

Źródło: opracowanie własne
Departamentu Infrastruktury i Geodezji.

• *Nowoczesne zarządzanie posiadanymi zasobami*

– *Standaryzacja bieżącego utrzymania dróg*

W latach 2018-2019 Zarząd Dróg Wojewódzkich wprowadził system jednorodnej informacji dotyczącej oznakowania dróg i organizacji ruchu, który usprawnia zarządzanie ruchem i wspomaga wiele działań z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego. W latach 2020-21 kontynuowano te prace, obejmując projektami stałej organizacji ruchu ponad 70% dróg wojewódzkich. W 2020 r. przeprowadzono generalny pomiar ruchu na drogach

wojewódzkich. Między innymi jego wyniki były podstawą do przeprowadzenia w grudniu 2021 r. zmian i aktualizacji standardów zimowego utrzymania dróg. W latach 2021-22 Zarząd Dróg Wojewódzkich przeprowadzi szczegółową analizę zasad i standardów letniego utrzymania dróg wojewódzkich. Wynikające z tej analizy zmiany planuje się wprowadzić w życie w 2023 r.

– *Program nowoczesnej ewidencji*

W ramach programu nowoczesnej ewidencji Zarząd Dróg Wojewódzkich korzysta z systemu obejmującego fotorejestrację i ewidencję całej sieci dróg wojewódzkich naszego regionu, który w bardzo skuteczny sposób usprawnia pracę w wielu aspektach działalności ZDW.

– *Program nowoczesnej diagnostyki*

W 2021 r. w ramach programu nowoczesnej diagnostyki zakończono proces kompleksowych pomiarów parametrów nawierzchni jezdni dla całej administrowanej sieci drogowej. Wykonano badania diagnostyczne na ponad 1 100 km dróg oraz opracowano plan utrzymania sieci drogowej. Dane zaimplementowano do Internetowego Systemu Udostępniania Informacji Drogowych.

Diagram 89. Program nowoczesnej diagnostyki

**Badania
diagnostyczne
1 100 km dróg**

Źródło: opracowanie własne Departamentu Infrastruktury i Geodezji.

– *Laboratorium drogowe*

Laboratorium drogowe będące w gestii Zarządu Dróg Wojewódzkich w Olsztynie funkcjonuje od 2016 r. W 2019 r. dokonano jego znaczącej rozbudowy i doposażono w nowoczesny sprzęt, natomiast w 2021 r. prowadzono intensywne badania laboratoryjne i polowe dotyczące jakości wbudowywanych materiałów i wykonywanych robót przy realizacji zadań inwestycyjnych na drogach wojewódzkich.

Infrastruktura lotnicza

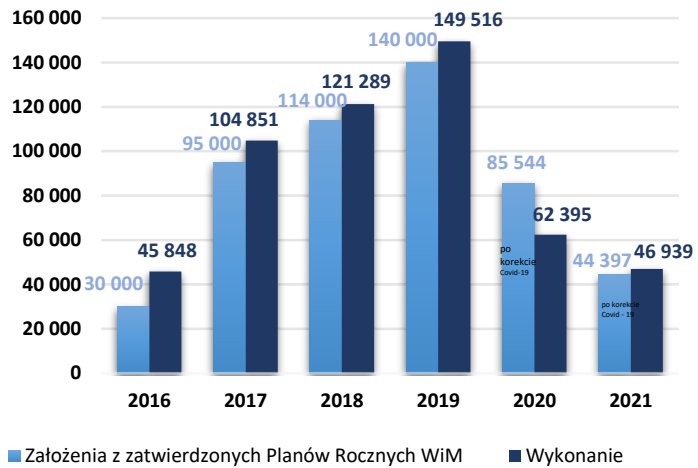
Port Lotniczy Olsztyn-Mazury w Szymanach, zarządzany przez Spółkę Warmia i Mazury Sp. z o.o., w 2021 r. kontynuował swoje działania mające na celu rozwój siatki połączeń, maksymalne wykorzystanie infrastruktury lotniskowej i okołolotniskowej oraz posiadane potencjału kadrowego.

W szóstym roku funkcjonowania Portu, Spółka kontynuowała działania mające na celu wzrost liczby odprawionych pasażerów, rozbudowę siatki połączeń rejsowych i czarterowych, zwiększenie ruchu CARGO, rozwój współpracy z biznesem, szkołami lotniczymi i wojskiem, ale również rozwój usług okołolotniskowych (co w głównej mierze jest związane z niestabilną sytuacją gospodarczą i negatywnymi czynnikami oddziałującymi na lotnisko i jego funkcjonowanie).

Pandemia COVID-19 i związany z nią kryzys branży lotniczej utrzymujący się od ponad roku, wymusił na Spółce podjęcie zdecydowanych kroków, mających na celu ochronę miejsc pracy i utrzymanie ciągłości operacyjnej portu, zapewniając obsługę lotów pasażerskich, szkoleniowych, medycznych, biznesowych i wojskowych. W 2021 r., w celu minimalizacji skutków drastycznych spadków liczby operacji i pasażerów w ruchu pasażerskim, wywołanych pandemią COVID-19, Spółka kontynuowała prowadzone od marca 2020 r. działania ograniczające koszty do niezbędnego minimum.

W 2021 r., pomimo ograniczeń związanych z dostępnością lotów oraz dynamicznie zmieniającymi się restrykcjami państwowymi w zakresie podróży lotniczych, pasażerowie Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury mogli skorzystać z całorocznych lotów do Londynu Luton, Londynu Stansted, Dortmundu oraz Krakowa, a także z dwóch nowych połączeń sezonowych realizowanych w okresie letnim - do Wrocławia i chorwackiej Rijeki.

Diagram 90. Ruch lotniczy w latach 2016-2021

Źródło: opracowanie własne Departamentu Infrastruktury i Geodezji

Statystyka połączeń lotniczych w 2021 r. przedstawiona została na diagramie nr 90.

Diagram 91. Statystyki połączeń lotniczych Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury

Wizzair: 154 operacje 16 109 pasażerów obłożenie 50,3%:	Luton: 12 operacji / 926 pasażerów / obłożenie 41,3%;	Ryanair: 184 operacje 17 954 pasażerów obłożenie 51,9%:	Stansted: 114 operacje / 10 307 pasażerów / obłożenie 48,1%;
	Dortmund: 142 operacje / 15 183 pasażerów / obłożenie 59,4%;		Wrocław: 70 operacje / 7 647 pasażerów / obłożenie 58,2%;
LOT: 304 operacje 11 627 pasażerów obłożenie 70,7%:	Kraków: 284 operacje / 10 406 pasażerów / obłożenie 54,3%;	GA: 2 242 operacje 1 254 pasażerów	Loty komercyjne: 2 242 operacje / 1 254 pasażerów
	Rijeka: 20 operacji / 1 221 pasażerów / obłożenie 87,2%		

Źródło: opracowanie własne Departamentu Infrastruktury i Geodezji.

W sumie w 2021 r. odprawiono 46 939 pasażerów (wobec 62 395 pasażerów w 2020 r.) a od początku działalności portu - 530 838 pasażerów. Jak pokazuje diagram 90. wpływ pandemii na funkcjonowanie

portu lotniczego był jednak znaczący. W latach 2016-2019 systematycznie rosła średnioroczna liczba odprawionych pasażerów, zaś 2021 r. to zaledwie 31,4% wartości z 2019 r. i 75,2% wartości z 2020 r.

W 2021 r. Port kontynuował współpracę z lokalnymi przedsiębiorcami oraz krajowymi i międzynarodowymi korporacjami, m.in. Michelin, Egger, Ikea Swedwood Group, Lagardere Travel Retail, Hertz, Avis. Z lotniska w Szymanach korzystali również operatorzy lotów biznesowych oraz VIP, m.in: Windrose Air Jets Charter, Jet Story, AMC Aviation, Queen Air, Airlink, Eurojet.

W ubiegłym roku Spółka Warmia i Mazury rozwijała także współpracę ze szkołami lotniczymi, w tym: Aviation ATSM (Gold Wings), Adriana Aviation Sp. z o.o., ACSL (Lotnicza Akademia Wojskowa), Smart Aero Flight Academy, Aero Poznań Sp z o.o., Sprint Air oraz IBEX. Oferta dostosowana do potrzeb branży lotniczej przyciągnęła na Mazury renomowaną szkołę pilotażu Bartolini Air, która w 2021 r. uruchomiła na lotnisku w Szymanach bazę szkoleniową z pełnym zapleczem noclegowym i administracyjnym, gotową do szkolenia m.in. przyszłych pilotów linii lotniczej Ryanair. Kontynuowano również współpracę z Lotniczym Pogotowiem Ratunkowym w zakresie obsługi operacji lotniczych ratujących ludzkie zdrowie i życie.

Port Lotniczy Olsztyn-Mazury obsługiwał również loty wojskowe, m.in. US Army, Polskich Sił Powietrznych, Brytyjskich Sił Powietrznych oraz Rumuńskich Sił Powietrznych.

W 2021 r. Spółka uzyskała pozwolenia wymagane do obsługi operacji lotniczych typu CARGO, czyli transportu towarów i poczty, co jest kluczowe w zakresie rozwoju tego sektora przewozów lotniczych na terenie Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury. Spółka nawiązała współpracę m.in. z PLL LOT S.A. w zakresie obsługi lotów CARGO tego przewoźnika. Port Lotniczy Olsztyn-Mazury został dodany do sieci transportowej RFS LOT'u, co umożliwi wybór lotniska w Szymanach jako tzw. portu wyjścia w bezpiecznym łańcuchu dostaw przesyłek lotniczych. Dzięki temu lokalni przedsiębiorcy zainteresowani wysyłką swoich produktów drogą lotniczą będą mogli nadać je na Mazurach, a te na pokładzie samolotu LOT'u będą kontynuowały swoją podróż do lotniska docelowego.

W 2021 r., zarządzająca Portem Lotniczym Olsztyn-Mazury Spółka podejmowała również kluczowe inwestycje okołolotniskowe dopełniające ruch pasażerski:

- Zakończono budowę dwóch hangarów dla statków powietrznych typu B, wraz z infrastrukturą towarzyszącą celem najmu dla szkół lotniczych oraz do obsługi technicznej samolotów i dobowego najmu.
- Kontynuowano realizację projektu *Dostosowanie infrastruktury lotniska Olsztyn-Mazury do II kategorii systemu ILS*. Jego głównym celem jest poprawa bezpieczeństwa wykonywania operacji lotniczych w strefie airside lotniska, a także zwiększenie dostępności komunikacyjnej portu, szczególnie w trudnych warunkach atmosferycznych. Projekt dofinansowany jest z Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury 2014-2020.
- Zaktualizowano *Plan Generalny lotniska Olsztyn-Mazury*, który zakłada rozwój działalności okołolotniskowych w tym rozwój terenów okołolotniskowych.

- Przygotowano lotnisko Olsztyn-Mazury infrastrukturalnie do przyjmowania statków powietrznych na długoterminowy parking/postój.
- Wpisano Port Lotniczy Olsztyn-Mazury do mapy sieci kompleksowej TEN-T (Transeuropejska Sieć Transportowa), na której koncentrują się działania unijne, w szczególności na odcinkach transgranicznych.
- Przyjęto do działania inicjatywę RESA, tj. *Rozwój Ekonomicznej Strefy Awiacji* (ang. Rising Economy Smart Aviation). RESA stawia na zrównoważony rozwój regionu w oparciu o zwiększenie jego dostępności komunikacyjnej. Swoim zasięgiem, Strefa RESA obejmuje Port Lotniczy Olsztyn-Mazury w Szymanach oraz tereny inwestycyjne położone w jego otoczeniu, kreując obszar aktywności gospodarczej wokół jedyne w Polsce północno-wschodniej lotniska. Ideą Strefy RESA jest realizacja projektów opartych o kluczowe zasady zrównoważonego rozwoju, w tym troskę o środowisko naturalne i lokalną społeczność, wdrażanie innowacyjnych technologii oraz bezpieczeństwo energetyczne.

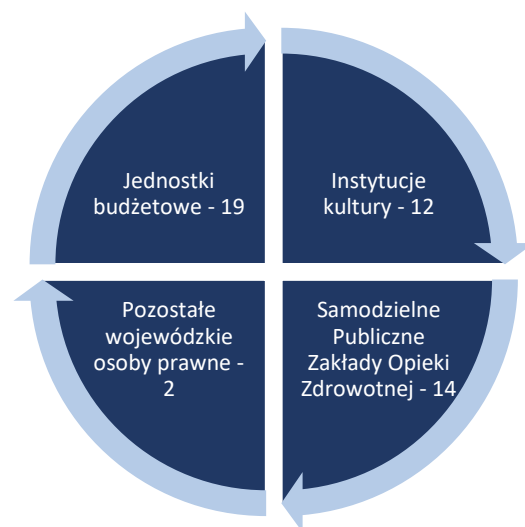
Na nieruchomościach, które posiada Województwo Warmińsko-Mazurskie planowane jest stworzenie zaplecza turystycznego oraz usługowo-przemysłowego wspierającego Port. Zarówno uzbrojenie terenów inwestycyjnych jak ich dalszy rozwój wymaga ścisłej współpracy pomiędzy Województwem Warmińsko-Mazurskim a Gminą Szczytno.

Wszystkie te działania stanowią dopełnienie ruchu pasażerskiego na lotnisku i mają na celu dywersyfikację przychodów portu, co docelowo ma doprowadzić do przekroczenia progu rentowności.

Mienie województwa

Stosownie do ustawy o samorządzie województwa (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 z późn. zm.) mieniem województwa jest własność i inne prawa majątkowe nabyte przez województwo lub inne wojewódzkie osoby prawne, czyli samorządowe jednostki organizacyjne, którym ustawy wprost nadają taki status oraz te osoby prawne, które mogą być tworzone na podstawie odrębnych ustaw wyłącznie przez Województwo. Nabycie mienia województwa następuje na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym i innych ustawach, a także w drodze przekazania mienia Skarbu Państwa oraz mienia Skarbu Państwa będącego we władaniu państwowych osób prawnych. Przekazanie województwu mienia Skarbu Państwa oraz mienia Skarbu Państwa będącego we władaniu państwowych osób prawnych, służącego realizacji zadań

Diagram 92. Liczba wojewódzkich jednostek organizacyjnych

Źródło: opracowanie własne Departamentu Infrastruktury i Geodezji.

województwa następowo na podstawie decyzji administracyjnej wojewody. Liczba wojewódzkich jednostek organizacyjnych przedstawiona została na diagramie nr 92.

Ogółem powierzchnia nieruchomości gruntowych będących w zasobie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na koniec 31.12.2021 r. wynosi 5 056,7214 ha (tj. o 1,19 % więcej niż w 2020 r.). Nieruchomości Województwa Warmińsko-Mazurskiego obejmują:

Diagram 93. Powierzchnia nieruchomości Województwa

5 056,7214 ha
powierzchni w zasobie
Województwa

Źródło: opracowanie własne Departamentu Infrastruktury i Geodezji.

- nieruchomości stanowiące drogi wojewódzkie: 4 421,7720 ha,
- pozostałe nieruchomości: 634,9494 ha, w tym w szczególności:
 - *Zdrowie* (nieruchomości samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej) - 71,4465 ha,
 - *Inne Jednostki* (Wojewódzki Urząd Pracy, Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego) - 0,1476 ha,
 - *Edukacja* (Szkoły Policealne w Olsztynie, Elblągu i Ełku, Zespół Szkół z Ukraińskim Językiem Nauczania w Górowie Iławeckim, W-M Biblioteka Pedagogiczna w Olsztynie, W-M Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie) - 5,6919 ha,
 - *Parki Krajobrazowe* (nieruchomości w zarządzie: Parku Krajobrazowego Wysoczyzny Elbląskiej w Elblągu, Parku Krajobrazowego Puszczy Rominickiej w Żytkiejmach, Mazurskiego Parku Krajobrazowego w Krutyńi i Welskiego Parku Krajobrazowego w Jeleniu) - 0,8175 ha,
 - *Drogi* (nieruchomości w zarządzie Zarządu Dróg Wojewódzkich) - 6,8057 ha,
 - *Zarząd* (nieruchomości niezagospodarowane przez jednostki organizacyjne samorządu województwa, będące w bezpośrednim zarządzaniu przez Departament Infrastruktury i Geodezji) - 546,7659 ha (w tym grunty dzierżawione i będące w trwałym zarządzie Warmia i Mazury Sp. z o. o. - 544,9026 ha),
 - *Zarząd po ZMiUW* (nieruchomości przejęte do bezpośredniego zarządzania przez Departament Infrastruktury i Geodezji po zlikwidowanych zarządach melioracji w Olsztynie i Elblągu) - 3,2743 ha.

Nieruchomości te zostały przekazane w trwały zarząd (Edukacja, Drogi, Parki Krajobrazowe, Inne Jednostki), ustanowiono na nich ograniczone prawo rzeczowe i przekazano je w nieodpłatne użytkowanie SP ZOZ (Zdrowie) bądź są w bezpośrednim zarządzaniu przez Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Ponadto, w skład mienia Województwa Warmińsko-Mazurskiego wchodzi nieruchomości będące w użytkowaniu wieczystym, o łącznej powierzchni 136,5395 ha (stan na koniec 2021 r.).

Województwo jest udziałowcem i akcjonariuszem w pięciu spółkach kapitałowych, działających na podstawie ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych. Zestawienie spółek zaprezentowano w tabeli nr 2.

Tabela 2. Spółki kapitałowe, w których Województwo Warmińsko-Mazurskie jest udziałowcem i akcjonariuszem (stan na 31.12.2019 r.)

Lp.	Nazwa jednostki	Wartość udziałów/akcji	w %
1.	Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Olsztynie, Pl. Bema 3	5 749 000 zł Wartość akcji 1000 zł	100%
2	Porty Lotnicze <i>Mazury</i> sp. z o.o. Szczytno ul. Wielbarska 5	175 200 zł Wartość udziału 300 zł	5,49%
3	Spółka Warmia i Mazury Sp. z .o. o. w Szymanach	186 427 000 zł Wartość udziału 1000 zł	100%
4	Warmińsko-Mazurski Fundusz <i>Poręczenia Kredytowe</i> Sp. z. o. o. w Działdowie	500 000 zł Wartość udziału 10000 zł	7,27%
5	Spółka POLREGIO sp. z. o. o. ul. Kolejowa 1 w Warszawie	16 330 400 zł Wartość udziału 200 zł	2,65%
RAZEM		209 006 400 zł bez Spółki - Porty Lotnicze <i>Mazury</i> sp. z o.o. - spółka nieaktywna	

Źródło: opracowanie własne Departamentu Infrastruktury i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Wydatki poniesione w 2021 r. przez Województwo Warmińsko-Mazurskie w związku z gospodarowaniem mieniem wyniosły 893 359,44 zł (wobec 2 292 857,09 zł w 2020 r.).

Województwo Warmińsko-Mazurskie w 2021 r. uzyskało łączny dochód z tytułu wykonywania praw własności i innych praw majątkowych w wysokości: 2 620 934,15 zł (2 089 512,66 zł w 2020 r.).

Na dochód ten składają się m.in.:

- wpływy z tytułu opłat za nieruchomości oddane w trwałe zarząd,
- wpływy z tytułu opłat za użytkowanie i służebności,
- dochody z najmu i dzierżawy,
- dochody z tytułu odpłatnego użytkowania wieczystego nieruchomości,
- dochody z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności.

Szczegółowe informacje dotyczące gospodarowania mieniem Województwa Warmińsko-Mazurskiego zawarte są w *Informacji o stanie mienia Województwa Warmińsko-Mazurskiego za rok 2021*, według stanu na dzień 31.12.2021 r. Dokument ten sporządzono oraz przedłożono Sejmikowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego na podstawie art. 41 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 z późn. zm.) w zw. z art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.).

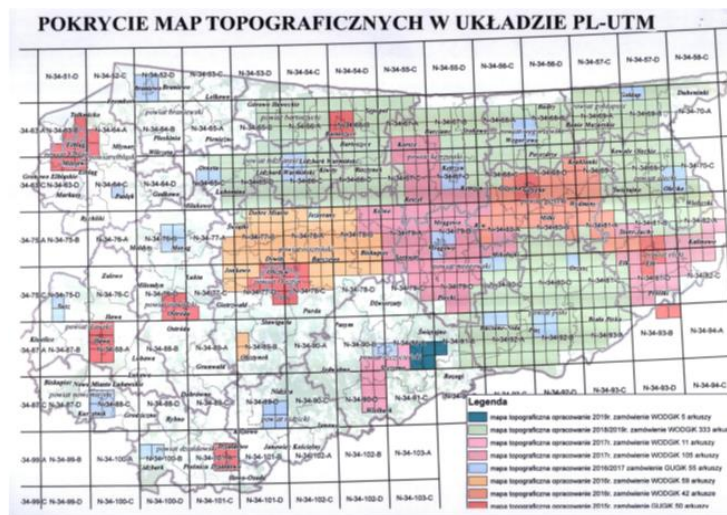

Informacja o stanie mienia, według stanu na dzień 31.12.2021 r., po zatwierdzeniu przez Sejmik Województwa umieszczana jest na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego.

Marszałek Województwa wykonuje zadania z zakresu geodezji i kartografii na podstawie art. 7c ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo Geodezyjne i kartograficzne (Dz.U.2021.1990 tj. ze zm.). Prowadzi i udostępnia wojewódzki zasób geodezyjny i kartograficzny w postaci map topograficznych i tematycznych oraz Bazę Danych Obiektów Topograficznych BDOT10k. Baza ta jest bazą referencyjną dla systemów informacji przestrzennej oraz źródłem danych do standardowych opracowań topograficznych. BDOT10k zawiera 9 podstawowych warstw tematycznych:

- sieć wodna,
- sieć komunikacyjna,
- sieć uzbrojenia terenu,
- pokrycie terenu,
- budynki, budowle i urządzenia,
- kompleksy użytkownika terenu,
- tereny chronione,
- jednostki podziału terytorialnego,
- obiekty inne.

Mapa 3. Pokrycie map topograficznych w układzie PL-UTM

Źródło: opracowanie własne Departamentu Infrastruktury i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Od lipca 2020 r. Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT10k jest dostępna nieodpłatnie dla wszystkich zainteresowanych i jest do pobrania na portalu wojewódzkim pod adresem: <https://atlas.warmia.mazury.pl/index.php/wodgik/dane-bez-oplat>.

Marszałek Województwa wykonuje i udostępnia analizy struktury agrarnej. Opracowania dostępne są na portalu Atlas Warmii i Mazur pod adresem: <https://atlas.warmia.mazury.pl/index.php/opracowania>. W 2021 r. wykonano:

- numeryczną mapę glebowo-rolniczą w skali 1:5000 na podstawie skalibrowanych rastrów map analogowych dla powiatu elbląskiego, miasta Elbląg, braniewskiego i nowomiejskiego.
- aktualizację i weryfikację Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k) dla powiatu mrągowskiego, nidzickiego, elbląskiego, oleckiego, bartoszyckiego, lidzbarskiego, braniewskiego i giżyckiego.

Aktualne i historyczne dane geodezyjne i kartograficzne udostępniane są przez Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej. Elementy tych danych dostępne są na portalu Atlas Warmii i Mazur lub za pomocą usług danych przestrzennych (<https://atlas.warmia.mazury.pl/index.php/wodgik/us%C5%82ugi-przeg%C4%85dania-wms>).

8.3. Ochrona Środowiska

Warmia i Mazury zaliczają się do regionów o cennej przyrodzie i atrakcyjnym krajobrazie. W województwie warmińsko-mazurskim znajduje się 11,1% wszystkich krajowych obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych, co daje regionowi pierwsze miejsce w kraju. Jednocześnie obszary te stanowią 46,7% powierzchni województwa.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

W 2021 r. w zakresie planowania strategicznego w części dotyczącej ochrony środowiska podjęto następujące działania:

- *Przygotowanie projektów tzw. uchwał antysmogowych.*

Tzw. uchwała antysmogowa jest aktem prawa miejscowego, mającym na celu zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza, a tym samym poprawę jakości powietrza, poprzez wymianę starych, nieefektywnych pieców oraz ograniczenie stosowania paliw stałych złej jakości.

Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego w drodze uchwały, o której mowa w art. 96 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - *Prawo ochrony środowiska*, może wprowadzić na terenie województwa warmińsko-mazurskiego ww. ograniczenia lub zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Zapisy zawarte w tzw. uchwałach antysmogowych będą bezpośrednio dotyczyły mieszkańców województwa, dlatego aby poznać opinie wszystkich zainteresowanych zarząd województwa, działając na podstawie art. 96 ust. 2 i 5 ustawy z dnia z dnia 27 kwietnia 2001 r. - *Prawo ochrony środowiska*, rozpoczął w grudniu 2021 r. szerokie konsultacje projektów tych uchwał.

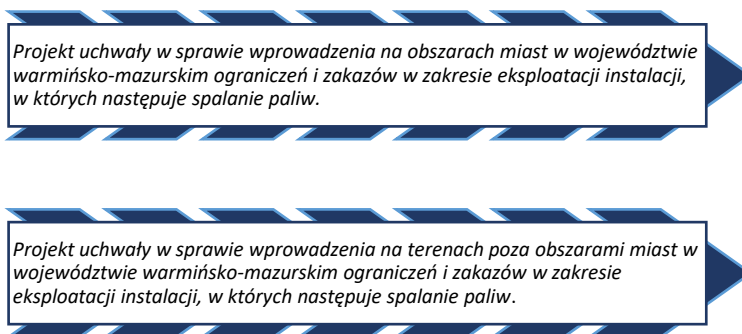
Do zaopiniowania przez właściwych wójtów, burmistrzów, prezydentów miast i starostów oraz do konsultacji społecznych zostały skierowane dwa projekty uchwał

Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego, przedstawione na diagramie 94.

- *Przygotowanie Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030*

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo Ochrony Środowiska* organ wykonawczy województwa w celu realizacji polityki ochrony środowiska sporządza

Diagram 94. Projekty uchwał antysmogowych Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne Departamentu Ochrony Środowiska.

wojewódzkie programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w innych strategiach, programach i dokumentach programowych. Programy te uchwała Sejmik Województwa.

Załącznik do uchwały Nr XXIV/382/21
Sejmiku Województwa
Warmińsko-Mazurskiego
z dnia 16.02.2021 r.

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Program Ochrony Środowiska Województwa
Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030

Okazyj: 2020

Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030 jest aktualizacją poprzedniego programu opracowanego na lata 2016-2020. Głównym celem tworzenia Programu jest dążenie do poprawy stanu środowiska w województwie, ograniczenie negatywnego wpływu zanieczyszczeń na środowisko, ochrona i rozwój walorów środowiska, a także racjonalne gospodarowanie jego zasobami. Program służy także realizacji celów na poziomie regionalnym, które zostały przyjęte w dokumentach strategicznych na poziomie krajowym, ze szczególnym uwzględnieniem przyjętej *Polityki ekologicznej państwa 2030*. Wyznaczone do realizacji cele wynikają również z wymogów prawnych w zakresie dotrzymywania standardów jakości środowiska w poszczególnych

obszarach interwencji, a także zidentyfikowanych problemów i potrzeb. Dokument ten pełni również rolę wytycznych do określenia celów i zadań na poziomie powiatowym i gminnym w województwie. Zakres i treść projektu Programu uzgodnione zostały z zespołem ekspertów, powołanym przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, który wskazał obszary problemowe, jak również pomógł zdefiniować cele i zadania stanowiące treść projektu Programu. Program został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego Nr XXIV/382/21 z dnia 16 lutego 2021 r.

- *Przygotowanie projektów uchwał Sejmiku Województwa w sprawach dotyczących parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.*

Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 r. podjął 1 uchwałę w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Uchwała w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dybowski) oraz 1 uchwałę w sprawie parku krajobrazowego (Uchwała w sprawie Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego). Uchwała w sprawie obszarów chronionego krajobrazu określa

jego położenie, sprawującego nadzór, ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów oraz zakazy właściwe dla danego obszaru chronionego krajobrazu lub jego części. Przyjęta uchwała w sprawie parku krajobrazowego określa nazwę parku, obszar, przebieg granicy i otulinę, szczególne cele ochrony oraz zakazy właściwe dla parku krajobrazowego lub jego części, wynikające z potrzeb jego ochrony.

Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 r. uznał za niezasadne wezwanie do usunięcia naruszenia prawa, wniesione przez Stowarzyszenie „PRO-EKO”, polegające

na nieprawidłowym ustanowieniu w Uchwale w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Środkowej Łyny przepisu zawierającego ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów wodnych Obszaru w brzmieniu: „prowadzenie prac regulacyjnych i utrzymaniowych rzek tylko w zakresie niezbędnym dla rzeczywistej ochrony przeciwpowodziowej”.

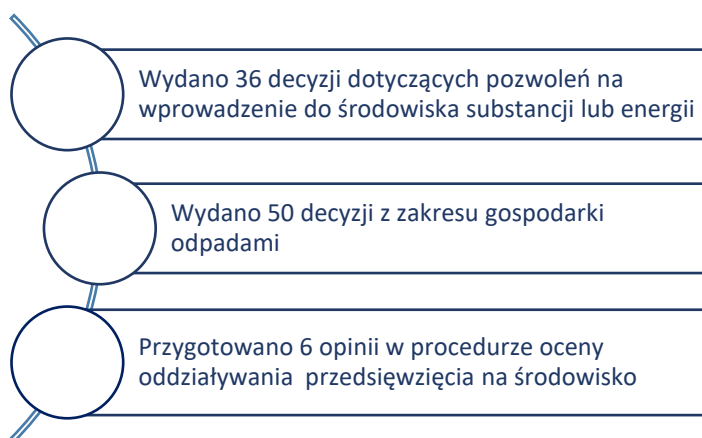
- *Przygotowanie projektów uchwał Sejmiku Województwa w sprawach dotyczących nadania statutów parkom krajobrazowym*

Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 r. podjął 2 uchwały w sprawie nadania statutu parkom krajobrazowym (Uchwała w sprawie nadania statutu Welskiemu Parkowi Krajobrazowemu oraz Uchwała w sprawie nadania statutu Parkowi Krajobrazowemu Wysoczyzny Elbląskiej). Statuty określają strukturę organizacyjną parków krajobrazowych. Na mocy przedmiotowych uchwał dokonano zmian wynikających z aktualizacji aktów prawnych, na podstawie których funkcjonują ww. jednostki.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie do środowiska substancji lub energii wymaga w określonych przypadkach uzyskania pozwolenia. Marszałek Województwa jest organem ochrony środowiska właściwym do wydawania pozwoleń na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym m.in. pozwoleń zintegrowanych, pozwoleń na wytwarzanie odpadów i pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, dla instalacji kwalifikowanych jako przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Zgodnie z *Ustawą o odpadach* z dnia 14 grudnia 2012 r. Marszałek Województwa jest właściwy do wydawania decyzji z zakresu gospodarki odpadami, w tym m.in. zezwoleń na zbieranie odpadów, zezwoleń na przetwarzanie odpadów, decyzji dotyczących zamknięcia składowiska odpadów, decyzji zatwierdzających instrukcję prowadzenia składowiska oraz decyzji o uznaniu produktu lub substancji za produkt uboczny. Działania podejmowane w 2021 r. w zakresie pozwoleń środowiskowych przedstawione zostały na diagramie 95.

Diagram 95. Działania w zakresie pozwoleń środowiskowych

Źródło: opracowanie własne Departamentu Ochrony Środowiska.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego zorganizował w 2021 r. *XXII Samorządowe Forum Ekologiczne*. To cykliczne wydarzenie z przedstawicielami samorządów lokalnych, instytucji związanych z ochroną środowiska, przedstawicieli środowisk naukowych oraz wszystkich, którym bliska jest tematyka ochrony środowiska. Wydarzenie odbyło się w dniach 23-24 września w Hotelu Gołębiowski w Mikołajkach. Forum poświęcone było zagadnieniom dotyczącym ochrony przyrody i krajobrazu w kontekście zrównoważonego rozwoju województwa, a impulsem do podjęcia tego typu

tematyki było zakończenie realizacji projektu pn. *Podniesienie standardu bazy technicznej i wyposażenia parków krajobrazowych województwa warmińsko-mazurskiego*, dofinansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020. W ramach projektu, którego Beneficjentem jest Województwo Warmińsko-Mazurskie, zrealizowano budowę infrastruktury porządkującej ruch turystyczny i promującej wartości przyrodnicze i krajobrazowe województwa (wieże widokowe, ścieżki edukacyjne etc.), doposażono jednostki organizacyjne Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego (tj. Parki Krajobrazowe) i przystosowano ich siedziby do realizacji nowych interesujących programów edukacyjnych i ekspozycji z zakresu ekologii. Podczas spotkania rozmawiano o dziedzictwie kulturowym Warmii i Mazur, możliwościach i zasadach ochrony przyrody i krajobrazu, audycie krajobrazowym, a także o turystyce na obszarach cennych przyrodniczo.

W ramach *XXII Samorządowego Forum Ekologicznego* odbyła się wizyta studyjna do siedziby Mazurskiego Parku Krajobrazowego w Krutyni, w ramach której zwiedzono Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Kulturowej z Izłą Przyrodniczą w Krutyni oraz Ośrodek Okresowej Rehabilitacji Bocianów w Krutyni, a także urokliwą ścieżkę edukacyjną *Wokół stawu w Pieckach* - inwestycje zrealizowane w ramach ww. projektu.

W ramach realizowania zadań w zakresie spraw związanych z opłatami za korzystanie ze środowiska w 2021 r. zanotowano wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska w zakresie wprowadzania gazów lub pyłów do powietrza, poboru wód, wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi i składowania odpadów. Wartość opłat za korzystanie ze środowiska przedstawiono na diagramie nr 96.

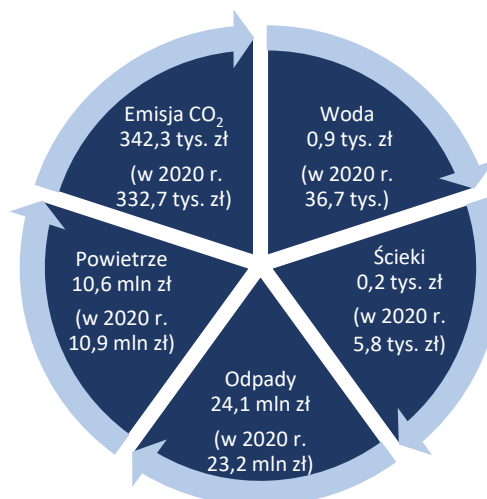
W ramach realizacji celu skuteczne zarządzanie gospodarką odpadami Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przygotował oraz przedłożył Sejmikowi Województwa i Ministrowi Klimatu i Środowiska *Sprawozdanie z realizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022 w latach 2017-2019*.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego kontynuował w 2021 r. działalność w ramach międzynarodowej sieci ENCORE, poświęconej politycznej współpracy pomiędzy regionalnymi ministrami środowiska i innymi liderami politycznymi regionów Europy w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Województwo Warmińsko-Mazurskie jest także członkiem Federacji EUROPARC, sieci działającej dla zachowania i ochrony przyrodniczego i kulturowego dziedzictwa Europy. W mijającym roku bezpośrednia wymiana doświadczeń poprzez uczestnictwo w konferencjach i spotkaniach w ramach Federacji EUROPARC była niemożliwa z powodu pandemii

Diagram 96. Opłaty za korzystanie ze środowiska

Źródło: opracowanie własne Departamentu Ochrony Środowiska.

COVID-19. Przedstawiciele Województwa Warmińsko-Mazurskiego byli informowani o lokalnych działaniach podejmowanych przez partnerów w Europie, jak również we własnym zakresie mogli uczestniczyć w organizowanych webinarach, dzięki czemu możliwe było wciąż pozyskiwanie nowych wiadomości i pogłębianie wiedzy z zakresu zarządzania obszarami ochrony przyrody.

W 2021 r. Województwo Warmińsko-Mazurskie realizowało 3 projekty:

1. Zakończono realizację projektu pn. *Podniesienie standardu bazy technicznej i wyposażenia parków krajobrazowych województwa warmińsko-mazurskiego*, finansowanego ze środków *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020*. Zakres realizacji projektu obejmował: budowę infrastruktury porządkującej ruch turystyczny i promującej wartości przyrodnicze i krajobrazowe województwa (wieże widokowe, ścieżki edukacyjne etc.), doposażenie jednostek organizacyjnych Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, tj. parków krajobrazowych i przystosowanie ich siedzib w celu realizacji programów edukacyjnych i ekspozycji z zakresu ekologii. Projekt realizowany był na terenie pięciu parków krajobrazowych: Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej, Park Krajobrazowy Puszczy Rominckiej, Welski Park Krajobrazowy, Mazurski Park Krajobrazowy, Zespół Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich.

2. Projekt *Czynna ochrona zagrożonych gatunków płazów i gadów na obszarach Natura 2000 w Europie* – realizowany w latach 2018 – 2023. Projekt realizowany w Polsce i w Danii w ramach Programu LIFE. Województwo Warmińsko-Mazurskie jest partnerem wiodącym, a współbeneficjentami są Stowarzyszenie *Człowiek i Przyroda* z Krzywego k. Suwałk oraz firma *Amphi International* z Danii. Podstawowe działania w województwie warmińsko-mazurskim dotyczyły ochrony siedlisk żółwia błotnego i kumaka nizinnego na Mazurach oraz budowy przejść pod drogą krajową nr 16 dedykowanych żółwiowi błotnemu. Większość działań wykonanych zostało w latach 2019-2020. W 2021 r. koncentrowano się na monitoringu i edukacji przyrodniczej.
3. Projekt *Czynna ochrona zagrożonych siedlisk i gatunków na cennych przyrodniczo obszarach Mazur Wschodnich* realizowany w latach 2021-2024 w ramach Mechanizmu Finansowego EOG. Beneficjentem projektu jest Fundacja Puszczy Rominckiej, a partnerami Norweski Instytut Badań Przyrodniczych i Park Krajobrazowy Puszczy Rominckiej. Celem projektu jest skuteczna ochrona cennych i zagrożonych grup zwierząt oraz siedlisk na obszarze Mazur Wschodnich oraz zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa. Podstawowe działania koncentrują się na odtwarzaniu zbiorników wodnych dla płazów, ochrony nietoperzy oraz edukacji ekologicznej.

RPO WiM
NA LATA 2014-2020

9. Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (RPO WiM 2014-2020) koncentruje się na wsparciu warmińsko-mazurskiej gospodarki i kształceniu dla niej kadr, poprawie sytuacji na rynku pracy, zwiększeniu dostępności usług publicznych, przełamaniu wykluczenia energetycznego regionu, poprawie jakości

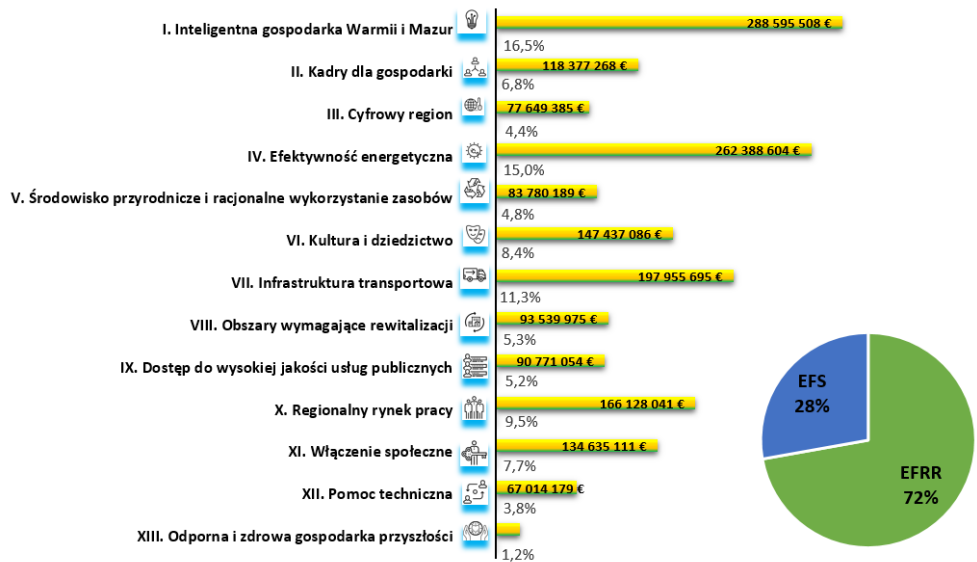
środowiska przyrodniczego, wypełnianiu luk w systemie transportowym, rewitalizacji miast oraz ograniczaniu ubóstwa w regionie.

RPO WiM 2014-2020 jest dwufunduszowym programem operacyjnym, finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Łączny nakład środków unijnych wynosi ok. 1,75 mld euro, z czego 72% (tj. ponad 1,26 mld euro) to Europejski Fundusz Rozwoju

Regionalnego, a 28% (tj. ponad 486 mln euro) - Europejski Fundusz Społeczny. Instytucją Zarządzającą RPO WiM 2014-2020 jest Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

W grudniu 2021 r. Komisja Europejska zatwierdziła m.in. wprowadzenie dodatkowej 13 osi priorytetowej pn. *Odporna i zdrowa gospodarka przyszłości* o alokacji 20 141 312 euro. Szacunkowy podział środków na poszczególne osie priorytetowe Programu, przedstawiono na diagramie 97.

Diagram 97. Szacunkowy podział środków na osie RPO WiM 2014-2020

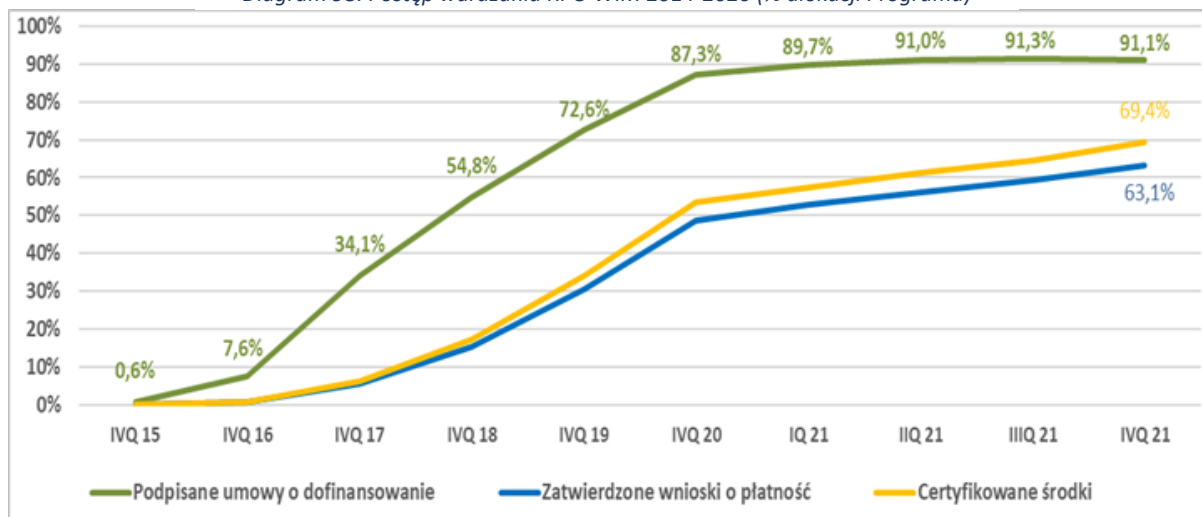

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Polityki Regionalnej.

W 2021 r. Instytucja Zarządzająca podejmowała działania, aby w jak największym stopniu zakontraktować środki RPO WiM 2014-2020. O ich skuteczności świadczy stan realizacji Programu na koniec 2021 r. Wartość podpisanych umów osiągnęła poziom 91,1% alokacji Programu, z czego 2 punkty procentowe zrealizowano w 2021 r.

Następował również stały, regularny wzrost wydatkowania (wartości zatwierdzanych wniosków o płatność) i ich certyfikacji. Wartość zatwierdzonych wniosków o płatność na koniec 2021 r. wyniosła 63,1% alokacji Programu, natomiast wartość certyfikowanych środków wyniosła 69,4% alokacji Programu.

Diagram 98. Postęp wdrażania RPO WiM 2014-2020 (% alokacji Programu)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Polityki Regionalnej.

Od początku wdrażania RPO WiM 2014-2020:

Ogłoszono **554** nabory o wartości ponad **2,88 mld euro**

W 2021 r. uruchomiono 18 naborów wniosków, w ramach których złożono 141 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę 25 mln euro. Kwota ta stanowiła około 1% wartości wszystkich złożonych wniosków od uruchomienia Programu.

Podpisano **4 768** umów, na kwotę dofinansowania UE ponad **1,59 mld euro**, co stanowi **91,1%** budżetu Programu

Rok 2021 przyniósł wzrost o 272 umowy o dofinansowanie o łącznej wartości środków UE w wysokości około 53,3 mln euro, co stanowi 3% alokacji Programu.

Beneficjentom wypłacono ponad **1,1 mld euro** środków UE, co stanowi **63,1%** budżetu Programu

Rok 2021 przyniósł przyrost wydanych przez beneficjentów środków UE w kwocie około 248 mln euro, co stanowi 14,2% alokacji Programu.

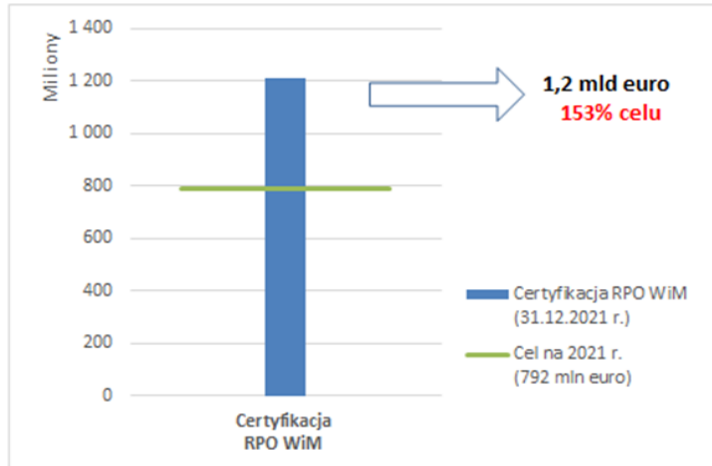

Komisja Europejska zatwierdziła ponad 1,2 mld euro środków UE, co stanowi 69,4% budżetu Programu

Rok 2021 przyniósł przyrost środków UE certyfikowanych do Komisji Europejskiej w kwocie ponad 279 mln euro, co stanowi 16% alokacji Programu.

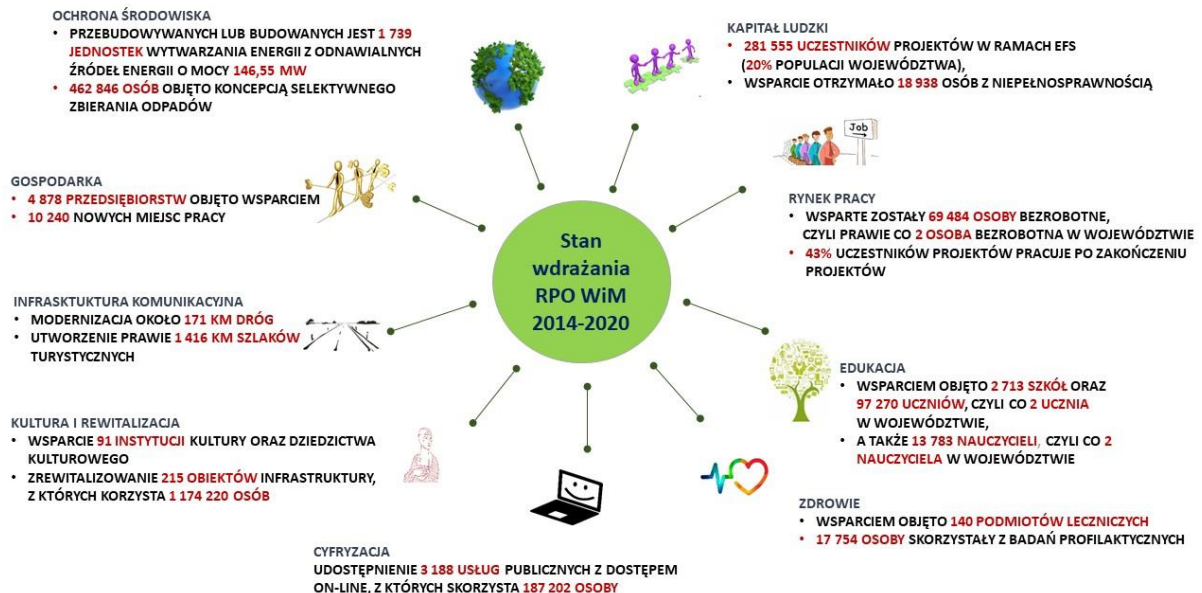
Dla każdego programu operacyjnego Komisja Europejska określa poziomy środków UE, które powinny zostać przekazane Komisji do rozliczenia (certyfikowane) do końca danego roku (tzw. „zasada n+3”). W przypadku RPO WiM 2014-2020, do końca 2021 r. konieczna była certyfikacja około 792 mln euro wkładu unijnego, a wykonano ponad 1,2 mld euro, co stanowi ok. 153% zobowiązania wynikającego z „zasady n+3”.

Diagram 99. Postęp wdrażania RPO WiM 2014-2020 (% alokacji Programu)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Polityki Regionalnej.

Do końca 2021 r. osiągnięto już znaczące efekty realizacji RPO WiM 2014-2020, które przedstawiono na poniższym schemacie:

Dane na podstawie umów o dofinansowanie oraz wniosków o płatność od uruchomienia programu do 31 grudnia 2021 roku.

Źródło: dane SL 2014 na podstawie dotychczas podpisanych umów o dofinansowanie oraz wniosków o płatność od uruchomienia Programu do 31 grudnia 2021 r.

PODSUMOWANIE

Podsumowanie

Ubiegły rok był już drugim z kolei, w którym Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizował szereg licznych działań, których celem było niwelowanie i zwalczanie konsekwencji pandemii SARS-CoV-2. Miały one zróżnicowany charakter i swoim zakresem obejmowały tak różne dziedziny życia społeczno-gospodarczego jak: opieka zdrowotna, gospodarka i rynek pracy, promocja turystyki, pomoc społeczna oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi. Głównym narzędziem umożliwiającym walkę ze skutkami pandemii były środki *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020*, które umożliwiły realizację przedsięwzięć w czterech pakietach: zdrowie, zatrudnienie, gospodarka oraz usługi społeczne. Ich realizacja pozwoliła ochronić miejsca pracy, a także przyczyniła się do ochrony zdrowia i życia mieszkańców regionu. Na walkę z pandemią i przeciwdziałanie jej społeczno-gospodarczym skutkom w latach 2020-2021 przeznaczaliśmy z RPO WiM 2014-2020 201 mln zł oraz 9,9 mln zł z budżetu Województwa.

W dalszym ciągu skutki pandemii koronawirusa odczuwalne były przede wszystkim na regionalnym rynku pracy, aczkolwiek w ujęciu rocznym odnotowano spadek bezrobocia. Niewątpliwie do takiego stanu rzeczy przyczyniła się pomoc oferowana na szczeblu rządowym i regionalnym w ramach tzw. tarczy antykryzysowej. Dodatkowo wspieranie regionalnego rynku pracy i przeciwdziałanie bezrobociu było możliwe dzięki promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej, które finansowano ze środków *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020*, *Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020* oraz środków *Funduszu Pracy* pozostających w dyspozycji Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

W dalszym ciągu ważnym elementem przeciwdziałania skutkom pandemii koronawirusa w aspekcie ekonomicznym było wsparcie regionalnych przedsiębiorstw, w postaci realizacji zaktualizowanej *Strategii inwestycyjnej instrumentów finansowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020*. Działania współfinansowane z RPO WiM 2014-2020 mające na celu niwelowanie negatywnych konsekwencji pandemii koronawirusa, koncentrowały się również na zakupie aparatury medycznej oraz na pomocy dla instytucji sprawujących opiekę nad osobami wymagającymi wsparcia.

Działania Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 r., oprócz przeciwdziałania skutkom pandemii koronawirusa, koncentrowały się również na realizowaniu szeregu innych działań rozwojowych. Ich celem było ożywienie sytuacji gospodarczej Warmii i Mazur i zapewnienie mieszkańcom regionu lepszych warunków życia.

Jednym z kluczowych zadań zarządu województwa jest określanie głównych kierunków rozwoju województwa, wskazywanie zakresu, trybu oraz warunków wsparcia ze środków krajowych oraz Unii Europejskiej. W 2021 r. trwały prace nad przygotowaniem projektu programu regionalnego na lata 2021-2027 *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur (FEWiM)*. Województwo zaangażowane było również w proces tworzenia programów krajowych, w szczególności *Funduszy Europejskich dla Polski Wschodniej 2021-2027* oraz nowej edycji programów współpracy terytorialnej *Interreg*. Rok 2021 to także czas prac nad nowym programem umożliwiającym wykorzystanie środków unijnych

przeznaczonych na rozwój obszarów wiejskich w ramach Wspólnej Polityki Rolnej. W kreowaniu polityki regionalnej, ważnym zadaniem zarządu województwa jest monitorowanie i ewaluacja celów rozwojowych województwa. Umożliwia to bieżące reagowanie, aby lepiej podejmować decyzje w zakresie rozwoju regionu.

W 2021 r. wspierano rozwój gospodarki w województwie warmińsko-mazurskim poprzez realizację działań z zakresu promocji i wzmocnienia przedsiębiorczości na Warmii i Mazurach. W tym celu współpracowano z szeroką grupą partnerów społeczno-gospodarczych, którymi przede wszystkim były instytucje okołobiznesowe, przedsiębiorcy oraz jednostki naukowe. Działania te przyczyniły się m.in. do wzmocniania regionalnych inteligentnych specjalizacji, którymi są drewno i meblarstwo, żywność wysokiej jakości oraz ekonomia wody.

W minionym roku z inicjatywy Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizowano również wielopłaszczyznowe przedsięwzięcia w zakresie rozwoju w regionie społeczeństwa informacyjnego. Podobnie jak w latach ubiegłych skupiały się one na większym wykorzystaniu usług i narzędzi elektronicznych, a także budowaniu podstaw dla rozwoju gospodarki cyfrowej, zapewnieniu specjalistycznych kadr oraz promowaniu umiejętności cyfrowych u mieszkańców regionu. Kontynuowano także rozwój infrastruktury teleinformatycznej w regionie. Powyższym inicjatywom przyświeca jeden cel, którym jest dążenie do cyfrowej transformacji, usprawniającej życie mieszkańców Warmii i Mazur.

W ubiegłym roku ważny obszar wsparcia stanowił także rozwój obszarów wiejskich. W tym celu realizowano szereg przedsięwzięć z zakresu aktywizacji i promocji obszarów wiejskich, rozwoju rolnictwa i rybactwa, promocji żywności regionalnej, a także realizacji inwestycji infrastrukturalnych. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich w województwie warmińsko-mazurskim nie byłby możliwy bez wsparcia z funduszy unijnych pozyskanych z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Zostały one przede wszystkim skierowane na finansowanie inwestycji drogowych oraz gospodarki wodno-ściekowej. Wspierane były również inicjatywy związane z poprawą stanu targowisk, obiektów kulturalnych, obiektów zabytkowych oraz kształtowania przestrzeni publicznych. Środki unijne ukierunkowane na rozwój obszarów wiejskich umożliwiały także wzrost przedsiębiorczości, aktywizację zawodową oraz zachowanie dziedzictwa lokalnego. Przedsięwzięcia na rzecz rozwoju obszarów wiejskich umożliwiły poprawę warunków życia mieszkańców wsi, poprawę estetyki miejscowości wiejskich oraz zwiększenie poziomu zaangażowania społeczności lokalnych, a także przyczyniły się do ochrony dziedzictwa kulinarnego regionu i rozwoju sektora rolniczego. Warto jednocześnie zaznaczyć, że w 2021 r. nasz region otrzymał dodatkową pulę ok. 51 mln zł z PROW 2014-2020, co umożliwi realizację większej ilości działań z zakresu modernizacji i restrukturyzacji obszarów wiejskich w regionie, dzięki czemu warmińsko-mazurskie wsie staną się jeszcze piękniejsze i nowocześniejsze.

Rok 2021, pomimo panującej pandemii koronawirusa, to także okres realizacji licznych przedsięwzięć z zakresu rozwoju turystyki. Obejmowały one m.in. współpracę z organizacjami pozarządowymi na rzecz rozwoju turystyki, konkursy w zakresie infrastruktury turystycznej, a także podejmowano działania promujące Warmię i Mazury, ukazujące walory turystyczne regionu. Szczególnie istotne było wsparcie rozwoju turystyki rowerowej, która z każdym rokiem znajduje coraz więcej amatorów.

W minionym roku podejmowano także różnorodne działania, mające na celu wsparcie infrastruktury komunikacyjnej województwa warmińsko-mazurskiego. Sukcesywnie dążono do poprawy stanu technicznego infrastruktury drogowej regionu, a także przywrócenia pełnej przejazdowości dróg

wojewódzkich na Warmii i Mazurach oraz poprawy bezpieczeństwa komunikacyjnego. Ponadto realizowano działania na rzecz wzrostu liczby odprawionych pasażerów Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury w Szymanach, który szczególnie ucierpiał w wyniku pandemii koronawirusa. W ubiegłym roku podejmowano również działania w zakresie budowy i przebudowy dróg, budowy sieci tras rowerowych, a także budowy chodników oraz budowy i utrzymania parkingów przy drogach wojewódzkich. Kontynuowano również działania lobbingowe mające na celu rozszerzenie aktualizowanej Transeuropejskiej Sieci Transportowej TEN-T o elementy infrastruktury transportowej w województwie warmińsko-mazurskim.

W 2021 r. realizowano również przedsięwzięcia mające na celu ochronę dziedzictwa przyrodniczego Warmii i Mazur. W tym celu realizowano inwestycje w zakresie ochrony bioróżnorodności i siedlisk znajdujących się na terenie województwa. Wspierano również infrastrukturę parków krajobrazowych oraz obszarów chronionego krajobrazu Warmii i Mazur promującą wartości przyrodnicze i krajobrazowe regionu. Dodatkowo realizowano przygotowywanie uchwał antysmogowych, projektów pozwoleń środowiskowych oraz zadania w zakresie spraw związanych z opłatami za korzystanie ze środowiska, a także kontynuowano działania dotyczące gospodarki odpadami w województwie warmińsko-mazurskim.

Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego prowadził również aktywną politykę społeczną, mającą na celu poprawę interakcji i aktywności społecznej, rozwiązywanie problemów społecznych, wyrównywanie poziomu życia mieszkańców województwa, zapobieganie procesom wykluczenia społecznego oraz stwarzanie warunków umożliwiających osobom i rodzinom przewyciężanie trudnych sytuacji życiowych. Dlatego też w 2021 r. swoimi działaniami wspierano seniorów, osoby uzależnione, osoby z niepełnosprawnościami oraz rodziny, w tym rodziny wielodzietne. W ramach polityki społecznej prowadzono przedsięwzięcia mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, wspieranie rodzin w zakresie rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych, promowanie idei rodzicielstwa zastępczego, rozwój ekonomii społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, w tym pomocy w zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Ważnym obszarem wsparcia w województwie warmińsko-mazurskim była kultura i edukacja. W tym celu podejmowano działania w zakresie ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego, promocji kultury regionu, poprzez organizację różnych imprez kulturalnych, przyznawania dotacji oraz stypendiów artystycznych i naukowych, różnego rodzaju nagród, a także organizacji konkursów w dziedzinie kultury. Oprócz przedsięwzięć kulturalnych, w 2021 r. podejmowano także liczne działania na rzecz rozwoju edukacji na Warmii i Mazurach, które skierowane były do uczniów i nauczycieli szkół w regionie, a także środowiska naukowego.

Doceniając niezwykle ważną rolę sportu, w 2021 r. stawiano sobie za cel tworzenie warunków dla rozwoju życia sportowego w regionie, a także upowszechnianie różnorodnych form aktywności sportowej skierowanej do wszystkich mieszkańców regionu: dzieci i młodzieży, amatorów oraz sportowców wyczynowych. Formy wsparcia były różne, ale każda z nich pośrednio lub bezpośrednio trafiła do stowarzyszeń, organizacji i klubów sportowych umożliwiając im funkcjonowanie i prowadzenie działalności. Elementem wsparcia były nie tylko środki finansowe, ale także pomoc organizacyjna, patronaty, stypendia i nagrody sportowe. Podobnie jak w latach ubiegłych, tworzono warunki do rozwoju życia sportowego w regionie poprzez wsparcie zarówno sportu powszechnego jak i wyczynowego. Ponadto, Województwo dzięki usługom promocyjnym, miało możliwość promowania się jako marka podczas wielu imprez sportowych.

W minionym roku w województwie warmińsko-mazurskim oprócz działań zdrowotnych mających za zadanie ograniczenie skutków pandemii COVID-19, realizowano także inne przedsięwzięcia, których celem było zachowanie dobrego stanu zdrowia i wydłużenie wieku aktywności zawodowej wśród mieszkańców regionu. Stąd też w 2021 r. realizowano programy polityki zdrowotnej współfinansowane m.in. z RPO WiM 2014-2020. Wspierano również edukację, promocję i profilaktykę zdrowotną, a także propagowano zdrowy styl życia wśród mieszkańców województwa. Podejmowano również przedsięwzięcia na rzecz kształcenia podyplomowego lekarzy i stomatologów.

Województwo nieprzerwanie prowadzi współpracę zagraniczną. Odbывała się ona m.in. przez udział jego przedstawicieli w różnych gremiach i wydarzeniach, spotkaniach dyplomatycznych, a także poprzez kontynuowanie dotychczasowych i nawiązywanie nowych kontaktów międzynarodowych. Należy jednak podkreślić, że działalność regionu w tym zakresie była ograniczona z powodu pandemii koronawirusa. Istotnym elementem aktywności zagranicznej było też funkcjonowanie Biura Regionalnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Brukseli, którego celem jest ochrona interesów Warmii i Mazur w instytucjach Unii Europejskiej, promocja oraz działania na rzecz integracji Województwa ze strukturami UE.

Region kontynuował również współpracę z organizacjami pozarządowymi. Odbывała się ona poprzez włączanie ich w kreowanie polityk publicznych, m.in. poprzez udział w tworzeniu i monitorowaniu realizacji programów, planów, i strategii podejmowanych w województwie, a także udział w konsultacjach społecznych. Ważną formą wsparcia sektora pozarządowego są dotacje z budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego na realizację zleconych zadań publicznych. Formą budowania społeczeństwa obywatelskiego był dialog społeczny, który odbywał się poprzez działalność Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Samorząd Województwa wspierał dodatkowo wolontariat w regionie.

Istotnym elementem kształtującym wizerunek województwa warmińsko-mazurskiego była jego promocja. Z sukcesem prowadzono działania w mediach, prasie i podczas różnego rodzaju wydarzeń. Organizowano też konkursy oraz kampanie. Szczególnym rodzajem promocji były aktywności z zakresu polityki inwestycyjnej i gospodarczej, mające na celu wzrost konkurencyjności i atrakcyjności województwa w tym obszarze oraz napływ nowych inwestycji. Innym elementem wpisującym się w szeroko rozumianą promocję, były działania informacyjne dotyczące funduszy europejskich, w tym szczególnie w ramach regionalnego programu operacyjnego.

Niniejsze podsumowanie przedsięwzięć podejmowanych w 2021 r. z inicjatywy Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego pokazuje, iż pomimo panującej pandemii koronawirusa, w minionym roku realizowano plany mające na celu dalszy rozwój Warmii i Mazur. Przede wszystkim podejmowano szereg działań, aby w jak największym stopniu zakontraktować środki RPO WiM na lata 2014-2020. O ich skuteczności świadczy stan realizacji Programu na koniec 2021 r. Wartość podpisanych umów o dofinansowanie osiągnęła poziom 91,1% alokacji Programu. Równie konsekwentnie realizowaliśmy założenia budżetu na 2021 r., przeznaczając zabezpieczone w nim środki na finansowanie inwestycji w najważniejszych dziedzinach gospodarki regionu. I tak np. prawie 272,7 mln zł przeznaczyliśmy na sfinansowanie inwestycji drogowych, przede wszystkim przedsięwzięć wieloletnich, ponad 76 mln zł przekazaliśmy instytucjom kultury, a blisko 49,8 mln zł jednostkom ochrony zdrowia. Choć działania podejmowane z inicjatywy Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 r. były bardzo różnorodne, to przyświeca im jeden cel. Jest nim realizacja wizji przedstawionej w strategii *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*, którą jest *Warmia i Mazury*

regionem, w który warto żyć niezależnie od wieku, wykształcenia, stanu posiadania, pochodzenia, miejsca zamieszkania, płci oraz kondycji zdrowotnej.

Zdjęcia przedstawione w *Raporcie o stanie Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2021 r.*, pochodzą ze zbiorów wewnętrznych Departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz stron internetowych www.warmia.mazury.pl

ZAŁĄCZNIK
WYKAZ UCHWAŁ SEJMIKU

Załącznik

do Raportu o stanie Województwa Warmińsko- Mazurskiego w 2021 r.

**Wykaz uchwał przyjętych przez
Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego
w 2021 r.**

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ²⁰	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
1.	27.01.2021	XXIII/381/21	Uchwała w sprawie zmian w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2021 rok	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany uwzględniono w planie dochodów i planie wydatków – zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.
2.	16.02.2021	XXIV/382/21	Uchwała w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
3.	16.02.2021	XXIV/383/21	Uchwała w sprawie nadania statutu Parkowi Krajobrazowemu Wysoczyzny Elbląskiej	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
4.	16.02.2021	XXIV/384/21	Uchwała w sprawie nadania statutu Welskiemu Parkowi Krajobrazowemu	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
5.	16.02.2021	XXIV/385/21	Uchwała w sprawie utworzenia w granicach województwa warmińsko-mazurskiego obszaru ograniczonego użytkowania na dwóch odcinkach linii kolejowej E65 trasa Warszawa - Gdynia w kilometrze od 182+900 do 183+400 oraz od 230+650 do 231+100	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
6.	16.02.2021	XXIV/386/21	Uchwała w sprawie przekazania przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego danych statystycznych w formie sprawozdania o ochronie przyrody i krajobrazu za rok 2020 (formularz OS-7)	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
7.	16.02.2021	XXIV/387/21	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XIX/389/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 sierpnia	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.

²⁰ W wykazie ujęto wyłącznie uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 2021 r., których inicjatorem był Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ²⁰	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			2012 r. w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Województwo Warmińsko - Mazurskie		
8.	16.02.2021	XXIV/388/21	Uchwała w sprawie powołania Komisji Konkursowej oceniającej oferty w otwartym konkursie ofert na wykonywanie w 2021 r. zadań z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
9.	16.02.2021	XXIV/389/21	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2021-2039	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany zostały uwzględnione w prognozie w roku bieżącym i latach kolejnych. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.
10.	16.02.2021	XXIV/390/21	Uchwała w sprawie zmian w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2021 rok	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany uwzględniono w planie dochodów i planie wydatków – zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.
11.	23.03.2021	XXV/392/21	Uchwała w sprawie przyjęcia dokumentu „Ocena sytuacji na rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w Województwie Warmińsko-Mazurskim w 2020 roku. Realizacja Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2020 rok”	Obowiązujący	Ocena została przyjęta przez Sejmik Województwa.
12.	23.03.2021	XXV/393/21	Uchwała w sprawie: udzielenia pomocy finansowej trzem gminom w województwie warmińsko-mazurskim w formie dotacji celowych z przeznaczeniem na realizację zadań własnych gmin związanych	Obowiązujący	W roku 2021 udzielono trzem gminom w województwie warmińsko-mazurskim pomocy finansowej w łącznej wysokości 17 453,25 zł w formie dotacji celowych z przeznaczeniem na realizację

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ²⁰	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			z organizowaniem i świadczeniem usług opiekuńczych w formie teleopieki w 2021 roku		zadań własnych gmin związanych z organizowaniem i świadczeniem usług opiekuńczych w formie teleopieki w 2021 roku.
13.	23.03.2021	XXV/394/21	Uchwała w sprawie Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią – uchwałę podjęto na podstawie art. 16 ust. 3 i 3a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz. 1098, z późn. zm.).
14.	23.03.2021	XXV/395/21	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Pozezdrze	Obowiązujący	Umową nr ROPS I.3037.5.2021 z 19 kwietnia 2021 r. przekazano dotację celową w wysokości 15 000 zł Gminie Pozezdrze.
15.	23.03.2021	XXV/396/21	Uchwała w sprawie określenia zadań Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w roku 2021	Obowiązujący	Podjęcie przedmiotowej uchwały umożliwiło Zarządowi Województwa podjęcie uchwały w sprawie podziału środków przyznanych przez PFRON na realizację nw. zadań w 2021 r.: - dofinansowanie robót budowlanych, dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów, - dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej, - zlecenie zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ²⁰	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
16.	23.03.2021	XXV/397/21	Uchwała w sprawie wyposażenia samorządowej instytucji kultury tj. Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie w nieruchomość gruntową zabudowaną, położoną w Węgorzewie przy ul. Portowej 3, obręb nr 1 m. Węgorzewo, działka gruntu nr ewid. 759/2 o pow. 0,0364 ha	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
17.	23.03.2021	XXV/398/21	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie w trybie bezprzetargowym na czas określony kolejnych umów najmu i dzierżawy z dotychczasowymi najemcami oraz dzierżawcami	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
18.	23.03.2021	XXV/401/21	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2021-2039	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany zostały uwzględnione w prognozie w roku bieżącym i latach kolejnych. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.
19.	23.03.2021	XXV/402/21	Uchwała w sprawie zmian w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2021 rok	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany uwzględniono w planie dochodów i planie wydatków - zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.
20.	27.04.2021	XXVI/403/21	Uchwała w sprawie udzielenia przez Województwo Warmińsko-Mazurskie pomocy rzeczowej Powiatom Elbląskiemu oraz Ostródzkiemu, w postaci nieodpłatnego przeniesienia własności do turystycznych znaków drogowych powstałych w ramach projektu „Znakowanie turystyczne regionu Warmii i Mazur”	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią - znaki drogowe zostały przekazane.
21.	27.04.2021	XXVI/404/21	Uchwała w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie	Obowiązujący	Na podstawie uchwały zostały zawarte umowy z beneficjentami na realizację

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ²⁰	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru		dofinansowanych zadań. Wszystkie zadania zostały wykonane i rozliczone.
22.	27.04.2021	XXVI/405/21	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Miejskiej Bartoszyce na dofinansowanie w zakresie promocji Gminy Miejskiej Bartoszyce podczas Festiwalu Miast Cittaslow	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią - środki rozdysponowano w 100%. Rozliczenie dotacji nastąpiło 2.08.2021r.
23.	27.04.2021	XXVI/406/21	Uchwała w sprawie udzielenie pomocy finansowej Gminie Jonkowo	Obowiązujący	Umową nr ROPS I.3037.6.2021 z 25 maja 2021 r. przekazano dotację celową w wysokości 3 000 zł Gminie Jonkowo.
24.	27.04.2021	XXVI/407/21	Uchwała w sprawie udzielenie pomocy finansowej Gminie Orneta	Obowiązujący	Umową nr ROPS I.3037.8.2021 z 26 maja 2021 r. przekazano dotację celową w wysokości 27 000 zł Gminie Orneta.
25.	27.04.2021	XXVI/408/21	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie-Miastu Elbląg pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2021 r. działań w zakresie kultury realizowanych przez miejskie instytucje kultury	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
26.	27.04.2021	XXVI/409/21	Uchwała w sprawie udzielenia Powiatowi Węgorzewskiemu pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2021 r. działań w zakresie kultury realizowanych przez Powiat Węgorzewski	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
27.	27.04.2021	XXVI/410/21	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Iława pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2021 r. zadań własnych Gminy w zakresie kultury realizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Lasecznie	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ²⁰	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
28.	27.04.2021	XXVI/411/21	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Węgorzewo pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2021 r. działań w zakresie kultury realizowanych przez Węgorzewskie Centrum Kultury w Węgorzewie	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
29.	27.04.2021	XXVI/412/21	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Ostróda pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2021 r. działań w zakresie kultury realizowanych przez Gminę Miejską Ostróda	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
30.	27.04.2021	XXVI/413/21	Uchwała w sprawie udzielenia Miastu Lidzbark Warmiński pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2021 r. działań w zakresie kultury realizowanych przez Lidzbarski Dom Kultury	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
31.	27.04.2021	XXVI/414/21	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Olsztyn pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2021 r. działań w zakresie kultury realizowanych przez Miejski Ośrodek Kultury w Olsztynie, Olsztyński Teatr Lalek oraz Olsztyńskie Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
32.	27.04.2021	XXVI/415/21	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Orzysz pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2021 r. działań w zakresie kultury realizowanych	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ²⁰	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			przez Muzeum Wojska, Wojskowości i Ziemi Orzyskiej w Orzyszu		
33.	27.04.2021	XXVI/416/21	Uchwała w sprawie udzielenia Powiatowi Piskiemu pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2021 r. działań Muzeum Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w Praniu wraz z oddziałem – Muzeum Michała Kajki w Ogródku	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
34.	27.04.2021	XXVI/417/21	Uchwała w sprawie udzielenia Związkowi Gmin Warmińsko-Mazurskich pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2021 r. działań w zakresie kultury	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
35.	27.04.2021	XXVI/418/21	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie-Miastu Ełk pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2021 r. działań w zakresie kultury realizowanych przez Ełckie Centrum Kultury	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
36.	27.04.2021	XXVI/419/21	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom w formie dotacji celowej na realizację zadań własnych gmin w ramach konkursu „Małe Granty Sołeckie Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego” w 2021 roku	Obowiązujący	Dofinansowano 28 zadań na kwotę 400 tys. zł.
37.	27.04.2021	XXVI/420/21	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom w formie dotacji celowej na realizację zadań własnych gmin w ramach konkursu „Aktywna Wieś Warmii, Mazur i Powiśla” w 2021 roku	Obowiązujący	Dofinansowano 13 zadań na kwotę 250 tys. zł.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ²⁰	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
38.	27.04.2021	XXVI/421/21	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2021-2039	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany zostały uwzględnione w prognozie w roku bieżącym i latach kolejnych. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.
39.	27.04.2021	XXVI/422/21	Uchwała w sprawie zmian w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2021 rok	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany uwzględniono w planie dochodów i planie wydatków zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.
40.	25.05.2021	XXVII/423/21	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego w formie dotacji celowej na dofinansowanie przedsięwzięć międzynarodowych w ramach Konkursu „WM DLA WM. WSPARCIE WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ JST W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM W 2021 ROKU”	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana częściowo - Województwo Warmińsko-Mazurskie miało dofinansować 6 projektów na łączną kwotę 37 500 zł. Niestety ze względu na ograniczenia związane z pandemią COVID-19 zrealizowano tylko 4 projekty.
41.	25.05.2021	XXVII/424/21	Uchwała w sprawie udzielenia gminom z Województwa Warmińsko-Mazurskiego pomocy finansowej w formie dotacji celowych na dofinansowanie zadań w zakresie ochrony przeciwpożarowej	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią – udzielono 26 gminom (1 gmina zrezygnowała z podpisania umowy) z Województwa Warmińsko-Mazurskiego pomocy finansowej w formie dotacji celowych na zakup sprzętu ratowniczego oraz modernizację remiz OSP.
42.	25.05.2021	XXVII/425/21	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż w trybie bezprzetargowej na rzecz Rejonowego Związku Spółek Wodnych ZESW z siedzibą w Braniewie, nieruchomości gruntowej zabudowanej, położonej w Braniewie, przy ul. Przemysłowej 18,	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ²⁰	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków jako działki nr 63/8,61/7, 61/3,62/2 obręb nr 4 m. Braniewa		
43.	25.05.2021	XXVII/426/21	Uchwała w sprawie upoważnienia Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego do przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia w celu wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego Województwa Warmińsko – Mazurskiego za lata 2021, 2022, z możliwością przedłużenia za lata 2023, 2024	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią – przeprowadzono postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, a następnie podpisano Umowę nr ZP.1.89/103/2021.
44.	25.05.2021	XXVII/427/21	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2021-2039	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany zostały uwzględnione w prognozie w roku bieżącym i latach kolejnych. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.
45.	25.05.2021	XXVII/428/21	Uchwała w sprawie zmian w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2021 rok	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany uwzględniono w planie dochodów i planie wydatków – zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.
46.	25.05.2021	XXVII/429/21	Uchwała w sprawie zaciągnięcia długoterminowego kredytu na finansowanie deficytu budżetu i spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią - przeprowadzono postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, a następnie podpisano Umowę o kredyt długoterminowy w rachunku kredytowym nr 9/J/10/21.
47.	29.06.2021	XXVIII/435/21	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom w formie dotacji celowej na realizację zadań własnych gmin	Obowiązujący	Dofinansowano 22 zadania na kwotę 100 tys. zł.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ²⁰	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			w ramach konkursu „Granty Marszałka dla Kół Gospodyń Wiejskich” w 2021 roku		
48.	29.06.2021	XXVIII/436/21	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom w formie dotacji celowej na realizację zadań własnych gmin w ramach konkursu „Granty Marszałka Województwa dla Rodzinnych Ogródów Działkowych” w 2021 roku	Obowiązujący	Dofinansowano 10 Rodzinnych Ogródków Działkowych na kwotę 137,1 tys. zł.
49.	29.06.2021	XXVIII/437/21	Uchwała w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dybowskich	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią – uchwałę podjęto na podstawie art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz. 1098, z późn. zm.).
50.	29.06.2021	XXVIII/438/21	Uchwała w sprawie wezwania Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego do usunięcia naruszenia prawa dotyczącego uchwały Nr XXVI/606/17 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Środkowej Łyny	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią – Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego uznał za niezasadne wezwanie do usunięcia naruszenia prawa.
51.	29.06.2021	XXVIII/439/21	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy o świadczenie usług publicznego transportu zbiorowego w transporcie drogowym	Unieważniony	Uchwała została unieważniona.
52.	29.06.2021	XXVIII/440/21	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2021-2039	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany zostały uwzględnione w prognozie w roku bieżącym i latach kolejnych. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ²⁰	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
53.	29.06.2021	XXVIII/441/21	Uchwała w sprawie zmian w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2021 rok	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany uwzględniono w planie dochodów i planie wydatków - zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.
54.	29.06.2021	XXVIII/442/21	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Nowy Targ w województwie małopolskim	Obowiązujący	Umową nr ROPS I.3037.10.2021 z 6 sierpnia 2021 r. przekazano dotację celową w wysokości 100 000 zł Gminie Nowy Targ. Gmina Nowy Targ w dniu 15 grudnia 2021 r. zwróciła całą kwotę dotacji.
55.	29.06.2021	XXVIII/443/21	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom i powiatom w formie dotacji celowej na dofinansowanie zadań własnych w ramach konkursu „Małe granty na infrastrukturę sportową w Województwie Warmińsko-Mazurskim w 2021 r.”	Obowiązujący	W wyniku przedmiotowej uchwały, 19 z 21 jednostek samorządu terytorialnego zrealizowało swoje zadania. Gmina Miejska Giżycko oraz Gmina Miasto Ełk zrezygnowały z realizacji swoich zadań w 2021 roku.
56.	29.06.2021	XXVIII/444/21	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom w formie dotacji celowej na dofinansowanie zadań własnych gmin w zakresie poprawy i rozwoju infrastruktury sportowej	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana – wszystkie 8 gmin, które uzyskały dofinansowanie zrealizowały swoje zadania zgodnie z planem w 2021 roku.
57.	29.06.2021	XXVIII/445/21	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom w formie dotacji celowej na dofinansowanie zadań własnych gmin w zakresie poprawy i rozwoju infrastruktury turystycznej	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią. Środki rozdysponowano w 81,82%.
58.	29.06.2021	XXVIII/446/21	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom w formie dotacji celowej na realizację zadań własnych gmin	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią. Środki rozdysponowano w 72,06%.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ²⁰	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			w ramach konkursu „Łączy nas turystyka” w 2021 roku		
59.	29.06.2021	XXVIII/447/21	Uchwała w sprawie udzielenia gminie Nowe Miasto Lubawskie, Miłki, Ostróda, Działdowo, Szczytno i Bartoszyce pomocy finansowej w formie dotacji celowych na dofinansowanie zadań w zakresie ochrony przeciwpożarowej	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana - udzielono 6 gminom z Województwa Warmińsko-Mazurskiego pomocy finansowej w formie dotacji celowych na zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych.
60.	31.08.2021	XXIX/450/21	Uchwała w sprawie przyjęcia złożonego przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego „Raportu okresowego nr XVIII z realizacji Strategii Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego w 2020 roku”	Obowiązujący	Raport został przyjęty przez Sejmik Województwa.
61.	31.08.2021	XXIX/451/21	Uchwała w sprawie zmian w Statucie Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego - Regionalnego Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Olsztynie	Zmieniony	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
62.	31.08.2021	XXIX/452/21	Uchwała w sprawie powierzenia Gminie Nidzica części zadań zarządcy drogi	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
63.	31.08.2021	XXIX/453/21	Uchwała zmieniająca Uchwałę Nr XXVIII/439/21 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 czerwca 2021 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy o świadczenie usług publicznego transportu zbiorowego w transporcie drogowym	Unieważniony	Uchwała zmieniająca uchwałę nr XXVIII/439/21 z 26 czerwca 2021 r. – została zrealizowana.
64.	31.08.2021	XXIX/455/21	Uchwała zmieniająca Uchwałę Nr XIX/348/20 Sejmiku Województwa	Obowiązujący	Uchwała dotyczy komórek organizacyjnych Urzędu oraz wojewódzkich jednostek

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ²⁰	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 września 2020 r. w sprawie określenia zasad, sposobu i trybu oraz organów lub osób uprawnionych do umarzania, odraczania lub rozkładania na raty spłaty należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym przypadających Województwu Warmińsko-Mazurskiemu lub podległym jednostkom organizacyjnym, a także warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga będzie stanowić pomoc publiczną		organizacyjnych (jednostek budżetowych i samorządowych instytucji kultury).
65.	31.08.2021	XXIX/456/21	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2021-2039.	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany zostały uwzględnione w prognozie w roku bieżącym i latach kolejnych. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.
66.	31.08.2021	XXIX/457/21	Uchwała w sprawie zmian w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2021 rok	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany uwzględniono w planie dochodów i planie wydatków – zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.
67.	28.09.2021	XXX/459/21	Uchwała w sprawie przyjęcia „Strategii polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2030”	Obowiązujący	Wdrażanie Strategii będzie odbywać się głównie poprzez bieżące działania Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, a także poprzez działania innych departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie i Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie. Ponadto w wykonanie działań zaangażowane będą inne jednostki

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ²⁰	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
					odpowiedzialne za wdrażanie polityki społecznej w regionie.
68.	28.09.2021	XXX/460/21	Uchwała w sprawie przyjęcia dokumentu „Ocena sytuacji na rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w I półroczu 2021 roku”	Obowiązujący	Ocena została przyjęta przez Sejmik Województwa.
69.	28.09.2021	XXX/461/21	Uchwała w sprawie zmiany statutu Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Olsztynie	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią i ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.
70.	28.09.2021	XXX/462/21	Uchwała w sprawie udzielenia jednostkom samorządu terytorialnego pomocy finansowej w formie dotacji celowej w ramach konkursu pn: „Warmińsko-Mazurski Mechanizm Wsparcia Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej 2021”	Obowiązujący	Dofinansowano 4 stacje meteo na kwotę 185,5 tys. zł.
71.	28.09.2021	XXX/463/21	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Janowiec Kościelny	Obowiązujący	Umową nr ROPS I.3037.18.2021 z 29 października 2021 r. przekazano dotację celową w wysokości 27 000 zł Gminie Janowiec Kościelny.
72.	28.09.2021	XXX/464/21	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2021-2039	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany zostały uwzględnione w prognozie w roku bieżącym i latach kolejnych. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.
73.	28.09.2021	XXX/465/21	Uchwała w sprawie zmian w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2021 rok	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany uwzględniono w planie dochodów i planie wydatków – zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ²⁰	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
74.	26.10.2021	XXXI/469/21	Uchwała w sprawie wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego jednostki samorządu terytorialnego i samorządowych jednostek budżetowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego za lata 2021, 2022 z możliwością przedłużenia za lata 2023, 2024	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią - przeprowadzono postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, a następnie podpisano Umowę nr ZP.1.89/103/2021.
75.	26.10.2021	XXXI/471/21	Uchwała w sprawie udzielenia zgody na przekazanie nieruchomości w drodze darowizny na rzecz Gminy Grunwald	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
76.	26.10.2021	XXXI/472/21	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Barciany	Obowiązujący	Umową nr ROPS I.3037.24.2021 z 24 listopada 2021 r. przekazano dotację celową w wysokości 15 000 zł Gminie Barciany.
77.	26.10.2021	XXXI/473/21	Uchwała zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2021-2039	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany zostały uwzględnione w prognozie w roku bieżącym i latach kolejnych. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.
78.	26.10.2021	XXXI/474/21	Uchwała w sprawie zmian w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2021 rok	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany uwzględniono w planie dochodów i planie wydatków – zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.
79.	26.10.2021	XXXI/475/21	Uchwała zmieniająca Uchwałę Nr XXIX/451/21 Sejmiku Województwa Warmińsko - Mazurskiego z dnia 31 sierpnia 2021 r. w sprawie zmian w Statucie Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego - Regionalnego Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Olsztynie	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ²⁰	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
80.	26.10.2021	XXXI/476/21	Uchwała w sprawie zmiany nazwy Samodzielnego Publicznego Zespołu Gruźlicy i Chorób Płuc w Olsztynie	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią i ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.
81.	26.10.2021	XXXI/477/21	Uchwała w sprawie nadania statutu Warmińsko-Mazurskiemu Centrum Chorób Płuc w Olsztynie	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią i ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.
82.	30.11.2021	XXXII/479/21	Uchwała w sprawie uchwalenia: Programu współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2022	Obowiązujący	Uchwała w trakcie realizacji - obecnie ogłaszane są otwarte konkursy ofert na realizację w roku 2022 przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie zadań publicznych Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego.
83.	30.11.2021	XXXII/480/21	Uchwała w sprawie uchwalenia Programu współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2022-2027	Obowiązujący	Uchwała w trakcie realizacji.
84.	30.11.2021	XXXII/481/21	Uchwała dotycząca wezwania przez Fundację „Pro Kolej” z siedzibą w Warszawie do usunięcia naruszenia prawa powstałego w wyniku podjęcia uchwały nr XXX/582/13 Sejmiku Województwa Warmińsko – Mazurskiego z dnia 24 września 2013 r. w sprawie przyjęcia „Planu	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ²⁰	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Warmińsko – Mazurskiego”		
85.	30.11.2021	XXXII/482/21	Uchwała zmieniająca Uchwałę Nr XXXII/701/17 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 listopada 2017 r. w sprawie zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych dla osób fizycznych za osiągnięte wyniki sportowe w międzynarodowym lub w krajowym współzawodnictwie sportowym	Obowiązujący	Wprowadzono dodatkowo zmiany kwot w tabeli ze względu na inflację oraz określono kwotę pieniężną dla reprezentantów województwa, którzy biorą udział w igrzyskach olimpijskich.
86.	30.11.2021	XXXII/483/21	Uchwała w sprawie udzielenie pomocy finansowej Gminie Kiwity w województwie warmińsko-mazurskim	Obowiązujący	Umową nr ROPS I.3037.30.2021 z 14 grudnia 2021 r. przekazano dotację celową w wysokości 6 000 zł Gminie Kiwity.
87.	30.11.2021	XXXII/484/21	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2021-2039	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany zostały uwzględnione w prognozie w roku bieżącym i latach kolejnych. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.
88.	30.11.2021	XXXII/485/21	Uchwała w sprawie zmian w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2021 rok	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany uwzględniono w planie dochodów i planie wydatków – zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.
89.	28.12.2021	XXXIII/489/21	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2021-2039	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany zostały uwzględnione w prognozie w roku bieżącym i latach kolejnych. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.
90.	28.12.2021	XXXIII/490/21	Uchwała w sprawie zmian w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2021 rok	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany uwzględniono w planie dochodów i planie wydatków – zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ²⁰	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
91.	28.12.2021	XXXIII/491/21	Uchwała w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2022-2039	Obowiązujący	Wieloletnia Prognoza Finansowa została zatwierdzona i przyjęta do realizacji. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.
92.	28.12.2021	XXXIII/492/21	Uchwała w sprawie budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2022 rok	Obowiązujący	Budżet na 2022 rok został zatwierdzony i przyjęty do realizacji.
93.	28.12.2021	XXXIII/493/21	Uchwała w sprawie wydatków budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, które w 2021 roku nie wygasają z upływem roku budżetowego	Obowiązujący	Wydatki zgłoszone jako niewygasające z upływem roku budżetowego zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.
94.	28.12.2021	XXXIII/494/21	Uchwała w sprawie kontynuacji realizacji zadań w zakresie prowadzenia wspólnego przedstawicielstwa Województw: Lubelskiego, Podlaskiego, Podkarpackiego, Świętokrzyskiego, Warmińsko-Mazurskiego pn. Dom Polski Wschodniej w Brukseli w latach 2022-2024	Obowiązujący	Uchwała została przyjęta przez Sejmik Województwa – prowadzenie Domu Polski Wschodniej w Brukseli jest kontynuowane.
95.	28.12.2021	XXXIII/495/21	Uchwała w sprawie udzielenia Powiatowi Giżyckiemu, Ostródzkiemu, Piskiemu, Gołdapskiemu, Oleckiemu, Mrągowskiemu, Bartoszyckiemu, Iławskiemu, Działdowskiemu, Nowomiejskiemu, Ełckiemu, Olsztyńskiemu oraz Gminie Miejskiej Lidzbark Warmiński pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2022 roku prowadzenia Powiatowych Bibliotek Pedagogicznych oraz Miejskiej Biblioteki Pedagogicznej w Lidzbarku Warmińskim	Obowiązujący	Uchwała w trakcie realizacji.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ²⁰	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
96.	28.12.2021	XXXIII/496/21	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy o świadczenie usług publicznego transportu zbiorowego w transporcie drogowym	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
97.	28.12.2021	XXXIII/497/21	Uchwała w sprawie zmiany uchwały Nr XIV/275/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 21 lutego 2012 r. w sprawie zasad gospodarowania mieniem Województwa Warmińsko-Mazurskiego, zasad nabywania, zbywania, zamiany i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na okres dłuższy niż 3 lata i zasad gospodarowania aktywami trwałymi samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2012 r. poz. 1224, z późn.zm.)	Obowiązujący	Uchwała nie została zrealizowana.
98.	28.12.2021	XXXIII/498/21	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Szczytno na realizację zadania polegającego na wykonaniu dokumentacji projektowej dotyczącej budowy dróg publicznych klasy lokalnej i dróg publicznych klasy dojazdowej oraz budowy sieci i urządzeń technicznego uzbrojenia terenów znajdujących się w części obrębu geodezyjnego Szymany, będących własnością Gminy Szczytno	Obowiązujący	Uchwała w trakcie realizacji.
99.	28.12.2021	XXXIII/499/21	Uchwała w sprawie określenia ogólnej powierzchni przeznaczonej pod uprawy	Obowiązujący	Zgodnie z treścią uchwały, w Województwie Warmińsko-Mazurskim przeznaczono pod

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ²⁰	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			maku i konopi włóknistych oraz rejonizacji tych upraw w 2022 roku w województwie warmińsko-mazurskim		uprawy konopi włóknistych powierzchnię 2 180,8397 ha w 100 gminach.
100.	28.12.2021	XXXIII/500/21	Uchwała w sprawie utworzenia Młodzieżowego Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz nadania mu statutu	Obowiązujący	Uchwała weszła w życie 16 lutego 2022 roku i jest w trakcie realizacji. Obecnie trwają prace związane z wyborem członków Młodzieżowego Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego.